

Lohjan Yhteislyseon lukion opetussuunnitelma

Lohjan Yhteislyseon lukio
Karstuntie 6
08100 LOHJA
puh. (019) 3691467
fax (019) 3691465

OPETUSSUUNNITELMA	1
OPETUSSUUNNITELMA	1
OPETUSSUUNNITELMAN SISÄLTÖ	1
1 LUKIOKOULUTUKSEN TEHTÄVÄ JA ARVOPERUSTA	2
1.1 LUKIOKOULUTUKSEN TEHTÄVÄ	2
1.2 ARVOPERUSTA	2
1.3 VISIO JA TOIMINTA-AJATUS	3
2 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	4
2.1 OPPIMISKÄSITYS	4
2.2 OPISKELUYMPÄRISTÖ JA -MENETELMÄT	4
<i>Opiskelijakirjasto</i>	4
<i>Tietoverkostotyöskentely</i>	5
<i>Luonnontieteiden opetus</i>	5
<i>Taideopetus</i>	5
<i>Liikunnan opetus</i>	5
2.3 TOIMINTAKULTTUURI	5
2.4 OPINTOJEN RAKENNE	7
2.5 ITSENÄINEN OPISKELU	7
2.5.1 <i>Mitä itsenäinen opiskelu on?</i>	7
2.5.2 <i>Miksi itsenäistä opiskelua?</i>	7
2.5.3 <i>Itsenäisen opiskelun periaatteet</i>	8
2.6 YHTEISTOIMINTA MUIDEN OPPILAITOSTEN JA TAHOJEN KANSSA	8
3 OPISKELIJAN OHJAUS JA TUKEMINEN	9
3.1 KODIN JA OPPILAITOKSEN YHTEISTYÖ.....	9
3.2 OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN	9
3.2.1 <i>Ohjauksen työnjako</i>	10
3.2.2 <i>Opinto-ohjausta koskeva yhteistyö</i>	10
3.3 OPISKELIJAHUOLTO.....	11
3.4 OPISKELUN ERITYINEN TUKE.....	11
3.4.1 <i>Lohjan Yhteislyseon lukion erityinen tuki</i>	12
3.4.2 <i>Erityisjärjestelyt</i>	12
3.4.3 <i>Erityisopetus lukiossa</i>	12
3.4.4 <i>Lukion erityisopetuksen toimintatavat Lohjalla</i>	13
3.5 KIELI- JA KULTTUURIRYHMIEN OPETUS.....	13
<i>Yleistä</i>	13
<i>Maahanmuuttajat ja muut vieraskieliset</i>	13
4 OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT	15
4.1 OPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET	15
4.2 AIHEKOKONAISUUDET	15
<i>Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys</i>	16
<i>Hyvinvointi ja turvallisuus</i>	17
<i>Kestävä kehitys</i>	17
<i>Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus</i>	18
<i>Teknologia ja yhteiskunta</i>	19
<i>Viestintä- ja mediaosaaminen</i>	19
4.3 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS.....	20
4.3.1 <i>Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä</i>	20
<i>Pakolliset kurssit</i>	22
1. <i>Kieli, tekstit ja vuorovaikutus (ÄI1)</i>	22
2. <i>Tekstien rakenteita ja merkityksiä (ÄI2)</i>	22

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI3).....	23
4. Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4)	23
5. Teksti, tyyli ja konteksti (ÄI5).....	24
6. Kieli, kirjallisuus ja identiteetti (ÄI6).....	25
Syventävät kurssit	25
7. Puheviestinnän taitojen syventäminen (ÄI7)	25
8. Tekstitaitojen syventäminen (ÄI8)	25
9. Kirjoittaminen ja nykykulttuuri (ÄI9).....	26
10. Kielenhuollon kurssi (ÄI10).....	26
Soveltavat kurssit.....	27
11. Elokuvakurssi (ÄI11)	27
12. Luova kirjoittaminen (ÄI12)	27
13. Julkaisukurssi (ÄI 13).....	28
14. Ilmaisutaito (ÄI14).....	28
15. Ilmaisutaito II (ÄI15).....	28
16. Teatteritaiteen lukiodiplomi (ÄI16)	29
4.4 TOINEN KOTIMAINEN KIELI	29
4.4.1 Ruotsi.....	29
Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A)	30
Pakolliset kurssit.....	30
1. Arkielämää Pohjoismaissa (RUA1).....	30
2. Ihmiset ympärillämme (RUA2).....	31
3. Suomi - osa Pohjolaa ja Eurooppaa (RUA3)	31
4. Elinympäristömme (RUA4).....	31
5. Opiskelu ja työ (RUA5).....	31
6. Kulttuuri ja sen tekijöitä (RUA6).....	31
Syventävät kurssit	31
7. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen (RUA7)	32
8. Tiede, talous ja tekniikka (RUA8).....	32
Soveltavat kurssit	32
9. ABI-kurssi (RUA9).....	32
10. Peruskoulun kertauskurssi (RUA10)	32
11. Ruotsia iloisesti (RUA11)	32
12. Kansainvälisyys (RUA12).....	32
Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B1)	33
Pakolliset kurssit.....	33
1. Koulu ja vapaa-aika (RUB1).....	33
2. Arkielämää Pohjoismaissa (RUB2).....	33
3. Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa (RUB3).....	33
4. Elämää yhdessä ja erikseen (RUB4)	33
5. Elinympäristömme (RUB5).....	33
Syventävät kurssit	34
6. Kulttuurin tekijöitä ja näkijöitä (RUB6).....	34
7. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen (RUB7)	34
Soveltavat kurssit.....	34
8. Kertauskurssi (RUB8).....	34
9. ABI-kurssi (RUB9).....	34
10. Ruotsin valmennuskurssi abeille (RUB10)	35
11. Ruotsia iloisesti (RUB11)	35
12. Kansainvälisyys (RUB12).....	35
4.5 VIERAAT KIELET	36
Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A)	39
Pakolliset kurssit.....	39

1. Nuori ja hänen maailmansa.....	39
2. Viestintä ja vapaa-aika.....	39
3. Opiskelu ja työ.....	39
4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma	39
5. Kulttuuri.....	40
6. Tiede, talous ja tekniikka.....	40
Syventävät kurssit.....	40
7. Luonto ja kestävä kehitys.....	40
8. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen.....	40
9. Kansainvälisyyskurssi.....	40
10. Kertaus- ja tukikurssi.....	41
11. Valmennuskurssi abeille	41
A-oppimäärän soveltavia koulukohtaisia kursseja kielikohtaisesti.....	41
Englanti.....	41
12. Englannin suullisen ilmaisun kurssi (ENA12).....	41
13. Englannin sanastokurssi (ENA13).....	41
14. Luovan kirjoittamisen kurssi (ENA14)	41
Saksa.....	42
12. Saksan kielioppikurssi (SAA12).....	42
Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2)	42
Syventävät kurssit.....	42
1. Vapaa-aika ja harrastukset.....	42
2. Meillä ja muualla.....	42
3. Ennen ja nyt.....	42
4. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat	43
5. Kulttuuri.....	43
6. Yhteinen maapallomme.....	43
7. Tiede ja tekniikka.....	43
8. Luonto ja kestävä kehitys.....	43
Soveltavat kurssit.....	43
9. Kansainvälisyys	43
10. Abikurssi	44
Kielikohtaiset soveltavat kurssit	44
Saksa.....	44
11. Kielioppikurssi (SC11).....	44
12. Kertauskurssi (SC12).....	44
Lukiassa alkava oppimäärä (B3).....	44
1. Hyvää päivää, hauska tutustua.....	44
2. Näin asiat hoituvat.....	44
3. Vapaa-aika ja harrastukset.....	45
4. Meillä ja muualla.....	45
5. Ennen ja nyt.....	45
6. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat	45
7. Kulttuuri.....	45
8. Yhteinen maapallomme.....	45
Soveltavat kurssit.....	46
9. Kansainvälisyys	46
10. Abikurssi	46
Kielikohtaiset soveltavat kurssit	46
Venäjä.....	46
11. Venäjän kielen tutustumiskurssi (VD11)	46
Saksa.....	46
11. Kielioppikurssi (SD11)	46

<i>Latinan kieli</i>	47
<i>Lukiossa alkava oppimäärä (B3)</i>	47
<i>Syventävät kurssit</i>	47
<i>Lukiossa alkava oppimäärä (B3)</i>	48
1. <i>Ikkunat auki antiikkiin</i>	48
2. <i>Antiikin elämää</i>	48
3. <i>Tietoa, taitoa ja taruperintöä</i>	48
4. <i>Rooman historian vaiheita</i>	48
5. <i>Roomalaisia suurmiehiä</i>	48
6. <i>Kulttuuriperintömme</i>	48
7. <i>Viestejä menneisyydestä</i>	48
8. <i>Latinaa kautta vuosisatojen</i>	49
<i>Soveltavat koulukohtaiset kurssit</i>	49
9. <i>Latinan abikurssi</i>	49
10. <i>Rooma-kurssi</i>	49
4.6 MATEMATIIKKA	49
MATEMATIIKAN PITKÄ OPPIMÄÄRÄ	50
1. <i>Funktiot ja yhtälöt (MAA1)</i>	51
2. <i>Polynomifunktiot (MAA2)</i>	51
3. <i>Geometria (MAA3)</i>	51
4. <i>Analyttinen geometria (MAA4)</i>	52
5. <i>Vektorit (MAA5)</i>	52
6. <i>Todennäköisyys ja tilastot (MAA6)</i>	52
7. <i>Derivaatta (MAA7)</i>	53
8. <i>Juuri- ja logaritmifunktiot (MAA8)</i>	53
9. <i>Trigonometriset funktiot ja lukujonot (MAA9)</i>	54
10. <i>Integraalilaskenta (MAA10)</i>	54
<i>Syventävät kurssit</i>	55
11. <i>Lukuteoria ja logiikka (MAA11)</i>	55
12. <i>Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä (MAA12)</i>	55
13. <i>Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (MAA13)</i>	56
<i>Soveltavat kurssit</i>	56
14. <i>Kertauskurssi 1 (MAA14)</i>	56
15. <i>Kertauskurssi 2 (MAA15)</i>	56
16. <i>Johdantokurssi (MAA16)</i>	57
MATEMATIIKAN LYHYT OPPIMÄÄRÄ	57
<i>Pakolliset kurssit</i>	58
1. <i>Lausekkeet ja yhtälöt (MAB1)</i>	58
2. <i>Geometria (MAB2)</i>	58
3. <i>Matemaattisia malleja I (MAB3)</i>	58
4. <i>Matemaattinen analyysi (MAB4)</i>	59
5. <i>Tilastot ja todennäköisyys (MAB5)</i>	59
6. <i>Matemaattisia malleja II (MAB6)</i>	59
<i>Syventävät kurssit</i>	60
7. <i>Talousmatematiikka (MAB7)</i>	60
8. <i>Matemaattisia malleja III (MAB8)</i>	60
<i>Soveltavat kurssit</i>	60
9. <i>Kertauskurssi (MAB9)</i>	60
10. <i>Johdantokurssi (MAB10)</i>	61
4.7 BIOLOGIA	61
<i>Pakolliset kurssit</i>	63
1. <i>Eliömaailma (BII)</i>	63
2. <i>Solu ja perinnöllisyys (BI2)</i>	63

Syventävät kurssit	64
3. Ympäristöekologia (BI3).....	64
4. Ihmisen biologia (BI4).....	65
5. Bioteknologia (BI5)	66
Soveltavat kurssit.....	67
6. Biologian työtavat (BI6).....	67
7. Luontoharrastuskurssi (BI7).....	68
8. Ympäristötieteiden kenttäkurssi (BI 8)	68
9. Bioteknologian työkurssi (BI 9)	69
4.8 MAANTIEDE	69
Pakolliset kurssit.....	71
1. Sininen planeetta (GE1)	71
2. Yhteinen maailma (GE2)	72
Syventävät kurssit	73
3. Riskien maailma (GE3).....	73
4. Aluetutkimus (GE4)	74
Soveltavat kurssit.....	75
5. Kartografian työkurssi (GE5).....	75
6. Matkailumaantiede (GE6).....	75
4.9 FYSIIKKA	75
Pakollinen kurssi	77
1. Fysiikka luonnontieteenä (FY1).....	77
Syventävät kurssit	77
2. Lämpö (FY2).....	78
3. Aallot (FY3)	78
4. Liikkeen lait (FY4)	78
5. Pyöriminen ja gravitaatio (FY5)	79
6. Sähkö (FY6)	79
7. Sähkömagnetismi (FY7).....	80
8. Aine ja säteily (FY8).....	80
9. Kertauskurssi (FY 9).....	80
10. Kokeellinen kurssi (FY 10)	81
11. Tähtitiede (FY 11).....	81
4.10 KEMIA.....	81
Pakollinen kurssi	83
1. Ihmisen ja elinympäristön kemia (KE1)	83
Syventävät kurssit	83
2. Kemian mikromaailma (KE2).....	83
3. Reaktiot ja energia (KE3).....	84
4. Metallit ja materiaalit (KE4).....	84
5. Reaktiot ja tasapaino (KE5)	84
Soveltavat kurssit.....	85
6. Kemian jatkokurssi (KE6).....	85
7. Kemian työkurssi (KE7).....	85
4.11 TIETOTEKNIikka	86
Soveltavat kurssit.....	87
1. Käyttöjärjestelmä ja kuvankäsittely (AT1)	87
2. Tekstinkäsittely ja esitysgrafiikka (AT2).....	87
3. Ohjelmointi (AT3).....	87
4. Internet (AT4)	88
5. Taulukkolaskenta ja tietokannat (AT5).....	88
6. Linux-perusteita (AT6).....	89
7. A-ajokorttitutkinto (AT7).....	89

8. Java-ohjelmointi (AT8).....	89
4.12 USKONTO	90
4.12.1 EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO	91
<i>Pakolliset kurssit</i>	91
1. Uskonnon luonne ja merkitys (UE1).....	91
2. Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta (UE2).....	92
3. Ihmisen elämä ja etiikka (UE3).....	92
<i>Syventävät kurssit</i>	93
4. Uskontojen maailmat (UE4).....	93
5. Mihin suomalainen uskoo? (UE5).....	93
<i>Soveltavat kurssit</i>	94
6. Bitti-Bible, Raamattutiedon erikoiskurssi (UE6).....	94
7. Nykypäivän uskonnollis-maailmankatsomukselliset virtaukset (UE7).....	94
8. Muinaiset myytit (UE8).....	95
9. Uskonto keskellä elämää (UE9).....	95
10. Kristinusko filosofisena ilmiönä (UE10).....	95
11. Katsomukset kohtaavat (UE11).....	96
12. Koottua tietoa uskonnon teemoista (UE12).....	97
4.12.2 ORTODOKSINEN USKONTO	97
<i>Pakolliset kurssit</i>	97
1. Ortodoksinen maailma (UO1).....	97
2. Uskonoppi ja etiikka (UO2).....	97
3. Raamattutieto (UO3).....	98
<i>Syventävät kurssit</i>	98
4. Uskontojen maailmat (UO4).....	98
5. Ortodoksinen Suomi (UO5).....	99
4.13 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO.....	99
<i>Pakolliset kurssit</i>	100
1. Hyvä elämä (ET1).....	100
2. Maailmankuva (ET2).....	101
3. Yksilö ja yhteisö (ET3).....	102
<i>Syventävät kurssit</i>	102
4. Kulttuuriperintö ja identiteetti (ET4).....	102
5. Maailman selittäminen katsomusperinteissä (ET5).....	103
<i>Soveltavat kurssit</i>	103
6. Muinaiset myytit (ET6).....	103
7. Nykypäivän uskonnollis-maailmankatsomukselliset virtaukset (ET7).....	104
4.14 FILOSOFIA.....	104
<i>Pakollinen kurssi</i>	105
1. Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI1).....	105
<i>Syventävät kurssit</i>	106
2. Filosofinen etiikka (FI2).....	106
3. Tiedon ja todellisuuden filosofia (FI3).....	106
4. Yhteiskuntafilosofia (FI4).....	107
<i>Soveltavat kurssit</i>	107
5. Estetiikka (FI5).....	107
6. Idän filosofia (FI6).....	108
7. Ympäristötieteiden kenttäkurssi (FI7 = BI9).....	108
8. Kristinusko filosofisena ilmiönä (FI8=UE10).....	108
9. Mitä filosofit todella sanoivat? (FI 9).....	109
4.15 HISTORIA	109
<i>Pakolliset kurssit</i>	111
1. Ihminen, ympäristö ja kulttuuri (HII).....	111

2. Eurooppalainen ihminen (HI2).....	112
3. Kansainväliset suhteet (HI3)	113
4. Suomen historian käännekohtia (HI4).....	113
Syventävät kurssit	115
5. Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan (HI5).....	115
6. Kulttuurien kohtaaminen (HI6)	116
Soveltavat kurssit.....	117
7. Tutkimuskurssi (HI7)	117
8. Lohja ennen meitä ja nyt (HI8).....	117
4.16 YHTEISKUNTAOPPI.....	118
Pakolliset kurssit.....	119
1. Yhteiskuntatieto (YH1).....	119
2. Taloustieto (YH2).....	119
Syventävät kurssit	121
3. Kansalaisen lakitieto (YH3).....	121
4. Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni (YH4).....	121
Soveltavat kurssit	122
5. Vuosi Yrittäjänä I – Yrityksen perustaminen, rahoitus ja markkinointi (YH5)	122
6. Vuosi Yrittäjänä II - Company Program (YH6)	123
4.17 PSYKOLOGIA.....	125
Pakollinen kurssi	126
1. Psykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus (PS1)	126
Syventävät kurssit	126
2. Ihmisen psykkinen kehitys (PS2).....	126
3. Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet (PS3).....	127
4. Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta (PS4)	127
5. Persoonallisuus ja mielenterveys (PS5)	128
Soveltavat kurssit	128
6. Ihmissuhdekurssi (PS6)	128
7. Tutkien ymmärrystä ihmismieleen (PS7).....	129
8. Yksin vai ryhmässä? (PS8)	129
9. Aivot, kartta mielen maailmaan (PS9).....	129
10. Reettoreiden ajasta satelliittikanavien aikaan - vaikuttamista ja vaikutetuksi tulemista kaipaava ihminen, (PS10).....	130
11. Psykologiaa syväprosessoiden (PS11)	131
4.18 MUSIIKKI	131
Pakolliset kurssit.....	132
1. Musiikki ja minä (MU1).....	132
2. Moniääninen Suomi (MU2).....	132
Syventävät kurssit	133
3. Ovet auki musiikille (MU3)	133
4. Musiikki viestii ja vaikuttaa (MU4).....	133
5. Musiikkiprojekti (MU5)	133
Soveltavat kurssit	133
6. Sävellyskurssi (MU6).....	133
7. Vapaan säestyksen kurssi (MU7).....	133
8. Bändikurssi (MU8)	134
9. Kuorokurssi 1 (MU9).....	134
10. Kuorokurssi 2 (MU10).....	134
11. Kuorokurssi 3 (MU11).....	134
12. Musiikin esiintymiskurssi (MU12).....	134
13. Musiikin lukiodiplomi (MU13)	134
4.19 KUVATAIDE.....	135

<i>Pakolliset kurssit</i>	137
1. Minä, kuva ja kulttuuri (KU1).....	137
2. Ympäristö, paikka ja tila (KU2).....	138
<i>Syventävät kurssit</i>	138
3. Media ja kuvien viestit (KU3).....	138
4. Taiteen kuvista omiin kuviin (KU4).....	139
5. Nykyaikaisen taiteen työpaja (KU5).....	139
<i>Koulukohtaiset syventävät kurssit</i>	140
6. Värit taiteessa (KU6).....	140
7. Ihminen kuvien peilinä (KU7).....	140
8. Savesta tilaan (KU8).....	140
<i>Koulukohtaiset soveltavat kurssit</i>	141
9. Öljyvärimaalauksen työpaja (KU9).....	141
10. Grafiikan ja piirtämisen työpaja (KU10).....	141
11. Valokuvauksen työpaja (KU11).....	141
12. Kuvataiteen lukiodiplomi (KU12).....	142
13. Videotyöpaja (KU13).....	142
4.20 LIIKUNTA	142
<i>Pakolliset kurssit</i>	143
1. Taitoa ja kuntoa (LI1).....	144
2. Liikuntaa yhdessä ja erikseen (LI2).....	144
<i>Syventävät kurssit</i>	145
3. Virkisty liikunnasta (LI3).....	145
4. Yhdessä liikkuen (LI4).....	145
5. Kuntoliikunta (LI5).....	145
<i>Koulukohtaiset syventävät kurssit</i>	145
6. Ulkopalloilukurssi (LI6).....	145
7. Sisäpalloilukurssi (LI7).....	145
8. Vanhojentanssikurssi (LI8).....	146
9. Liikutaan räväkästi (LI9).....	146
10. Yksilöliikuntakurssi (LI10).....	146
11. Tanssipainotteinen kurssi (LI11).....	146
12. Aerobic-kurssi (LI12).....	146
13. Keilailu- ja tarkkuuslajikurssi (LI13).....	146
14. Liikunnan lukiodiplomi (LI14).....	146
15-24. Liikunnan henkilökohtaiset erikoiskurssit (LI15-24).....	147
4.21 TERVEYSTIETO	147
<i>Pakollinen kurssi</i>	148
1. Terveystieteen perusteet (TE1).....	148
<i>Syventävät kurssit</i>	149
2. Nuoret, terveys, ja arkielämä (TE2).....	149
3. Terveystieteen tutkimus (TE3).....	149
4.22 OPINTO-OHJAUS	150
<i>Pakollinen kurssi</i>	151
1. Koulutus, työ ja tulevaisuus (OP1).....	151
<i>Syventävä kurssi</i>	152
2. Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta (OP2).....	152
<i>Soveltava kurssi</i>	152
3. Työ- ja yritys-elämään tutustuminen (OP3).....	152
4.23 MUUT KURSSIT	153
<i>Soveltavat kurssit</i>	153
1. Järjestötoiminnan kurssi (MK1).....	153
2. Liikennekasvatuksen kurssi (MK2).....	153

3. Turvallisuuskasvatuksen kurssi (MK3).....	153
4. Tehoa opiskeluun (MK4)	154
5. Median lukiodiplomikurssi (MK5).....	154
6. Pukuhistorian kurssi (MK6)	154
7. Luovan käsityön kurssi (MK7).....	154
8. Käsityödiplomi (MK8)	154
5 OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI.....	155
5.1 ARVIOINNIN TAVOITTEET	155
5.2 KURSSISUORITUKSEN ARVIOINTI.....	155
5.3 OPPIAINEEN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINTI	157
5.4 LUKION OPPIMÄÄRÄN SUORITUS	159
Arvioinnin uusiminen ja oikaisu	159
5.5 TODISTUKSET JA NIIHIN MERKITTÄVÄT TIEDOT	159
6 LUKIOTOIMINNAN KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTI	160
6.1 KEHITTÄMISTYÖN TAVOITE.....	160
6.2. KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTTAJAT.....	161
6.3. ARVIOINTI OSANA KEHITTÄMISTYÖTÄ	162
6.4. ARVIOINNIN MUODOT.....	162
6.5. ARVIOINNIN TOTEUTTAJAT.....	162
LIITTEET.....	163
LIITE 1 - KIELEN OPISKELUN MAHDOLLISUUKSIA KUVAAVA KAAVIO	163
LIITE 2 - KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO.....	164
LIITE 3 - VALTIONEUVOSTON ASETUS LUKIOKOULUTUKSEN YLEISISTÄ VALTAKUNNALLISISTA TAVOITTEISTA JA TUNTIJAOISTA	169
LIITE 4 - NUORTEN LUKIOKOULUTUS/OPETUSHALLITUKSEN SUOSITUS MAAHANMUUTTAJIEN ÄIDINKIELEN OPETUKSEN PERUSTEIKSI	174
LIITE 5 – LOHJAN YHTEISLYSEON LUKION TIETOSTRATEGIA 2005-2008	177

OPETUSSUUNNITELMA

Opetussuunnitelma

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki ja -asetus
- valtioneuvoston asetus lukiolaissa tarkoitetun opetuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja lukiokoulutuksen tuntijaosta
- Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- lukioasetuksen 3 §:n mukainen vuosittainen suunnitelma.

Opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Opetussuunnitelman pohjalta lukio laatii lukuvuosittaisen suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa lukion opetussuunnitelman sekä lukuvuosittaisen suunnitelman pohjalta.

Kaikilla kouluyhteisön jäsenillä ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan.

Opetussuunnitelman sisältö

Lukion opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- toimintakulttuurin pääpiirteet, opiskeluympäristö ja työtavat
- ohjaustyön suunnitelma
- eheyttäminen ja aihekokonaisuudet
- tuntijako
- kieliohjelma
- tavoitteet ja keskeiset sisällöt oppiaineittain ja kursseittain
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- tietostrategia
- yhteistyö huoltajien kanssa
- yhteistyö ammatillisten oppilaitosten ja muiden lukioden kanssa
- yhteistyö muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa
- erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- opiskelijahuolto
- opiskelijan oppimisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

Opetussuunnitelma sisältää kaikkien kurssien kuvaukset. Myös soveltavien kurssien tavoitteet ja sisällöt on määritelty opetussuunnitelmassa.

1 LUKIOKOULUTUKSEN TEHTÄVÄ JA ARVOPERUSTA

1.1 Lukiokoulutuksen tehtävä

Opetussuunnitelman perusteissa lukiokoulutuksen tehtävä määritellään seuraavanlaisesti:

"Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys. Sen tulee antaa riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja vastaavilla muilla näytöillä.

Lukion tulee antaa valmiuksia vastata yhteiskunnan ja ympäristön haasteisiin sekä taitoa tarkastella asioita eri näkökulmista. Opiskelijaa tulee ohjata toimimaan vastuuntuntoisena ja velvollisuuksistaan huolehtivana kansalaisena yhteiskunnassa ja tulevaisuuden työelämässä. Lukio-opetuksen tulee tukea opiskelijan itsetuntemuksen kehittymistä ja hänen myönteistä kasvuun aikuisuuteen sekä kannustaa opiskelijaa elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen."

Nämä näkemykset ovat myös Lohjan Yhteislyseon lukion opetussuunnitelman perustana.

1.2 Arvoperusta

Lohjan Yhteislyseon lukion opetuksen rakennusaineina ovat Opetussuunnitelman perusteissa esiin tuodut periaatteet, joissa ilmaistaan seuraavaa:

"Lukio-opetuksen arvoperusta rakentuu suomalaiseen sivistyshistoriaan, joka on osa pohjoismaista ja eurooppalaista kulttuuriperintöä. Lukiossa kulttuuriperintöä tulee oppia vaalimaan, arvioimaan ja uudistamaan. Opiskelijoita kasvatetaan suvaitsevaisuuteen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Lukio-opetuksen lähtökohtana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen.

Lukiokoulutuksen tulee edistää avointa demokratiaa, tasa-arvoa ja hyvinvointia. Opiskelija ymmärtää oman oppimisensa, osaamisensa ja maailmankuvansa rakentajaksi. Opetuksessa tulee ottaa huomioon, että ihminen havainnoi ja jäsentää todellisuutta kaikkien aistiensa kautta.

Kasvatustyössä korostetaan yhteistyötä, kannustavaa vuorovaikutusta ja rehellisyyttä. Tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan oikeutensa ja velvollisuutensa sekä kasvaa aikuisen vastuuseen omista valinnoistaan ja teoistaan. Opiskelijan tulee saada lukioaikanaan kokemuksia siitä, miten tulevaisuutta rakennetaan yhteisillä päätöksillä ja työllä.

Lukio-opetuksen tulee kannustaa tunnistamaan julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä ristiriitoja sekä pohtimaan kriittisesti suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen epäkohtia ja mahdollisuuksia. Opiskelijan tulee saada lukioaikanaan jäsentynyt käsitys siitä, mitkä ovat kansalaisen perusoikeudet Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopan unionissa, mitä ne käytännössä merkitsevät sekä miten niitä ylläpidetään ja edistetään. Lukion tulee korostaa kestävän kehityksen periaatteita ja antaa valmiuksia kohdata muuttuvan maailman haasteet.

Lukion arvoperustaa syventävät kohdassa 5.2 esitettävät aihekokonaisuudet, jotka ovat arvokannanottoja ajankohtaisiin kasvatus- ja koulutushaasteisiin."

Näiden arvolausumien perusteelta Lohjan Yhteislyseon lukio on johtanut toimintaansa keskeisesti ohjaaviksi arvoiksi seuraavat arvoalueet:

Vastuullisuus, joka ilmenee vastuunottona ja sitoutumisena koulun päätehtävään, opiskeluun ja siihen liittyviin tehtäviin, sekä koulun jäsenten hyvinvoinnista huolehtimisena ja hyvänä käytöksenä.

Kriittisyys, joka ohjaa työyhteisön jäseniä kasvamaan kriittisiksi tiedon, valintojen ja ympäristön arvioijiksi.

Suvaitsevaisuus, joka ilmenee sekä arkipäivän elämäntilanteissa että asenteissa erilaisuutta, erilaisia kulttuureita ja kulttuuriperintöjä kohtaan.

Avoimuus, joka haastaa rakentamaan rohkeasti omaa minäkuvaa ja jäsentämään muuttuvan maailman haasteet sen osaksi.

Yhteisöllisyys, joka tähtää rehellisyyden kunnioittamiseen pohjautuvan me-hengen ja kannustavan vuorovaikutusilmapiirin luomiseen.

1.3 Visio ja toiminta-ajatus

"ALUEEN ARVOSTETTU OPPILAITOS TULEVAISUUDEN TIETOYHTEISKUNNASSA"

Lohjan Yhteislyseon lukio

- laajasti ja syvällisesti ympäröivää todellisuutta tutkiva suurlukio - jo lähes vuosisata läntisen Uudenmaan nuorison kasvattaja
- koulutus muodostuu erittäin laajasta oppiaine- ja kurssivalikoimasta - mahdollisuus rakentaa tutkinto oman kiinnostuksen ja suuntautuneisuuden mukaan

Lohjan Yhteislyseon lukio haluaa ylläpitää historiansa luomaa asemaa. Se haluaa pysyä jatkossakin alueensa arvostettuna ja haluttuna ihmisyyteen kasvattavana toisen asteen oppilaitoksena, kulkea läntisen Uudenmaan lukioverkon kärjessä. Se haluaa kasvattaa tulevaisuuden osaajia ja varustaa heidät taidoilla ja valmiuksilla, jotka hyödyttävät laaja-alaisesti huomispäivän Länsi-Uuttamaata, Suomea ja koko Euroopan yhteisöä.

Oppimisympäristöt pyritään saattamaan Opetushallituksen ja opetusministeriön tietoyhteiskunnalle asettamien vaatimusten mukaisiksi ja takaamaan lukiosta valmistuville nuorille hyvät tietoyhteiskuntataidot jatko-opintoja varten.

Toiminnan pohjaksi valittujen arvojen ja koulun oman erityisluonteen pohjalta Lohjan Yhteislyseon lukio on johtanut oman toiminta-ajatuksensa:

"USKALLA TIETÄÄ, USKALLA TOIVOA, USKALLA ELÄÄ"

2 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1 Oppimiskäsitys

Lohjan Yhteislyseon lukion opetussuunnitelma pohjautuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta, jossa hän vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajan ja ympäristön kanssa ja aiempien tietorakenteidensa pohjalta käsittelee ja tulkitsee vastaanottamaansa informaatiota.

Opetuksessa pyritään ottamaan huomioon, että vaikka oppimisen yleiset periaatteet ovat kaikilla samat, se mitä opitaan, riippuu yksilön aikaisemmasta tiedosta ja hänen käyttämistään strategioista. Oppiminen on sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Yhdessä tilanteessa opittu tieto tai taito ei automaattisesti siirry käytettäväksi toisenlaisissa tilanteissa.

2.2 Opiskelu ympäristö ja -menetelmät

Lohjan Yhteislyseon lukiossa opetuksessa korostetaan opiskelijoiden omaan aktiiviseen tiedonrakentamisprosessiin perustuvaa opiskelua. Koulun käytössä olevia tiloja pyritään kehittämään itsenäisen tiedonhankinnan, yhteistoiminnallisen oppimisen ja verkostotyöskentelyn edellyttämään suuntaan. Näiden opiskelumuotojen käyttöön opiskelijoita myös pyritään perehdyttämään opintojen ohjauksessa sekä eri oppiaineissa. Tiedonhankintataidoilla pyritään tukemaan opiskelijoiden kasvua elinikäisiksi oppijoiksi ja aktiivisiksi ja kriittisiksi tiedon etsijöiksi ja hyödyntäjiksi.

Osa opiskelusta voidaan järjestää itsenäisenä opiskeluna.

Opiskelijakirjasto

Lohjan Yhteislyseon lukiossa toimii koulukirjasto. Koulukirjasto pyrkii luomaan edellytykset eri oppiaineissa tapahtuvalle itsenäiselle tiedonhauulle tarjoamalla tarvittavat työtilat ja apuvälineet sekä hankkimalla monipuolisesti eri alojen tietokirjallisuutta ja muuta opiskelua edistävää materiaalia. Koulukirjasto pyrkii myös tukemaan koulun kirjallisuudenopetusta laajalla klassisen ja modernin koti- ja ulkomaisen kirjallisuuden kokoelmalla.

Opiskelijakirjasto toimii myös opiskelijoiden tarvitsemien erilaisten virallisten asiakirjakaavakkeiden noutopaikkana. Kirjastotilassa on tarjolla myös opintojen suunnitteluun liittyvää ja muuta informatiivista materiaalia.

Kirjastovastaavana toimii opettajakunnasta valittu kirjastonhoitaja, joka yhdessä muun opettajakunnan kanssa huolehtii kirjahankinnoista. Kirjastonhoitaja huolehtii kirjaston toimivuudesta sekä toteuttaa vuosittain ensimmäisen vuositason opiskelijoille oppilaanohjauksen kurssiin sisältyvän Kirjastonkäyttö ja tiedonhankinta -opintojakson.

Lohjan "kulttuurikampuksessa" toimiva kaupungin pääkirjasto tukee opiskelijakirjaston toimintaa kirjastoluokituksen ylläpidossa sekä osallistamalla opiskelijoiden kirjastonkäyttöön perehdyttämiseen ja tarjoamalla opiskelijoille neuvonta-apuaan tietomateriaalin etsinnässä.

Tietoverkostotyöskentely

Lohjan Yhteislyseon lukiossa tuetaan opiskelua tietoverkkojen avulla. Opiskelijoiden käytössä on tietokonetiloja, ja niissä olevat tietokoneet on yhdistetty Internet-verkkoon.

Luonnontieteiden opetus

Luonnontieteiden opetuksen kokeellisuutta toteutetaan tietokonepohjaisten mittausten sekä laborointien avulla. Mittausvälineistö ja laborointivälineistö on ajanmukaista (2005). Tällä hetkellä laborointia ja mittauksia tehdään normaaleissa luokkatiloissa. Valtakunnallisten tavoitteiden mukaan kokeellisella luonnontieteiden opetuksella on keskeinen sija opetuksessa. Tavoitteen saavuttamiseksi opetuksen tulisi tapahtua asianmukaisissa laboratorioluokissa.

Taideopetus

Taideopetus tapahtuu pääosin tavallisessa luokassa. Lisäksi opetukseen käytetään juhlasalin alla olevaa tilaa mm. öljyvärimaalauksen kurssilla. Varsinaista ateljee-tyyppistä tilaa ei koululla ole.

Liikunnan opetus

Liikunnan opetuksessa käytetään koulun omaa liikuntasalia sekä ulkopuolisten tarjoamia palveluita. Pääosan palveluista tarjoaa Lohjan Liikuntakeskus Oy, lisäksi liikunnan opetuksessa käytetään kaupungissa olevien yksityisten yritysten tarjoamia palveluita.

2.3 Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Toimintakulttuuriin kuuluvat kaikki lukion viralliset ja epäviralliset säännöt, toiminta- ja käyttäytymismallit sekä arvot, periaatteet ja kriteerit, joihin koulutyön laatu perustuu. Toimintakulttuuri tulee esiin yksilö-, ryhmä- ja yhteisötasolla.

Lohjan Yhteislyseon lukiossa tavoitteena on opetussuunnitelmaan nojautuva toimintakulttuuri, joka korostaa koko yhteisön jäsenten vastuuta, on avoin yhteistyölle ja vuorovaikutukselle yhteiskunnan kanssa sekä maailmassa tapahtuville muutoksille. Opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua oman työyhteisönsä kehittämiseen muun muassa oppilaskuntatoiminnan kautta.

Toimintakulttuurin tavoitteena on, että lukion kaikki käytännöt tukevat kasvatus- ja opetustyölle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Myös aihekokonaisuudet konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Tavoitellun ja toteutuneen toimintakulttuurin yhtäpitävyyden arviointi on perusedellytys lukion jatkuvalla kehittämiselle.

Käytännön tulkinta opetussuunnitelmasta konkretisoituu Lohjan Yhteislyseon lukiossa seuraavissa lukuvuosittain kootuissa tai päivitettyissä asiakirjoissa:

- 1) lukiolain mukainen lukuvuosisuunnitelma
- 2) opettajien koulutussuunnitelma
- 3) koulun arviointisuunnitelma
- 4) lukistrategia
- 5) tietostrategia
- 6) pelastussuunnitelma
- 7) kriisisuunnitelma
- 8) lukuvuositedote
- 9) opinto-opas
- 10) opekansio

Edellä olevan lisäksi toimintakulttuurin kuuluvat opiskelijoille järjestettävät mm. opinto-ohjaukseen ja ylioppilastutkintoon liittyvät infotilaisuudet.

Yhteistoimintaa vanhempien kanssa toteutetaan yksittäisissä tapauksissa suorilla yhteydenotoilla huoltajiin. Lisäksi vanhemmille järjestetään iltaisin yhteisiä vanhempaininfoja, joista tiedotetaan hyvissä ajoin mm. lukuvuosikalenterissa. Vanhempainyhdistyksellä on keskeinen rooli yhteistoiminnassa koulun kanssa.

Lukion pitkän perinteen vaalimiseksi koulussa toimii Lohjan Yhteislyseon Alumnit ja Seniorit -niminen yhdistys.

Koulun sisäinen tiedottaminen opiskelijoille tapahtuu pääsääntöisesti info-TV -järjestelmän avulla. Pikaiseen tärkeään tiedottamiseen käytetään myös koulun keskusradiojärjestelmää. Koulun ulkopuoliseen tiedottamiseen niin vanhemmille kuin muillekin käytetään koulun Internet-sivuja.

Peruskoulujen kanssa tehdään yhteistyötä säännöllisesti osallistumalla perusopetuksensa päättävien oppilaiden jatko-opintoinfoihin. Lisäksi lukio-opiskelijat järjestävät lohjalaisille yhdeksäsluokkalaisille tutorohjausta.

Ylioppilastutkinto on lukion päättötutkinto. Ylioppilastutkintoon liittyvät järjestelyt ovat suurelta osin normeilla ohjattuja. Ohjauksen kannalta on keskeistä turvata opiskelijoille riittävä tutkintoon liittyvä tiedonsaanti, ja itse tutkinnon aikana opiskelijoille tulee taata mahdollisuus suorittaa tutkinto ilman ulkoisia häiriötekijöitä. Ylioppilastutkinnon hajautuksen myötä sekä syksyn että kevään tutkinto näkyvät vahvasti reilun kolmen viikon ajan koulun arjessa.

Kansainvälisiä projekteja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Projektien toteutuminen riippuu useimmiten ulkoisesta rahoituksesta. Ulkoisina rahoituslähteinä ovat EU-koordinoidut hankkeet sekä kansallisella tasolla Opetushallituksen hankkeet. Opetussuunnitelmassa on kansainvälisiin projekteihin varauduttu määrittelemällä erikseen kansainvälisyyskurssit eri oppiaineisiin.

2.4 Opintojen rakenne

Lukio-opinnot muodostuvat valtioneuvoston antaman asetuksen mukaisesti pakollisista, syventävistä ja soveltavista kursseista. Syventävät kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia, oppiaineen pakollisiin kursseihin liittyviä kursseja, joita opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa vähintään kymmenen. Oppiaineiden pakollisten ja valtakunnallisesti määriteltyjen syventävien kurssien keskeiset tavoitteet ja sisällöt on määritelty kohdassa 5.

Valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (955/2002) määrätyn syventävien kurssien vähimmäismäärän lisäksi lukiossa voi olla koulukohtaisia, lukion opetussuunnitelmassa määriteltäviä syventäviä kursseja. Soveltavat kurssit ovat eheyttäviä kursseja, jotka sisältävät aineksia eri oppiaineista, menetelmä-kursseja taikka saman tai muun koulutuksen järjestäjän järjestämiä ammatillisia opintoja tai lukion tehtävään soveltuvia muita opintoja. Soveltaviin kursseihin voivat kuulua myös taito- ja taideaineissa suoritettaviin lukiodiplomeihin kuuluvat kurssit. Lukiodiplomit suoritetaan Opetushallituksen ohjeiden mukaan. Kaikki soveltavat kurssit tulee määritellä lukion opetussuunnitelmassa.

Kurssien suoritusjärjestyksestä päätetään lukion opetussuunnitelmassa.

2.5 Itsenäinen opiskelu

2.5.1 Mitä itsenäinen opiskelu on?

Itsenäinen opiskelu voidaan lukiossa määritellä opiskeluksi, joka tapahtuu kokonaan tai osittain ilman muodollista lähiopetusta. Se voi koskea kokonaista kurssia, lyhyempää opiskelukokonaisuutta tai niiden osia. Itsenäisyys merkitsee tällöin opiskelijan kannalta oman toiminnan tavoitteellista suunnittelua ja toteuttamista sekä toiminnan arviointia opiskelun aikana.

Koulussa opiskelun täytyy noudattaa opetussuunnitelmaa, ja opettajan tehtävänä on ohjeistaa itsenäinen opiskelu siten, että niin tapahtuu. Itsenäistä opiskelua ei tule ymmärtää vain opiskelijan itsenäiseksi yksinäiseksi toiminnaksi. Se voi sisältää myös erilaisia yhteistoiminnallisen opiskelun muotoja niin, että opiskelijat opiskelevat pienissä ryhmissä itsenäisesti ilman opettajan suoraa vaikutusta tai eriasteisesti opettajan ja muun asiantuntijan ohjauksen avulla. Tällä tavalla myös itseohjautuvuus laajenee yhteisölliseksi.

2.5.2 Miksi itsenäistä opiskelua?

Yhteiskunnan nopeasti ja vaikeasti ennustettavasta muutoksesta elämän kaikilla alueilla on ollut muun muassa se seuraus, että vaatimus elinikäisestä opiskelusta koskettaa kaikkia. Se edellyttää halua ja taitoa asettaa itselleen tavoitteita sekä taitoa tarkkailla ja ohjata omaa opiskeluaan. Tällainen yksilö tiedostaa, että hän viime kädessä vastaa omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, koska hän ymmärtää, että se, mitä hän oppii, on seurausta hänen omasta toiminnastaan. Sen vuoksi hän tarkkailee omaa toimintaansa ja pyrkii tunnistamaan omat vahvuutensa ja heikkoutensa oppijana, jotta löytäisi omalle oppimistyyliilleen ja kuhunkin oppimistehtävään sopivat menettelytavat. Hän pystyy perustelemaan, miksi tekee mitä tekee. Hän pyrkii kohti itseohjautuvuutta, autonomisuutta. Näiden taitojen ja tietojen tueksi lukiolaissa ja opetussuunnitelman perusteissa on määritelty itsenäistä opiskelua koskevaa normistoa.

- 1) Osa opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavan itsenäisesti.
- 2) Opiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta.

2.5.3 Itsenäisen opiskelun periaatteet

Pääsääntöinen opiskelutapa Lohjan Yhteislyseon lukiossa on osallistuminen normaaliin luokkamuotoiseen opetukseen. Osa opinnoista voidaan kuitenkin opiskella itsenäisesti. Itsenäinen opiskelu on vaativa opiskelutapa, ja sen tuloksellisuus vaatii erityistä keskittymistä kurssisisältöihin ja usein normaalia luokkaopiskelua määrätietoisempaa harjoittelua. Lohjan Yhteislyseon lukiossa on asetettu seuraavia reunaehtoja itsenäiselle opiskelulle:

1. Pakollisia kursseja ei voi opiskella itsenäisesti. Pakollinen kurssi voi kuitenkin sisältää osioita, joissa edellytetään itsenäistä työskentelyä
2. Opiskelijan on sovittava opettajan kanssa itsenäisesti opiskeltava kurssi tai sen osa sen jakson alussa, jossa itsenäinen opiskelu tapahtuu.
3. Opettajan määräämät itsenäisen opiskelun tehtävät opiskelijan tulee suorittaa annetussa määräajassa, jotta hän saa oikeuden kurssin loppukokeeseen. Tehtävät kirjataan itsenäisen opiskelun kaavakkeeseen.
4. Itsenäisesti opiskeltu kurssi on suoritettava hyväksytysti, jotta sen voi lukea kurssimääräänsä.
5. Jo opiskeltua kurssia ei voi opiskella itsenäisesti.
6. Koeviikolla suoritetaan ensisijaisesti normaaliin luokkaopetukseen kuuluvien kurssien näyttökoe. Itsenäisen opiskelun koe suoritetaan myös mahdollisuuksien mukaan koeviikon yhteydessä. Pällekkäisyyksien sattuessa itsenäisesti opiskeltavan kurssin suoritus siirtyy muuhun ajankohtaan, esimerkiksi uusintakokeen yhteyteen.
7. Poikkeukset reunaehtoihin myöntää rehtori yhdessä aineenopettajan kanssa.

2.6 Yhteistoiminta muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa

Lohjan Yhteislyseon lukio pyrkii alueellisena suurlukiona tehokkaaseen ja monipuoliseen yhteistyöhön alueen muiden oppilaitosten, Lohjan seudulla vaikuttavan elinkeinoelämän ja muiden tahojen kanssa. Yhteistyötä toteutetaan järjestämällä yhteisiä kursseja oppilaitosten opiskelijoille ja hyväksymällä muissa oppilaitoksissa suoritettuja kursseja opiskelijan oppimäärään, kun ne täyttävät opetus suunnitelman asettamat tavoitteet. Yhteistyöllä pyritään hyödyntämään eri oppilaitosten suomia mahdollisuuksia esimerkiksi työtilojen, opetusvälineiden ja henkilöstön suhteen.

Lohjan Yhteislyseon lukion tavoitteena on pitkäjänteinen vuorovaikutus elinkeinoelämän ja muiden tahojen kanssa. Tätä toteutetaan järjestämällä esimerkiksi yritysvierailuja. Toisaalta yritysten edustajat voivat halutessaan esittäytyä lukion opiskelijoille ja esittää omia näkemyksiään koulun järjestämissä tilaisuuksissa. Tällaisia ovat esimerkiksi erilaiset opinto-ohjaukselliset jatko-opintoihin ja ammatinvalintaan liittyvät tapahtumat.

3 OPISKELIJAN OHJAUS JA TUKEMINEN

3.1 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Yhteistyöllä huoltajien kanssa tuetaan opiskelun edellytyksiä sekä opiskelijan terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Kodin ja Lohjan Yhteislyseon lukion välinen yhteistyö pyritään järjestämään niin, että opiskelija saa tukea sekä opiskelua että hyvinvointia koskeviin kysymyksiin ja mahdollisiin ongelmiin.

Huoltajilla tulee olla mahdollisuus perehtyä lukion työhön. Lohjan Yhteislyseon lukio pyrkii aloitteellisuuteen yhteistyön käynnistämiseksi ja kehittämiseksi. Esimerkkinä mainittakoon vanhempainillat, yhteydenpito vanhempainyhdistyksen kanssa, yleinen tiedottaminen sekä tarvittaessa mahdolliset yhteydenotot kotiin ja neuvottelut perheen kanssa.

Lähtökohtana yhteistyössä on aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan itsenäisyyden ja vastuullisuuden huomioon ottaminen sekä huolenpito tukea tarvitsevasta opiskelijasta. Silloin kun kyseessä on täysi-ikäistä opiskelijaa koskeva asia, huoltajien mukaan ottamiseen on oltava opiskelijan suostumus.

3.2 Ohjauksen järjestäminen

Lohjan Yhteislyseon lukion ohjaustoiminta muodostaa lukion toiminnassa kokonaisuuden, jonka tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja. Lukion opinto-ohjausta järjestetään kurssimuotoisena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena. Ohjauksen tehtävänä on yhteistyössä koulun muun opiskelijahuollon kanssa edistää koulutuksellista, etnistä ja sukupuolten välistä tasa-arvoa ja opiskelijoiden hyvinvointia sekä ehkäistä syrjäytymistä.

Lohjan Yhteislyseon lukion ohjaustoimintaan osallistuvat kaikki koulun opettaja- ja ohjaushenkilöstöön kuuluvat. Kaikessa koulun ohjaus- ja opetustyössä lähtökohtana on opiskelijasta välittäminen ja hänen parhaakseen toimiminen. Opinto-ohjauksen käytännön järjestelyistä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavat opinto-ohjaajat yhteistyössä rehtoreiden kanssa.

Lukio-opiskelusta ja lukio-opintoihin hakeutumisesta tiedotetaan perusopetuksen päättövaiheessa oleville oppilaille, heidän huoltajilleen, oppilaanohjaajille ja opettajille. Lukio-opintonsa aloittavat opiskelijat perehdytetään 9. luokalla ja lukion alkaessa Lohjan Yhteislyseon lukion toimintaan sekä lukio-opiskelun ohjeisiin ja menettelytapoihin.

Lohjan Yhteislyseon lukiossa ohjauksen pääpaino on opiskelijan henkilökohtaisessa ohjauksessa. Tätä edellyttävät erityisesti luokattomuus, valinnaisuus ja itsenäinen työskentelytapa. Opinto-ohjaaja antaa ohjausta opiskelun tueksi ja valintojen tekemiseksi siten, että opiskelija pystyy suunnittelemaan lukio-opintojensa sisällön ja rakenteen omien voimavarojensa mukaisesti. Tavoitteena on, että opiskelija selviää lukio-opinnoistaan yleensä kolmessa vuodessa. Opinto-ohjaaja auttaa opiskelijaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisessa sekä ohjaa opiskelijaa seuraamaan suunnitelmansa toteutumista. Kuitenkin opiskelija vastaa itse opiskelustaan.

Lohjan Yhteislyseon lukion opiskelija on itsenäinen, aktiivinen tiedonhankkija. Opiskelijan on lukio-opiskelussa ja jatkokoulutusasioissa ajan tasalla pysyäkseen osallistuttava säännöllisesti rehtorien, opinto-ohjaajien ja ryhmänohjaajan tunteihin, infoihin ja ryhmänohjaustuokioihin. Opiskelijalle tiedotetaan ohjaustoimintaan osallistuvien henkilöiden tehtävistä opinto-oppaassa, lukuvuositedotteessa sekä opinto-ohjaajan ja ryhmänohjaajan ohjaustuokioissa.

3.2.1 Ohjauksen työnjako

Rehtori luo ohjaukselle sellaiset toimintamahdollisuudet, että erilaisten ohjausmenetelmien ja työnjakojen toteuttaminen onnistuu. Rehtori tiedottaa opiskelijoille ja huoltajille säännöistä ja määräyksistä, jotka ohjaavat lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suorittamista.

Opinto-ohjaaja ohjaa ja auttaa opiskelijaa urasuunnittelussa ja jatkokoulutukseen hakeutumisessa sekä ohjaa häntä rehtorien ja aineenopettajien kanssa ylioppilaskirjoituksiin liittyvissä kysymyksissä. Opinto-ohjaaja osallistuu uusien opiskelijoiden lukioon tutustuttamiseen ja opiskeluun perehdyttämiseen. Opiskelijoille järjestetään käytettävissä olevien resurssien mukaan mahdollisuuksia tutustua työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin. Opintojen loppuvaiheen päätöksentekoprosessille pyritään jättämään riittävästi aikaa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus pohtia eri vaihtoehtoja ja tehdä varasuunnitelmia sekä selvittää häntä kiinnostavien alojen pääsyvaatimukset ja -ajankohdat. Lisäksi opiskelijoita opastetaan käyttämään tarjolla olevia tietolähteitä ja yhteiskunnan tarjoamia ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluita.

Ryhmänohjaajan tehtävänä on perehdyttää opiskelija lukiokäytänteisiin, pyrkiä edistämään ryhmänsä yhteishenkeä sekä kertoa ryhmänohjaustuokioissa koulun ajankohtaisista asioista. Ryhmänohjaaja pitää tarvittaessa yhteyttä ohjausryhmänsä, erityisesti alle 18-vuotiaiden, koteihin. Ryhmänohjaaja on opiskelijan opintomenestyksen ja opinto-ohjelman toteutumisen ensisijainen seuraaja: hän seuraa jaksotodistuksia, kurssimäärän kertymistä ja mahdollisia etenemisesteitä, kurssien keskeyttämisistä sekä opiskelijan vuosittain tekemiä ainevalintoja. Ennaltaehkäisevässä mielessä on tärkeää, että ongelmiin puututaan ajoissa.

Aineenopettajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa opettamansa oppiaineen opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään opiskelutaitojaan ja -valmiuksiaan. Aineenopettajat valvovat itsenäisesti opiskeltujen kurssien toteutumista sekä ohjaavat opiskelijaa oman aineensa ylioppilastutkintoasioissa. Aineenopettaja tiedottaa kurssien keskeyttäjästä Lohjan Yhteislyseon lukion käytänteiden mukaisesti.

3.2.2 Opinto-ohjausta koskeva yhteistyö

Opinto-ohjaukseen liittyvää yhteistyötä tehdään peruskoulujen, muiden lukioiden ja toisen asteen ammatillisten koulujen kanssa sekä ammattikorkeakoulujen, tiede- ja taidekorkeakoulujen ja yliopistojen kanssa. Yhteistyö peruskoulujen kanssa on lähinnä lukio-opiskelusta tiedottamista ja lukioon tutustumista. Lukion opinto-ohjaajat ja peruskoulujen oppilaanohjaajat järjestävät peruskoulun päättöluokkalaisille sekä heidän huoltajilleen lukiovierailuja ja infotilaisuuksia.

Toisen asteen oppilaitosten opiskelumahdollisuuksia esitellään peruskoulun päättöluokkalaisille ja heidän huoltajilleen myös toisen asteen yhteisissä tiedotustilaisuuksissa. Opinto-ohjaajat perehtyvät toisen asteen oppilaitosten koulutustarjontaan sekä yhdistelmäopintojen mahdollisuuteen yhteisissä koulutustilaisuuksissa.

Opinto-ohjaaja järjestää käytettävissä olevien resurssien mukaan työelämään tutustuttamista ja yhteyksiä elinkeinoelämään sekä tekee yhteistyötä työvoimaviranomaisten, peruskoulujen ja

muiden yhteistyötahojen kanssa. Eri korkeakoulujen edustajat käyvät kertomassa lukiossa oman alansa opiskelusta, ja lukion opiskelijat vierailevat mahdollisuuksien mukaan eri korkeakouluissa ja niistä tiedottavissa messutapahtumissa.

3.3 Opiskelijahuolto

Opiskelijahuolto on opiskelijoiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Koulu yhteisöstä pyritään luomaan turvallinen ja terve opiskelu- ja työympäristö. Opiskelijahuolto pyrkii oppimisvaikeuksien ja muiden ongelmien varhaiseen tunnistamiseen sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen.

Vastuu Lohjan Yhteislyseon lukion opiskelijahuollosta kuuluu kaikille opiskeluyhteisössä työskenteleville. Opiskelijahuolto koordinoidaan ja kehitetään moniammatillisessa opiskelijahuoltoryhmässä. Ryhmän jäseniä voivat olla rehtori, opintojen ohjaajat, terveydenhoitaja, koulupsykologi, kuraattori, erityisopettaja ja koululääkäri. Tarvittaessa opiskelijahuoltoryhmään voidaan kutsua yhteistyökumppaneita, ryhmänohjaajia ja opettajia.

Opiskelijalle tarjotaan tukea ja ohjausta opiskeluun sekä kehitykseen tai elämäntilanteeseen liittyvissä fyysisissä, psyykkisissä ja sosiaalisissa vaikeuksissa. Lohjan Yhteislyseon lukion tuki- ja ohjauspalveluja ovat muun muassa opinto-ohjaajan, kouluterveydenhoitajan, koulupsykologin ja erityisopettajan palvelut. Näistä palveluista tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille vuosittain. Lisäksi opiskelijahuolto pyrkii yhteistyöhön eri hallintokuntien ja paikallisten tuki- ja yhteistyöverkostojen kanssa opiskelijan tarvitsemien palvelujen turvaamiseksi sekä opiskelijan ohjaamiseksi niihin. Tukiverkostossa toimivat muun muassa Lohjan nuorisopsykiatrian poliklinikka sekä nuorten tuki- ja neuvontapiste Linkki. Verkostotyötä tehdään myös työvoimatoimiston, sosiaalitoimen, päihdekliniikan ja terveystieteiden keskuksen kanssa. Verkostotyötä voidaan tarvittaessa tehdä lähialueiden seurakuntien, urheiluseurojen, nuorisotoimen, koulujen sekä poliisin kanssa.

Lohjan Yhteislyseon lukion opiskeluyhteisön terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi on tehty kriisisuunnitelma ja pelastussuunnitelma. Kriisi- ja pelastussuunnitelmat sisältävät toimenpideohjeita muun muassa kiusaamiseen, väkivaltaan, mielenterveyskysymyksiin, tupakointiin ja päihteen käyttöön liittyvissä kysymyksissä sekä siihen, miten toimia erilaisissa onnettomuus- ja kuolemantapauksissa. Suunnitelmia kehitetään tarvittaessa edelleen ja niistä tiedotetaan.

3.4 Opiskelun erityinen tuki

Erityisen tuen tarkoituksena on auttaa ja tukea opiskelijoita siten, että kaikilla on tasavertaiset mahdollisuudet suorittaa lukio-opintonsa. Erityistä tukea tarvitsevat sellaiset opiskelijat, jotka ovat tilapäisesti jääneet jälkeen opinnoissaan tai joiden opiskelun edellytykset ovat heikentyneet vamman, sairauden, toimintavajavuuden tai psyykkisen tai sosiaalisen tilanteen vuoksi. Opiskelijalla voi olla erityisen tuen tarve myös mielenterveyteen, sosiaaliseen sopeutumattomuuteen tai elämäntilanteeseen liittyvien ongelmien vuoksi. Lohjan Yhteislyseon lukiossa opiskelija voi saada erityisopetusta, opiskelijahuollon palveluita tai hänet ohjataan käyttämään lukion ulkopuolisia hoitopalveluita. Jos opiskelija vapautetaan jonkin oppiaineen opiskelusta, hänen tulee valita sen tilalle muita opintoja niin, että säädetty kurssien vähimmäismäärä (75 kurssia) täyttyy.

3.4.1 Lohjan Yhteislyseon lukion erityinen tuki

Nivellys peruskoulusta lukioon

Lukiolaisen tukitoimien saatavuus voidaan varmistaa jo yläkoulun 9. luokan keväällä (kurssivalinnat, tarvittava erityinen tuki yms.). Tämä tapahtuu yhteistyössä yläkoulujen ja lukion opinto-ohjaajien, erityisopettajan, luokanvalvojan, oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa. Tietoja opiskelijoista saa luovuttaa peruskoulusta lukioon, mikäli alaikäisen opiskelijan huoltajat antavat siihen kirjallisen suostumuksensa.

Lukion aloitusvaihe

Erityisopettaja kartoittaa mahdolliset lukemis- ja kirjoittamisvaikeuksiset opiskelijat ensimmäisten kouluviikkojen aikana. Jos opiskelijan kielenkehityksen häiriö tulee ilmi vasta lukiossa, tukitoimien suunnittelu ja toteuttaminen aloitetaan välittömästi: erityisopettaja kutsuu kartoituksen perusteella opiskelijoita haastatteluun ja ohjaa "Tehoa opiskeluun" - kurssille sekä aloittaa tarvittaessa opiskelijan ja mahdollisesti hänen huoltajiensa kanssa yksilöllisen LUKI - strategian laadinnan.

Lukioaika

Oppimistilanteet ja kokeet järjestetään siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon työskentelyn ja kokeiden aikana esimerkiksi antamalla tarvittaessa lisäaikaa tai/ja mahdollisuus teknisten apuvälineiden käyttöön, laatimalla yksilölliset koe- ja oppimistehtävät, järjestämällä suullinen koe ja antamalla mahdollisuus täydentää kirjallista koetta suullisesti sekä järjestämällä muu erityinen tuki. Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan opetusta yksilöllistetään. Yksilölliset tukitoimet suunnitellaan erityisopettajan ja aineenopettajien yhteistyönä, ja ne kirjataan LUKI-strategiaan. LUKI-strategia voidaan laatia ja tukitoimet aloittaa missä vaiheessa lukio-opintoja tahansa.

3.4.2 Erityisjärjestelyt

Erityisjärjestelyjä lukioaikana voi saada opiskelija, jolla on vähintään keskivaikea, erityisopettajan toteama LUKI-vaikeus tai muu oppimistilanteita hankaloittava vaikeus (ADHD, Aspergerin oireyhtymä, dysfasia, jännittäminen, tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksen ongelma tai muu vastaava). Kaikki lukioaikaiset erityisjärjestelypäätökset saatetaan tiedoksi opiskelijahuoltotyöryhmään. Erityisjärjestelyjä voivat olla pidennetty koeaika, pitkäkestoiset kuuntelut, tietokoneen käyttö tai muu vastaava. Opiskelija voi anoa erityisopettajan suosituksesta rehtorilta erityisjärjestelyjä koetilanteisiin. Niiden toimivuus arvioidaan muutaman harjoittelukerran jälkeen opiskelijan, erityisopettajan ja aineenopettajan kesken sekä suunnitellaan jatko. Erityisopettaja antaa ylioppilaskokelaalle suunnittelutukea LUKI-lausuntojen käyttämisestä sekä erityisjärjestelyjen anomisesta ja käytöstä ylioppilaskirjoituksissa Ylioppilastutkintolautakunnan määräämien ohjeiden mukaisesti.

3.4.3 Erityisopetus lukiossa

Lohjan Yhteislyseon lukiossa toimii laaja-alainen erityisopettaja. Lukion erityisopetusta annetaan kurssimuotoisena sekä yksilö- ja pienryhmäopetuksena. Erityisopetuksen kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssin suorittaneelle opiskelijalle erityisopettaja kirjoittaa tarvittaessa LUKI-lausunnon. Erityisopetus on pedagogista tukea, joka vahvistaa oppimisen metataitoja (yksilön tietoa omista itseohjatuista ja itsekontrolloiduista oppimisprosesseista) ja opiskelijan itsetuntoa oppijana.

Erityisopetuksen kurssille tai yksilöohjaukseen voi osallistua myös opiskelija, jolla ei ole diagnosoituja oppimisvaikeuksia. Erityisopettaja ei ota vastuuta opetussuunnitelman mukaisten oppiaineiden sisällöllisestä opetuksesta eikä eri oppiaineiden tukiopetuksesta. Erityisopettaja osallistuu tarvittaessa opiskelijan ohjaukseen ja arviointiin silloin, kun on kyse oppimisvaikeuksiin liittyvistä asioista. Hän toimii yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Opiskelijan tukeminen on moniammatillista yhteistyötä, johon opiskelija itse ja tarvittaessa hänen huoltajansa osallistuvat.

3.4.4 Lukion erityisopetuksen toimintatavat Lohjalla

- a) Tiedottaminen
- b) Opettajien täydennyskoulutuksen ja konsultaation järjestäminen oppimisvaikeuksiin liittyvissä asioissa
- c) Kurssit ja pienryhmäopetus
- d) Yksilöllinen tuki ja ohjaaminen sekä kunkin erityisryhmän lukioaikaiset erityisjärjestelyt
- e) Yhteistyö aineenopettajien kanssa
- f) Erityisopettajan ohjaukselliset tehtävät yhteistyössä opinto-ohjaajan kanssa. Toimintatavat vahvistetaan vuosittain Lohjan Yhteislyseon lukion lukuvuosisuunnitelmassa.

3.5 Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

Yleistä

Lohjan Yhteislyseon lukion opetuskieli on suomi. Soveltavissa kursseissa voi sopimuksen mukaan opetuskielenä olla joku muu koulussa opetettava kieli.

Äidinkielenä voidaan lukiolain 8 §:n 2 momentin mukaan opettaa myös viittomakieltä, romani-kieltä tai muuta opiskelijan äidinkieltä. Mikäli tarvetta näiden kielten opetukseen ilmenee, lukiomme toimii opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Vieraskieliset opiskelijat opiskelevat oppiainetta äidinkieli ja kirjallisuus joko suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan tai suomi äidinkielenä -oppimäärän mukaan.

Koulutuksen järjestäjä päättää mainittujen säännösten rajoissa, missä laajuudessa omakielistä opetusta, oman äidinkielen opetusta sekä suomi toisena kielenä -opetusta järjestetään, miten se organisoidaan ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Maahanmuuttajat ja muut vieraskieliset

Maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan opetussuunnitelman perusteita ja Lohjan Yhteislyseon lukion opetussuunnitelmaa ottaen huomioon opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen kielen taito, äidinkieli ja kulttuuri, maassaoloaika ja aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu tukevat opiskelijan kasvamista sekä suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön että opiskelijan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Maahanmuuttajalle ja muulle vieraskieliselle opiskelijalle voidaan opettaa koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta suomea tai ruotsia toisena kielenä, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen taitonsa ei arvioida olevan äidinkielen tasoinen kaikilla kielitaidon osa-alueilla. Maahanmuuttajille ja muille vieraskielisille voidaan mahdollisuuksien mukaan järjestää myös oman äidinkielen opetusta yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa. Opetushallituksen suositus opetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä on liitteenä.

Suomen tai ruotsin kielen ja opiskelijan äidinkielen opetuksen ohella maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten opiskelijoiden tulee saada myös muuta tarvittavaa tukea niin, että he selviytyvät lukio-opinnoistaan edellytyksiään vastaavalla tavalla. Maahanmuuttajia ja muita vieraskielisiä opiskelijoita on jo lukio-opintojen alussa informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan, tukijärjestelyistä sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

4 OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT

4.1 Opetuksen yleiset tavoitteet

Valtioneuvoston asetuksessa (955/2002) määriteltyjen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan lukion opetus ja muu toiminta tulee järjestää siten, että opiskelijalla on mahdollisuus laaja-alaisen yleissivistyksen hankkimiseen ja jäsentyneen maailmankuvan muodostamiseen. Opiskelijan tulee saada olennaista luontoa, ihmistä, yhteiskuntaa ja kulttuureja koskevaa eri tieteen- ja taiteenalojen tuottamaa tietoa.

Opiskelijassa tulee vahvistaa tarvetta ja halua elinikäiseen opiskeluun. Hänen opiskelu-, tiedonhankinta- ja -hallinta- ja ongelmanratkaisutaitojaan sekä oma-aloitteisuuttaan tulee kehittää. Huomiota tulee kiinnittää tieto- ja viestintäteknikan monipuolisiin käyttötaitoihin. Opiskelutaidoissa tulee korostaa taitoa toimia yhdessä toisten kanssa erilaisissa ryhmissä ja verkostoissa. Yhteistyössä tarvittavina taitoina ja valmiuksina tulee edistää itsensä ilmaisemisen taitoja, myös toisella kotimaisella kielellä ja vierailta kielillä, valmiutta ottaa muut huomioon ja valmiutta muuttaa tarvittaessa omia käsityksiään ja omaa toimintaansa. Yhteistyö-, vuorovaikutus- ja viestintä-taitoja tulee kehittää yhteisöllisen opiskelun erilaisten muotojen avulla.

Opiskelijan tietoisuutta ihmisten toiminnan vaikutuksesta maailman tilaan tulee kehittää. Lukion tulee kehittää opiskelijan taitoa tunnistaa ja käsitellä yksilöllisiä ja yhteisöllisiä eettisiä kysymyksiä. Opiskelijan tulee saada tilaisuuksia pohtia erilaisia vaihtoehtoja, tehdä valintoja ja tiedostaa valintojen välittömiä ja välillisiä seurauksia. Lukion tulee pyrkiä siihen, että opiskelijalle kehittyvä halu ja kyky toimia demokraattisessa yhteiskunnassa vastuullisesti huomioiden oma ja muiden hyvinvointi.

Opetuksen tulee lujittaa opiskelijan itsetuntoa ja auttaa häntä tunnistamaan persoonallinen erityislaatunsa. Opiskelijaa tulee rohkaista ilmaisemaan eri tavoin omia havaintojaan, tulkintojaan ja esteettisiä näkemyksiään. Lukio-opetuksen tulee kannustaa opiskelijoita taiteelliseen toimintaan, taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävään elämäntapaan.

Lukio-opetuksen tulee antaa opiskelijalle valmiuksia suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa ammattiaan. Opiskelijaa perehdytetään työ- ja elinkeinoelämään sekä yrittäjyyteen. Tavoitteena on, että lukion päätyttyä opiskelija pystyy kohtaamaan joustavasti muuttuvan maailman haasteet, tuntee vaikuttamisen keinoja ja hänellä on halua ja rohkeutta toimia. Hänen tulee saada edellytykset monipuoliseen ja täysipainoiseen elämään ihmisenä olemisen eri rooleissa.

Lohjan Yhteislyseon lukiossa pyritään toimimaan niin, että nämä valtioneuvoston asetuksessa mainitut opetuksen yleiset tavoitteet toteutuvat.

4.2 Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kasvatus- ja koulutushaasteita. Samalla ne ovat ajankohtaisia arvokannanottoja. Käytännössä aihekokonaisuudet ovat lukion toimintakulttuuria

jäsentäviä toimintaperiaatteita ja oppiainerajat ylittäviä, opetusta eheyttäviä painotuksia. Niissä on kysymys koko elämäntapaa koskevista asioista.

Lohjan Yhteislyseon lukio tarjoaa eri aihekokonaisuuksien yhteydessä eheyttäviä teemoja läpäisyperiaatteen pohjalta. Refleктоiva opetus on esillä yli oppiainerajojen erilaisissa yhteyksissä. Lohjan Yhteislyseon lukion lukuvuosisuunnitelman pohjalta erilaisia integraatiokokonaisuuksia voidaan toteuttaa vaihdellen.

Kaikkia aihekokonaisuuksia yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija osaa - havainnoida ja analysoida nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä - arvioida omaa elämäntapaansa ja vallitsevia suuntauksia tulevaisuusnäkökulmasta sekä - tehdä valintoja ja toimia tavoiteltavana pitämänsä tulevaisuuden puolesta.

Yhteisiä aihekokonaisuuksia ovat

- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä kehitys
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus
- teknologia ja yhteiskunta
- viestintä- ja mediaosaaminen.

Näiden aihekokonaisuuksien lisäksi koulutuksen järjestäjä voi hyväksyä opetussuunnitelmaan myös muita aihekokonaisuuksia.

Aihekokonaisuudet otetaan huomioon kaikkien oppiaineiden opetuksessa oppiaineeseen luontuvalla tavalla sekä lukion toimintakulttuurissa. Aihekokonaisuuksien pääasiat sisältyvät perusteiden ainekohtaisiin osiin. Aihekokonaisuuksia syvennetään ja laajennetaan Lohjan Yhteislyseon lukion eri aineiden soveltavilla ja syventävillä kursseilla. Aihekokonaisuuksia täydennetään, ajankohtaistetaan ja konkretisoidaan tarvittaessa.

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuuden tavoitteena on kasvattaa opiskelijoita osallistuviksi, vastuuta kantaviksi ja kriittisiksi kansalaisiksi. Se merkitsee osallistumista ja vaikuttamista yhteiskunnan eri alueilla poliittiseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen toimintaan sekä kulttuurielämään. Osallistumisen tasot ovat paikallinen, valtakunnallinen, eurooppalainen sekä globaali.

Tavoitteena on, että opiskelija

- syventää demokraattisen yhteiskunnan toimintaperiaatteiden ja ihmisoikeuksien tuntemustaan
- osaa muodostaa oman perustellun mielipiteensä ja keskustella siitä kunnioittaen muiden mielipiteitä
- tuntee yhteiskunnan erilaisia osallistumisjärjestelmiä sekä niiden toimintatapoja
- haluaa osallistua lähiyhteisön, kotikunnan, yhteiskunnan ja elinympäristön yhteisen hyvän luomiseen yksilönä ja ryhmässä sekä vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon
- omaksuu aloitteellisuuden ja yritteliäisyyden toimintatavakseen
- tuntee yrittäjyyden eri muotoja, mahdollisuuksia ja toimintaperiaatteita
- ymmärtää työn merkityksen yksilölle ja yhteiskunnalle
- tuntee kuluttajan vaikuttamiskeinot ja osaa käyttää niitä.

Aihekokonaisuuden toteuttamisen pääpaino on käytännön harjoittelussa sekä omakohtaisten osallistumis- ja vaikuttamiskokemusten luomisessa. Koulun oman aktiivisen toiminnan lisäksi tällaista opiskeluympäristöä pyritään kehittämään yhteistyössä muiden yhteiskunnan elimien, erilaisten järjestöjen ja yritysten kanssa.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Lohjan Yhteislyseon lukiossa luodaan edellytyksiä osallisuuden, keskinäisen tuen ja oikeudenmukaisuuden kokemiselle. Nämä ovat tärkeitä elämänolon, mielenterveyden ja jaksamisen lähteitä. Hyvinvointi ja turvallisuus -aihekokonaisuuden tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää oman ja yhteisönsä hyvinvoinnin perusedellytykset. Aihekokonaisuus kannustaa toimimaan hyvinvoinnin ja turvallisuuden puolesta perheessä, lähiyhteisöissä ja yhteiskunnan jäsenenä. Se vakiinnuttaa hyvinvointia ja turvallisuutta ylläpitävää arkiosaamista, jota jokainen tarvitsee kaikissa elämänvaiheissa ja erityisesti elämän kriisitilanteissa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ilmaista tunteita ja näkemyksiä vuorovaikutustilanteissa yhteisödynamiikkaa kehittäväällä tavalla sekä käsitellä myös pettymyksiä, ristiriitaisia kokemuksia ja konflikteja väkivallattomasti
- rohkaistuu ottamaan yksilöllistä vastuuta opiskeluyhteisön jäsenten hyvinvoinnista ja yhteisöllisyydestä sekä ottamaan itse vastaan yhteisön tukea
- osaa arvioida, mitkä yhteisölliset ja yhteiskunnalliset toimintatavat tai rakenteelliset tekijät edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja mitkä voivat ne vaarantaa
- toimii niin, että hän vaikuttaa myönteisesti opiskeluyhteisönsä hyvinvointiin ja turvallisuuteen
- tunnistaa vakavat ongelmat sekä osaa niiden ilmaantuessa hakea apua ja käyttää hyvinvointipalveluita tai ryhtyä muihin tarkoituksenmukaisiin toimiin myös poikkeustilanteissa
- osaa kohdata muutoksia ja epävarmuutta sekä rakentaa pohjaa uusille mahdollisuuksille.

Hyvinvointi- ja turvallisuuskokemus on yleensä samanaikaisesti fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen. Kysymys oikeudenmukaisuuden toteutumisesta liittyy siihen olennaisena osana. Kokemus on yksilöllinen, mutta sen perusta yhteisöllinen.

Kestävä kehitys

Kestävän kehityksen päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvän elämän mahdollisuudet. Ihmisen tulee oppia kaikessa toiminnassaan sopeutumaan luonnon ehtoihin ja maapallon kestokyvyn rajoihin. Lohjan Yhteislyseon lukiossa kannustetaan opiskelijoita kestäväan elämäntapaan ja toimintaan kestäväan kehityksen puolesta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee perusasiat kestäväan kehityksen ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä ymmärtää, että vasta niiden samanaikainen toteuttaminen tekee kehityksestä kestäväan
- osaa mitata, arvioida ja analysoida sekä luonnonympäristössä että kulttuuri- ja sosiaalisessa ympäristössä tapahtuvia muutoksia
- pohtii, millainen on kestävä elämäntapa, luontoa pilaamaton ja ekotehokas tuotanto ja yhdyskunta, sosiaalista pääomaansa vahvistava yhteisö ja yhteiskunta sekä luontoperustastaan ylisukupolvisesti huolehtiva kulttuuri
- osaa ja tahtoo toimia kestäväan kehityksen puolesta omassa arjessaan, lukiolaisena, kuluttajana ja aktiivisena kansalaisena

- osaa tehdä yhteistyötä paremman tulevaisuuden puolesta paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kestävän kehityksen haasteita tarkastellaan monista näkökulmista: Selvitetään, miten ihmistoiminta on vaikuttanut ympäristöön ja miten ihmisen tapa muokata ympäristöjään on muuttunut kulttuurievoluution aikana. Analysoidaan maailmanlaajuisia ympäristöuhkia ja niiden syitä sekä keinoja korjata kehityksen suuntaa. Tarkastellaan väestönkasvuun, köyhyyteen ja nälkään liittyviä ongelmia. Arvioidaan aineiden ja energian kiertokulkuja luonnossa ja tuotantojärjestelmissä sekä opetellaan säästämään energiaa ja raaka-aineita. Pohditaan, millaista voisi olla taloudellinen kasvu, joka ei perustu raaka-aineiden ja energian käytön lisäämiseen, ja mikä merkitys talouden vakaudella on ympäristönsuojelulle ja ihmisten hyvinvoinnille. Tutustutaan kestävän kehityksen periaatteita toteuttaviin yrityksiin ja teknologioihin sekä opitaan käyttämään kuluttajan vaikutuskeinoja. Selvitetään, miten ihmisen toiminnot voivat sopeutua ympäristöihinsä kulttuuriperintöä arvostaen ja luonnon monimuotoisuutta vaarantamatta. Harjoitellaan kestävän elämäntavan käytäntöjä ja selvitetään niiden rakenteellisia edellytyksiä. Opetukseen ja Lohjan Yhteislyseon lukion arkeen tuodaan esimerkkejä onnistuneista käytännöistä.

Rohkaistuakseen aktiiviseksi kestävän kehityksen edistäjäksi opiskelija tarvitsee kokemuksia siitä, että hänen omilla eettisillä, käytännöllisillä, taloudellisilla, yhteiskunnallisilla ja ammatillisilla valinnoillaan on merkitystä. Kestävän kehityksen edistämässä tulee luoda yleiskuva muutostarpeiden mittavuudesta ja siitä, että tarvittaviin tuloksiin päästään vain laajalla yhteistyöllä. Opetuksen lisäksi kestävään elämäntapaan kannustaa lukion oma ympäristötietoinen toimintakulttuuri.

Lohjan Yhteislyseon lukio antaa opiskelijoille mahdollisuuksia osallistua kestävän kehityksen periaatteiden käytännön luomiseen ja suunnitteluun sekä mikro- että makroympäristössä. Heillä on tilaisuus pohtia omia ympäristöeettisiin kysymyksiin liittyviä perusteitaan. Ihmisen autonomiset valinnat suhteessa globaalivastuukysymyksiin korostuvat Lohjan Yhteislyseon lukion opetuksessa, ja opiskelijoille luodaan myös puitteet testata arvojaan käytännössä. Lohjan Yhteislyseon lukio tarjoaa visioita myös tulevaisuuden suunnitteluun kestävän kehityksen näkökulmasta.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Lohjan Yhteislyseon lukio tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuksia rakentaa kulttuuri-identiteettiään äidinkielen, menneisyyden jäsentämisen, uskonnon, taide- ja luontokokemusten sekä muiden opiskelijalle merkityksellisten asioiden avulla. Opiskelijalle tulee selväksi, mitä yhteiset pohjoismaiset, eurooppalaiset ja yleisinhimilliset arvot ovat ja miten ne tai niiden puute näkyvät omassa arjessa, suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmassa. Lohjan Yhteislyseon lukio tarjoaa opiskelijalle runsaasti mahdollisuuksia ymmärtää, miten kulttuuriperintömme on muodostunut ja mikä voi olla hänen tehtävänsä kulttuuriperinnön ylläpitäjänä ja uudistajana.

Lohjan Yhteislyseon lukio vahvistaa opiskelijan myönteistä kulttuuri-identiteettiä sekä kulttuurien tuntemusta, joiden perustalta on mahdollista saavuttaa kulttuurien välisen toiminnan taito ja menestyä kansainvälisessä yhteistyössä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kulttuurikäsitteen erilaisia tulkintoja ja osaa kuvata kulttuureiden erityispiirteitä
- tuntee henkistä ja aineellista kulttuuriperintöä
- on tietoinen omasta kulttuuri-identiteetistään, tietää mihin kulttuuriseen ryhmään hän tahtoo kuulua ja osaa toimia oman kulttuurinsa tulkkina,

- arvostaa kulttuureiden monimuotoisuutta elämän rikkautena ja luovuuden lähteenä sekä osaa pohtia tulevan kulttuurikehityksen vaihtoehtoja
- osaa kommunikoida monipuolisesti myös vierailta kielillä kulttuuritaustaltaan erilaisten ihmisten kanssa
- pyrkii toimimaan aktiivisesti keskinäiseen kunnioittamiseen perustuvan monikulttuurisen yhteiskunnan rakentamiseksi.

Toimintakulttuuria kehitettäessä kiinnitetään huomiota lukioon kulttuuriympäristönä ja hyviin tapoihin sekä lukion omiin traditioihin, juhliin ja muihin tapahtumiin. Opiskelijoita kannustetaan monikulttuuriseen vuorovaikutukseen ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Teknologia ja yhteiskunta

Teknologian kehittämisen lähtökohtana on ihmisen tarve parantaa elämänsä laatua ja helpottaa elämäänsä työ- ja vapaa-aikanaan. Teknologian perustana on luonnossa vallitsevien lainalaisuuksien tunteminen. Teknologia sisältää tiedon ja taidon suunnitella, valmistaa ja käyttää teknologisia tuotteita, prosesseja ja järjestelmiä. Opetuksessa korostetaan teknologian ja yhteiskunnan kehittämisen vuorovaikutteista prosessia.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää luonnontieteiden ja muiden tieteenalojen tietoa pohtiessaan teknologian kehittämismahdollisuuksia
- ymmärtää ja osaa arvioida ihmisen suhdetta nykyteknologiaan sekä osaa arvioida teknologian vaikutuksia elämäntapaan, yhteiskuntaan ja luonnonympäristön tilaan
- osaa arvioida teknologian kehittämistä ohjaavia eettisiä, taloudellisia, hyvinvointi- ja tasa-arvonäkökohtia sekä ottaa perustellen kantaa teknologisiin vaihtoehtoihin
- ymmärtää teknologian ja talouden vuorovaikutusta sekä osaa arvioida teknologisten vaihtoehtojen vaikutusta työn sisältöön ja työllistymiseen
- oppii yrittäjyyttä ja tutustuu paikalliseen työelämään.

Aihekokonaisuus ohjaa opiskelijaa pohtimaan teknologian kehittämistä suhteessa yhteiskunnallisiin muutoksiin historiallisista, ajankohtaisista ja tulevaisuuden näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, käyttämään ja hallitsemaan teknologiaa. Hän oppii teknologian kehittämistyöhön kuuluvaa innovatiivisuutta ja ongelmanratkaisutaitoja. Hän oppii tarkastelemaan teknologian arvolähtökohtia ja seurannaisvaikutuksia. Nykyihmisen riippuvuutta teknologiasta tutkitaan ja pohditaan yksilön, työelämän ja vapaa-ajan kysymyksinä. Erityisesti kiinnitetään huomiota ihmisen perustarpeiden näkökulmasta välttämättömään ja ei-välttämättömään teknologiaan. Opiskelijaa kannustetaan ottamaan kantaa teknologian kehittämiseen sekä osallistumaan yksilönä ja kansalaisyhteiskunnan jäsenenä sitä koskevaan päätöksentekoon.

Aihekokonaisuuteen liittyviä kysymyksiä konkretisoidaan tutustumalla eri alojen teknologioihin. Näitä ovat esimerkiksi hyvinvointi ja terveys, informaatio ja viestintä, muotoilu ja musiikki, ympäristönsuojelu, energiantuotanto, liikenne sekä maa- ja metsätalous.

Viestintä- ja mediaosaaminen

Lohjan Yhteislyseon lukio tarjoaa opiskelijalle opetusta ja toimintamuotoja, joiden avulla hän syventää ymmärrystään median keskeisestä asemasta ja merkityksestä kulttuurissamme. Lukio pyrkii vahvistamaan opiskelijan aktiivista suhdetta mediaan ja valmiutta vuorovaikutukseen sekä

yhteistyötä paikallisen/alueellisen median kanssa. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään mediavaikutuksia, median roolia viihdyttäjänä ja elämysten antajana, tiedon välittäjänä ja yhteiskunnallisena vaikuttajana, käyttäytymismallien ja yhteisöllisyyden kokemusten tarjoajana sekä maailman- ja minäkuvan muokkaajana. Opiskelija havainnoi ja erittelee kriittisesti median kuvaaman maailman suhdetta todellisuuteen. Opiskelija oppii huolehtimaan yksityisyyden suojastaan, turvallisuudestaan ja tietoturvastaan liikkeessaan mediaympäristöissä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa riittävät viestien tulkinta- ja vastaanottotaidot: hän oppii mediakriittisyyttä valinnoissa ja mediatekstien tulkinnoissa sekä kuluttajan tarvitsemia yhteiskunnallisia tietoja ja taitoja
- osaa käsitellä eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä: hän oppii vastuuta median sisällöntuottamisessa, käytössä ja mediakäyttäytymisessään
- saa paremmat vuorovaikutus-, viestintä- ja vaikuttamistaidot
- pystyy tuottamaan mediatekstejä ja monipuolistamaan ilmaisullista osaamistaan tuottaessaan itse mediatekstien sisältöjä ja välittäessään niitä
- tottuu käyttämään mediaa opiskelun välineenä ja opiskeluympäristönä, harjaantuu käyttämään mediaa opiskeluun liittyvissä vuorovaikutustilanteissa sekä tiedonhankinnassa ja -välittämisessä
- tuntee median toimintaan vaikuttavia taloudellisia ja yhteiskunnallisia tekijöitä
- saa tietoa viestintäalasta, mediatuotannosta ja tekijänoikeuksista.

Mediaosaaminen on lukiossa sekä taitojen että tietojen oppimista. Media on sekä opiskelun kohde että väline. Mediakasvatus on verbaalisten, visuaalisten, audittiivisten, teknisten ja yhteiskunnallisten taitojen sekä opiskelutaitojen kehittämistä. Se edellyttää oppiaineiden välistä yhteistyötä ja yhteistyötä eri viestintävälineiden kanssa sekä oppimista aidoissa toimintaympäristöissä. Lukion eri oppiaineiden on määriteltävä ja rakennettava suhteensa mediaan ja siinä tapahtuvaan kommunikaatioon, sen tekniikkaan, sisältöihin, materiaaleihin ja sen ympärille syntyvään mediakulttuuriin. Mediaosaamisessa korostuvat monivälineisyys ja visuaalisuus.

4.3 Äidinkieli ja kirjallisuus

4.3.1 Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta ohjaa näkemys äidinkielestä käsitejärjestelmänä, jolla ihminen jäsentää maailmaa ja rakentaa sosiaalista todellisuutta. Äidinkielen myötä ihminen omaksuu yhteisönsä kulttuurin ja rakentaa omaa identiteettiään. Tämä mahdollistaa sosiaalisen vuorovaikutuksen sekä kulttuurin jatkuvuuden ja sen kehittämisen.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine, joka tarjoaa aineksia kielelliseen ja kulttuuriseen yleissivistykseen. Se saa sisältöjä kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteistä sekä kulttuurin tutkimuksesta. Kielen, kirjallisuuden ja viestinnän tietoja sekä lukemisen, kirjoittamisen ja puheviestinnän taitoja opitaan erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus opastaa arvostamaan omaa kulttuuria ja kieltä. Oppiaine ohjaa monikulttuurisuuden ja monikielisuuden ymmärtämiseen ja kielelliseen ja kulttuuriseen suvaitsevaisuuteen.

Lukion kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on kaunokirjallisuuden ymmärtäminen, tekstien erittelyminen ja tulkitseminen eri näkökulmista. Kaunokirjallisuus tarjoaa aineksia henkiseen kasvuun, kulttuuri-identiteetin muodostumiseen ja omien ilmaisuvarojen monipuolistamiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus tähtää sellaisiin viestintä- ja vuorovaikutustaitoihin, jotka luovat riittävät edellytykset jatko-opinnoille, osallisuudelle työelämässä ja aktiiviselle kansalaisuudelle. Sosiaalinen vuorovaikutus ja oppiminen perustuvat monipuoliseen viestintäosaamiseen ja vankkaan luku- ja kirjoitustaitoon sekä taitoon käyttää kieltä tilanteen vaatimalla tavalla. Oppiaine äidinkieli ja kirjallisuus ohjaa aktiiviseen tiedon hankkimiseen, tiedon kriittiseen käsittelyyn ja tulkintaan.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, sillä eri tieto- ja taitoalueet ovat toiminnallisessa yhteydessä toisiinsa. Niitä yhdistävänä tekijänä on kieli ja näkemys ihmisestä tavoitteellisesti toimivana, itseään ilmaisevana, merkityksiä tulkitsevana ja tuottavana viestijänä.

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet tulevat jollakin tavoin esille kaikilla äidinkielen ja kirjallisuuden kursseilla. Kaikki ne kuuluvat erilaisten puheviestinnän ja kirjoitetun kielen tehtävien keskeisiin aihepiireihin. Erityisesti korostuvat esimerkiksi aktiivinen kansalaisuus (kurssilla ÄI4 paneudutaan vaikuttamiseen ja mielipiteiden perusteluun) ja identiteettiin ja monikulttuurisuuteen liittyvät kysymykset (kurssilla ÄI5 ja ÄI6 tarkastellaan suomalaisia ja muiden kulttuurien fiktiivisiä ja asiatekstejä).

Opetuksen tavoitteet

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan kielestä, kirjallisuudesta ja viestinnästä ja osaa hyödyntää niihin liittyviä käsitteitä
- syventää ja monipuolistaa viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan niin, että hän pystyy tavoitteelliseen ja tarkoituksenmukaiseen vuorovaikutukseen
- oppii käyttämään kieltä entistä tarkoituksenmukaisemmin sekä puheessa että kirjoituksessa
- oppii ymmärtämään ja analysoimaan tekstin ja kontekstin suhdetta
- syventää tekstintaitojaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä entistä tietoisempina niiden tavoitteista ja konteksteista
- oppii arvioimaan tekstin ilmaisua, esimerkiksi retorisia keinoja ja argumentaatiota, sekä soveltamaan tietojaan tekstien vastaanottamiseen ja tuottamiseen
- syventää kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa kirjallista yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään ja rakentaa maailmankuvaansa
- hallitsee kirjoitetun kielen normit ja ymmärtää yhteisen kirjakielen tarpeellisuuden
- osaa valikoida ja kriittisesti arvioida erilaisia tietolähteitä, tiedon luotettavuutta, käyttökelpoisuutta ja tarkoituspäätä, osaa hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa oppiaineen opiskelussa
- nauttii kulttuurista ja arvostaa sen monipuolisuutta.

Arviointi

Äidinkielen ja kirjallisuuden kurssien arviointi kohdistuu monipuolisesti oppiaineen eri alueisiin. Arvioinnin pohjana on opiskelijan tieto kurssien tavoitteista ja sisällöistä niin, että hän pystyy seuraamaan omaa edistymistään. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kirjalliset ja suulliset tuotokset sekä aktiivinen osallistuminen. Henkilökohtainen tavoitteenasettelu ja palaute sekä toisilta opiskelijoilta että opettajalta ovat opiskelijan puheviestinnän ja kirjoittamisen taitojen kehittymisessä tärkeitä. Opetuksessa pyritään kehittämään opiskelijan itsearviointitaitoja, joiden avulla hän voi rakentaa myönteistä mutta realistista käsitystä itsestään puhujana, lukijana ja kirjoittajana.

Pakolliset kurssit

Kursseilla toteutetaan aineen sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puheviestintä, kieli, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla syvennetään kirjoitetun kielen hallintaa ja kehitetään lukemisen, kirjoittamisen ja puheviestinnän taitoja sekä luetaan runsaasti kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Pakolliset kurssit ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvostellaan numeroin. Kolme ensimmäistä kurssia suoritetaan numerojärjestyksessä.

1. Kieli, tekstit ja vuorovaikutus (ÄI1)

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja niiden tulkinnasta syvenee, ja hänen taitonsa lukea tekstejä kehittyy. Hän osaa jäsentää viestintäympäristöään sekä tunnistaa omia taitojaan puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana, lukijana ja median käyttäjänä niin, että hänen viestijäkuvansa tarkentuu.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tekstikäsitystään
- oppii tarkastelemaan monenlaisia tekstejä entistä tietoisempana tulkintaansa ohjaavista seikoista
- ymmärtää tekstin merkityskokonaisuutena ja tarkastelee sen piirteitä tavoitteen, viestintätilanteen ja -välineen kannalta
- oppii tarkastelemaan kielenkäyttöään, lukemistapojaan ja viestintäänsä entistä tietoisemmin
- tottuu huoltamaan tuottamiensa tekstien kieliasua
- syventää tietojaan ryhmäviestinnästä: hän kehittää ja oppii arvioimaan omia osallistumistapojaan ryhmän vuorovaikutuksen ja ilmapiirin sekä ryhmätyön tai keskustelun tuloksellisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

- tekstien tulkintaa ja tuottamista ohjaavia perustekijöitä kuten tavoite, vastaanottaja, tekstilaji ja tekstityyppi
- viestintätilanteen ja -välineen vaikutus tekstiin
- tekstikäsitteen syventäminen, esimerkiksi puhutut ja kirjoitetut tekstit, mediatekstit, sähköiset ja graafiset tekstit, asia- ja kaunokirjalliset tekstit, julkiset ja yksityiset tekstit
- erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia ja harjoittelua: ymmärrettävyys, havainnollisuus ja eheys
- tekstien referointi ja kommentointi
- omien viestintätietojen, -taitojen, -asenteiden ja -motivaation arviointi lukio-opiskelun näkökulmasta
- vuorovaikutustaidot ryhmässä

2. Tekstien rakenteita ja merkityksiä (ÄI2)

Opiskelija harjaantuu erittelemään tekstien kieltä, rakenteita ja merkityksiä sekä oppii näkemään tekstin yhteyden kontekstiin ja muihin teksteihin. Opiskelija syventää tekstilajituntemustaan ja kehittyy erilaisten tekstien tuottajana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida tekstien sisältöä, näkökulmia, tyyliä ja muotoa sekä oppii erittelemään tekstiä temporaalisista, kausaalisista, kontrastiivisista ja muista merkitys suhteista koostuvana kokonaisuutena, oppii tekstien erittelyssä tarvittavaa käsitteistöä ja pystyy soveltamaan sitä myös tuottaessaan itse tekstiä
- tottuu työstämään tekstiään oman ja toisten arvion pohjalta
- oppii suunnittelemaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä sekä kykenee välittämään sanomansa kuuntelijoille tai lukijoille tavoitteittensa mukaisesti
- oppii tiedonhankintastrategioita, käyttää painettuja ja sähköisiä tietolähteitä sekä löytää käyttökelpoista ja luotettavaa tietoa kirjoitelmansa tai puhe-esityksensä pohjaksi.

Keskeiset sisällöt

- tekstuaaliset keinot, esimerkiksi lausetyypit ja -rakenteet, sananvalinnat, kielen kuvallisuus; jaksotus, viittaussuhteet, kytkökset; fokusointi, aiheen rajausta ja näkökulman valinta
- informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi
- kirjoittaminen prosessina: tarkoituksenmukaisen aineksen haku, kriittinen valikointi ja siihen viittaaminen ja hyödyntäminen omassa tekstissä sekä tekstin ja sen kieliasun hiominen erityisesti rakenteen ja tekstin eheyden kannalta

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI3)

Opiskelijoiden käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään kielen kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta
- syventää tietojansa kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä
- kehittyy fiktiivisten tekstien analysoijana erilaisia lukija- ja tulkintalähtökohtia sekä tarpeellisia kirjallisuustieteellisiä käsitteitä käyttäen
- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- harjaantuu käyttämään kurssilla havainnoituja kielen keinoja tarkoituksenmukaisesti omassa ilmaisussaan.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden erittelyä ja tulkintaa tulkinnan kannalta perusteltua käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen
- proosa kirjallisuudenlajina: kerrontateknisiä keinoja, esimerkiksi kertoja, näkökulma, aihe, henkilö, aika, miljöö, teema, motiivi
- lyriikka kirjallisuudenlajina: käsitteinä esimerkiksi runon puhuja, säe, säkeistö, rytmi, mitallisuus, toisto, kielen kuvallisuus
- draama kirjallisuudenlajina
- novellien, runojen ja draaman erittelyä
- kirjallisuuden keinojen käyttöä omissa teksteissä

4. Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kieltä erityisesti vaikuttamisen näkökulmasta. Hän perehtyy argumentointiin ja syventää siihen liittyviä tietoja. Hän oppii analysoimaan ja tuottamaan argumentatiivisia tekstejä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää medialukutaitoaan, jolloin hän pystyy analysoimaan ja tulkitsemaan erilaisia mediatekstejä, niiden taustoja ja tavoitteita sekä kriittisesti arvioimaan median välittämää informaatiota ja vaikutusta yksilöihin ja yhteiskuntaan
- osaa niin kirjoittajana kuin puhujanakin perustella monipuolisesti näkemyksiään sekä arvioida vaikuttamispyrkimyksiä ja tekstin luotettavuutta
- osaa tarkastella kirjallisuuden yhteiskunnallista vaikutusta
- oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja myös eettisistä lähtökohdista.

Keskeiset sisällöt

- suora ja epäsuora vaikuttaminen: esimerkiksi suostuttelu, ohjailu, manipulointi; mainonta, propaganda; ironia, satiiri, parodia
- vaikuttamaan pyrkivien tekstien lajeja, graafisia ja sähköisiä tekstejä: mielipide, kolumni, pakina, arvostelu, pääkirjoitus, kommentti, mainos
- argumentointitavat ja retoriset keinot
- kantaa ottavia puheenvuoroja, keskusteluja ja väittelyitä
- tietoisesti vaikuttamaan pyrkivää kirjallisuutta ja muita kantaa ottavia tekstejä
- tekstien ideologisuus, lähdekritiikki ja mediakritiikki
- viestijän vastuu; mediavalinnat ja verkkoetiikka

5. Teksti, tyyli ja konteksti (ÄI5)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden tyyliä siten, että hän osaa ottaa huomioon kontekstin merkityksen tulkinnassa ja tekstin tuottamisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan niin fiktiivisiä tekstejä kuin asiatekstejäkin niiden kulttuuri-kontekstissa ja suhteessa muihin teksteihin
- oppii erittelemään tyylin elementtejä ja niiden vaikutusta tekstin kokonaisuuteen
- pystyy itsenäiseen kirjoitusprosessiin aiheen ja näkökulman valinnasta, aineiston koonnista ja järjestelystä tekstin muokkaamisen ja tyylin hionnan kautta oman pohdiskelevan tekstin laadintaan
- kehittää omaa ilmaisutapaansa ja kirjallista tyyliään.

Keskeiset sisällöt

- eri aikakausia ja tyyliä edustavia kaunokirjallisia ja muita tekstejä erityisesti kulttuurisen kontekstin näkökulmasta
- tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä oman aikansa että nykyajan kontekstissa
- tyylin aineksien kuten sananvalinnan, sävyn, kielen kuvallisuuden, rytmin ja lauserakenteen vaikutus tekstiin
- oppiaineen sisältöihin liittyvästä aiheesta, itse valitusta näkökulmasta laadittu pohdiskeleva teksti
- oman tyylin hiontaa ja huoltoa

6. Kieli, kirjallisuus ja identiteetti (ÄI6)

Opiskelija saa yleiskuvan suomen kielen sekä suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteiskunnalle.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan suomen kielen kehityksen vaiheita ja ymmärtää eurooppalaisten kieli- ja kulttuurikontaktien vaikutuksen suomalaisen kulttuurin muotoutumiseen ja jatkuvaan muutokseen
- arvostaa nyky-Suomen monikulttuurisuutta ja -kielisyyttä ja ymmärtää äidinkielen merkityksen jokaiselle ihmiselle
- tuntee suomalaisen kirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja. Hän osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana.

Keskeiset sisällöt

- teksti suullisessa ja kirjallisessa traditiossa: kansanrunoudesta kirjallisuuteen, kirjoitetusta kulttuurista nykyviestintään
- suomen kielen muotoutuminen ja muuttuminen kansainvälisessä ympäristössä; kielenohjailun periaatteet opiskelijan kielenkäytön näkökulmasta
- kielen ja kirjallisuuden merkitys kansallisen identiteetin rakentamisessa - suomalaista kaunokirjallisuutta aika- ja kulttuurikontekstissaan, keskeisiä teoksia ja teemoja
- kirjallisia ja suullisia tuotoksia kurssin teemoihin liittyvistä aiheista

Syventävät kurssit

7. Puheviestinnän taitojen syventäminen (ÄI7)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puheviestintään liittyviä tietojaan ja taitojaan sekä oppii arvioimaan puheviestinnän merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puhekuulttuurista
- kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutustilanteiden osatekijät ja ominaispiirteet
- verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
- esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat
- esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelua erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- puheviestinnän kulttuurisia piirteitä ja suomalaista puhekuulttuuria

8. Tekstitaitojen syventäminen (ÄI8)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan analysoida ja tuottaa tekstejä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyttisesti ja kriittisesti erilaisia tekstejä
- varmentaa taitoaan kirjoittaa sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliltään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä.

Keskeiset sisällöt

Kerrataan ja syvennetään seuraavia asioita:

- tekstityypit ja tekstilajit
- tekstianalyysi ja siinä tarvittavat käsitteet
- tekstin rakentaminen: ideointi, suunnittelu, näkökulman valinta, jäsentely, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja ulkoasun viimeistely
- kielenhuoltoa

9. Kirjoittaminen ja nykykulttuuri (ÄI9)

Opiskelija perehtyy kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun, median ajankohtaisaiheisiin ja nykykirjallisuuteen. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee, ajattelutaitonsa kehittyy ja kirjallinen ilmaisunsa kypsyy kohti lukion päättötason vaatimuksia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia kielen, kirjallisuuden ja viestinnän teemoja
- oppii arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia tekstejä eettisin ja esteettisin perustein ja näkemään niiden merkityksen osana yhteiskunnallista keskustelua
- löytää nykykirjallisuudesta itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun
- osoittaa kypsyttä oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä.

Keskeiset sisällöt

- nykykirjallisuutta ja sen ilmiöitä
- ajankohtaisia suullisia ja kirjallisia puheenvuoroja kieltä ja kulttuuria käsittelevistä aiheista
- mediatekstien ajankohtaisaiheiden, ilmaisukeinojen ja vaikutusten tarkastelua
- osallistumista lukija- ja kirjoittajayhteisöön

10. Kielenhuollon kurssi (ÄI10)

Opiskelijan kielelliset taidot asiatekstin laatimisessa kehittyvät, monipuolistuvat ja syvenevät. Hänen kykynsä tuottaa virheettömämpää kirjallista tekstiä opiskelun ja työelämän tarpeisiin kehittyvät.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kielellisiä valmiuksiaan asiakirjoittamisessa
- löytää itsenäisesti välineitä kielellisten valmiuksiensa edistämiseksi
- varmentaa tietämystään kielen rakenteista.

Keskeiset sisällöt

- kieliopin perusasioiden ja oikeakielisyysääntöjen kertaamista
- monipuolista kielenhuollon tehtävien tekemistä
- omien kirjallisten tekstien erittelyä kielenhuollon näkökulmasta

Soveltavat kurssit

11. Elokuvakurssi (ÄI11)

Opiskelija saa yleiskuvan elokuvan historiasta ja tietoa elokuvan lajeista, keinoista, merkittävistä ohjaajista, tunnetuista näyttelijöistä, arvostetuimmista elokuvista jne.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan länsimaisen elokuvan historian päävaiheet sekä muiden maanosien elokuvien tunnusomaisia piirteitä
- oppii tunnistamaan elokuvan lajeja ja elokuvan käyttämiä ilmaisukeinoja ja siten tulkitsemaan monipuolisesti elokuvia
- oppii arvostamaan elokuvaa taidemuotona
- ymmärtää elokuvien merkityksen vaikuttajana
- saa tietoa elokuvien tekoprosessista ja elokuva-alan tarjoamista työmahdollisuuksista.

Keskeiset sisällöt

- länsimaisen elokuvan historiaa sekä näytteitä muiden maiden elokuvien tyyleistä
- elokuvien ja elokuvaohjelmien analysointia
- ohjaaja- ja näyttelijäesittelyjä
- ryhmitöitä elokuvan lajeista sekä yksittäisistä elokuvista

12. Luova kirjoittaminen (ÄI12)

Tutustutaan proosan ja lyriikan kirjoittamisen perusteisiin sekä tekstilajeihin ja kehitetään omaa kaunokirjallista ilmaisua.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää ja monipuolistaa kaunokirjallista ilmaisuaan
- ymmärtää erilaisten fiktiivisten tekstien ja asiatekstin eroja
- oppii soveltamaan opittuja tietoja omaan kirjoittamiseen.

Keskeiset sisällöt

- erityyppisten ja -tyylisten kaunokirjallisten tekstien tulkintaa ja tyyliharjoituksia
- proosan ja lyriikan erilaiset kerrontamuodot ja tekstilajit

- opiskelijoiden tekstien analysointia ja palautteen antamista
- omien tekstien muokkaamista ja kirjoittamista
- omien kuvitteellisiin teksteihin liittyvien suunnitelmien toteuttamista

13. Julkaisukurssi (ÄI 13)

Opiskelija perehtyy julkaisun tekemiseen kaikissa eri vaiheissa. Vaiheet ovat suunnittelusta ja toteutuksesta markkinointiin. Opiskelijalle tulevat tutuksi eri median keinot sekä hänen omat vahvuutensa ja kykynsä lehden/julkaisun tekemisessä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nähdä erilaisiin tarkoituksiin tehtävien julkaisujen ominaispiirteet
- osaa laatia lehtijutun ja tietää, mitkä ovat uutisen, haastattelun, reportaasin tai jonkin muun lehtijutun tunnusmerkit
- osaa suunnitella lehden taiton ja käyttää tietokoneen taitto-ohjelmaa sen tekemiseen
- osaa suunnitella ja toteuttaa julkaisun/lehden myynnin ja markkinoinnin.

Keskeiset sisällöt

- tutustuminen eri viestintävälineisiin, lähinnä sanomalehtiin, aikakauslehtiin ja sähköisiin viestimiin vieraillemalla aluelehdessä (Länsi-Uusimaassa), alueradiossa, televisiossa ja/tai Sanoma Oy:n Piste-toimitussimulaattorissa
- oman koululehden tekeminen alusta loppuun saakka (suunnittelu, juttujen kirjoittaminen, valokuvaus, taitto, markkinointi)

14. Ilmaisutaito (ÄI14)

Opiskelija opettelee käyttämään omaa ilmaisukykyään ja kehittämään ilmaisutaitojaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- voi kehittää ilmaisukykyään monipuolisesti ja kokeilla uusia esittämisen- ja ilmaisutilanteita
- saa taitoja erilaisten esiintymistilanteiden varalle
- osaa tulkita ja analysoida erilaisia esityksiä.

Keskeiset sisällöt

- rentoutumisharjoituksia
- erilaisia aistiharjoituksia
- sanatonta viestintää: ilmeitten, eleiden ja asentojen merkitys ilmaisussa
- keskusteluharjoituksia
- erilaisia ilmaisuharjoituksia: mm. pantomiimia, runonlausuntaa, tarinoiden keksimistä, pieniä näytelmiä, musiikkiin eläytymistä, puheiden pitämistä
- tietoa erilaisista esityksistä ja niiden analysointia
- esiintymisen ja ilmaisun teoriaa
- osallistumista koulun juhlien järjestelyihin

15. Ilmaisutaito II (ÄI15)

Opiskelija syventää ja kehittää ilmaisutaitojaan edelleen. Opiskelija saa kosketuksen draamalliseen ilmaisuun ja oppii teatterin peruselementit. Opiskelija oppii draamallisen kommunikoinnin taitoja ja draamatekstin laatimisen perusteita.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ilmaisutaidon 1. kurssilla oppimiaan taitoja
- oppii syventämään tietojansa jostakin tai joistakin teatterin osa-alueista
- pystyy osallistumaan teatteriesityksen valmisteluun ja esittämiseen.

Keskeiset sisällöt

- erilaisia ilmaisuharjoituksia
- jonkin valmiin näytelmän harjoittelu ja esittäminen tai esityksen rakentaminen oman tekstin pohjalta
- lavastuksen, pukujen ym. tekniikan suunnittelu ja toteutus kyseiseen esitykseen
- osallistuminen koulun eri juhlien ohjelman suunnitteluun ja toteutukseen tarpeen mukaan
- oman ja toisten draamallisen työskentelyn arviointia

16. Teatteritaiteen lukiodiplomi (ÄI16)

Kurssi toteutetaan Opetushallituksen vuosittain antamien ohjeiden mukaisesti. Edellytyksenä on vähintään kahden ilmaisutaidon kurssin suorittaminen.

4.4 Toinen kotimainen kieli

4.4.1 Ruotsi

Ruotsin kielen opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja. Se antaa heille ruotsin kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja sekä tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää pohjoismaista yhteiskuntaa ja kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Se auttaa opiskelijoita syventämään tietojansa kaksikielisestä Suomesta. Ruotsin kielen opetus antaa opiskelijoille valmiudet ruotsin kielen omaehtoiseen opiskeluun auttamalla heitä ymmärtämään, että viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Ruotsin kieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon (liite) tasot seuraavasti:

Oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A-oppimäärä	B2.1	B1.2	B2.1	B1.2
B1-oppimäärä	B1.2	B1.1	B1.2	B1.1

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä ruotsin kielelle ja sen kulttuurialueelle ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin.

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

Kurssit

Kurssien aiheita käsitellään oman kulttuurin sekä suomenruotsalaisen ja pohjoismaisen kulttuurialueen kannalta niin, että opiskelijoille tarjoutuu mahdollisuus vertailuihin. Aiheiden käsittelyssä otetaan lisäksi huomioon aihekokonaisuuksissa esiin tuodut näkökulmat. Kullakin kurssilla voidaan käsitellä myös muita aiheita opiskelijoiden harrastuneisuuden ja toisaalta ajankohtaisuuden vaatimusten huomioon ottamiseksi.

Opiskelijoilla tulee olla jokaisella kurssilla tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten, vaikka painotukset vaihtelevat kurseittain. Rakenteiden ja sanaston tuntemuksen laajentamiseen ja käytön monipuolistamiseen ja tarkkuuteen kiinnitetään huomiota kaikilla kursseilla kummankin oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Huomiota kiinnitetään äidinkielen ja ruotsinkielisen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuurisiin tekijöihin. Kaunokirjallisuus ja muu autenttinen materiaali tarjoaa tähän mahdollisuuksia. Kulttuurisen herkkyyden kehittymiseksi opiskelijoita tulee ohjata tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostuksien kulttuurisidonnaisuus.

Opiskelijoiden opiskelutaitoihin kiinnitetään huomiota jokaisella kurssilla. Heitä ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijöinä ja kielen opiskelijoina. Heitä ohjataan käyttämään strategioita, jotka ovat tarkoituksenmukaisia heidän oman kehittymistarpeensa ja kulloisenkin opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta.

Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A)

Pakolliset kurssit

1. Arkielämää Pohjoismaissa (RUA1)

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

2. Ihmiset ympärillämme (RUA2)

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiireinä ovat ihmissuhteet, erilaisuus sekä ihmisen hyvinvointiin liittyvät asiat. Kurssilla vertaillaan elämää ennen ja nyt. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kirjoittamista harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

3. Suomi - osa Pohjolaa ja Eurooppaa (RUA3)

Aihepiireinä ovat Suomen ja suomenruotsalaisen kansanosan ja sen kulttuurin esittely eri näkökulmista ja olojemme vertailu muihin Pohjoismaihin ja Eurooppaan, Suomi monikulttuurisena maana sekä maamme kaksikielisyys. Aihekokonaisuuksista korostuu erityisesti ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus”. Kirjallista tuottamista harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

4. Elinympäristömme (RUA4)

Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä vaativahkon tekstiaineksen avulla. Aihepiireinä ovat luonto, ympäristö, tekniikka ja viestintä. Aihekokonaisuudet ”kestävä kehitys”, ”viestintä ja mediaosaaminen” ja ”teknologia ja yhteiskunta” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita.

5. Opiskelu ja työ (RUA5)

Aihepiireinä ovat työ, elinkeinot, opiskelu sekä palvelutilanteet yhteiskunnassamme. Kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuuksista kurssilla korostuu ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys”.

6. Kulttuuri ja sen tekijöitä (RUA6)

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen.

Syventävät kurssit

Syventävillä kursseilla kielitaitoa kehitetään monipuolisesti.

7. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen (RUA7)

Aihealueita ovat yhteiskunta, politiikka ja aktiivinen kansalaisuus sekä yleismaailmalliset kehityslinjat, ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet.

8. Tiede, talous ja tekniikka (RUA8)

Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä vaativan kieliaineksen avulla lähtökohtana esimerkiksi eri tieteenalat, tekniikan saavutukset ja yrityselämä. Eri aihekokonaisuudet tarjoavat näkökulmia ja lähestymistapoja aiheiden käsittelyyn.

Soveltavat kurssit.

Kurssit 9-12 ovat yhteisiä B-ruotsin kanssa. Kurssi 10 vastaa B-ruotsin kurssia 8.

9. ABI-kurssi (RUA9)

Esimerkiksi kesäyliopistossa suoritettu lukion oppimäärää kertaava kurssi. Kursseilla vahvistetaan keskeisiä kieliopin rakenteita ja kartutetaan sanastoa.

Arviointi: suoritusmerkintä

10. Peruskoulun kertauskurssi (RUA10)

Kurssilla kerrataan keskeisiä peruskoulun kielioppirakenteita ja kartutetaan sanavarastoa.

Arviointi: suoritusmerkintä

11. Ruotsia iloisesti (RUA11)

Kurssi kerta ja vahvistaa ruotsin kielen rakenteita sekä aktivoi ja kartuttaa eri aihepiirien sanastoa tietokoneohjelman avulla. Tietokoneohjelman lisäksi kurssilla käytetään opetusmateriaalina sanomalehtiä, sarjakuvia, lauluja, runoja ja videoita. Kurssiin voi sisältyä myös omakustanteinen teatterivierailu/elokuvissakäynti. Kurssi on tarkoitettu opiskelijoille, jotka jo hallitsevat ruotsin kielen perustiedot.

Arviointi: suoritusmerkintä

12. Kansainvälisyys (RUA12)

Kurssin aihepiireinä on kansainvälisyys ja elämänmuotojen erilaisuuden hahmottaminen lähinnä yhteiskunnan kannalta. Kurssilla tehdään tehtäviä erikseen valitusta aihepiiristä, joka voi olla esimerkiksi suurkaupunkielämän elintapaerot Suomessa ja kohdemaassa tai turismi. Kurssiin

sisältyy usein omakustanteinen matka kohdemaahan joko omatoimisesti tai ryhmässä opettajan johdolla.

Arviointi: suoritusmerkintä

Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B1)

Pakolliset kurssit

1. Koulu ja vapaa-aika (RUB1)

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeen mukaan. Aihepiireinä ovat opiskelu ja nuorten harrastukset, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

2. Arkielämää Pohjoismaissa (RUB2)

Kurssilla jatketaan sanaston ja rakenteiden vahvistamista ja painotetaan puheviestinnän harjoittamista sekä kirjoittamista lyhyiden viestinnällisten tehtävien avulla. Kurssilla jatketaan nuorten elämän, opiskelun, työn, harrastusten, palveluiden ja vapaa-ajan tarkastelua. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” antavat näkökulmia kurssin aiheiden tarkasteluun. Vankennetaan suullisen viestinnän strategioiden hallintaa ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

3. Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa (RUB3)

Aihepiireinä ovat kotimaa, suomenruotsalaisuus, vertailu muihin Pohjoismaihin sekä Suomi pohjoismaisena valtiona Euroopassa. Aihekokonaisuus -kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus- tarjoaa mahdollisuuksia käsitellä kurssin aiheita. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita.

4. Elämää yhdessä ja erikseen (RUB4)

Aihepiireinä ovat elämänarvot, ihmissuhteet, sukupuolten ja ikäryhmien kohtaaminen opiskelussa ja työssä sekä ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt. Aihekokonaisuuksista korostuu -hyvinvointi ja turvallisuus-.

5. Elinympäristömme (RUB5)

Aihepiireinä ovat luonto, muuttuva elin- ja työympäristö sekä joukkoviestimet. Aihekokonaisuudet -kestävä kehitys-, -teknologia ja yhteiskunta- sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Harjoitellaan ymmärtävän lukemisen strategioita ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Syventävät kurssit

Syventävillä kursseilla kielitaitoa kehitetään monipuolisesti.

6. Kulttuurin tekijöitä ja näkijöitä (RUB6)

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat erilaisia näkökulmia kurssin aiheista. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen.

7. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen (RUB7)

Aihealueita ovat maailmanlaajuiset ilmiöt ja kansainvälinen vaikuttaminen. Kurssilla käsitellään yhteiskunnallisia asioita, päätöksentekoon osallistumista sekä kansainvälistä vaikuttamista ja vastuuta. Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä entistä vaativamman kieliaineksen avulla.

Soveltavat kurssit

8. Kertauskurssi (RUB8)

Kurssilla kerrataan keskeisiä peruskoulun kielioppirakenteita ja kartutetaan sanavarastoa.
Arviointi: suoritusmerkintä

9. ABI-kurssi (RUB9)

Esimerkiksi kesäyliopistossa suoritettu lukion oppimäärää kertaava kurssi.
Arviointi: suoritusmerkintä

10. Ruotsin valmennuskurssi abeille (RUB10)

Kursseilla vahvistetaan keskeisiä kieliopin rakenteita ja kartutetaan sanastoa. Materiaalina käytetään pääasiassa vanhoja ylioppilastehtäviä. Kurssilla kirjoitetaan myös aine. Kurssi edellyttää kielen perusasioiden hyvää hallintaa.

Arviointi: suoritusmerkintä

11. Ruotsia iloisesti (RUB11)

Kurssi kertoo ja vahvistaa ruotsin kielen rakenteita sekä aktivoi ja kartuttaa eri aihepiirien sanastoa tietokoneohjelman avulla. Tietokoneohjelman lisäksi kurssilla käytetään opetusmateriaalina sanomalehtiä, sarjakuvia, lauluja, runoja ja videoita. Kurssiin voi sisältyä myös omakustanteinen teatterivierailu/elokuvissakäynti. Kurssi on tarkoitettu opiskelijoille, jotka jo hallitsevat ruotsin kielen perustiedot.

Arviointi: suoritusmerkintä

12. Kansainvälisyys (RUB12)

Kurssin aihepiireinä on kansainvälisyys ja elämänmuotojen erilaisuuden hahmottaminen lähinnä yhteiskunnan kannalta. Kurssilla tehdään tehtäviä erikseen valitusta aihepiiristä, joka voi olla esimerkiksi suurkaupunkielämän elintapaerot Suomessa ja kohdemaassa tai turismi. Kurssiin sisältyy usein omakustanteinen matka kohdemaahan joko omatoimisesti tai ryhmässä opettajan johdolla.

Arviointi: suoritusmerkintä

4.5 Vieraat kielet

Vieraiden kielten opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja: se antaa heille kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja ja tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää opiskeltavan kielen kielialueen tai yhteisön kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Tällöin otetaan huomioon erityisesti eurooppalainen identiteetti ja eurooppalainen monikielisyys ja kulttuurisuus. Kielten opetus antaa opiskelijoille valmiudet kielten omaehtoiseen opiskeluun auttamalla heitä ymmärtämään, että viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Vieraskieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

Lohjan Yhteislyseon lukio tarjoaa opiskelijoille A-kielenä englantia, saksaa, venäjää ja ranskaa. B1-kieltä vieraana kielenä ei ole lukiossamme nykyään tarjolla; B2-kielinä ovat saksa, ranska, venäjä ja espanja jatkona yläkoulussa valitulle kielelle. Lukiossa voi aloittaa alkeista B3-kielenä saksan, ranskan, venäjän, espanjan, italian ja latinan. B3-kielen opetuksen aloittamisesta päätetään lukuvuosittain valintojen perusteella.

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon (liite) tasot seuraavasti:

Kieli ja oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Englanti A	B2.1	B2.1	B2.1	B2.1
Muut kielet A	B1.1-B1.2	B1.1	B1.2	B1.1-B1.2
Englanti B1	B1.2	B1.2	B1.2	B1.2
Englanti B2	B1.1	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet B2	A2.2	A2.1-A2.2	A2.2-B1.1	A2.1-A2.2
Englanti B3	B1.1	A2.2	B1.1	B1.1
Muut kielet B3	A2.1-A2.2	A2.1	A2.1-A2.2	A1.3-A2.1

Huom. ENB1, ENB2 ja ENB3 eivät ole lukiomme kurssitarjonnassa

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä kohdekielille ja sen kulttuurille ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin.

Arviointi

Arvioinnissa noudatetaan luvun 5 periaatteita. Vieraiden kielten arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti. On huomattava, että taitotasosteikossa kuvattu taito vastaa numeroarvosanaa 8. Ylimpiin arvosanoihin vaaditaan kuvattujen taitojen ylittävät taidot.

Opinnoissa eteneminen

Koska kielet ovat kumuloituvia aineita, pakolliset ja syventävät kurssit tulisi suorittaa numerojärjestyksessä.

Siirtyminen oppimäärästä toiseen

Peruskoulussa opiskellun valinnaisen kielen tason voi vaihtaa lukiossa. Jos opiskelija vaihtaa pidemmältä oppimäärältä lyhyemmälle, saa hän lukea kurssimääräänsä kaikki lukiossa suorittamansa kurssit. Jos esimerkiksi on suorittanut kaksi kurssia B2-saksaa, lasketaan tämä kahdeksi B3-saksan kurssiksi. Siirtyessään lyhyemmästä oppimäärästä pidempään opiskelijan on neuvoteltava opettajan kanssa kurssien siirtomenettelystä.

Kurssien aiheet ja aihekokonaisuudet

Kurssikohtaisia aiheita käsitellään oman maan, opiskeltavan kielen kulttuurialueen ja kielen ja aiheen mukaan myös laajemmasta näkökulmasta niin, että opiskelijoille tarjoutuu mahdollisuus vertailuihin. Aiheiden käsittelyssä otetaan lisäksi huomioon OPS:n kohdassa 4.2 mainituissa aihekokonaisuuksissa esiin tuodut näkökulmat. Kullakin kurssilla voidaan käsitellä myös muita aiheita opiskelijoiden harrastuneisuuden ja toisaalta ajankohtaisuuden vaatimusten huomioon ottamiseksi.

Työtavat

Opiskelijoille tarjotaan kursseilla tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten, vaikka painotukset vaihtelevat kursseittain. Opiskeltavan kielen rakenteiden ja sanaston tuntemuksen laajentamiseen ja käytön monipuolistamiseen ja tarkkuuteen kiinnitetään huomiota kaikilla kursseilla kunkin oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Vaativimpia viestinnän muotoja harjoitetaan oppimäärissä, joiden opiskelu on alkanut peruskoulussa. Huomiota kiinnitetään äidinkielen ja opiskeltavan kielen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuuriin tekijöihin. Kaunokirjallisuus ja muu autenttinen materiaali kuten lehdet, TV- ja video-ohjelmat tarjoavat tähän mahdollisuuksia. Kulttuurisen herkkyyden kehittymiseksi tulee opiskelijoita ohjata tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostuksien kulttuurisidonnaisuus.

Oppimaan oppiminen

Opiskelijoiden opiskelutaitoihin kiinnitetään huomiota jokaisella kurssilla. Heitä ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijöinä ja kielen opiskelijoina sekä siltä pohjalta käyttämään strategioita, jotka ovat tarkoituksenmukaisia heidän oman kehittymistarpeensa ja kulloisenkin opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta. Opiskelijoita ohjataan käyttämään kielen oppimisen apuvälineitä, mm. sanakirjaa, kielioppia, tietokonetta ja ulkomaisia TV-kanavia.

Kurssin suorittaminen itsenäisesti
ks. luku 2.5

Opiskelun erityinen tuki
ks. luku 3.4

Vieraista kielistä käytetään seuraavia koodeja:

EN = englannin kieli
LA = latinan kieli
RA = ranskan kieli
SM = saamen kieli
SA = saksan kieli
VE = venäjän kieli
IA = italian kieli
EA = espanjan kieli
PO = portugalin kieli
KX = muu kieli

Vieraiden kielten kurssikoodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja kurssinumeroiden mukaan. Esimerkiksi RAB32 tarkoittaa ranskan kielen B3-oppimäärän kurssia numero 2.

Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A)

Pakolliset kurssit

Seuraavat pakolliset kurssit sekä valtakunnalliset syventävät kurssit (kurssit 7. ja 8.) koskevat kaikkien vieraiden kielten A-oppimääriä. Kuten taitotasokuvauksesta ilmenee, englannin kielessä lopputaso on vaativampi kuin muissa kielissä johtuen siitä, että englannin kieli ympäröi vahvasti nuorten maailmaa monien kanavien kautta.

1. Nuori ja hänen maailmansa

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

2. Viestintä ja vapaa-aika

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

3. Opiskelu ja työ

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla. Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit. ”Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” - aihekokonaisuus tarjoaa näkökulmia käsitellä kurssin aiheita. Kurssilla harjoitellaan erilaisia

ymmärtävän lukemisen strategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

5. Kulttuuri

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen.

6. Tiede, talous ja tekniikka

Kurssilla painotetaan vaativan kieliaineksen ymmärtämistä. Aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” korostuu kurssin aiheiden käsittelyssä. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Syventävät kurssit

Syventävillä kursseilla keskitytään kielitaidon monipuoliseen kehittämiseen perehdyttäen opiskelijoita yo-kokeen kaikkiin tehtävätyyppeihin.

7. Luonto ja kestävä kehitys

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestäväan kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä.

8. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen

Aihealueita ovat yleismaailmalliset kehityslinjat, ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet.

A-oppimäärän soveltavat koulukohtaiset kurssit

9. Kansainvälisyyskurssi

Kurssin aihepiireinä ovat kansainvälisyys ja elämämuotojen erilaisuuden hahmottaminen lähinnä yhteiskunnan kannalta. Kurssilla tehdään tehtäviä erikseen valitusta aihepiiristä, joka voi olla esimerkiksi suurkaupunkielämä, elintapaerot Suomessa ja kohdemaassa tai turismi. Kurssiin sisältyy usein omakustanteinen matka kohdemaahan joko omatoimisesti tai ryhmässä opettajan johdolla. Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

10. Kertaus- ja tukikurssi

Keskeisenä tavoitteena on kerrata peruskoulun oppiainesta, valmentaa opiskelijaa lisäopintoihin sekä opastaa lukion työtapoihin. Kurssilla kerrataan ja laajennetaan sanastoa, vahvistetaan kieliopin perusrakenteiden hallintaa sekä harjaannutetaan tekstinlukemisen taitoja. Viestien ja ainekirjoituksen harjoittelu on myös keskeinen osa kurssia. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

11. Valmennuskurssi abeille

Lähinnä jossain muussa oppilaitoksessa suoritettu yo-kirjoituksiin valmentava, laajuudeltaan lukiokurssia vastaava kurssi.
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

A-oppimäärän soveltavia koulukohtaisia kursseja kielikohtaisesti

Englanti

12. Englannin suullisen ilmaisun kurssi (ENA12)

Kurssilla harjoitetaan puhumista erityyppisissä tilanteissa syntyperäisen opettajan johdolla.
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

13. Englannin sanastokurssi (ENA13)

Tällä kurssilla kartutetaan sanavarastoa tietokoneavusteisesti ja muutenkin monipuolisesti sellaisista keskeisistä aihepiireistä, jotka eivät tule riittävästi esille muilla kursseilla. Tällaisia ovat esimerkiksi lainkäyttö, matkailu, maantiede, liikenne, asuminen, pukeutuminen ja viestintä sekä sotiminen ja uskonasiat. Opiskelijat kantavat itse osavastuun kurssin tehtävämateriaalin tuottamisesta.
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

14. Luovan kirjoittamisen kurssi (ENA14)

Kurssilla harjoitellaan erityyppisten tekstien tuottamista. Erilaisten kirjallisten tuotosten avulla valmentaudutaan myös ylioppilaskirjoituksia varten.
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Saksa

12. Saksan kielioppikurssi (SAA12)

Kurssi on tarkoitettu kaikille saksan kirjoittajille. Kurssi käsittää pelkästään kielioppia. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2)

Syventävät kurssit

Kurssit 1-8 ovat valtakunnallisia syventäviä kursseja. Lukion yhteisiä aihekokonaisuuksia käsitellään kurssien sisältöön luontevasti kuuluvana osana. Kulttuurituntemus liittyy keskeisesti kaikkiin kursseihin.

1. Vapaa-aika ja harrastukset

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssi vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisua ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

2. Meillä ja muualla

Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

3. Ennen ja nyt

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

4. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

5. Kulttuuri

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

6. Yhteinen maapallomme

Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

7. Tiede ja tekniikka

Lähtökohtana ovat eri tieteenaloihin, tekniikkaan ja viestinnän eri muotoihin liittyvät yleistajuiset tekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

8. Luonto ja kestävä kehitys

Kurssin aihepiireinä ovat luonto ja sen ilmiöt ja luontoon suhtautuminen omassa ja kohdekielen kulttuurissa. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

Soveltavat kurssit

9. Kansainvälisyys

Kurssin aihepiireinä ovat kansainvälisyys ja elämänmuotojen erilaisuuden hahmottaminen lähinnä yhteiskunnan kannalta. Kurssilla tehdään tehtäviä erikseen valitusta aihepiiristä, joka voi olla esim. suurkaupunkielämä, elintapaerot Suomessa ja kohdemaassa tai turismi. Kurssiin sisältyy useimmiten omakustanteinen matka kohdemaahan joko omatoimisesti tai ryhmässä opettajan johdolla.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Abikurssi

Kurssilla kerrataan ja syvennetään kielioppia ja sanastoa mm. kirjoittamalla aineita ja tutkimalla yo-tehtäviä. Lisäksi harjoitellaan kuuntelua. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kielikohtaiset soveltavat kurssit

Saksa

11. Kielioppikurssi (SC11)

Kurssi on tarkoitettu kaikille saksan kirjoittajille. Kurssi käsittää pelkästään kielioppia. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

12. Kertauskurssi (SC12)

Kertaa yläkoulun saksan koko oppimäärän. Tehokas kertaus myös pidemmälle ehtineille A-saksan opiskelijoille, joilla on vaikeuksia perusasioiden kanssa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Lukiossa alkava oppimäärä (B3)

Syventävät kurssit 1-8 ovat valtakunnallisia syventäviä kursseja. Lukion yhteisistä aihekokonaisuuksista vahvimmin on esillä kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus. Muita aihekokonaisuuksia sisältyy kursseihin niiden teemoihin sopivasti.

1. Hyvää päivää, hauska tutustua

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

2. Näin asiat hoituvat

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja

käytettäessä esimerkiksi pankki-, posti-, lääkäri-, liikenne-, majoitus- ja ateriointipalveluita. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

3. Vapaa-aika ja harrastukset

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisemista ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

4. Meillä ja muualla

Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomaviihtomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla.

5. Ennen ja nyt

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

6. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

7. Kulttuuri

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

8. Yhteinen maapallomme

Lähtökohtana ovat esimerkiksi oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan sekä maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Soveltavat kurssit

9. Kansainvälisyys

Kurssin aihepiireinä ovat kansainvälisyys ja elämänmuotojen erilaisuuden hahmottaminen lähinnä yhteiskunnan kannalta. Kurssilla tehdään tehtäviä erikseen valitusta aihepiiristä, joka voi olla esimerkiksi suurkaupunkielämä, elintapaerot Suomessa ja kohdemaassa tai turismi. Kurssiin sisältyy useimmiten omakustanteinen matka kohdemaahan joko omatoimisesti tai ryhmässä opettajan johdolla. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Abikurssi

Kurssilla kerrataan ja syvennetään kielioppia ja sanastoa mm. kirjoittamalla aineita ja tutkimalla yo-tehtäviä. Lisäksi harjoitellaan kuuntelua. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kielikohtaiset soveltavat kurssit

Venäjä

11. Venäjän kielen tutustumiskurssi (VD11)

Kyrillisen aakkoston opettelemisen yhteydessä harjoitellaan tietokonetta avuksi käyttäen venäjän peruskielitaitoa, puhumista ja matkailijoille tärkeiden asioiden ilmaisemista ja ymmärtämistä keskustelutilanteissa. Tätä kurssia ei lasketa venäjän oppimäärään vaan muihin kursseihin. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Mikäli opiskelija jatkaa venäjän opintoja, voi kurssi korvata VE1:n ja se arvioidaan uudelleen numerolla.

Saksa

11. Kielioppikurssi (SD11)

Kurssi on tarkoitettu kaikille saksan kirjoittajille. Kurssi käsittää pelkästään kielioppia. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Latinan kieli

Latinan kielen opetus antaa opiskelijalle sellaisia välineitä, että hän pystyy tutustumaan Rooman kirjallisuuteen ja kreikkalais-roomalaiseen kulttuuriin sekä oppii tiedostamaan ja ymmärtämään antiikista periytyviä aineksia eurooppalaisissa kielissä ja Euroopan kulttuureissa. Opetus antaa opiskelijoille latinan kielen jatko-opintoihin tarvittavat valmiudet.

Opetuksen tavoitteet

Lukiossa alkava oppimäärä (B3)

Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy apuvälineiden avulla ymmärtämään muokattua/helppoa autenttista tekstiä (B3)
- pystyy käyttämään kieltä opiskelemissa kieliaineksen rajoissa
- tuntee kreikkalais-roomalaisen maailman historiaa, kulttuuria ja mytologiaa,
- tiedostaa latinan kielen merkityksen eurooppalaisten kielten kehitykselle
- osaa tehdä havainnot latinan kielen vaikutuksesta osaamiinsa tai opiskelemissä kieliin
- tiedostaa kreikkalais-roomalaisen kulttuuriperinnön merkityksen eurooppalaiselle kulttuurille
- osaa tehdä huomioita kreikkalais-roomalaisen kulttuurin vaikutuksista eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin.

Arviointi

Opiskelijan osaamista arvioidaan oppiaineen tavoitteiden mukaan. Uusien kielten arvioinnin perustana ovat taitotasokuvaukset eivät koske latinaa.

Kurssien suoritusjärjestys

Kurssit 1-8 suoritetaan numerojärjestyksessä.

Syventävät kurssit

B3-oppimäärässä keskeinen muoto-oppi opiskellaan neljän ensimmäisen kurssin aikana ja muotoopin tuntemusta syvennetään seuraavilla kursseilla. Neljän ensimmäisen kurssin aikana opiskellaan myös pääpiirteet sijamuotojen, aikamuotojen ja modusten käytöstä ja lauseenvastikkeista. Lauseopin tuntemusta syvennetään seuraavilla kursseilla. Ensimmäisillä kursseilla harjoitellaan sanakirjan käyttöä.

Muoto- ja lauseopin tuntemusta laajennetaan opiskelun edetessä siten, että opiskelija saavuttaa niissä sellaisen hallinnan, että hän pystyy ymmärtämään latinankielistä tekstiä tavoitteiden mukaisesti.

Kaikilla kursseilla opiskelijoita ohjataan vertaamaan antiikin ajan erilaisia ilmiöitä nykyajan vastaaviin sekä tekemään huomioita kreikkalais-roomalaisen kulttuurin vaikutuksista nykyisiin kulttuureihin ja latinan vaikutuksesta nykykieliin.

Lukiassa alkava oppimäärä (B3)

Syventävät kurssit 1-8 ovat valtakunnallisia syventäviä kursseja.

1. Ikkunat auki antiikkiin

Antiikin Italiaa ja roomalaisia sekä latinan kieltä lähestytään nykyajan näkökulmasta. Perehdytään latinan kielen vaiheisiin.

2. Antiikin elämää

Tutustutaan yksityiseen ja julkiseen elämään sekä työntekoon antiikin aikaisessa kaupungissa.

3. Tietoa, taitoa ja taruperintöä

Tutustutaan roomalaisten harrastuksiin, roomalaisnuorten kasvatukseen ja koulunkäyntiin sekä antiikin kreikkalais-roomalaiseen tarustoon.

4. Rooman historian vaiheita

Tutustutaan pääpiirteittäin Rooman varhaishistoriaan ja siihen liittyviin taruihin, Rooman historian käännekohtiin ja Rooman kehittymiseen maailmanvallaksi.

5. Roomalaisia suurmiehiä

Tutustutaan joihinkin Rooman historian kannalta merkittäviin henkilöihin.

6. Kulttuuriperintömme

Tutustutaan antiikin kulttuurin eri alueisiin ja tarkastellaan niiden merkitystä kulttuuriperinnössämme.

7. Viestejä menneisyydestä

Tarkastellaan antiikin kirjallisuuteen liittyviä tekstejä viestinnän näkökulmasta. Tutkitaan, mitä tekstit voivat kertoa roomalaisten elämästä ja suhtautumisesta elämän eri ilmiöihin.

8. Latinaa kautta vuosisatojen

Tutkitaan muokattujen tekstien ja helppojen autenttisten tekstinäytteiden avulla, miten latinaa on käytetty eri aikoina myöhäisantiikista meidän päiviimme asti.

Soveltavat koulukohtaiset kurssit

9. Latinan abikurssi

Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi, jolla kerrataan ja vahvistetaan latinan muoto- ja lauseoppia sekä luetaan yo-tekstejä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Rooma-kurssi

Kurssilla tutustutaan Rooman historiallisiin kohteisiin ja tehdään niistä esitelmiä. Kurssiin sisältyy omakustanteinen matka Roomaan opettajan johdolla. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

4.6 Matematiikka

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusideoihin ja rakenteisiin, opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä. Erityisesti opiskelijaa ohjataan hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin.

Opiskelijaa myös kannustetaan kehittämään luovia ratkaisuja matemaattisiin ongelmiin. Opetuksessa tutkitaan matematiikan ja arkielämän välisiä yhteyksiä sekä tietoisesti käytetään eteen tulevia mahdollisuuksia opiskelijan persoonallisuuden kehittämiseen, mikä tarkoittaa muun muassa hänen kiinnostuksensa ohjaamista, kokeiluihin kannustamista sekä tiedonhankintaprosessin kehittämistä.

Kurssikuvausten väljyyttä voidaan käyttää resurssien salliessa keskeisten sisältöjen syventämiseen ja eheyttävien kokonaisuuksien muodostamiseen.

Kaikissa oppiaineen kursseissa pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan teknologia, yhteiskunta, viestintä ja mediaosaaminen. Varsinkin kursseissa todennäköisyyslaskenta ja tilastot sekä talousmatematiikka voidaan näitä asioita erityisesti painottaa.

Pakolliset kurssit suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Arviointi

Matematiikan opetuksessa arvioinnin tulee kehittää opiskelijan kykyä esittää ratkaisuja, tukea opiskelijaa matemaattisten käsitteiden muodostamisprosessissa ja arvioida kirjallista esitystä sekä opettaa opiskelijalle oman työnsä arvioimista. Osaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomio laskutaitoon, menetelmien valintaan ja päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen.

Oppimäärän vaihtaminen

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkistä lyhyeen suositellaan hyväksi lukemisessa seuraavia vastaavuuksia: MAA1 - MAB1, MAA3 - MAB2, MAA6 - MAB5, MAA7 - MAB4 ja MAA8 - MAB3. Opetussuunnitelmassa voidaan määrätä myös lisänäyttöjä etenkin kurssin arvosanaa uudelleen arvioitaessa.

Matematiikan pitkä oppimäärä

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle matemaattiset valmiudet, joita tarvitaan ammatillisissa opinnoissa ja korkeakouluopinnoissa. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii sitä kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- rohkaistuu kokeilemaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin
- ymmärtää ja osaa käyttää matematiikan kieltä, kuten seuraamaan matemaattisen tiedon esittämistä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, ja oppii arvostamaan esityksen täsmällisyyttä ja perustelujen selkeyttä
- oppii näkemään matemaattisen tiedon loogisena rakenteena
- kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla, tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta ja laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä.
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.

Pakolliset kurssit

1. Funktiot ja yhtälöt (MAA1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa yhtälön ratkaisemisen ja prosenttilaskennan taitojaan
- syventää verrannollisuuden, neliöjuuren ja potenssin käsitteiden ymmärtämistään
- tottuu käyttämään neliöjuuren ja potenssin laskusääntöjä
- syventää funktiokäsitteen ymmärtämistään tutkimalla potenssi- ja eksponenttifunktioita
- oppii ratkaisemaan potenssiyhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- potenssifunktio
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- juuret ja murtopotenssi
- eksponenttifunktio

2. Polynomifunktiot (MAA2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita
- oppii ratkaisemaan toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkimaan ratkaisujen lukumäärää
- oppii ratkaisemaan korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua
- oppii ratkaisemaan yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- polynomien tulo ja binomikaavat
- polynomifunktio
- toisen ja korkeamman asteen polynomiyhtälöitä
- toisen asteen yhtälön juurten lukumäärän tutkiminen
- toisen asteen polynomien jakaminen tekijöihin
- polynomiepäyhtälön ratkaiseminen

3. Geometria (MAA3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelevaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita
- ratkaisee geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa.

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria
- kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

4. Analyttinen geometria (MAA4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja
- syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$
- vahvistaa yhtälöryhmän ratkaisemisen taitojaan.

Keskeiset sisällöt

- pistejoukon yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt
- itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen
- yhtälöryhmän ratkaiseminen
- pisteen etäisyys suorasta

5. Vektorit (MAA5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- oppii tutkimaan kuvioden ominaisuuksia vektoreiden avulla
- tutkii kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla.

Keskeiset sisällöt

- vektoreiden perusominaisuudet
- vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla
- koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo
- suorat ja tasot avaruudessa

6. Todennäköisyys ja tilastot (MAA6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii havainnollistamaan diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittämään ja tulkitsemaan jakaumien tunnuslukuja
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa.

Keskeiset sisällöt

- diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma
- jakauman tunnusluvut
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- kombinatoriikka
- todennäköisyyksien laskusäännöt
- diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo
- normaalijakauma

7. Derivaatta (MAA7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa määrittää rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaista yksinkertaisia rationaaliepäyhtälöitä
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatasta
- määrittää yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa tutkia derivaatan avulla polynomifunktion kulkua ja määrittää sen ääriarvot
- osaa määrittää rationaalifunktion suurimman ja pienimmän arvon sovellusongelmien yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- rationaaliyhtälö ja epäyhtälö
- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen
- polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

8. Juuri- ja logaritmfunktiot (MAA8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee juuri-, eksponentti- ja logaritmfunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- tutkii juuri-, eksponentti- ja logaritmfunktioita derivaatan avulla
- oppii yhdistetyn funktion derivoimisen
- tutkii aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita.

Keskeiset sisällöt

- juurifunktiot ja -yhtälöt
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmfunktiot ja -yhtälöt
- yhdistetyn funktion derivaatta
- käänteisfunktio
- juuri-, eksponentti- ja logaritmfunktioiden derivaatat

9. Trigonometriset funktiot ja lukujonot (MAA9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tutkimaan trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- oppii ratkaisemaan sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä

$$\sin f(x) = a \text{ tai } \sin f(x) = \sin g(x)$$

- osaa trigonometristen funktioiden yhteydet

$$\sin^2 x + \cos^2 x = 1 \text{ ja } \tan x = \sin x / \cos x$$

- tutkii trigonometrisia funktioita derivaatan avulla
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- oppii määrittämään lukujonoja palautuskaavojen avulla
- osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla.

Keskeiset sisällöt

- suunnattu kulma ja radiaani
- trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen
- trigonometristen funktioiden derivaatat
- lukujono
- rekursiivinen lukujono
- aritmeettinen jono ja summa
- geometrinen jono ja summa

10. Integraalilaskenta (MAA10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan
- oppii määrittämään pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin.

Keskeiset sisällöt

- integraalifunktio
- alkeisfunktioiden integraalifunktiot
- määrätty integraali
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

Syventävät kurssit

11. Lukuteoria ja logiikka (MAA11)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii formalisoimaan väitelauseita ja tutkimaan niiden totuusarvoja totuustaulujen avulla,
- ymmärtää avoimen lauseen käsitteen ja oppii käyttämään kvanttoreita,
- oppii todistusperiaatteita ja harjoittelee todistamista,
- oppii lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin,
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla,
- osaa määrittää kokonaislukujen suurimman yhteisen tekijän Eukleideen algoritmilla.

Keskeiset sisällöt

- lauseen formalisoiminen
- lauseen totuusarvot
- avoin lause
- kvantorit
- suora, käänteinen ja ristiriitatodistus
- kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö
- Eukleideen algoritmi
- alkuluvut
- aritmetiikan peruslause
- kokonaislukujen kongruenssi

12. Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä (MAA12)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään absoluuttisen ja suhteellisen virheen käsitteet ja niiden avulla likiarvolaskujen tarkkuutta koskevat säännöt peruslaskutoimitusten tapauksessa,
- ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan yhtälöitä numeerisesti,
- oppii tutkimaan polynomien jaollisuutta ja määrittämään polynomin tekijät,
- oppii algoritmista ajattelua
- harjaantuu käyttämään nykyaikaisia matemaattisia välineitä
- oppii määrittämään numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa.

Keskeiset sisällöt

- absoluuttinen ja suhteellinen virhe
- Newtonin menetelmä ja iterointi
- polynomien jakoalgoritmi
- polynomien jakoyhtälö
- muutosnopeus ja pinta-ala

13. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (MAA13)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan,
- täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen
- tutkii lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia.

Keskeiset sisällöt

- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit

Soveltavat kurssit

14. Kertauskurssi 1 (MAA14)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaava lukion pitkän matematiikan kurssien MAA1-MAA5 oppiaineeseen
- perehtyy polynomien jakoalgoritmiin, kompleksilukujen alkeisiin ja vektorien ristituloon

Keskeiset sisällöt

- funktiot ja yhtälöt
- polynomifunktiot
- geometria
- analyyttinen geometria
- vektorit

Huom.

- Numeroarvostelu/suoritusmerkintä

15. Kertauskurssi 2 (MAA15)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaava lukion pitkän matematiikan kurssien MAA6-MAA10 oppiaineeseen
- perehtyy derivoituvuuden ja jatkuvuuden väliseen yhteyteen
- perehtyy yksinkertaisiin differentiaaliyhtälöihin

Keskeiset sisällöt

- todennäköisyys ja tilastot

- derivaatta
- juuri- ja logaritmfunktiot, eksponenttifunktio
- trigonometriset funktiot ja lukujonot
- integraalilaskenta

Huom.

- Numeroarvostelu/suoritusmerkintä

16. Johdantokurssi (MAA16)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaat peruskoulun matematiikan oppimäärän
- Tarkoitettu opiskelijoille, joiden peruskoulun arvosanan korkeintaan hyvä.

Huom.

- Suoritusmerkintä
- Kurssin voi suorittaa vain 1. opiskeluvuoden syksyllä

Matematiikan lyhyt oppimäärä

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään ja oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa, rohkaistuu kokeilevaan, tutkivaan ja keksivään oppimiseen
- hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille
- sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää johtopäätösten tekemisessä
- saa käsityksen matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta
- harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatioita ja arvioimaan sen luotettavuutta
- tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehityksessä
- oppii käyttämään kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna.

Pakolliset kurssit

1. Lausekkeet ja yhtälöt (MAB1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet
- vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus
- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen

2. Geometria (MAB2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen.

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause
- kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa

3. Matemaattisia malleja I (MAB3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta.

Keskeiset sisällöt

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen

- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla

4. Matemaattinen analyysi (MAB4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- oppii sovellusten yhteydessä määrittämään polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon.

Keskeiset sisällöt

- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen
- graafisia ja numeerisia menetelmiä

5. Tilastot ja todennäköisyys (MAB5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- tutustuu laskinten ja tietokoneiden käyttöön tilastotehtävissä
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin.

Keskeiset sisällöt

- jatkuvien ja diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen
- normaalijakauma ja jakauman normittaminen
- kombinatoriikkaa
- todennäköisyyden käsite
- todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä

6. Matemaattisia malleja II (MAB6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- varmentaa ja täydentää yhtälöiden ratkaisutaitojaan
- osaa ratkaista käytännön tilanteisiin liittyviä lineaarisia optimointitehtäviä
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- ratkaisee käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja summan avulla.

Keskeiset sisällöt

- kahden muuttujan lineaariset yhtälöt
- lineaarisen yhtälöparin ratkaiseminen
- kahden muuttujan epäyhtälön graafinen ratkaiseminen
- lineaarinen optimointi

- lukujono
- aritmeettinen ja geometrinen jono ja summa

Syventävät kurssit

7. Talousmatematiikka (MAB7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- saa matemaattisia valmiuksia oman taloutensa suunnitteluun
- saa laskennallisen pohjan yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun
- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn.

Keskeiset sisällöt

- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

8. Matemaattisia malleja III (MAB8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- laajentaa käsitystään teknologisoituvassa yhteiskunnassa tarvittavasta matematiikasta
- saa apuneuvoja jaksollisten ilmiöiden matemaattiseen käsittelyyn.

Keskeiset sisällöt

- trigonometrinen funktioiden määrittely yksikköympyrän avulla
- radiaani
- tyyppiä $f(x) = a$ olevien trigonometrinen yhtälöiden ratkaiseminen
- muotoa $f(x) = A \sin(bx)$ olevien funktioiden kuvaajat jaksollisten ilmiöiden mallintajina
- vektorin käsite ja vektoreiden peruslaskutoimitusten periaatteet
- koordinaatiston vektoreiden komponenttiesitys ja skalaaritulo
- kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteiden ja kulmien tutkiminen vektoreiden avulla

Soveltavat kurssit

9. Kertauskurssi (MAB9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on

- kerrata lukion lyhyt matematiikka
- valmistautua ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

- matematiikan perustaidot
- yhtälöt
- prosenttilaskut
- geometria
- luonnontieteelliset sovellukset
- funktiot
- derivaatta
- lukujonot ja summat
- talousmatematiikka
- tilastot ja todennäköisyys

10. Johdantokurssi (MAB10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa peruskoulun matematiikan oppimäärän
- Tarkoitettu opiskelijoille, joiden peruskoulun arvosanan korkeintaan hyvä.

Huom.

- Suoritusmerkintä
- Kurssin voi suorittaa vain 1. opiskeluvuoden syksyllä

4.7 *Biologia*

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologialle tieteenä on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta. Biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tiedonaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään laajasti yhteiskunnassa. Biologia tuo esille uutta tietoa elollisen luonnon monimuotoisuudesta ja kestävän kehityksen edistämisestä.

Biologian opetuksen tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää toimivan eliömaailman rakenteen ja kehityksen, ihmisen osaksi eliömaailmaa sekä ihmisen toiminnan merkityksen ympäristössä. Lukion biologian tulee myös luoda perusta ymmärtää biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia. Opetus kehittää opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua, herättää kiinnostusta biotieteisiin sekä edistää opiskelijan luonnon monimuotoisuutta säilyttävää ja ympäristövastuullista käyttäytymistä.

Opetuksen tavoitteet

Biologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee biologian keskeiset käsitteet
- tunnistaa elämän tuntomerkit ja osaa jäsentää elämän ilmiöt sekä biologian eri organisaatiotasot molekyyalitasolta biosfääriin
- oppii arvostamaan eliökunnan monimuotoisuutta ja ymmärtämään eliöiden sopeutumisen erilaisiin ympäristöihin

- ymmärtää perimän ja evoluution merkityksen eliökunnan kehittämisessä
- perehtyy biologisen tiedonhankinnan ja tutkimuksen menetelmiin sekä osaa arvioida kriittisesti eri lähteistä saamaansa biologista tietoa
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisen biologisen kokeen sekä tulkita sen tuloksia
- tuntee biotieteiden, esimerkiksi bioteknologian ja lääketieteen sovelluksia
- tuntee ihmiselimistön toiminnan peruspiirteet
- ymmärtää perimän ja ympäristötekijöiden merkityksen terveyden taustana sekä yksilön että ihmiskunnan kannalta
- tiedostaa kestävä kehityksen välttämättömyyden ja ymmärtää oman vastuunsa ekosysteemien tulevaisuudesta.

Arviointi

Biologiassa arvioidaan opiskelijan kykyä hallita ja käyttää biologian keskeisiä käsitteitä sekä soveltaa biologisia tietoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Taitojen arvioinnissa painotetaan opiskelijan luonnontieteellisiä työskentelytaitoja, ryhmässä toimimista, kykyä käyttää erilaisia lähteitä biologisen tiedon hankinnassa sekä kykyä arvioida tietoa kriittisesti. Harrastuneisuus biologian eri osa-alueisiin voidaan ottaa arvioinnissa huomioon.

Aihekokonaisuudet

Biologian opetuksessa pyritään ottamaan huomioon aihekokonaisuudet mahdollisimman laajasti. Kurseissa painottuvat erityisesti hyvinvointi ja turvallisuus, kestävä kehitys sekä viestintä- ja mediaosaaminen.

Hyvinvointi ja turvallisuus -teema hallitsee Ympäristöekologia- ja Ihmisen biologia-kursseja. Samaa aihekokonaisuutta käsitellään myös Bioteknologia-kurssilla, jolla pohditaan bioteknologian mahdollisuuksia vaikuttaa ihmisen nykyiseen ja tulevaan hyvinvointiin.

Kestävä kehitys -aihekokonaisuus kulkee punaisena lankana läpi koko biologian opetuksen.

Viestintä- ja mediaosaaminen on myös keskeistä kaikissa biologian kurseissa, koska esimerkiksi geeniteknologia, evoluutiotutkimus, lääketiede ym. kehittyvät tällä hetkellä ennennäkemättömän nopeasti.

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuus painottuu soveltavilla kurseilla, joilla käsitellään luonnonsuojelua yleensä, tutustutaan oman alueen lukuisiin luonnonsuojelukohteisiin ja pohditaan yksityisen ihmisen mahdollisuuksia vaikuttaa oman asuinalueensa tulevaisuuteen. Kurseilla tutustutaan myös alueen yritystoimintaan tekemällä yhteistyötä esimerkiksi metsäteollisuusyritysten kanssa.

Teknologia ja yhteiskunta -aihekokonaisuus sisältyy lähinnä bioteknologian käsittelyyn eri kurseilla.

Biologian opetus nivoutuu tiiviisti myös psykologian (esim. aistit ja hermosto), filosofian (ympäristöfilosofia), terveystiedon (ihmisen biologia) ja uskonnon (etiikka) opetukseen.

Pakolliset kurssit

1. Eliömaailma (BI1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan
- ymmärtää, mitä luonnon monimuotoisuus biosysteemien eri tasoilla tarkoittaa
- ymmärtää evoluution jatkuvuuden, mekanismit ja merkityksen
- tuntee muuntelun, sopeutumisen ja lajien välisten suhteiden merkityksen elämän kehitykselle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen ja tulkita sen kehitystä
- tuntee ekosysteemien keskeiset toimintaperiaatteet.

Keskeiset sisällöt

Biologia tieteenä

- elämän ominaisuudet ja perusedellytykset
- biologiset tieteet ja tutkimusmenetelmät

Luonnon monimuotoisuuden ilmeneminen

- ekosysteemien ja lajien monimuotoisuus
- eläinten käyttäytyminen monimuotoisuuden ilmentäjänä
- geneettinen monimuotoisuus

Evoluutio - elämän kehittyminen

- elämän syntyvaiheet
- lisääntymisstrategiat ja evoluutiovoimat
- lajien syntyminen ja häviäminen
- nykyinen eliökunta

Miten luonto toimii?

- elollisen ja elottoman luonnon vuorovaikutus
- ekosysteemien rakenne ja toiminta
- populaatioiden ominaisuudet
- lajien väliset suhteet
- eliöiden sopeutuminen ympäristöönsä ja levinneisyys

2. Solu ja perinnöllisyys (BI2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää solun merkityksen elämän perusyksikkönä, tunnistaa erilaisia soluja ja niiden rakenteita
- ymmärtää solurakenteiden kehityksen ja merkityksen sekä evoluutioprosessin kokonaisuuden
- osaa solun kemiallisen rakenteen ja toiminnan sekä osaa kytkeä ne yksilön toimintaan
- hallitsee solun energiatalouden prosessit ja niiden merkityksen
- tuntee geneettisen informaation rakenteen sekä sen siirtymisen solusta soluun ja sukupolvelta toiselle
- tietää miten geenit ohjaavat solun toimintaa
- osaa periytyminen lainalaisuuksien peruseriaatteet

- tietää kuinka soluja tutkitaan ja hallitsee kokeellisen työskentelyn taitoja.

Keskeiset sisällöt

Solu elämän perusyksikkönä

- miten soluja tutkitaan
- erilaisia soluja
- solun rakenne ja toiminta

Solun energiatalous

- energian sitominen
- energian vapauttaminen

Solujen toiminnan ohjaaminen

- DNA:n rakenne ja toiminta
- proteiinisynteesi

Solujen lisääntyminen

- mitoosi ja sen merkitys
- solujen jakautuminen, kasvu ja erilaistuminen

Periytyksen perusteet

- geenit ja alleelit
- sukusolut ja niiden synty meioosissa
- periytymismekanismit

Populaatiogenetiikka ja synteettinen evoluutioteoria

Syventävät kurssit

3. Ympäristöekologia (BI3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ekologian perusteet ja ymmärtää ihmisen toiminnan vaikutuksen elolliseen luontoon
- ymmärtää biodiversiteetin merkityksen ihmiskunnan tulevaisuudelle
- hahmottaa ympäristöongelmien syitä ja niiden seurauksia ekosysteemeissä
- tutustuu suomalaisiin ekosysteemeihin ja niiden erityispiirteisiin sekä perehtyy myös ihmisen muokkaamiin ekosysteemeihin
- tuntee ja osaa arvioida menetelmiä, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia
- osaa suunnitella ja toteuttaa pienen tutkimuksen ympäristön tilasta ja esittää sen tulokset
- kehittää ympäristölukutaitoaan, ymmärtää vastuunsa ympäristön tilasta ja osaa toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Ekologinen tutkimus

- ekologisten peruskäsitteiden syventäminen

- ekologisen tutkimuksen tehtävä
- ympäristön laadun indikaattorit
- oman tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen

Biodiversiteetti ja sen merkitys

- biodiversiteetti luonnonvarana
- eliölajien ja elinympäristöjen uhanalaisuus ja suojelu
- biodiversiteetin väheneminen

Ekologiset ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet

- aineiden kiertoon liittyvät ongelmat
- paikalliset ympäristöongelmat

Suomen luonnon haavoittuvuus

- pohjoiset metsät
- suot
- järvet ja virtavedet
- Itämeri

Kestävä tulevaisuus

- ekologisesti kestävä kehitys ja yksilön valinnat
- rakennettu ympäristö ja kaupunkiekologia
- ekologisesti kestävä tuotanto
- ympäristötekniikan mahdollisuudet

4. Ihmisen biologia (BI4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ihmissolun erilaistumisen pääpiirteet sekä kudosten ja elinten rakenteet ja toimintaperiaatteet
- ymmärtää ihmisen kemiallisen tasapainon säätelymekanismeja sekä ulkoisten ja sisäisten tekijöiden vaikutuksia niihin
- ymmärtää hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen yksilön toimintojen ohjaajana
- ymmärtää lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyviä fysiologisia muutoksia sekä ihmisen yhteisöllisyyden merkityksen terveyden kannalta
- pystyy selittämään elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan ja tuntee merkityksellisimpien sairauksien syntymekanismeja
- ymmärtää ihmisen lajinkehityksen sekä perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen
- pystyy tarkastelemaan oppimiaan asioita arkielämän esimerkkien avulla ja tutustumaan alan uutisiin ja arvioimaan niitä kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen solujen ja kudosten erityispiirteet

- solujen synty, kasvu ja erilaistuminen kudoksiksi sekä kantasolujen merkitys
- solujen vanheneminen ja kuolema
- syöpä

Elimistöjen rakenne, toiminta ja merkitys

- ruoansulatus ja ravitseminen
- hengityselimistö ja hengityksen säätely
- veri ja verenkierto
- erityselimistöt ja kemiallinen tasapaino
- tuki- ja liikuntaelimistö

Elintoimintojen säätely

- umpirauhaset ja hormonit
- hermosto ja aistit
- lämmönsäätely

Ihmisen lisääntyminen

- sukupuolinen kehitys ja seksuaalisuus
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

Ihmisen elämänkaari ja yhteisöllisyys

Perimän merkitys

- ihmisen evoluutio ja ihminen lajina
- perinnöllisyys ja terveys

Elimistön sopeutuminen ja puolustusmekanismit

- elimistön puolustusjärjestelmät
- ihminen ja mikrobit
- myrkylliset aineet ja mutageenit

5. Bioteknologia (BI5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan solun hienorakenteesta ja solun eri osien toiminnasta
- ymmärtää elämän keskeisten molekyylien rakenteen ja merkityksen solun toiminnassa
- hallitsee tärkeimpien mikrobiryhmien kuten bakteerien ja virusten rakenteen, toiminnan ja lisääntymisen periaatteet
- tuntee geenien toiminnan ja sen säätelyn
- tuntee geenien etsintä- ja tunnistusmenetelmiä sekä geenien siirtämisen tekniikan pääpiirteet ja hallitsee geeni- ja biotekniikan keskeiset käsitteet
- tuntee biotekniikan tarjoamia sovellusmahdollisuuksia eri biotieteissä ja teollisuudessa
- pystyy arvioimaan biotekniikan kehittymisen luomia mahdollisuuksia, uhkatekijöitä ja eettisiä ongelmia sekä tekemään niiden pohjalta perusteltuja arkielämän ratkaisuja.

Keskeiset sisällöt

Solun hienorakenne ja solujen välinen viestintä

Solut proteiinien valmistajina

- DNA:n, geenien ja genomien rakenne
- entsyymit solun ja biotekniikan työkaluina

Geenien toiminta

- geenin toiminta ja sen säätely
- mutaatiot

Geenitekniologia ja sen mahdollisuudet

- geenitekniikan menetelmät ja geenikartoitus
- geenitutkimus lääketieteessä
- geenitutkimus yksilöiden tunnistamismenetelmänä

Mikrobit ja niiden merkitys

- bakteerin ja viruksen rakenne, toiminta ja lisääntyminen
- bakteerien viljely ja käsittely
- mikrobit luonnossa ja ihmisen taloudessa

Biotekniikka teollisuudessa

Kasvien ja eläinten jalostus

Geenitekniikan etiikka ja lainsäädäntö

Soveltavat kurssit

6. Biologian työtavat (BI6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään erilaisia biologian kokeellisia tutkimusmenetelmiä - mm. mikroskopointi, kemialliset analyysit, kasvatuskokeet - harjaantuu käyttämään perustutkimusvälineitä mm. valo- ja stereomikroskooppi, preparointivälineet, mittalaitteet, kemikaalit
- pystyy suorittamaan itsenäisesti erilaisia kokeita ja analysoimaan koetuloksia
- pystyy suunnittelemaan itse koejärjestelyjä.

Keskeiset sisällöt

Mikrobiologian perusteita

Eläinten ja ihmisen anatomia ja fysiologia pohjana systemaattinen järjestelmä

- selkärangattomien elintoiminnat ja preparointi esim. rapu
- selkärankaisten tutkiminen esim. sika, ihminen

Kasvien anatomia ja fysiologia

- eri kasviryhmät
- kasvien vesitalous
- yhteyttäminen
- kasvien ravinteet

Ympäristöbiologiaa

- esimerkkinä vesiekologia tai maaperäekologia

Kurssin sisältö voi vaihdella tutkimusmateriaalin saatavuuden, opiskelijoiden kiinnostuskohteiden, vuodenaikojen ym. takia.

Kurssin arviointi

Kurssi arvostellaan numero- tai suoritusmerkinnällä.

7. Luontoharrastuskurssi (BI7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan tavallisimpia kasvi- ja eläinlajeja omalla asuinalueellaan
- oppii käyttämään erilaisia lajintuntemisoppaita ym. aineistoa vieraampia lajeja määrittäessään
- harjaantuu tekemään tarkkoja havaintoja luonnossa, esim. kuuntelemaan ja erittelemään lintujen ääniä ym.
- tekee pienimuotoisen itsenäisen tutkimuksen luonnossa (lajinmääritys, jonkin ekosysteemin tutkiminen, kevään edistyminen, valokuvaus, videointi ym.)

Keskeiset sisällöt

Linturyhmien ja -lajien tunnistaminen

- rakennetuntomerkit
- äänet

Lintujen muutto ja muuton tutkiminen

Lintujen käyttäytyminen

Oman asuinalueen lintupaikat, retkeily lähialueella

Kasviryhmiä ja -lajien tunnistaminen

Oman asuinalueen kasvillisuusalueet, retkeily

Asuinympäristön erilaiset ekosysteemit ja luonnon kehitys (I Salpausselkä, järvi, viljelyalueet, kaupunkiluonto)

Metsäteollisuuden vaikutus alueen luontoon

Oman tutkimuksen teko

Kurssin arviointi

Kurssi arvostellaan numero- tai suoritusmerkinnällä

8. Ympäristötieteiden kenttäkurssi (BI 8)

Kurssin suorittamisen edellytyksenä on BI3-kurssin suorittaminen ennen tätä kurssia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy joihinkin ympäristötutkimuksen käytännön työmenetelmiin

- oppii tutkimaan ja tulkitsemaan erilaisia ekosysteemejä
- tutustuu käytännössä eri ympäristötieteiden väliseen yhteistyöhön ympäristöbiologian ja -filosofian avulla

Keskeiset sisällöt

- kenttätutkimusten suorittaminen, sisältää tehtäviä maastossa sekä itsenäistä tiedonhakua
- eri ekosysteemien vertailu
- ympäristöfilosofian ja -biologian yhteenvertaaminen

Kurssin arviointi

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä

9. Bioteknologian työkurssi (BI 9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu käytännössä muutamaaan biotekniikan työmenetelmään
- osaa DNA:n rakenteen ja toiminnan pääpiirteissään
- ymmärtää entsyymien toimintaa ja siihen vaikuttavia tekijöitä
- osaa mikrobien käytön perusteita bioteknologiassa
- tutustuu nykyaikaiseen jalostukseen esim. mikrolisäyksen avulla

Keskeiset sisällöt

- DNA:n eristäminen, rakenne ja toiminta
- proteiinien rakenne ja toiminta
- mikrobien rakenteen ja toiminnan periaatteet
- mikrolisäys

Kurssin arvostelu

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä

4.8 Maantiede

Maantieteessä tarkastellaan elottoman ja elollisen luonnon sekä ihmisen luomien järjestelmien rakennetta ja toimintaa. Maantieteen opetuksen tulee ohjata opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutussuhteita sekä tarkastelemaan maailmaa muuttavana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä. Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia ympäristökysymysten alueelliseen jäsentämiseen ja kestävän kehityksen mukaisten ratkaisujen etsimiseen.

Lukion maantieteen opetuksen tulee auttaa opiskelijaa ymmärtämään maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija oppii maantieteellisen tiedon avulla havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja mielipiteitä, ottamaan kantaa lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Opetuksen tavoitteet

Maantieteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija - osaa hankkia, tulkita ja kriittisesti arvioida maantieteellistä tietoa, kuten karttoja, tilastoja, kirjallisia, digitaalisia ja muita medialähteitä sekä osaa hyödyntää monipuolisesti tietotekniikkaa maantieteellisten tietojen esittämisessä

- ymmärtää, mitä alueellisuus, tila ja paikka merkitsevät maantieteessä ja maantieteellisessä ajattelussa
- osaa kuvata luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä osaa kriittisesti arvioida ajankohtaisia maailman tapahtumia
- osaa havainnoida, analysoida ja arvioida luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tilaa, niissä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisten hyvinvointia paikallisesti ja maailmanlaajuisesti
- ymmärtää, mitä alueellinen kehittyneisyys merkitsee ja osaa pohtia mahdollisuuksia ratkaista taloudellisia ja sosiaalisia eriarvoisuusongelmia
- tuntee ja ymmärtää erilaisia kulttuureja sekä suvaitsee ja kunnioittaa erilaisuutta
- tuntee suunnittelun keinoja eri aluetasoilla ja tietää mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä kehitykseen
- osaa toimia ympäröivän maailman kysymyksiin kantaaottavana ja kestävä kehityksen puolesta toimivana aktiivisena maailmankansalaisena.

Arviointi

Maantieteessä arvioidaan maantieteellisen ajattelun kehittymistä tietojen ja taitojen suhteen. Arvioinnin kohteina ovat peruskäsitteiden hallinta, valmius perustella maantieteellisiä väittämiä ja kannanottoja sekä taito havaita alueellisia riippuvuuksia. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito tulkita ja arvioida maantieteellistä tietoa eri tilanteissa. Arvioitavia taitoja ovat maantieteellisen tiedon analysointi-, käsittely- ja esittämistäidot kuten kartan tulkintataito ja muut graafiset taidot sekä opiskelijan yhteistyötaidot.

Aihekokonaisuudet

Maantieteen opetuksessa opetuksen aihekokonaisuudet otetaan huomioon laajalti. Kursseissa painottuvat erityisesti kestävä kehitys ja kulttuuri-identiteetti sekä kulttuurien kirjo ja tuntemus. Yhteinen maailma -kurssilla perehdytään syvällisesti kestävään kehitykseen mm. väestönkasvua sekä luonnonvarojen riittävyyttä käsiteltäessä. Kulttuureja käsitellään myös maailman riskejä ja mahdollisuuksia käsittelevällä kurssilla. Soveltavan Matkailukurssin yhteydessä otetaan esille kestävä kehityksen tuoma mahdollisuus ja hyvinvointi tuleville sukupolville ja jokaisen yksittäisen ihmisen vaikutusmahdollisuudet omilla valinnoillaan.

Hyvinvointiin ja turvallisuuteen sekä teknologiaan ja yhteiskuntaan perehdytään varsinkin syventävällä Riskien maailma -kurssilla. Kurssilla käsitellään niin globaaleja kuin paikallisia yksilöön ja ympäristöön kohdistuvia riskejä ja mahdollisuuksia sekä niihin vaikuttamista niin yksilötasolla kuin globaalisti.

Maailman ravinnontuotantoon, energiahuoltoon ja uuden teknologian käyttämömahdollisuuksiin eri yhteiskunnissa niiden lisäämiseksi perehdytään useammalla kurssilla. Ympäristön ja ihmisen luomat uhat ja mahdollisuudet pitävät sisällään myös aktiivisen kansalaisuuden ja yrittäjyyden, samoin aluesuunnittelussa esille tulevat vaikuttamisen keinot.

Viestintä- ja mediaosaamista harjoitellaan aktiivisesti seuraamalla eri viestintävälineistä mm. maailman suuria luonnonkatastrofeja, tutustumalla karttojen ja muiden viestimien antamiin tietoihin eri alueista ja niiden tapahtumista ja tapahtumien syistä. Oma aluetutkimus sekä kartografian kurssi

vahvistavat graafisia taitoja ja kuvien tuottamista sekä niiden analysointia. Ne myös auttavat tiedon muuntamista havainnollisiksi esityksiksi, joissa apuna voi käyttää uusien viestimien suomia keinoja.

Pakolliset kurssit

1. Sininen planeetta (GE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää luonnonmaantieteen peruskäsitteitä
- ymmärtää maapallon planetaarisuudesta johtuvat ilmiöt
- osaa kuvata ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan
- ymmärtää, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat ja osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä
- ymmärtää elottoman ja elollisen luonnon vyöhykkeisyyden maapallolla
- osaa soveltaa hankkimaansa luonnonmaantieteellistä tietoa sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti.

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu

- Mitä on maantiede-
- maantiede luonnontieteenä
- maantieteellinen tietoaines, tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen kulku
- maailmankuvan muutos ja karttakuvan kehitys

Maan planetaarinen luonne

- aurinkokunnan synty ja perusrakenne
- Aurinko ja sen vaikutukset maapallolla
- Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt

Ilmakehä liikkeessä

- ilmakehän rakenne ja merkitys
- tuuli ja sen synty, planetaariset ja alueelliset tuulet sekä paikallistuulet

Vesikehä liikkeessä

- veden kiertokulku luonnossa
- sateiden synty ja jakautuminen
- meriveden liikkeet ja merkitys

Sää ja ilmasto

- sää ja sen ennustaminen
- lämpö- ja ilmastovyöhykkeet
- ilmastonmuutos

Maapallon muuttuvat pinnanmuodot

- Maan rakenne
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina

Maapallon kasvillisuusvyöhykkeet

- kasvillisuusvyöhykkeiden sijainti ja kuvaus
- ihmisen toiminnan edellytykset ja vaikutukset eri kasvillisuusvyöhykkeillä

Luonnonmaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla

2. Yhteinen maailma (GE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää kulttuurimaantieteen käsitteitä sekä osaa tulkita ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä ja rakenteita kulttuurimaantieteen teorioita ja malleja hyväksi käyttäen
- tuntee eri kulttuureja ja osaa arvioida niiden kehittymiseen vaikuttaneita tekijöitä
- osaa analysoida maapallon eri alueiden väestönkehitystä ja asutuksen piirteitä sekä kaupungistumisen syitä ja seurauksia
- osaa arvioida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan eri alueilla sekä ymmärtää ekologisesti ja taloudellisesti kestävä kehityksen merkityksen
- tuntee aluesuunnittelun tavoitteita ja vaikuttamiskeinoja
- tuntee kehittyneisyyserojen erilaiset ilmenemismuodot
- osaa arvioida ihmisten hyvinvointia, ympäristön tilaa sekä kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitystä nyt ja tulevaisuudessa maapallon eri alueilla.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurimaantieteen olemus ja tehtävät

- lähestymistavat ja näkökulmat
- maantieteellinen mieltäminen ja miellekartat
- paikkojen kokeminen ja alueellinen identiteetti

Väestö ja asutus

- väestönkehitys ja väestönkasvu
- asutuksen alueellinen jakautuminen, muuttoliikkeet ja kaupungistuminen
- kulttuurit ja kulttuurien muuttuminen sekä vähemmistö-kulttuurit

Luonnonvarat

- luokittelu ja riittävyys

Alkutuotanto ja ympäristö

- ravinnontuotanto ja ravinnon riittävyys sekä kestävä maa- ja kalatalous
- maatalouden muodot
- metsät luonnonvarana ja kestävä metsätalous

Teollisuus ja energia

- raaka-aineet ja energialähteet
- teollisuuden sijainti

- kestävän teollisuuden ja energiatalouden periaatteet

Liikkuminen ja vuorovaikutus

- liikennejärjestelmät
- matkailu ja sen merkitys eri alueilla
- maailmankauppa
- alueellinen leviämisen ilmiö - maantieteellinen diffuusio

Ihmistoiminnan alueellinen rakenne

- ytimet ja periferiat
- maankäyttö maaseudulla ja kaupungeissa
- keskuksat ja vaikutusalueet
- kulttuurimaisemien tulkinta karttojen kuvien avulla

Kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys

- aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet
- kehittyneisyserot eri aluetasoilla
- kansainvälinen yhteistyö
- globalisaatio

Syventävät kurssit

3. Riskien maailma (GE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyvät riskit maapallolla sekä osaa arvioida niiden merkitystä ihmisen ja ympäristön kannalta
- tuntee millaisia riskejä maapallon eri alueilla ilmenee sekä osaa vertailla ja arvioida eri alueiden riskiherkkyyttä sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti
- osaa arvioida alueiden kehittyneisyyden ja alueilla ilmenevien riskien välistä suhdetta
- osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia riskiuutisia eri medioissa sekä osaa soveltaa oppimaansa tietoa riskiuutisten analysointiin ja arviointiin
- tietää, millaisten ratkaisujen avulla uhkia voidaan välttää tai niiden vaikutuksia lieventää
- ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin ja turvallisuuteen
- tietää mahdollisuudet ennakoida ja varautua riskeihin, säädellä ristiriitoja sekä toimia kestävän kehityksen mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Riskien maantiede, riskien luokittelu ja merkitys

Luonnon toimintaan liittyvät riskit ja riskialueet

- avaruuteen liittyvät uhkat, endogeeniset riskit, myrskyt, tulvat, kuivuus ja eliöperäiset riskit
- luonnonriskeihin varautuminen

Ihmisen ja luonnon riippuvuuteen liittyvät ympäristöriskit ja riskialueet

- luonnonvarojen käyttöön liittyvät riskit: energiakysymykset ja luonnonvarojen riittävyys, puhtaan veden saatavuus, eroosio ja aavikoituminen, ilmaston muutos, saastuminen ja biodiversiteetin heikkeneminen
- mahdollisuudet estää ja pienentää ympäristöriskejä kestävä kehityksen keinoin

Ihmiskunnan riskit ja riskialueet

- väestönkasvu ja nälkä, kaupungistuminen, globalisoitumiseen liittyvät riskit, yhteiskunnalliset ja poliittiset jännitteet, sodat, pakolaisuus ja sosiaalinen eriarvoistuminen
- ristiriitojen säätelymahdollisuudet

Tekniset riskit

4. Aluetutkimus (GE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kartografian perusteet
- tuntee maantieteellisten paikkatietojärjestelmien periaatteita ja sovellusmahdollisuuksia
- osaa kerätä tiettyyn alueeseen liittyvää tietoa eri tavoin kuten kenttähavainnoinnin, kyselyn tai haastattelun avulla sekä kartastoista, kartoista, tilastoista ja muista lähteistä
- osaa käyttää tietoverkkoja aineistojen hankinnassa, vuorovaikutteisessa työstämisessä ja tulosten julkaisemisessa
- osaa visualisoida alueellista tietoa karttoina, diagrammeina ja valokuvina
- osaa analysoida ja tulkita hankkimaansa aineistoa ja laatia aineiston avulla kuvauksen alueesta
- osaa tieteellisen kirjoittamisen periaatteet, kuten kriittisen lähteiden käytön ja viittaustekniikan sekä tuntee tekijänoikeudet.

Keskeiset sisällöt

Kartografian perusteet ja maantieteelliset lähdeaineistot

- kenttähavainnot, kysely ja haastattelu
- kartat, niiden mittakaavat, karttaprojektiot ja karttatyytit, ilmakuvat ja satelliittikuvat
- numeeriset lähteet sekä niiden visualisointi karttoina ja diagrammeina
- painettu lähdekirjallisuus ja digitaalisessa muodossa kuten tietoverkoissa ja Cd-rom-tallenteina olevat lähteet

Paikkatietojärjestelmät

- paikkatiedon perusteet ja sen sovellusmahdollisuudet
- esimerkkejä maantieteellisen lähdeaineiston käsittelystä, tulkinnasta ja visualisoinnista eritasoisilla alueilla paikkatieto-ohjelman avulla

Oma aluetutkimus

- tutkimusalueen valinta
- aineiston keruu karttojen, tilastojen, digitaalisen paikkatietoaineiston tai muiden tietolähteiden avulla, aineiston käsittely ja tulkinta sekä pienimuotoisen aluekuvauksen raportointi
- aihealueet: tutkimusalueen sijainti osana laajempia aluekokonaisuuksia, alueen koko, luonnonolot, väestö ja asutus, luonnonvarat ja maankäyttö, elinkeinot, liikenne ja palvelut, alueen jako osa-alueisiin sekä alueen ongelmat ja kehittäminen

Soveltavat kurssit

5. Kartografian työkurssi (GE5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on , että opiskelija

- osaa tulkita, kuvata ja selittää maantieteen peruskäsitteitä ja -ilmiöitä
- syventää ja soveltaa taitojaan paikkatietojärjestelmän tuntemisessa
- ymmärtää kartta-aineistoon perustuvien tietojen merkityksen arkielämässä
- osaa tulkita ja analysoida erilaisia kartografisia aineistoja

Keskeiset sisällöt

- syvennetään kartografian menetelmiä ja paikkatietojärjestelmän tuntemusta
- harjoitellaan maantieteen perusasioiden ja - ilmiöiden havainnollistamista

Kurssin arvostelu

Kurssi arvostellaan joko numero- tai suoritusmerkinnällä

6. Matkailumaantiede (GE6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu mahdollisuuksiin kohdata erilaisia kulttuureja matkailun avulla
- ymmärtää Suomen syrjäisen sijainnin merkityksen valitessaan matkakohteita itselleen ja houkutellessaan matkailijoita Suomeen
- oppii arvioimaan matkailun merkitystä kohdemaalle ja punnitsemaan sen hyviä ja huonoja puolia
- oppii itse matkustaessaan arvioimaan omaa merkitystään kohdealueelle ja toimimaan matkailijana kestävän kehityksen periaatteella
- tutustuu paikalliseen matkailuyritystoimintaan ja alan opiskelumahdollisuuksiin

Keskeiset sisällöt

- matkailun kehitys
- Suomalaisten tärkeimmät matkakohteet
- tärkeimmät matkailualueet maailmassa
- matkailu Suomeen
- matkailun merkitys kohdealueella
- liikenneyhteydet Suomesta ulkomaille
- oman matkasuunnitelman teko käyttäen hyväksi erilaisten viestimien ja matkailuyritysten tietoja ja palveluja.

Kurssin arviointi

Kurssi arvostellaan numero- tai suoritusmerkinnällä.

4.9 Fysiikka

Fysiikka on empiirinen luonnontiede, jossa luonnon perusrakennetta ja ilmiöitä pyritään ymmärtämään ja selittämään käyttäen luonnosta kokeellisin menetelmin saatavaa tietoa. Tavoitteena on löytää luonnossa yleispäteviä lainalaisuuksia ja esittää ne matemaattisina malleina.

Fysiikan opiskelulle luonteenomainen kokeellisuus voi olla aihepiirin, opetuksen vaiheen ja välineiden mukaan opiskelijoiden omakohtaista työskentelyä, opettajan esittämiä demonstraatioita, vierailujen, videoiden tai vain kerronnan kautta tapahtuvaa toimintaa. Kokeellisuudella tuetaan opiskelijaa omaksumaan uusia luonnontieteellisiä käsitteitä, periaatteita ja malleja. Fysiikan opiskelu kehittää opiskelijan kokeellisen työskentelyn ja yhteistyön taitoja. Kokeellisuus auttaa opiskelijaa hahmottamaan luonnontieteiden luonnetta ja tukee luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä.

Opiskelija oppii tarkastelemaan luonnon rakenteita ja ilmiöitä omien aikaisempien tietojensa ja käsitystensä valossa. Hän oppii tiedostamaan ja kyseenalaistamaan ennakkokäsityksiään ja tarkentamaan maailmankuvaansa hankkimansa uuden tiedon perustella. Opiskelija oppii suunnittelemaan kokeita yhdessä ja keskustelemaan kokeellisesti hankitusta tiedosta tai aineistosta, sen käsittelystä ja mallintamisesta sekä sen luotettavuuden arvioimisesta. Opiskelijayhteisö oppii jakamaan uuden tiedon keskenään.

Luonnontieteiden opiskelussa tiedon hankkimiseen käytetään kokeellisia menetelmiä, erilaisia tiedon lähteitä sekä tapoja käsitellä tietoa. Fysikaalisen tiedon lähteenä on ensisijaisesti luonto. Koulussa luonnontieteellisen tiedon lähteinä ovat lisäksi oppi- ja tietokirjat, digitaaliset tietovarannot ja alan asiantuntijat.

Syventävät kurssit suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Aihekokonaisuudet

Fysiikka on teknologian ja länsimaisen yhteiskunnan perusta. Fysiikka antaa välineet ja keinot yrittäjyyteen, turvallisuuteen, viestintään ja kestävään kehitykseen.

Opetuksen tavoitteet

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tiedostaa ihmisen osana luontoa ja ymmärtää fysiikan merkityksen luonnon ilmiöiden mallintamisessa
- ymmärtää kokeellisen toiminnan ja teoreettisen pohdiskelun merkityksen luonnontieteellisen tiedon muodostumisessa
- hahmottaa fysiikan merkityksen tieteessä, taiteessa, tekniikassa, kommunikaatiossa ja elinkeinoelämässä sekä ihmisen arkiympäristössä
- vaikuttaa aktiivisesti ja vastuullisesti terveellisen ja turvallisen ympäristön luomiseksi
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- pystyy ratkaisemaan luonnontieteiden ja teknologian alaan kuuluvia ongelmia fysiikan lakeja ja käsitteitä luovasti hyväksi käyttäen
- hankkii ja käsittelee tietoa yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa asiantuntijayhteisön tapaan
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia mittauksia, kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan tuloksia sekä soveltamaan niitä
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä tiedonhankinnassa sekä kykenee esittämään ja julkistamaan tietoja monipuolisella tavalla myös teknisiä apuvälineitä käyttäen
- tarkastelee fysiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä ihmistä fysiikan tietojen soveltajana, tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niiden taitavaan, eettiseen ja hallittuun käyttöön

tuotteiden aikaansaamisessa ja arkielämän helpottamisessa sekä saa valmiuksia ymmärtää teknologisten sovellusten vaikutuksia.

Arviointi

Fysiikassa arvioidaan opetussuunnitelman perusteissa esitettyjen kurssikohtaisten fysiikan tietojen ja niiden soveltamistaitojen saavuttamista erityisesti matemaattisia malleja käyttäen. Arvioinnin kohteena ovat myös tiedonkäsittelytaitojen, kokeellisen työskentelyn taitojen sekä muiden opiskelua tukevien taitojen kehittyminen, kuten fysikaalisen ongelman ratkaisuprosessin jäsennetty kuvaaminen.

Pakollinen kurssi

1. Fysiikka luonnontieteenä (FY1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa tyydytystä tiedon ja ymmärtämisen tarpeelleen sekä saa vaikutteita, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa kohtaan
- tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja osaa jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita sekä kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan kokeellisesti saatua tietoa ja esittämään sitä muille
- tulkitsee ja mallintaa kokeellisen työn tuloksia graafisesti
- käyttää opiskelun tukena tieto- ja viestintäteknikkaa.

Keskeiset sisällöt

- fysiikan merkitys historian eri vaiheissa ja nykyaikana
- aineen ja maailmankaikkeuden rakenteet ja perusvuorovaikutukset
- energian, erityisesti säteilyn, sitoutuminen ja vapautuminen luonnon ja ihmisen aikaansaamissa prosesseissa
- kokeellisuus ja mallintaminen perustana fysikaalisen tiedon rakentumisessa, mittaaminen, tulosten esittäminen ja niiden luotettavuuden arviointi
- voima liikkeen muutoksen aiheuttajana
- liikkeen kuvaamisessa tarvittavat peruskäsitteet ja liikkeen graafinen esitys

Syventävät kurssit

Syventävien kurssien tavoitteena on, että opiskelija

- saa valmiuksia opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla
- tutkii luonnon ilmiöitä sekä mallintaa ja esittää niitä matemaattisten ja graafisten menetelmien avulla
- rakentaa fysiikan malleja ja käyttää niitä ennusteiden tekemiseen
- tutkii ja havainnollistaa malleja tieto- ja viestintäteknikan avulla
- tutustuu klassisen fysiikan osa-alueisiin ja modernin fysiikan alkeisiin

- tutustuu fysiikan eri osa-alueisiin liittyvään teknologiaan
- tutustuu fysiikan merkitykseen yhteiskunnan eri alueilla
- tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niihin liittyviin turvallisuustekijöihin.

2. Lämpö (FY2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee lämpöön liittyvät ilmiöt
- tutkii aineen termodynaamiseen tilaan tai lämpöopin pääsääntöihin liittyviä ilmiöitä
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan kriittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

Keskeiset sisällöt

- kaasujen tilanmuutokset ja lämpölaajeneminen
- paine, hydrostaattinen paine
- kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia
- mekaaninen energia, työ, teho ja hyötysuhde
- lämpöopin pääsäännöt, sisäenergia
- energiavarat

3. Aallot (FY3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa yleiskuvan luonnon jaksollisista ilmiöistä ja perehtyy niitä selittäviin keskeisiin periaatteisiin.
- perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä, ääntä tai sähkömagneettisia aaltoja.

Keskeiset sisällöt

- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen
- aaltoliikkeen interferenssi, diffraktio ja polarisoituminen
- heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valo, peilit ja linssit
- ääni, melun terveysvaikutukset ja kovalta ääneltä suojautuminen

4. Liikkeen lait (FY4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää liikkeeseen liittyviä ilmiöitä ja käsittelee niitä selittäviä malleja
- tutkii etenemisliikkeeseen liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja perehtyy niiden avulla Newtonin lakeihin
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa.

Keskeiset sisällöt

- liikkeen mallit ja Newtonin lait
- etä- ja kosketusvoimat, erityisesti liikettä vastustavat voimat, noste
- liikemäärän säilyminen ja impulssiperiaate
- liike- ja potentiaalienergia sekä työperiaate
- värähdysliikkeen energia

5. Pyöriminen ja gravitaatio (FY5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan mekaniikassa sekä statiikkaan ja pyörimiseen liittyvien ilmiöiden laskennallista hallintaa
- syventää tuntemustaan mekaniikan maailmankuvasta.

Keskeiset sisällöt

- momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen
- pyörimisliikkeen mallit, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä pyörimisliike
- pyörimisen liikeyhtälö
- pyörimismäärän säilyminen
- pyörimisliikkeen energia
- ympyräliike ja ympyräliikkeen kiihtyvyys
- gravitaatio ja gravitaation alainen liike
- heittoliike ja planeettojen liike
- satelliitit ja niiden käyttö

6. Sähkö (FY6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää sähköön liittyviä peruskäsitteitä, tutustuu mittaustekniikkaan
- osaa tehdä sähköopin perusmittauksia sekä rakentaa ja tutkia yksinkertaisia virtapiirejä.

Keskeiset sisällöt

- sähköpari, sähkövirran kulku metallijohteessa
- jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
- Ohmin laki
- Joulen laki
- vastukset, vastusten kytkennät ja Kirchoffin lait
- Coulombin laki, homogeeninen sähkökenttä ja aine sähkökentässä
- kondensaattori, kytkennät ja energia
- sähkövirran kulku puolijohteessa, esimerkkinä diodi

7. Sähkömagnetismi (FY7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tuntemustaan sähkömagnetismin ilmiöistä
- perehtyy sähköturvallisuuteen
- syventää tuntemustaan sähkömagneettisten ilmiöiden merkityksestä yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

- magneettinen voima, magneettikenttä ja aine magneettikentässä
- varattu hiukkanen homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä
- induktiolaki ja Lenzin laki
- induktioilmiöitä - pyörrevirrat, generaattori ja itseinduktio
- energian siirto sähkövirran avulla
- tehollisen jännitteen ja sähkövirran mittaaminen sekä impedanssin taajuusriippuvuuden määrittäminen
- värähtelypiiri ja antenni, sähkömagneettinen viestintä
- sähköturvallisuus
- energiateollisuus

8. Aine ja säteily (FY8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kvanttumiseen, dualismiin sekä aineen ja energian ekvivalenssiin aineen rakennetta ja rakenneosien dynamiikkaa hallitsevina periaatteina
- syventää kokonaiskuvaa fysiikan kehityksestä ja sen pätevyysalueesta luonnonilmiöiden tulkitsijana.

Keskeiset sisällöt

- sähkömagneettinen säteily
- röntgensäteily
- mustan kappaleen säteily
- valosähköilmiö
- säteilyn hiukkasluonne ja hiukkasten aaltoluonne
- atomimallit esimerkkinä Bohrin atomimalli
- kvanttuminen, viivaspektri, atomin energiatilat ja energiatasokaavio
- atomiytimen rakenne
- radioaktiivisuus ja säteilyturvallisuus
- massan ja energian ekvivalenssi
- ydinreaktiot ja ydinenergia
- aineen pienimmät osat ja niiden luokittelu

Soveltavat kurssit

9. Kertauskurssi (FY 9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hahmottamaan fysiikan kokonaiskuvaa
- saa rakennettua kytkentöjä fysiikan eri osa-alueiden välille
- oppii vastaamaan yo-tehtäviin

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutukset
- säilymislarit
- kentät
- liike
- tasapaino
- valon kulku
- lämpö
- sähkö ja magnetismi
- moderni fysiikka

10. Kokeellinen kurssi (FY 10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on tutkia lukion aikana opittuja ilmiöitä käyttäen sekä perinteisiä että tietokonepohjaisia mittausten menetelmiä.

11. Tähtitiede (FY 11)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että oppilas tutustuu tähtitieteen havaintovälineisiin ja -kohteisiin, sanastoon, käsitteisiin ja teorioihin.

Keskeiset sisällöt

- tähtitaivas ja sen nimistö
- ajanmittaus
- tähtien säteily
- väri-kirkkauskaavio
- taivas eri aallonpituuksilla
- etäisyysmitat
- aurinkokunta
- tähdet, muuttajat, tähtijoukot, galaksit, galaksijoukot
- maailmankaikkeuden ja alkuaineiden synty
- galaksien, tähtien ja planeettojen synty ja kehitys

4.10 Kemia

Kemian opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus välittää kuvaa kemiasta yhtenä keskeisenä perusluonnontieteenä, joka tutkii ja kehittää materiaaleja, tuotteita, menetelmiä ja prosesseja kestävästä kehityksestä edistämiseksi. Opetus auttaa ymmärtämään jokapäiväistä elämää, luontoa ja teknologiaa sekä kemian merkitystä ihmisen ja luonnon hyvinvoinnille tutkimalla aineita, niiden rakenteita ja ominaisuuksia sekä aineiden välisiä reaktioita.

Kemian opetukselle on luonteenomaista kemiallisten ilmiöiden ja aineiden ominaisuuksien havaitseminen ja tutkiminen kokeellisesti, ilmiöiden tulkitseminen ja selittäminen mallien ja rakenteiden avulla, ilmiöiden kuvaaminen kemian merkkikielellä sekä ilmiöiden mallintaminen ja matemaattinen käsittely. Monipuolisin työtavoin ja arviointimenetelmin opiskelijoita ohjataan kemian tietojen ja taitojen sekä persoonallisuuden kaikkien osa-alueiden kehittämiseen. Kemian opetuksen toteutuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden opiskeluvälit ja luodaan myönteinen kuva kemiaa sekä sen opiskelua kohtaan.

Opetuksen tavoitteet

Kemian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kemian keskeisimmät peruskäsitteet ja tietää kemian yhteyksiä jokapäiväisen elämän ilmiöihin sekä ihmisen ja luonnon hyvinvointiin
- osaa kokeellisen työskentelyn ja muun aktiivisen tiedonhankinnan avulla etsiä ja käsitellä tietoa elämän ja ympäristön kannalta tärkeistä kemiallisista ilmiöistä ja aineiden ominaisuuksista sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja merkitystä
- osaa tehdä ilmiöitä koskevia kokeita ja oppii suunnittelemaan niitä sekä osaa ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat
- osaa tulkita ja arvioida kokeellisesti tai muutoin hankkimaansa tietoa ja keskustella siitä sekä esittää sitä muille
- perehtyy tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksiin tiedonhankinnan ja mallintamisen välineinä
- perehtyy nykyaikaiseen teknologiaan teollisuudessa ja ympäristötekniikassa
- osaa käyttää kemiallista tietoa kuluttajana terveyden ja kestävä kehityksen edistämiseksi sekä osallistuttaessa luontoa, ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan.

Arviointi

Kemiassa arvioinnin kohteena on kemiallisen tiedon ymmärtäminen sekä soveltamisen taito. Arvioinnissa tulee lisäksi ottaa huomioon kokeellisen tiedonhankinnan ja käsittelytaitojen kehittyminen, johon kuuluvat

- havaintojen tekeminen, mittausten ja kokeiden suunnittelu ja toteutus
- työvälineiden ja reagenssien turvallinen käyttö
- tulosten esittäminen sekä suullisesti että kirjallisesti
- tulosten tulkitseminen, mallintaminen ja arviointi
- johtopäätösten tekeminen ja soveltaminen.

Kemiassa arvioinnin menetelminä käytetään kurssikokeita, osallistumisaktiivisuuden seuranta, kokeellista työskentelyä, työselostuksia, projektitöitä, esitelmiä tai tutkielmia. Lisäksi opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Kemian kurssit KE1-KE6 suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä. Kemian työkurssi KE7 toisen opiskeluvuoden aikana.

Aihekokonaisuudet

Lohjan Yhteislyseon lukiossa pyritään kurssikohtaisesti ja kurssin sisällön mukaan painottamaan valtakunnallisesti määriteltyjä aihekokonaisuuksia. Kemian opetuksessa korostuvat erityisesti kestävä kehitys, teknologia ja yhteiskunta sekä viestintä- ja mediaosaaminen.

Pakollinen kurssi

1. Ihmisen ja elinympäristön kemia (KE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kuvan kemiasta, sen mahdollisuuksista ja merkityksestä
- syventää aiemmin opittujen kemian perusteiden ymmärtämistä kurssilla käsiteltävien asioiden yhteydessä
- osaa orgaanisten yhdisteiden rakenteita, niiden ominaisuuksia ja reaktioita sekä ymmärtää niiden merkityksen ihmiselle ja elinympäristölle
- tuntee erilaisia seoksia sekä niihin liittyviä käsitteitä
- kehittää tietojen esittämisessä ja keskustelussa tarvittavia valmiuksia
- oppii kokeellisen työskentelyn, kriittisen tiedonhankinnan ja -käsittelyn taitoja
- osaa tutkia kokeellisesti orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksia, reaktioita ja erotus- ja tunnistamismenetelmiä sekä osaa valmistaa liuoksia.

Keskeiset sisällöt

- orgaanisia yhdisteryhmiä kuten hiilivetyjä, orgaanisia happiyhdisteitä, orgaanisia typpiyhdisteitä sekä niiden ominaisuuksia ja sovelluksia
- orgaanisissa yhdisteissä esiintyvät sidokset sekä poolisuus
- erilaiset seokset, ainemäärä, pitoisuus
- orgaanisten yhdisteiden hapettumis- ja pelkistymisreaktioita sekä protoninsiirtoreaktioita

Syventävät kurssit

2. Kemian mikromaailma (KE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee aineen rakenteen ja ominaisuuksien välisiä yhteyksiä
- osaa käyttää aineen ominaisuuksien päättelyssä erilaisia kemian malleja, taulukoita ja järjestelmiä
- ymmärtää orgaanisten yhdisteiden rakenteita ja tuntee rakenteen määrittämisessä käytettäviä menetelmiä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen aineiden rakenteeseen, ominaisuuksiin ja reaktioihin liittyviä ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- alkuaineiden ominaisuudet ja jaksollinen järjestelmä
- elektroniverhon rakenne ja atomiorbitaalit
- hapetuslukujen määräytyminen ja yhdisteen kaava
- kemiallinen sidos, sidosenergia ja aineen ominaisuudet
- atomiorbitaalien hybridisoituminen ja orgaanisten yhdisteiden sidos- ja avaruusrakenne
- isomeria

3. Reaktiot ja energia (KE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kemiallisen reaktion tapahtumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä niiden merkityksen elinympäristössä (teollisuus)
- ymmärtää energian sitoutumisen ja vapautumisen kemiallisissa reaktioissa sekä niiden merkityksen yhteiskunnassa
- osaa kirjoittaa reaktioyhtälöitä ja käsitellä reaktioita matemaattisesti
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen reaktioihin, reaktionopeuteen ja -mekanismeihin liittyviä ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu
- epäorgaanisia ja orgaanisia reaktiotyyppejä, mekanismeja sekä sovelluksia
- stoikiometrisia laskuja, kaasujen yleinen tilanyhtälö
- energianmuutokset kemiallisessa reaktiossa
- reaktionopeus ja siihen vaikuttavat tekijät

4. Metallit ja materiaalit (KE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee teollisesti merkittäviä raaka-aineita sekä niiden jalostusprosesseja
- tuntee hapettimia ja pelkistimiä ja niiden käyttöä sekä osaa kirjoittaa hapettumis-pelkistymisreaktioita
- osaa sähkökemiallisten ilmiöiden periaatteet sekä niihin liittyviä kvantitatiivisia sovelluksia
- tuntee erilaisia materiaaleja, niiden koostumusta, ominaisuuksia ja valmistusmenetelmiä sekä kulutustavaroiden ympäristövaikutusten arviointiin käytettäviä menetelmiä
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen metalleihin ja sähkökemian liittyviä ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- sähkökemiallinen jännitesarja, normaalipotentiali, kemiallinen pari ja elektrolyysi
- hapettumis-pelkistymisreaktiot
- metallit ja epämetallit sekä niiden happi- ja vety-yhdisteet
- bio- ja synteettiset polymeerit, komposiitit

5. Reaktiot ja tasapaino (KE5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää reaktion tasapainotilan muodostumisen ja niihin liittyviä laskennallisia tasapainosovelluksia
- ymmärtää tasapainon merkityksen ja tutustuu tasapainoon teollisuuden prosesseissa ja luonnon ilmiöissä

- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- reaktiotasapaino
- happo-emästasapaino, vahvat ja heikot protolyytit, puskuriliuokset ja niiden merkitys
- liukoisuus ja liukoisuustasapaino
- tasapainoon liittyvät graafiset esitykset

Soveltavat kurssit

6. Kemian jatkokurssi (KE6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on

- antaa opiskelijalle kokonaisvaltainen kuva lukion kemian oppimäärästä
- syventää aikaisemmin opiskeltujen kurssien antamaa tietoa
- antaa valmius ainereaalin suorittamiseen ylioppilastutkinnossa

Keskeiset sisällöt

- alkuaineiden kemia
- orgaanisen kemian reaktiot
- happo- ja emästeorian syventäminen
- stokiometria
- kertaus vanhoja yo-tehtäviä apuna käyttäen

Huom.

- Numeroarvostelu/suoritusmerkintä

7. Kemian työkurssi (KE7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kemian kokeellisiin tutkimusmenetelmiin
- oppii turvallisen laboratoriotyöskentelyn edellytyksiä
- oppii kokeellisen työskentelyn avulla hankkimaan kemiallista tietoa
- kehittää ongelmanratkaisutaitojaan
- kehittää omaa kriittistä ajatteluaan mm. arvioimalla kokeellisesti hankitun tiedon luotettavuutta
- saa mahdollisuuden soveltaa muilla kemian kursseilla oppimaansa teoriaa
- tutustuu mittausautomaation sekä tieto- ja viestintätekniiikan suomiin mahdollisuuksiin laboratoriotyöskentelyssä

Keskeiset sisällöt

- laboratorion työturvallisuus
- kvalitatiivinen analyysi
- kvantitatiivinen analyysi
- aineen eristäminen seoksesta
- synteesi
- muita töitä ajan ja käytettävissä olevien resurssien mukaan

Huom.

- suoritusmerkintä

4.11 Tietotekniikka

Nykyinen kehittyvä informaatioteknologinen yhteiskunta asettaa ihmiselle jatkuvasti uusia haasteita. Tietotekniikka on olennainen osa tätä kehitystä. Tietokoneen hyväksikäyttö työssä ja vapaa-aikana on muodostunut nykypäivänä yhdeksi ihmisen perustaidoksi. Yksittäisten ohjelmien käyttötaidon sijaan pyritään yleiseen tietotekniikan käyttötaitoon ja monimuotoiseen sähköisen viestinnän hallintaan. Medialukutaito on tärkeä kansalaistaito yhä kehittyvässä tietoyhteiskunnassa.

Tietotekniikan sovellukset tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia lukuisine opetus-, työkalu- ja tiedonhakuohjelmistoinen. Tietokonetta käytetään toisaalta viestimenä, joka on tiedon vastaanottamisen väline ja toisaalta välineenä, jonka avulla itse tuotetaan informaatiota.

Kurssivalikoima auttaa opiskelijaa toimimaan aktiivisesti tietoyhteiskunnassa, mikä lisää myös yksilön hyvinvointia, itseluottamusta ja turvallisuudentunnetta. Tarjottavista kursseista korostuvat mm. Internet-kurssi sekä A-ajokorttitutkinnon suorittaminen, kun opiskelijat hankkivat itselleen tärkeitä viestintä- ja mediaosaamistaitoja. Teknologia ja yhteiskunta - mediassa kaikkialla toistuva sanapari - on sisällytetty myös lähes jokaiseen Lohjan Yhteislyseon lukiossa tarjottavaan tietotekniikan kurssiin. Erilaisten käyttöjärjestelmien, työohjelmistojen ja tiedonhakuohjelmien yhteiskäyttötaito tukee tätä aihekokonaisuutta.

Opetuksen tavoitteet

Opetuksen tarkoituksena on varmistaa tietoyhteiskunnassa tarvittavien perustaitojen hallinta. Jatko-opiskelussa ja työelämässä tarvitaan monipuolista tietoa käyttöjärjestelmistä, laitteistoista, ohjelmistojen käytöstä sekä verkottumisesta. Ohjelmointitaidot auttavat uusienkin ongelmien ratkaisemisessa.

Opiskelija

- saa monipuoliset valmiudet käyttää tietokonetta työvälineenä
- tottuu ja asennoituu myönteisesti käyttämään tietotekniikkaa oppimista helpottavana välineenä
- kehittää loogista ajatteluaan ja ongelmanratkaisutaitoaan tietotekniikan avulla
- saa myönteisiä elämyksiä kokemalla keksimisen ja oivalluksen iloa
- innostuu luovaan ajatteluun sekä ideoiden kokeilemiseen ja toteuttamiseen
- oppii uusia työtapoja ja työskentelytottumuksia
- oppii hyödyntämään tietoverkkoja ja muita tietolähteitä

Arviointi

Tietotekniikassa arvioinnin kohteena on opiskelijan työskentelyn sujuvuus käytettäessä tietokonetta työvälineenä. Arvioinnissa tulee tuntityöskentelyn lisäksi ottaa huomioon opiskelijan tuottamat tehtävät ja työt, ohjelmien käyttäminen ja tietokoneen käsittelytaitojen kehittyminen. Arvioinnin perusteina ovat myös mahdolliset kurssikokeet. Kurssit arvostellaan arvosanoilla 5-10 tai S.

Soveltavat kurssit

Kaikki kurssit ovat soveltavia.

1. Käyttöjärjestelmä ja kuvankäsittely (AT1)

Tavoitteet

Opiskelija

- kykenee tuottamaan ja tallentamaan tiedostoja jäsennellysti
- osaa tuottaa uutta ja muokata jo olemassa olevia vektorigrafiikka- ja bittikarttakuvia

Keskeiset sisällöt

- tietotekniikan peruskäsitteet
- käyttöjärjestelmä tutuksi
- vektorigrafiikka- ja bittikarttakuvien käsittelyä

2. Tekstinkäsittely ja esitysgrafiikka (AT2)

Tavoitteet

Opiskelija

- perehtyy tekstinkäsittelyn peruseräisiin
- kykenee muokkaamaan olemassa olevia tekstitiedostoja
- oppii tiivistämään tekstiä esitysgrafiikkamuotoon ja tekemään diaesityksen

Keskeiset sisällöt

- tekstinkäsittelyohjelma
- esitysgrafiikkaohjelma

3. Ohjelmointi (AT3)

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee lausekielisen ohjelmoinnin perusteet
- osaa käyttää aliohjelmaa
- tuntee muuttujien perustyypit

Keskeiset sisällöt

- muuttujat
- tyypit
- lauseet
- proseduurit ja funktiot

4. Internet (AT4)

Tavoitteet

Opiskelija

- tutustuu Internet-tietoverkkoon
- oppii etsimään tietoa hakuohjelmien avulla
- oppii käyttämään sähköpostiohjelmaa
- oppii tuottamaan HTML-sivunkuvauskieltä
- kykenee tuottamaan omat www-sivut
- osaa käyttää pakkausohjelmaa

Keskeiset sisällöt

- Internetin hyödyntäminen
- HTML-editori
- tiedostojen pakkaus

5. Taulukkolaskenta ja tietokannat (AT5)

Tavoitteet

Opiskelija

- taulukkolaskentaohjelmassa
 - o perehtyy taulukkolaskennan perusteisiin
 - o kykenee laatimaan taulukoita ja kaavioita
 - o kykenee suorittamaan laskutoimituksia
- tietokantaohjelmassa
 - o oppii peruskäsitteet
 - o osaa tehdä kyselyjä, lomakkeita, raportteja
 - o kykenee laatimaan pieniä tietokantasovelluksia

Keskeiset sisällöt

- taulukkolaskentaohjelma
 - o taulukot
 - o kaaviot
 - o funktiot
- tietokantaohjelma
 - o taulut
 - o yhteydet
 - o kyselyt, lomakkeet, raportit

6. Linux-perusteita (AT6)

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee Linuxin asennuksen, käytön ja hakemistorakenteen

Keskeiset sisällöt

- Linux-käyttöjärjestelmän asennus ja käyttö
- komennot
- ryhmien ja käyttäjien määrittäminen
- oikeudet
- aliakset
- editorit
- verkkomääritykset
- toimisto-sovelluspaketin asentaminen

7. A-ajokorttitutkinto (AT7)

Tavoitteet

Opiskelija

- suorittaa tietokoneen käyttäjän A-ajokortin

Keskeiset sisällöt

- tutkintoon vaadittavat ohjelmat

8. Java-ohjelmointi (AT8)

Tavoitteet

Opiskelija

- oppii ohjelmoimaan Java-kielellä
- hallitsee syntaksin ja keskeiset käsitteet
- saa käsityksen olio-ohjelmoinnista

Keskeiset sisällöt

- Java-kielen muuttujat, tyypit, lauseet, lausekkeet, operaattorit
- metodit, jäsenmuuttujat
- luokat, oliot

4.12 Uskonto

Uskonnonopetuksen keskeinen tehtävä on perehdyttää opiskelija omaan uskontoonsa, sen kulttuuriperintöön sekä uskonnosta nousevaan elämänkatsomukselliseen ja eettiseen ajatteluun. Muihin uskontoihin tutustutaan niiden omista lähtökohdista käsin. Uskonnonopetuksessa uskontoa tarkastellaan laajasti osana kulttuuria ja yhteiskuntaa sekä yhteisön ja yksilön elämää.

Uskonnonopetus on erilaisia näkemyksiä huomioon ottavaa ja yksilöllistä vakaumusta kunnioittavaa. Oppiaineksen opetuksessa hyödynnetään viimeaikaista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta. Koska uskonto on osa kulttuuria ja yhteiskuntaa, uskonnonopetuksella on luontaiset kytkennät myös humanistis-yhteiskunnallisiin tieteisiin ja taideaineisiin.

Uskonnonopetuksessa luodaan edellytykset ymmärtää uskontoja ja soveltaa tätä tietoa oman maailmankatsomuksen, kulttuurin ja yhteiskunnan jäsentämisessä sekä kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa käytetään hyväksi uskontojen omia lähteitä, tutkimusta ja eri medioiden välittämää ajankohtaista materiaalia. Opetuksessa painottuvat aktivoivat työtavat, joiden avulla uskonnon sisältöjä liitetään opiskelijoiden kokemusmaailmaan ja autetaan heitä prosessoimaan ja sisäistämään kurssien sisältöjä ja kasvamaan asetettujen tavoitteiden suuntaan.

Opetuksen tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa niin, että hän ymmärtää uskonnon merkityksen ja vaikutuksen niin yksityisen ihmisen ja yhteisön elämässä kuin yhteiskunnassa ja kulttuurissakin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoa, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida erilaisia uskontoihin liittyviä kysymyksiä
- kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään sekä arvostaa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä
- kunnioittaa ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja pystyy elämään ja toimimaan eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ja uskovien ihmisten kanssa monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja maailmassa
- ymmärtää henkilökohtaisen vastuun merkityksen sekä tiedostaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavat arvot ja niiden merkityksen
- hallitsee uskonnollisiin ja moraalisiin kysymyksiin liittyviä keskustelu- ja ajattelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.

Arviointi

Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, joka tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja, uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Opetuksessa opiskelijoita ohjataan arvioimaan asetettujen ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan työn määrä ja laatu sekä opiskelijoiden yksilölliset taidot. Arvioinnin tulee kannustaa opiskelijoita oman työskentelynsä suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

4.12.1 Evankelis-luterilainen uskonto

Aihekokonaisuudet

Evangelisluterilaisessa uskonnon opetuksessa opetuksen aihekokonaisuudet otetaan huomioon Lohjan Yhteislyseon lukiossa laajasti. Kaikissa oppiaineen kursseissa painottuvat vahvasti kulttuuri-identiteetin ja kulttuurien tuntemuksen sekä hyvinvoinnin ja turvallisuuden teemat. Samoin aktiivisen kansalaisuuden ja yrittäjyyden teema painottuu uskonnon opiskelussa. Uskonto antaa aineksia oman elämänkatsomuksen rakentamiseen ja ohjaa avarakatseiseen toisin ajattelevien kunnioittamiseen ja yhteiseen vastuun kantamiseen. Erityisesti kirkkotiedollisen aineksen myötä ohjataan nuoria tuntemaan mahdollisuutensa osallistua seurakunnalliseen päätöksentekoon ja vaikuttaa siihen sekä tutustutaan paikallisseurakuntaan ja erilaisiin uskonnollisiin yhteisöihin sekä tehdään yhteistyötä niiden kanssa.

Kestävän kehityksen ajatuksen ihmiskunta on ensimmäiseksi kirjannut Vanhan testamentin lehdille, ja uskonnon opetuksen punaisena lankana kulkevan raamattuopetuksen myötä teema toistuu kaikissa oppiaineen kursseissa. Erityisesti se, samoin kuin teknologia ja yhteiskunta sekä viestintä- ja mediaosaaminen, tulevat esille moraalisena käyttäytymisen rajoja pohdittaessa, varsinkin UE3-kurssissa. Viestintä- ja mediaosaamisen teema toteutuu konstruktivistiseen oppimiseen tähtäävissä opetusmetodisissa ratkaisuissa. Erityisesti uskonnon koulukohtainen syventävä kurssi UE6 painottuu tähän teemaan.

Pakolliset kurssit

1. Uskonnon luonne ja merkitys (UE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, millainen ilmiö uskonto on, ja tuntee Raamatun ominaislaadun pyhän kirjallisuuden edustajana
- ymmärtää uskonnon yleismaailmallisen luonteen, uskonnoissa ilmenevät kysymyksenasettelut ja uskonnon nivoutumisen kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- saa aineksia ja käsitteellisiä välineitä oman maailmankatsomuksensa jäsentämiseen
- tuntee Raamatun vaikutuksen länsimaisessa kulttuurissa ja Raamatun tutkimuksen osana uskonnon tutkimusta
- oppii pyhyden ymmärtämisen avulla kunnioittamaan ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus.

Keskeiset sisällöt

- uskonnon määrittely ja tutkiminen
- uskonnon ydinkysymykset
- uskonto yhteisössä ja yksilön kokemuksessa
- Raamattu pyhänä kirjallisuutena
- yleispiirteet Raamatun synnystä ja sisällöstä
- Raamatun tutkimus- ja tulkintatavat
- Raamatun vaikutukset maailmankuvaan ja kulttuuriin

2. Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta (UE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, miten kristillinen kirkko on muotoutunut, levinnyt ja vaikuttanut ympäristöönsä eri aikoina ja miten se on ollut vuorovaikutuksessa aikansa kulttuurin ja yhteiskunnan kanssa
- tuntee kirkon opin rakentumisen, jumalanpalveluselämän ja taiteen vuorovaikutuksen, sekä kirkon poliittisen ja sosiaalisen merkityksen historian eri vaiheissa
- ymmärtää, miten kristinusko vaikuttaa erilaisina kirkkokuntina eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida erilaisten kristillisten perinteiden ilmenemistä nykyajassa ja ymmärtää näihin sisältyvän yhteisen, ekumeenisen perustan.

Keskeiset sisällöt

- kristillisen kirkon synty
- alkukirkosta idän ja lännen kirkon eroon
- lännen kirkko keskiajalla
- idän kirkon kehitys
- reformaatio ja kirkkojen kehitys uudella ajalla
- nykyinen kristikunta ja kirkkojen rooli nykyajan maailmassa
- kirkkojen ja uskontojen välinen vuoropuhelu

3. Ihmisen elämä ja etiikka (UE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee eettisen kysymyksenasettelun ja ymmärtää elämäkysymysten ja eettisen pohdinnan merkityksen
- saa käsitteellisiä välineitä eettisten kysymysten tarkasteluun
- ymmärtää tekevänsä päivittäin moraalisia valintoja ja tietää olevansa vastuussa ratkaisuksistaan
- saa perustiedot ihmisen elämäkysymyksistä ja ajankohtaisista etiikan aiheista ja osaa kytkeä ne uskonnon kannalta keskeisiin kysymyksenasetteluihin
- ymmärtää Raamatun yhteyden elämäkysymyksiin ja etiikkaan
- ymmärtää kristinuskon ja etiikan yhteyden, erityisesti luterilaisen etiikan keskeisen sisällön ja kirkkojen eettisten kannanottojen taustalla olevia teologisia perusteita.

Keskeiset sisällöt

- ihmisen tärkeät elämäkysymykset: elämän tarkoitus, kärsimys, kuolema
- kristillinen käsitys Jumalasta, ihmisestä, luonnosta ja pelastumisesta
- hyvän ja pahan käsitteet
- kristillinen etiikka ja etiikan teoriat
- yksilöeettisiä kysymyksiä
- yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä

Syventävät kurssit

4. Uskontojen maailmat (UE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista ja eettistä perinnettä.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan luonnonkansojen uskontojen yhteisiä piirteitä.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit ja rituaalit
- uskontojen suuntaukset
- uskonnot ja yhteiskunta

5. Mihin suomalainen uskoo? (UE5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee uskonnon ilmenemismuodot Suomessa muinaissuomalaisesta uskonnosta nykypäivän uskonnollisuuteen
- ymmärtää Suomen uskonnollisista ja maailmankatsomuksellisista kysymyksistä käytyä keskustelua ja siihen liittyviä taustatekijöitä
- osaa jäsentää Suomen uskonnollisia liikkeitä niiden toiminnan ja opillisten korostusten näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- muinaissuomalainen uskonto
- Suomen kirkkohistorian yleislinjat
- luterilainen kirkko ja muut kristilliset kirkot nykypäivän Suomessa
- ei-kristilliset yhteisöt Suomessa
- kristinuskon vaikutus suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan

Soveltavat kurssit

6. Bitti-Bible, Raamattutiedon erikoiskurssi (UE6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu Raamatun keskeiseen sisältöön tietokoneavusteisesti
- tutustuu raamatun tekstien tulkintaan ja käyttöön kristillisessä opetuksessa ja julistuksessa
- oppii etsimään, hyödyntämään ja käyttämään kriittisesti tietoverkkojen tarjoamia lähteitä, myös vieraskielisiä
- oppii laatimaan itselleen oppimateriaalia

Keskeiset sisällöt

- VT:n alkukertomukset
- VT:n patriarkkakertomukset
- VT:n profeettakertomukset
- VT:n runollinen kirjallisuus
- Evankeliumikirjallisuus
- UT:n kirjeet
- UT:n profeettakertomukset

Kurssin arvostelu

- Kurssissa pidetään päättökoe ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suorituserkintä.

7. Nykypäivän uskonnollis-maailmankatsomukselliset virtaukset (UE7)

Kurssin tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu erilaisiin uususkonnollisiin liikkeisiin ja niiden toimintaan
- oppii kriittisesti arvioimaan nykyajassa esiintyviä katsomuksellisia virtauksia ja tunnistaa moniin nykypäivän ilmiöihin liittyvän uskonnollisen tai maailmankatsomuksellisen ulottuvuuden

Kurssin sisällöt

- kristinuskon pohjalta syntyneet uskonnolliset liikkeet
- hindulais- ja buddhalaispohjaiset uskonnolliset liikkeet
- ns. new age -ajattelu ja sen juuret
- organisoituneet new age -liikkeet
- erilaiset vaihtoehtoiset hoito- ja terapiamenetelmät ja niiden maailmankatsomukselliset taustat, erilaiset ennustamiseen ja elämänhallintaan tähtäävät menetelmät ja niiden maailmankatsomukselliset taustat

Kurssin arvostelu

- Kurssista pidetään päättökoe ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suorituserkintä.

8. Muinaiset myytit (UE8)

Kurssin tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu uskontotieteellisen ja kansanrunoustieteellisen tutkimuksen teorioihin myyttisestä ajattelusta
- perehtyy vanhojen uskontojen mytologiaan
- oppii havaitsemaan miten mytologiset perinteet elävät nykypäivän elämässä ja länsimaisessa taiteessa

Kurssin sisällöt

- myyttisten kertomusten pääluokat
- muinaissuomalainen mytologia
- muinaisskandinaavinen mytologia
- kreikkalais-roomalainen mytologia
- juutalaisten ja muiden lähialueiden (erityisesti Kaksoisvirtainmaan ja Egyptin) mytologia
- muinaiseurooppalaisten kansojen mytologia

Kurssin arvostelu

- Kurssista pidetään päättökoe ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suorituserkintä.

9. Uskonto keskellä elämää (UE9)

Kurssin tavoite

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- erilaisin tiedonhankintatavoin voi hankkia tietoa ja elämyksellisyyttä erilaisista uskonnollisista toimintamuodoista ja uskonnollisuuden ilmenemismuodoista.
- oppia käyttämään erilaisia tieteellisiä, erityisesti uskontotieteellisiä tiedonhankintamenetelmiä

Kurssin sisällöt

- kurssin sisältöalueet voivat vaihdella kurseittain
- sisältöalueita voivat olla esim. uskonnollinen käyttäytyminen, uskonnollisten liikkeiden toiminta, projektityö jostain uskonnollisesta liikkeestä tai kokemuksesta
- kurssi voi sisältää kenttätyöjakson kotimaassa tai ulkomailla

Kurssin arvostelu

- Kurssi arvostellaan/voidaan arvostella numero- tai suorituserkinnällä, arvostelukäytäntö päätetään ja ilmoitetaan kurssikohtaisesti.

10. Kristinusko filosofisena ilmiönä (UE10)

Kurssin tavoite

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kristinuskon varhaiseen historialliseen kontekstiin
- oppii käsittelemään uskonnon ja filosofian välisiä yhteyksiä
- tutustuu joihinkin keskeisiin hahmoihin, jotka ovat joillain tavoin pyrkineet opeissaan yhdistelemään uskontoa ja filosofiaa

Keskeiset sisällöt

- teologia ja filosofia
- uskonnonfilosofia
- kristinuskon filosofia ja sen kritiikki

Arvostelu

- Kurssista pidetään päättökoe, ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suorituserkintä.

11. Katsomukset kohtaavat (UE11)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu erilaisiin kulttuuriperintöihin ja niihin liittyviin elämäntapoihin
- kehittää kykyään arvioida ihmisten käsityksiä ja tekoja suhteessa heidän omiin arvostuksiinsa ja uskomusjärjestelmiinsä
- tuntee eri kulttuureissa vaikuttavia ja tärkeinä pidettyjä uskomusjärjestelmiä ja elämäkatsomuksellisia ratkaisuja sekä kasvattaa tietämystään niiden taustoista sekä niiden välittämisestä nykyajassa
- oppii suvaitsevaisuutta erilaisia elämäkatsomuksellisia ratkaisuja ja identiteettivalintoja kohtaan
- perehtyy suomalaisen identiteetin ilmenemismuotoihin sekä katsomukselliseen ajatteluun.

Keskeiset sisällöt

- katsomuksellinen ajattelu kulttuuria luovana käsitteenä ennen ja nyt
- identiteetti, etnisyyt ja kulttuuriperintö
- teismi, ateismi ja agnostismi
- humanismi ja kristinusko länsimaiden katsomuksellisina perusvirtauksina
- sekulaarin humanismin ja vapaa-ajattelun historiaa ja nykysuuntauksia
- ulkoeurooppalaisten katsomustraditioiden vaikutus Euroopassa
- katsomusten, kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus
- elämä monikulttuurisessa yhteiskunnassa
- etnosentrisyyt sekä rasmin ja suvaitsevaisuuden historiaa

Kurssin arvostelu

Kurssista pidetään päättökoe, ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suorituserkintä.

12. Koottua tietoa uskonnon teemoista (UE12)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii näkemään kurssirajat ylittäviä kokonaisuuksia uskonnollisista teemoista
- valmentautuu reaalikoetta varten

Keskeiset sisällöt

- uskonnollisen ajattelun keskeisiä teemoja
- uskonnollisen käyttäytymisen keskeisiä muotoja
- keskeiset uskonnolliset organisaatiot ja niiden toiminta
- reaalivastaamisen periaatteet

Arvostelu

Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

4.12.2 Ortodoksinen uskonto

Pakolliset kurssit

1. Ortodoksinen maailma (UO1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kirkon synnyn ja kehityksen sekä kirkon nykyisyyttä muovanneet tekijät
- ymmärtää oman kirkkonsa muotoutumisen historian kulussa
- tuntee ortodoksisia paikalliskirkkoja sekä niiden historiallista ja kulttuurista merkitystä
- näkee oman uskonnollisen perintensä osana historiallista ketjua.

Keskeiset sisällöt

- varhaiskirkko
- Bysantin aika - oppi ja hallinto määräytyvät
- idän ja lännen kirkon ero
- Venäjän kirkko ja muut ortodoksiset paikalliskirkot
- orientaaliset kirkot
- lännen kirkot

2. Uskonoppi ja etiikka (UO2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ortodoksisen kirkon opin lähteet ja perusteet
- hahmottaa eri kirkkojen opillisia eroja ja eriävään kehitykseen johtaneita syitä

- tuntee ortodoksisen ihmiskuvan ja etiikan perusteet sekä ymmärtää, kuinka näiden pohjalta kirkko voi muodostaa eettisiä kannanottoja uusiin esille tuleviin kysymyksiin
- ymmärtää, että eri maiden ortodoksiset kirkot voivat päätyä erilaisiin eettisiin tulkintoihin.

Keskeiset sisällöt

- ortodoksisen opin lähteet ja pyhän käsite
- Pyhä Kolminaisuus
- Jumalansynnyttäjä
- pyhät ihmiset ja ajan pyhittäminen
- ortodoksinen ihmiskuva
- yksilö- ja yhteisöeettisiä kysymyksiä

3. Raamattutieto (UO3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Raamatun synnyn ja rakenteen sekä taustalla vaikuttaneen kulttuurihistorian
- hahmottaa jumalakuvan kehityksen historian kulussa ja Raamatun sisällä sekä messiasodotuksen syntymisen ja täyttymisen Palestiinassa
- tuntee Raamatun käytön ortodoksisessa kirkossa ja sen liturgisessa elämässä
- ymmärtää eri Raamatun kirjojen merkityksen tämän päivän kristinuskolle ja erityisesti ortodoksiselle kirkolle sekä Raamatun merkityksen etiikan muotoutumisessa
- osaa omatoimisen Raamatun käytön.

Keskeiset sisällöt

- Jumala ja ihminen Pentateukissa
- viisaukirjallisuus
- profeetat ja messiasodotus
- evankeliumien synty ja niiden erityispiirteet
- Jeesuksen henkilö
- Apostolien tekojen kuvaus kirkon ensi vaiheista
- Paavali ja hänen kirjeensä

Syventävät kurssit

4. Uskontojen maailmat (UO4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan kristillisperäisiä uskontoja ja uususkontoja.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit, rituaalit ja taide
- uskontojen suuntaukset
- uskonnot ja yhteiskunta

5. Ortodoksinen Suomi (UO5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ortodoksinen kirkon historian ja nykypäivän
- ymmärtää eri kirkkojen merkityksen suomalaisessa yhteiskunnallisessa kehityksessä
- hahmottaa uskonnon ilmenemisen taiteessa
- tuntee Suomessa elävää monikansallista ortodoksista kulttuuria
- osaa jäsentää nykyistä uskonnollista tilannetta Suomessa.

Keskeiset sisällöt

- suomalainen muinaisusko
- ortodoksit idän ja lännen välissä
- katolisuudesta luterilaisuuteen
- itsenäisen Suomen ortodoksinen kirkko
- maahanmuuttajien ortodoksinen perinne - ykseys ja erilaisuus
- uskonnollinen tilanne nykypäivän Suomessa

4.13 Elämäkatsomustieto

Elämäkatsomustieto oppiaineena on perustaltaan monitieteinen. Filosofian ohella se hyödyntää niin ihmis-, yhteiskunta- kuin kulttuuritieteitäkin. Elämäkatsomustiedon opetuksessa ihmisiä pidetään luonnollisina, tajunnallisina ja kulttuurisina toimijoina, jotka luovat ja uusintavat merkityksiä keskinäisessä kanssakäymisessään. Inhimilliset katsomukset ja käytännöt nähdään yksilöiden, yhteisöjen ja traditioiden vuorovaikutuksen tuloksena syntyneinä.

Elämäkatsomustiedon opetus rakentuu ihmiskäsitykselle, joka korostaa ihmisten mahdollisuutta elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja tavoitteellisina. Oppiaineen opetuksessa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja laajentaa sitä koskevaa tietämystään sekä yhteisellä toiminnallaan tietoisesti ohjata elämäänsä. Näistä lähtökohdista oppiaine tukee opiskelijoiden elämäkatsomuksen ja identiteetin muotoutumista sekä heidän yhteisöllisten hyvän elämän ihanteidensa ja käytäntöjensä hahmottumista.

Elämäkatsomustieto kartuttaa pohdiskelevasti ja keskustellen opiskelijoiden kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, toiminnallista arviointikykyä ja tilannetajua, eettisiä valmiuksia ja suvaitsevaisuutta sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Katsomuksellisen arviointikykyyn kehittyminen on avain hyvään elämään sekä yksilöllisesti että yhteisöllisesti.

Opetuksen tavoitteet

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saa tukea pyrkimyksilleen

- rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää arvostelu-, harkinta ja toimintakykyään
- sisäistää ihmisoikeuksien, myönteisen monikulttuurisuuden, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävä kehityksen periaatteita.

Arviointi

Elämäkatsomustiedossa arvioidaan sisällöllisen tiedon omaksumisen ja katsomuksellisen ymmärryksen kehittymisen lisäksi opiskelijan valmiutta tarkastella sekä ilmaista katsomuksellisia aiheita monipuolisesti, taitavasti ja luovasti. Katsomukselliset kysymykset ovat usein henkilökohtaisia, mutta niiden pohdiskelun perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja systemaattisuus. Katsomusten, arvostusten ja uskomusten arviointi- ja ilmaisutavoissa arvostetaan suvaitsevaisuutta, eri näkökulmien ja toisten katsomustapojen huomioimista.

Aihekokonaisuudet

Lohjan Yhteislyseon lukion elämäkatsomustiedon opetuksessa kaikki lukio-opetuksen aihekokonaisuudet tulevat käsitellyiksi eri kurssien kurssisisällöissä. Kurssin ET1 keskeisiä teemoja ovat erityisesti hyvinvointi ja turvallisuus sekä kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus. Kurssilla ET2 keskeisiä teemoja ovat erityisesti viestintä ja mediaosaaminen sekä teknologia ja mediaosaaminen. Kurssilla ET3 keskeisiä teemoja ovat erityisesti aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys sekä kestävä kehitys. Elämäkatsomustiedon syventävillä kursseilla ET4 ja ET5 keskeinen teema on erityisesti kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus.

Pakolliset kurssit

1. Hyvä elämä (ET1)

Kurssilla pohditaan, mitä on hyvä elämä, millaisista aineksista identiteetti ja yksilöllinen elämä koostuvat ja millaiset mahdollisuudet ihmisillä on tavoitella hyvää elämää.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kasvattaa kykyään sitoutua valitsemiinsa moraalisiin periaatteisiin ja haluaan toimia arvostustensa mukaisesti
- kasvattaa valmiuttaan ja haluaan välittää ja kantaa vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta
- kehittää kykyään nähdä kokonaisuuksia yhä monimuotoisemmaksi käyvässä maailmassa ja näin vahvistaa kykyään muodostaa omaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan
- oppii arvioimaan uskomuksia ja elämäkatsomuksia koskevia väitteitä

- kehittää taitojaan ilmaista identiteettiään ja elämäkatsomustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tunteuksiaan suvaitsevaisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.

Keskeiset sisällöt

- peruskäsitteet: elämäkatsomus, elämäkatsomustieto, hyvä elämä, minuus, identiteetti
- hyvä elämä: ihmisen perustarpeita, maallisia ja uskonnollisia hyvän elämän malleja
- ihmisen yksilöllisen olemassaolon peruskysymykset: vapaa tahto ja valinnat, syntymä ja kuolema, optimismi, pessimismi ja realismi
- elämönhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- identiteetin muodostaminen ihmisen elämänkaaren aikana sekä eettiset valinnat eri elämänvaiheissa
- yksilöllinen elämä ennen sekä nykyisessä monien mahdollisuuksien yhteiskunnassa
- hyveitä ja paheita koskevia käsityksiä ennen ja nyt sekä niiden suhde elämäntapoihin ja tottumuksiin

2. Maailmankuva (ET2)

Kurssilla pohditaan maailmankuvan muodostumista ja maailmankuvien eroja. Kurssilla perehdytään maailman käsitteellistämisen tapoihin sekä tiedon ja eri yhteisöllisten instituutioiden merkitykseen siinä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan historiallisesti merkittäviä ja nykyajassa vaikuttavia maailmankuvia sekä kasvattaa tietämystään niiden perustalla olevista uskomusjärjestelmistä
- oppii kysymään ja arvioimaan väitteiden ja uskomusjärjestelmien perusteluja
- kehittää ymmärrystään eri instituutioiden merkityksestä maailmankuvan muokkaajina ja välittäjinä
- jäsentää omaa maailmankuvaansa samalla pitäen sen avoimena mielekkäälle keskustelulle.

Keskeiset sisällöt

- maailmankuvan, maailmankatsomuksen ja elämäkatsomuksen käsitteet ja niiden keskinäinen suhde
- maailmankuvan rakenne ja ydinalueet: käsityksiä ihmisestä, yhteiskunnasta, kulttuurista ja luonnosta sekä todellisuuden rakenteesta
- maalliset ja uskonnolliset katsomukset maailmankuvan perustana: tieteiden, näennäistieteiden ja uskontojen rajankäynti
- koulu, media ja taide maailmankuvaa luovina ja välittävinä instituutioina
- länsimaisen maailmankuvan murrokset ja mullistajat
- kokemusten, arkikäsitysten ja uskomusten synty ja tiedollinen luotettavuus
- maailmankuvien ja tiedon lähteiden järkiperäinen arviointi

3. Yksilö ja yhteisö (ET3)

Kurssilla pohditaan yksilöä, yhteisöllisyyttä, yhteiskuntaa ja ihmisten välistä vuorovaikutusta. Kurssilla perehdytään oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumiseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja yksilölliselle identiteetille
- oppii arvioimaan omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä ja yhteiskunnassa, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- oppii tarkastelemaan yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toimintaa osana yhteiskunnallista vallankäyttöä
- oppii arvioimaan poliittisia keinoja ja päämääriä sekä kasvattaa kykyään ja haluaan rakentavaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen
- ymmärtää ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeudenmukaisuuden merkityksen hyvän yhteiskunnan ja tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

- ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys, yksityinen ja julkinen
- vallan käsite, vallan muodot ja valtasuhteet sekä erilaiset vaikuttamiskeinot
- teorioita yhteiskunnan rakenteesta ja muutoksesta
- hyvä kansalainen suomalaisena, eurooppalaisena ja maailmankansalaisena
- ihmisoikeudet ja niiden historia
- poliittiset ihanteet, ideologiat, utopiat ja demokratian muodot
- oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena, maailmanlaajuisena ja ekologisena kysymyksenä

Syventävät kurssit

4. Kulttuuriperintö ja identiteetti (ET4)

Kurssilla pohditaan kulttuuriperintöä hyvän elämän lähtökohtana ja hyvän elämän mittana sekä toisaalta jatkuvasti kehittyvänä ja muuttavana ilmiönä. Kurssilla perehdytään sekä maailman että suomalaisen nyky-yhteiskunnan monikulttuurisuuteen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan kulttuuria merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana
- tutustuu erilaisiin kulttuuriperintöihin ja niihin liittyviin elämäntapoihin
- kehittää kykyään arvioida ihmisten käsityksiä ja tekoja suhteessa heidän omiin arvostuksiinsa ja uskomusjärjestelmiinsä
- oppii suvaitsevaisuutta erilaisia elämäntapomuksellisia ratkaisuja ja identiteettivalintoja kohtaan
- perehtyy suomalaisen identiteetin ilmenemismuotoihin
- ymmärtää rasismia, muukalaisvihan ja syrjinnän ihmisoikeusloukkauksina.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurin käsite ja merkitys ennen ja nyt
- identiteetti, etnisuus ja kulttuuriperintö

- saamelaiset, suomalaiset ja eurooppalaiset kulttuuripiirteet ja niiden nykyinen merkitys
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus
- etninen ja kulttuurinen moninaisuus Suomessa ja maailmassa
- elämä monikulttuurisessa yhteiskunnassa
- etnosentrisyys sekä rasismien ja suvaitsevaisuuden historiaa

5. Maailman selittäminen katsomusperinteissä (ET5)

Kurssilla pohditaan erilaisia tapoja selittää maailmaa myyttisissä, uskonnollisissa ja katsomuksellisissa perinteissä. Kurssilla perehdytään erilaisten katsomusten syntyyn, historiaan ja tutkimukseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää herkkyyttään arvioida arvostuksissa ja uskomusjärjestelmissä esiintyviä eroja ja yhtäläisyyksiä
- oppii arvioimaan uskomuksia ja elämäkatsomuksia koskevia väitteitä
- tuntee eri kulttuureissa vaikuttavia ja tärkeinä pidettyjä uskomusjärjestelmiä ja elämäkatsomuksellisia ratkaisuja sekä kasvattaa tietämystään niiden taustoista sekä niiden välittymisestä nykyajassa
- ymmärtää myyttien ja uskonnollisten käsitysten historiallisen synnyn ja nykyisen merkityksen maailman ilmiöiden selittäjinä
- oppii hahmottamaan maailman selittämistä eurooppalaisessa kulttuuriperinnössä.

Keskeiset sisällöt

- maailman myyttinen selittäminen ennen ja nyt
- uskonnon ja uskonnollisuuden olemus
- uskontokritiikki: sosiologinen, moraalinen, antropologinen ja psykologinen
- ateismi ja agnostismi
- sekulaarin humanismin ja vapaa-ajattelun historiaa ja nykysuuntauksia
- humanismi ja kristinusko länsimaiden katsomuksellisina perusvirtauksina

Soveltavat kurssit

6. Muinaiset myytit (ET6)

Kurssin tavoitteet kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu uskontotieteellisen ja kansanrunoustieteellisen tutkimuksen teorioihin myyttisestä ajattelusta
- perehtyy vanhojen uskontojen mytologiaan
- oppii havaitsemaan, miten mytologiset perinteet elävät nykypäivän elämässä ja länsimaisessa taiteessa

Kurssin sisällöt

- myyttisten kertomusten pääluokat
- muinaissuomalainen mytologia
- muinaisskandinaavinen mytologia
- kreikkalais-roomalainen mytologia

- juutalaisten ja muiden lähialueiden (erityisesti Kaksoisvirtainmaan ja Egyptin) mytologia
- muinaiseurooppalaisten kansojen mytologia

Kurssin arvostelu

- Kurssista pidetään päättökoe ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suoritusmerkintä.

7. Nykypäivän uskonnollis-maailmankatsomukselliset virtaukset (ET7)

Kurssin tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu erilaisiin uususkonnollisiin liikkeisiin ja niiden toimintaan
- oppii kriittisesti arvioimaan nykyajassa esiintyviä katsomuksellisia virtauksia ja tunnistaa moniin nykypäivän ilmiöihin liittyvän uskonnollisen tai maailmankatsomuksellisen ulottuvuuden

Kurssin sisällöt

- kristinuskon pohjalta syntyneet uskonnolliset liikkeet
- hindulais- ja buddhalaispohjaiset uskonnolliset liikkeet
- ns. new age -ajattelu ja sen juuret
- organisoituneet new age -liikkeet
- erilaiset vaihtoehtoiset hoito- ja terapiamenetelmät ja niiden maailmankatsomukselliset taustat, erilaiset ennustamiseen ja elämänhallintaan tähtäävät menetelmät ja niiden maailmankatsomukselliset taustat

Kurssin arvostelu

Kurssista pidetään päättökoe ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suoritusmerkintä.

4.14 Filosofia

Filosofinen ajattelu käsittelee koko todellisuutta, sen monimuotoista hahmottamista sekä ihmisen toimintaa siinä. Filosofian erityisluonne on sen tavassa jäsentää ongelmia käsitteellisesti, järkipäisesti ja keskustellen. Filosofian opiskelu lukiossa tukee opiskelijoiden yksilöllistä kehitystä ja edistää yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia, joita tarvitaan muuttuvassa ja monimutkaisessa yhteiskunnassa. Filosofiasa opiskeltavat tiedolliset kokonaisuudet ovat välttämättömiä kulttuuriperinnön ja nykykulttuurin ymmärtämiseksi.

Filosofian käytännön merkitys perustuu siihen, että opiskelija oppii jäsentämään käsitteellisesti arvoja, normeja ja merkityksiä koskevia kysymyksiä. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Tietojen ja taitojen erikoistumisen vastapainona filosofian opiskelu opettaa hahmottamaan laajempia käsitteellisiä kokonaisuuksia ja yhteyksiä. Se auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset todellisuudesta, arvoista ja normeista voivat muodostaa keskenään johdonmukaisia kokonaisuuksia tai olla keskenään ristiriidassa. Filosofia kehittää arvostelukykyä.

Filosofian opetus edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Filosofiasa annetaan runsaasti tilaa opiskelijoiden yksilöllisten näkemysten muodostamiselle. Kun opiskelijat paneutuvat filosofian peruskysymyksiin, joihin ei ole yksinkertaisia ratkaisuja, he oppivat muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteluita

näkemyksiä. Mutkikkaiden kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijoissa kykyä luottaa omiin yksilöllisiin mahdollisuuksiinsa selvittää vaikeitakin ongelmia. Filosofian opiskelu tukee oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuullisiksi ja suvaitsevaisiksi kansalaisiksi.

Opetuksen tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja
- osaa jäsentää puhetta ja tekstiä käsitteellisesti sekä tunnistaa väitteitä ja niiden perusteluja
- ymmärtää erilaisten filosofisten käsitysten perusteluja sekä pystyy keskustelemaan niistä johdonmukaisesti ja järkevästi
- hallitsee yleissivistävät perustiedot sekä filosofian historiasta että nykysuuntauksista ja osaa suhteuttaa niitä yhteiskunnan ja kulttuurin ilmiöihin.

Arviointi

Filosofiassa arvioidaan käsitteiden ja teorioiden omaksumista sekä kykyä ilmaista omaa filosofista ajattelua. Opiskelijan suhde filosofiaan kysymyksiin on yksilöllinen, mutta kysymysten käsittelyn perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja järjestelmällisyys.

Aihekokonaisuudet

Filosofian opetuksessa kaikki aihekokonaisuudet otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan. Kulttuuri-identiteettiin ja kulttuurien tuntemukseen liittyvät teemat esiintyvät laajalti yhteiskuntaeettisten aiheiden yhteydessä. Ennen kaikkea FI 2- ja FI 4-kurssit käsittelevät näitä teemoja. Myös filosofian soveltava kurssi FI 7 soveltaa samaa tematiikkaa. Aktiivisen kansalaisuuden ja yrittäjyyden aihekokonaisuus esiintyy myös filosofian opetuksessa. Filosofia tarjoaa aineksia itsenäiseen ja kriittiseen ajatteluun. Oppiaineen perusajatuksena on kaikin tavoin tukea yksilön omia valintoja ja suuntautuneisuutta elämänstrategian löytämisen prosessissa. Teknologian ja yhteiskunnan aihepiirit painottuvat metodisesti filosofian opetuksessa sekä yksilö- että yhteisötasolla. Opiskelijaa ohjataan omien ajatusrakenteiden määrittämisessä ja toisaalta opastetaan käsittelemään aihepiiriä myös globaalitasolla. Viestintä- ja mediaosaaminen tulevat esille erityisesti koulukohtaisessa FI 5 kurssissa opetusmetodisten ratkaisujen avulla. Kestävän kehityksen periaate kulkee keskeisenä vaikuttajateemana koko filosofia opetuskokonaisuuden aiheissa.

Pakollinen kurssi

1. Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja, ymmärtää, miten filosofiassa käsitteellistetään todellisuutta, tietämistä, toimintaa ja arvoja
- tunnistaa erilaisia filosofisia, tieteellisiä ja arkisia käsityksiä todellisuudesta, sen tietämisestä ja siinä toimimisesta

- hahmottaa kuvailevien ja normatiivisten väitteiden eroja ja osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta.

Keskeiset sisällöt

- mitä filosofia on, filosofisten kysymysten luonne ja niiden suhde käytännöllisiin, tieteellisiin ja uskonnollisiin kysymyksiin, filosofian keskeiset osa-alueet
- todellisuuden luonnetta koskevia filosofisia perusnäkökymyksiä: hengen ja aineen suhde, vapaus ja välttämättömyys
- tietoa ja tietämistä koskevia filosofisia perusnäkökymyksiä ja niiden suhde tieteellisiin ja arkisiin näkökulmiin: tieto, totuus ja perustelu, käsitteellisen ja kokemuksellisen suhde tiedon muodostumisessa
- yksilön ja yhteiskunnan suhde filosofisena kysymyksenä, oikeudenmukaisuuden ja vapauden käsitteet
- hyvän ja oikean käsitteet, toimintaa ohjaavien moraalisten arvojen luonne ja suhde tosiasioihin sekä muihin arvoihin kuten kauneuteen, hyvää elämää ja onnellisuutta koskevia filosofisia näkökymyksiä

Syventävät kurssit

2. Filosofinen etiikka (FI2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan tärkeimpiin ongelmiin, käsitteisiin ja teorioihin
- osaa arvioida elämää ja toimintaa moraalista näkökulmista sekä perustella arvioitaan etiikan käsittein
- kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja perusteitaan filosofisen etiikan välinein
- oppii kriittisyyttä ja suvaitsevaisuutta niin itseä kuin toisia kohtaan.

Keskeiset sisällöt

- moraalit ja sitä pohtiva soveltava ja normatiivinen etiikka sekä metaetiikka
- moraalisia arvoja ja normeja koskevien vakaumusten erilaiset perustat, moraalin suhde oikeuteen ja uskuntoon, järjen ja tunteiden asema moraalissa vakaumuksissa
- moraalisten arvojen ja normien objektiivisuus ja subjektiivisuus, kysymys eettisten perusteiden tiedollisuudesta ja eettisten totuuksien mahdollisuudesta
- klassisen hyve-etiikan sekä seuraus- ja velvollisuusetiikan perusteet
- filosofinen etiikka ja kysymys hyvästä elämästä

3. Tiedon ja todellisuuden filosofia (FI3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa, mitä tieto ja tietäminen ovat filosofiassa, tieteessä ja arkielämässä
- osaa arvioida, millaisia kuvia todellisuuden perusrakenteesta muodostuu filosofiassa, tieteessä ja katsomuksissa
- oppii erittelemään ja arvioimaan kriittisesti tiedollisia uskomuksia ja väitteitä
- oppii hahmottamaan tieteellisen tutkimuksen ja päättelyn luonnetta.

Keskeiset sisällöt

- metafysiikan keskeisiä kysymyksiä ja peruskäsitteitä, erilaisia käsityksiä metafysiikan luonteesta, todellisuuden rakenne luonnontieteellisen, ihmistieteellisen ja käytännöllisen tiedon valossa
- totuuden luonne ja totuusteorioiden
- tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen
- tietäminen, ymmärtäminen ja tulkinta, käytännöllisen ja tieteellisen tiedon eroja ja yhtäläisyyksiä, tietäminen luonnontieteissä ja ihmistieteissä
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja sen metodologisia peruskäsitteitä
- argumentoinnin ja päättelyn perusteita

4. Yhteiskuntafilosofia (FI4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin
- oppii hahmottamaan yhteiskunnan luonnetta ja sen keskeisten instituutioiden toimintaa
- osaa arvioida yhteiskunnallisen järjestyksen oikeutusta
- osaa jäsentää yhteiskunnan ja yksilön suhdetta sekä yhteiskunnallista ja poliittista toimintaa.

Keskeiset sisällöt

- yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus
- yksilön oikeudet ja velvollisuudet, rikos ja rangaistus
- yhteiskuntajärjestyksen, vallan ja omistamisen oikeuttaminen: yhteiskuntasopimusteorioiden, anarkismi ja yhteiskunnalliset utopiat
- poliittinen filosofia: konservatismi, liberalismi ja sosialismin perusajatukset ja niiden yhteiskuntafilosofiset nykytulokset
- nykykulttuuriin liittyviä filosofisia kysymyksiä: sukupuoli ja sukupuolisuus, identiteetti ja identiteetin rakentuminen, toiseus, vieraus ja monikulttuurisuus

Soveltavat kurssit

5. Estetiikka (FI5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu filosofisen estetiikan reuna-alueisiin
- tutustuu taiteen ja kauneuden historiaan ja määrittelyyn
- oppii hahmottamaan taidekriittien ja taiteen ontologian käsitteet
- tutustuu estetiikan eri teorioihin

Keskeiset sisällöt

- taide ja kauneus
- taidekriittinen
- taiteen ontologia
- estetiikan teorioita

Kurssin arvostelu

- Kurssista pidetään päättökoe ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suorituserkintä

6. Idän filosofia (FI6)

Tavoitteet

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tutustuu idän filosofiseen traditioon
- oppii tunnistamaan filosofisten ja uskonnollisten perinteiden eroja ja yhtäläisyyksiä
- tutustuu idän filosofisiin teksteihin

Keskeiset sisällöt

- buddhalainen ja hindulainen filosofia
- taolainen ja kungfutselainen filosofia
- zenismi
- filosofia islamissa ja juutalaisuudessa

Kurssin arvostelu

- kurssista pidetään päättökoe ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suorituserkintä

7. Ympäristötieteiden kenttäkurssi (FI7 = BI9)

Tavoitteet

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tutustuu ympäristöfilosofian tiedonhankintamenetelmiin
- oppii integroimaan ympäristöbiologian ongelmanratkaisukeinoja filosofiseen kontekstiin
- tutustuu käytännössä eri tieteiden väliseen yhteistyöhön ympäristöbiologian ja ympäristöfilosofian avulla

Keskeiset sisällöt

- ympäristöfilosofian perusteet
- keskeiset ympäristömallit
- yhteistyö biologian ja filosofian välillä ympäristötieteissä, kurssi voi sisältää kenttätöitä ja itsenäistä työskentelyä.

Kurssin arvostelu

- Kurssi arvostellaan suorituserkinnällä

8. Kristinusko filosofisena ilmiönä (FI8=UE10)

Tavoitteet

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- tutustuu kristinuskon varhaiseen historialliseen kontekstiin
- oppii käsittelemään uskonnon ja filosofian välisiä yhteyksiä ja eroja

- tutustuu niihin joihinkin keskeisiin hahmoihin, jotka ovat jollain tavoin pyrkineet opeissaan yhdistelemään uskontoa ja filosofiaa.

Keskeiset sisällöt

- teologia ja filosofia
- uskonnonfilosofia
- kristinuskon filosofia ja sen kritiikki

Kurssin arvostelu

- Kurssista pidetään päättökoe ja opiskelijalla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suorituserkintä

9. Mitä filosofit todella sanoivat? (FI 9)

Tavoitteet

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija:
- tutustuu filosofian historian keskeisiin hahmoihin
- oppii yhdistelemään ajattelijoita ja eri aikakausia
- tutustuu filosofiseen käänöskirjallisuuteen
- oppii filosofisen tekstianalyysin pääperiaatteet

Kurssin sisällöt

- filosofien henkilöahmot
- filosofian historian aikakaudet
- filosofien kirjalliset tuotokset
- historiallis-kriittinen metodiikka

Kurssin arvostelu

- Kurssista pidetään päättökoe ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suorituserkintä

4.15 Historia

Lukion historian opetus luo opiskelijalle edellytyksiä ymmärtää eri aikakausien luonnetta, oman aikansa ongelmia ja muutosprosesseja sekä auttaa häntä hahmottamaan kansainvälistä maailmaa. Historia on yksilöllistä, kansallista ja eurooppalaista identiteettiä luova oppiaine.

Opetuksen lähtökohtana ovat historian luonne tieteenalana ja sen tiedon muodostumisen perusteet. Sen vuoksi huomiota kiinnitetään tietojen kriittiseen pohdintaan ja tulkintaan sekä pyritään ottamaan huomioon ilmiöiden moniperspektiivisyys. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika, muutos ja jatkuvuus sekä syy-yhteydet. Muutoksen analyysia korostavana oppiaineena historia luo mahdollisuuksia käsitellä tulevaisuutta sekä arvioida tulevaisuuteen liittyviä mahdollisuuksia. Opetuksessa korostetaan ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä inhimillisen kulttuurin laaja-alaisuutta, kulttuurien erilaisuuden ymmärtämistä ja kansainvälisen yhteisymmärryksen merkitystä. Oman maan menneisyyttä tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Opetuksen tavoitteet

Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan Suomen ja maailmanhistorian päälinjat ja keskeisimmät historialliset tapahtumat sekä niiden taustat ja seuraamukset
- näkee nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historian jatkumoon ja näin rakentamaan historiatietoisuuttaan
- osaa hankkia menneisyyttä koskevaa tietoa ja arvioida sitä kriittisesti sekä ymmärtää sen monitulkintaisuuden, suhteellisuuden ja syy-yhteyksien monisäikeisyyden
- osaa arvioida menneisyyden ihmisen toimintaa ja historiallisia ilmiöitä kunkin ajan omista lähtökohdista sekä nykyajan näkökulmasta
- ymmärtää kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden erilaisuutta
- saa aineksia ihmisoikeuksia ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan luomiseen sekä toimintaan vastuullisena kansalaisena.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin perusteina ovat historialle ominaiset taidot ja ajattelutavat sekä oppimäärän keskeisten sisältöjen hallinta. Arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan valmiuteen rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erottaa olennainen ja epäolennainen tieto toisistaan, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja tiedonlähteitä kriittisesti. Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä: kokeiden asemasta voidaan käyttää opintotehtäviä, tutkielmia ja muita vaihtoehtoisia arviointikeinoja.

Aihekokonaisuudet

Historian opetuksessa opetuksen aihekokonaisuudet otetaan huomioon laajalti. Kaikissa oppiaineen kursseissa painottuvat vahvasti kulttuuri-identiteetin ja kulttuurien tuntemuksen sekä hyvinvoinnin ja turvallisuuden teemat. Samoin aktiivisen kansalaisuuden ja yrittäjyyden teema painottuu historian opetuksessa. Historia antaa aineksia oman elämäkatsomuksen rakentamiseen ja ohjaa avarakatseiseen toisinajattelevien kunnioittamiseen ja yhteiseen vastuun kantamiseen. Kestävän kehityksen ajatus tulee esille voimakkaasti kaikissa historian kursseissa. Se näkyy johtolankana ihmiskunnan varhaiskehityksestä nykypäivään asti. Teknologia ja yhteiskunta sekä viestintä ja mediaosaaminen painottuvat niin historiassa kuin yhteiskuntaopissakin. Nämä edellä mainitut osa-alueet näkyvät vahvasti 1900-luvun historiassa.

Pakolliset kurssit

1. Ihminen, ympäristö ja kulttuuri (HI1)

Kurssi tarkastelee ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta sekä tämän tuloksena tapahtunutta kulttuuriympäristön rakentumista ja kehittymistä esihistoriasta nykyaikaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen ja luonnon välisen riippuvuussuhteen osana kestävästä kehityksestä
- ymmärtää, miten ihminen käyttää luonnonvaroja toimeentulon lähteenä ja miten se vaikuttaa ympäristöön ja yhteiskuntarakenteeseen
- tuntee tuotantotalouden kehityslinjat ja vaikutukset elämäntapaan
- tietää väestönkasvun pääpiirteet ja siihen vaikuttavat tekijät.

Keskeiset sisällöt

Esihistoria - pyyntikulttuurin aika

- ihmisen kehitysvaiheet
- keräilijöiden ja metsästäjien elämäntapa

Maanviljely ja sen aiheuttamat muutokset

- työnjako ja kulttuurin synty
- suurten jokilaaksojen kulttuurit Välimeren talousalue antiikin aikana
- Kreikan talouselämä
- Rooma - miljoonakaupunki ja imperiumi
- orjuus ja antiikin ajan tekniikka

Keskiajan talous- ja yhteiskuntajärjestelmä

- feodaaliyhteiskunta
- keskiajan väestö, kauppa ja kaupunki

Löytöretket

- löytöretkien edellytykset ja seuraukset
- maailmantalouden syntyminen

Teollistuva maailma

- tekniset innovaatiot ja koneteollisuuden alkuvaiheet
- muutokset sukupuolten työnjaossa
- yhteiskunnalliset muutokset ja ympäristövaikutukset
- muutokset kaupunkirakenteessa

Globaali kulutusyhteiskunta

- raaka-aineiden ja markkinoiden jakaminen
- massatuotanto ja kulutusyhteiskunta
- sosialistinen suunnitelmatalous
- kolmannen maailman muotoutuminen
- kasvun rajat ja uudet haasteet

2. Eurooppalainen ihminen (HI2)

Kurssi tarkastelee eurooppalaisen kulttuurin keskeisiä saavutuksia sekä eurooppalaisen ihmisen maailmankuvan muutosta ja sen taustalla vaikuttanutta tieteellistä ja aatehistoriallista kehitystä. Kurssilla tutustutaan eurooppalaisen kulttuurin tuotoksiin erityyppisen historiallisen lähdeaineiston avulla. Kulttuuri ymmärretään laaja-alaisena käsitteenä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, mistä eurooppalaisuus rakentuu tutustumalla sen keskeiseen kulttuuriperintöön
- ymmärtää tieteen saavutusten merkityksen ihmisen maailmankuvan muokkaajana
- osaa analysoida kulttuuri-ilmiöitä aikakautensa ilmentäjinä
- tuntee yhteiskunnallisen kehityksen taustalla vaikuttavia aatehistoriallisia virtauksia
- tuntee eri aikakausien elämäntapoja ja maailmankuvaa.

Keskeiset sisällöt

Antiikin aika

- demokratian synty
- antiikin kulttuuri

Keskiajan yhtenäiskulttuuri

- keskiajan ihmisen maailmankuva ja tapakulttuuri
- uskonnon merkitys kulttuurissa

Uuden ajan murros

- renessanssi ja tiedon vallankumous
- uskonpuhdistus
- barokki itsevaltiuden ja vastauskonpuhdistuksen ilmentäjänä
- luonnontieteellisen maailmankuvan synty

Valistuksen aikakausi

- valistusfilosofia ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja taiteeseen
- Yhdysvaltain itsenäistymisen ja Ranskan suuren vallankumouksen aatteellinen perintö

Aatteiden vuosisata

- keskeiset aatesuuntaukset ja taidevirtaukset
- tiede uskonnon haastajana
- porvariston vuosisata

Nyky aika

- kulttuurin pirstoutuminen
- populaarikulttuuri massavihteeksi

3. Kansainväliset suhteet (HI3)

Kurssi tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä tapahtumia, taustoja ja muutoksia 1800-luvun lopulta lähtien. Kurssilla analysoidaan kansainvälisen politiikan ilmiöitä taloudellisen, aatteellisen ja valtopoliittisen kilpailun perusteella. Kurssin keskeisiä tarkastelunäkökulmia ovat demokratia vastakohtanaan diktatuuri.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kansainvälisen politiikan pääpiirteet ja teoriaa
- ymmärtää kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen perusteita
- ymmärtää aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen vaikutuksen kansainvälisten suhteiden historiassa.

Keskeiset sisällöt

Suurvaltojen ylivalta-yritykset

- kansainvälisen politiikan peruskäsitteet
- imperialismien teoria ja käytännöt
- ensimmäinen maailmansota ja sen vaikutukset kansainväliseen politiikkaan

Maailmansotien välinen aika ja toinen maailmansota

- eurooppalaiset ääriliikkeet, demokratian kriisi ja kansanvainot
- toinen maailmansota seurausilmiöineen

Kylmä sota

- kylmän sodan teorit: Yhdysvallat ja Neuvostoliitto kaksinapaisen maailman johtajina
- kylmän sodan ideologiset, taloudelliset ja sotilaalliset rintamat
- kylmän sodan kriisien luonne
- Saksa kylmän sodan näyttämönä
- Kiinan rooli kansainvälisessä politiikassa

Uusi epävarmuuden aika

- Neuvostoliiton hajoaminen ja kaksinapaisuuden purkautuminen
- kansainväliset rauhanpyrkimykset
- kolmas maailma osana kansainvälistä politiikkaa
- Lähi-idän ongelmakenttä
- Yhdysvaltain aseman muutos kansainvälisessä politiikassa
- uudet kansainväliset rakenteet

4. Suomen historian käännekohtia (HI4)

Kurssin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja 1800-luvulta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelukohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman muuttuminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä taloudelliset ja kulttuuriset murrokset.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset
- osaa suhteuttaa Suomen valtiollisen kehityksen yleiseurooppalaiseen ja maailmanpoliittiseen taustaan
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin ajan perintö

Vallanvaihdos

- Suomen liittäminen Venäjään
- autonomian synty

Suomalaisuuden synty ja kansallinen herääminen

- aatteellinen ydin ja keskeiset vaikuttajat

Yhteiskunnallinen ja taloudellinen murros

- elinkeinorakenteen muuttuminen ja Suomen teollistuminen
- sääty-yhteiskunnan hajoaminen ja kansalaisyhteiskunnan synty
- sortokaudet ja kansanvallan synty

Suomen itsenäistymisprosessi

- Suomen itsenäistyminen
- sisällissota
- hallitusmuoto

Kahtiajaosta eheytymiseen

- oikeistoradikalismien nousu
- elintason nousu
- kulttuurista kulutustavaraa

Toinen maailmansota jälkiseurauksineen

- sodat ja jälleenrakentaminen
- ulkopolitiikan muutos

Hyvinvointivaltion rakentaminen

- rakennemuutos
- 1960- ja 1970-lukujen kulttuurinen ja yhteiskunnallinen muutos

Suomen uusi kansainvälinen asema

- kytkeytyminen kansainväliseen talouteen kulttuurisesti, taloudellisesti ja poliittisesti
- suomalaisten tulevaisuus osana globaalia järjestelmää

Syventävät kurssit

5. Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan (HI5)

Kurssi tarkastelee Suomen historian keskeisiä kehityslinjoja ennen vuotta 1809 sekä suomalaista kulttuuriperintöä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maamme historialliset kehityslinjat ja niiden yhteydet Itämeren alueeseen
- tuntee Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen.
- ymmärtää suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin
- oppii arvostamaan suomalaista kulttuuriperintöä
- oppii yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta.

Keskeiset sisällöt

Esihistoria

- esihistoria ja tulkinnat suomalaisten ja saamelaisten alkuperästä
- asutus, elinehdot, uskonnot ja uskomukset sekä ulkoiset yhteydet

Suomen liittyminen länsieurooppalaiseen kulttuuriyhteisöön keskiajalla

- Suomi idän ja lännen välimaastossa
- sääty-yhteiskunnan synty
- asutus, elinkeinot, uskonnolliset ja poliittiset muutokset

Uuden ajan uudet tuulet

- uskonpuhdistus ja keskusvallan voimistuminen

Suurvaltakausi

- suurvaltakauden vaikutukset Suomessa
- talous, väestö, koulutus

Vapauden ja hyödyn aika

- kulttuurillinen ja taloudellinen kehitys
- kustavilaiset uudistukset
- kansallisen tietoisuuden ensi askeleet

6. Kulttuurien kohtaaminen (HI6)

Kurssilla tarkastellaan valinnaisesti jonkun tai joidenkin kulttuuripiirien ominaispiirteitä ja nykyaikaa sekä kulttuurien välistä vuorovaikutusta. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Käsiteltävät kulttuurialueet valitaan Euroopan ulkopuolelta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kulttuurin peruskäsitteitä ja oppii ymmärtämään omasta kulttuuristaan poikkeavan kulttuurin arvomaailmaa ja elämäntapaa
- ymmärtää henkisen kulttuurin, yhteiskuntarakenteen, talouselämän ja luonnonolosuhteiden keskinäisen riippuvuuden
- tuntee tarkasteltavan kulttuurin historiallisen kehityksen sekä sen vuorovaikutuksen muiden kulttuurien kanssa
- oppii analysoimaan kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa
- osaa ottaa huomioon kulttuuritaustojen erilaisuuden vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tarkasteltavaksi kulttuurialueeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista:

- Afrikka
- arktiset kulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Intia
- islamin maailma
- Japani
- Kiina
- Korea
- Latinalainen Amerikka
- Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit

Soveltavat kurssit

7. Tutkimuskurssi (HI7)

Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää historiallisen tiedon syntyä ja perehdyttää itse varsinaiseen tutkimusprosessiin ja päätelmien tekemiseen. Samalla opetetaan opiskelijaa löytämään lähteitä ja suhtautumaan niihin kriittisesti ja objektiivisesti. Sen vuoksi on oleellista tutustua kurssin aikataulun niin salliessa Suomen historian lähteiden kannalta oleellisiin arkistoihin.

Kurssin sisältöön kuuluvan lopputyön aiheen päättävät opiskelija ja opettaja yhdessä. Aluksi kurssilla opiskelija perehdytetään lähteiden käyttöön ja tiedon etsimiseen. Kurssin lopussa opiskelijan on tarkoitus esittää päätelmiä, jotka hän on tehnyt työnsä pohjalta. Kurssin kuluessa opiskelija on velvollinen esittämään aikaansaatuja tuloksia opettajalle.

Kurssi arvioidaan numeroilla (4 - 10), tai mikäli opiskelija itse haluaa, voidaan arviointi suorittaa suorituserkinnällä (s).

8. Lohja ennen meitä ja nyt (HI8)

Kurssilla tarkastellaan Suomen historian keskeisiä käännekohtia lohjalaisesta näkökulmasta ja seurataan, miten ne ovat vaikuttaneet Lohjan seudun kehitykseen ja miten ne vaikuttavat yhä lohjalaisessa maisemassa, kulttuuriperinnössä ja talouselämässä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu Suomen historian keskeisimpien käännekohtien ilmenemiseen ja vaikutukseen Lohjalla
- ymmärtää, miten kansalliset ja kansainvälisetkin historialliset tapahtumat ovat vaikuttaneet aikaisempien lohjalaisten elämään
- tulee tuntemaan, miten jotkut aikaisemmat lohjalaiset ovat olleet mukana luomassa myös valtakunnallisen tason historiaa
- oppii tuntemaan Lohjan kehitystä nykyisen kaltaiseksi läntisen Uudenmaan keskuksiksi

Keskeiset sisällöt

- Lohjan esihistoria
- nimistötutkimuksen anti Lohjan historian hahmottamiseksi
- Lohjan kirkkopitäjän hahmottuminen keskiajan ja uuden ajan taitteessa
- Lohja Ruotsinvallan aikana
- Lohja autonomian aikana
- Lohjan kehitys teolliseksi ja taloudelliseksi keskuksiksi 1800- ja 1900-luvulla ja muutokset sen rakenteessa 1900-luvun kuluessa
- 1900-luvun sodat lohjalaisesta näkökulmasta
- Kulttuurielämän vaikuttajia Lohjalla

Arvostelu

Kurssista pidetään päättökoe, ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suorituserkintä.

4.16 Yhteiskuntaoppi

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijoiden käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta. Yhteiskunnan rakennetta ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisen yhteiskunnan, Euroopan ja maailman näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteiden sisällöistä. Se luo opiskelijoille edellytyksiä aktiiviseen ja kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan.

Opetus perustuu keskeisiin yhteiskuntaeettisiin arvoihin, kuten oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoon, sosiaaliseen vastuuseen, ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, työn ja yrittäjyyden arvostukseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen.

Aihekokonaisuudet

Yhteiskuntaopin opetuksessa opetuksen aihekokonaisuudet otetaan laajalti huomioon. Kaikissa oppiaineen kurseissa painottuvat vahvasti kulttuuri-identiteetin ja kulttuurien tuntemuksen sekä hyvinvoinnin ja turvallisuuden teemat. Samoin aktiivisen kansalaisuuden ja yrittäjyyden teema painottuu yhteiskuntaopin opetuksessa. Yhteiskuntaoppi antaa aineksia oman elämänsä rakentamiseen ja ohjaa avarakatseiseen toisina jättelevien kunnioittamiseen ja yhteiseen vastuunkantamiseen. Kestävän kehityksen ajatus tulee esille voimakkaasti yhteiskuntaopin opetuksessa. Teknologia ja yhteiskunta sekä viestintä ja mediaosaaminen painottuvat niin yhteiskuntaopissa kuin historiassakin. Erityisesti aktiivinen osallistuminen korostuu yhteiskuntaopissa. Tarkoituksena on saada opiskelijat toimimaan aktiivisina yhteiskunnan jäseninä. Tämän tarkoituksensaavuttamiseksi toimitaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä yhteiskunnan julkisten ja yksityisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteiskunnan olemuksen historiallisen kehityksen tuloksena
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- on selvillä vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksista kansalaisyhteiskunnassa ja osaa myös käyttää niitä
- pystyy hankkimaan ajankohtaista tietoa eri lähteistä sekä arvioimaan kriittisesti verbaalista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- kykenee muodostamaan itselleen perustellun näkemyksen ristiriitaisista ja arvosidonnaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- saa edellytyksiä vastuuntuntoisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja suvaitsevan yhteiskunta-käsityksen rakentamiseen.

Arviointi

Yhteiskuntaopin oppimisen arvioinnissa huomio kiinnitetään oppimäärän asiasisällön ja keskeisten käsitteiden hallintaan, opiskelijan valmiuteen ilmaista tietonsa jäsentyneesti sekä arvioida ja tulkita yhteiskunnallisia ilmiöitä ja eri tavoin esitettyä sanallista, numeerista ja graafista informaatiota kriittisesti. Näitä valmiuksia arvioidaan kurssien yhteydessä monipuolisten koetehtävien avulla tai käyttämällä vaihtoehtoisia arviointikeinoja.

Pakolliset kurssit

1. Yhteiskuntatieto (YH1)

Kurssi perehdyttää valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen järjestelmään ja keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet
- omaksuu tasapainoisen ja analyttisen näkökulman yhteiskuntaan
- tuntee hyvinvointiyhteiskunnan perusteet.

Keskeiset sisällöt

Suomalaisen yhteiskunnan kehitys

- Suomen väestörakenne
- hyvinvointivaltion rakentuminen
- hyvinvointivaltion mahdollisuudet

Valta

- valta käsitteenä ja vallankäytön muodot
- poliittiset järjestelmät

Vaikuttaminen

- demokratia ja kansalaisyhteiskunta
- globaali vaikuttaminen
- vaikuttamisen haasteet

Oikeusvaltio ja turvallisuusjärjestelmät

- perusoikeudet
- tuomio- ja järjestysvalta
- turvallisuuspolitiikka ja vaihtuvat uhkakuvat

Sosiaalipolitiikka

- tarkoitus, tehtävä ja muodot

2. Taloustieto (YH2)

Kurssi johdattaa ymmärtämään talouselämän toimintaperiaatteita. Se pohjautuu taloustieteisiin. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kuluttajan, yritysten ja valtioiden näkökulmasta. Kurssilla tutustutaan talouselämään erityyppisten tilastojen ja muiden lähteiden avulla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kansantalouden keskeisiin perusteisiin, käsitteisiin ja teorioihin
- tutustuu Suomen ja kansainvälisen talouselämän nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin
- saa taitoja tehdä jokapäiväisiä taloudellisia päätöksiä ja tarkastelee taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta
- tuntee työnteon ja yrittäjyyden merkityksen kansantaloudelle.

Keskeiset sisällöt

Suomalaisten elinkeinot

- alkutuotanto
- teknologia ja teollistuminen
- palveluyhteiskunta

Taloudellinen toiminta ja yritykset

- talouden peruskäsitteet
- kysyntä, tarjonta ja tasapaino markkinatalouden perusteina
- kilpailu ja sen muodot
- yritystoiminta ja kuluttaja

Talouselämän vaihtelut ja häiriöt

- taloudellinen kasvu
- keynesiläisyys ja monetarismi talouden häiriöiden vaihtoehtoisina ratkaisumalleina

Rahapolitiikka ja rahoitusmarkkinat

- markkinoiden vapautuminen
- rahoitusmarkkinoiden rakenne
- rahapolitiikka ja korko

Julkinen talous ja talouspolitiikka

- verotus ja finanssipolitiikka
- politiikka ja markkinavoimat
- tulopolitiikka

Suomi kansainvälisessä kaupassa

- kansainvälistyvä talous ja Suomi
- globalisaation vaikutuksia

Suomen talouden tulevaisuudennäkymät

- uhkatekijät, mahdollisuudet ja kasvun rajat

Syventävät kurssit

3. Kansalaisen lakitieto (YH3)

Kurssi antaa perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja opettaa opiskelijaa valvomaan omia oikeuksiaan sekä hoitamaan yksinkertaiset oikeustoimet itse.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja sen keskeisistä periaatteista
- saa perustiedot Suomen tuomioistuinlaitoksesta ja kansalaisen kannalta merkittävistä kansainvälisistä tuomioistuimista
- oppii hoitamaan itse tavanomaisimmat oikeusasiat
- tuntee oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana
- kykenee löytämään ja oppii käyttämään keskeisiä oikeudellisen tiedon lähteitä
- haluaa toimia oikein ja lainmukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Lakitiedon perusteet

- Suomen oikeushistoria
- oikeusjärjestys ja oikeusjärjestelmä
- peruskäsitteet
- oikeudellisen tiedon hankkiminen

Kansalaisen yleisimmät oikeustoimet

- perheoikeus
- työoikeus
- kuluttajansuoja
- velka, takaus ja maksukyvyttömyys
- asuminen
- muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin

Rikos- ja prosessioikeus

- oikeudenkäynti ja sen vaihtoehdot
- rangaistukset
- kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen

4. Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni (YH4)

Kurssi perehdyttää opiskelijat Euroopan unionin toimintaan, yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa sekä kannustaa osallistumaan ajankohtaiseen Euroopan unionista käytävään keskusteluun.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa monipuolista ja syventävää tietoa Euroopan unionista ja sen toiminnasta

- oppii toimimaan Euroopan unionin kansalaisena
- tuntee Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja, mahdollisuuksia ja uhkia
- osaa hankkia Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa vertailevaa tietoa
- ymmärtää Euroopan yhdentymisen vaikutuksen oman elämänsä ja Suomen poliittisen järjestelmän kannalta.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen identiteetti

- yhteiset eurooppalaiset arvot
- Euroopan unionin kansalaisuus

Vaikuttaminen ja vallankäyttö Euroopan unionissa

- Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmä
- suomalaiset Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmässä
- erilaiset jäsenet

Euroopan unionin alueelliset vaikutukset

- nuorten opiskelu ja työnteko EU:ssa
- alueitten unioni kansalaisen näkökulmasta

Euroopan unionin haasteet

- EU:n laajeneminen
- yhteinen turvallisuuspolitiikka
- EU ja globaalit järjestelmät

Soveltavat kurssit

5. Vuosi Yrittäjänä I – Yrityksen perustaminen, rahoitus ja markkinointi (YH5)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saa taloustiedon opetusta ja yrittäjäyyskasvatusta yhdessä opettajan ja liike-elämän edustajien kanssa. Kurssi on osa kansainvälistä Junior Achievement – Young Enterprise – järjestön toimintaa. Kurssin aikana nuoret perustavat oikeita miniyrityksiä, jotka tuottavat palveluita tai tuotteita. Tavoitteena on löytää nuorten omien vahvuuksien kautta heidän mielestään hyvä liikeidea. Yrityksen organisaatio ja vastuualueet jaetaan ryhmän kesken omien vahvuuksien ja kiinnostusten kautta. Kurssin aikana nuoret oma-aloitteisesti suunnittelevat miniyrityksensä toimintaa. Nuori Yrittäjäyys – toimisto hoitaa koulutusohjelman koordinoitua ja välittää yhteyksiä yrityksiin ja neuvonantajiin.

Keskeiset sisällöt

Hyvän tiimin työtavat. Liikeideat ja niiden testaus. Ideariihi ja positiivi- sekä negatiivitestaus. Projektimaisen toimintatavan käyttö ja vuorovaikutus liike-elämän edustajien kanssa. Tiimityö-, päätöksenteko- ja kommunikaatiotaidot. Henkilökohtaisten vahvuuksien etsiminen ja taitojen kehittäminen. Yrityksen organisaation tarkoitus ja vastuualueet. Organisaation toiminnan avainasiat ja yhteisten tavoitteiden asettaminen.

Yrityksen rahoituksen tarve ja sen järjestäminen. Rahoituksen riskit ja riskien analysointi ja minimointi. Tuotettava tuotteen tai palvelun tuotannon järjestäminen ja markkinointi.

Opetusmuodot

Käytännön työtä luokkahuoneessa 20 %, yritysmaailmassa 80 %. Osallistuminen alueellisille ja valtakunnallisille Nuori Yrittäjyys – messuille.

Arviointi

Arviointi suoritetaan sekä opettajan että Ny – messujen raadin ja neuvonantajien yhteistyönä. Arvioinnin kohteena on ryhmä ja oppilas yksilönä. Alueellisilla messuilla tuomaristo teettää kahden päivän aikana erilaisia taito ja tieto tehtäviä ja haastattelee ny – oppilaat. Tuomaristo antaa heille arvosanta kouluarvosanoin 4 – 10. Tuomaristo koostuu liike-elämän edustajista, oppilaitoksen edustajista sekä aikaisempien vuosien ny – oppilaiden edustajista. Lukuvuoden aikana olevien Nuori yrittäjyys kilpailujen menestys vaikuttaa arvosanaan. Painotus on miniyrityksen käytännön töissä sekä oppilaan omissa luovissa ratkaisuisa.

Kurssista voi halutessaan saada myös pelkän suoritusmerkinnän S.

6. Vuosi Yrittäjänä II - Company Program (YH6)

Raportointi ja yrityksen edustajana toimiminen

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saa taloustiedon opetusta ja yrittäjyyskasvatusta yhdessä opettajan ja liike-elämän edustajien kanssa. Kurssi on osa kansainvälistä Junior Achievement – Young Enterprise – järjestön toimintaa. Lukuvuoden aikana perustetun yrityksen edustaminen messuilla ja yrittäjyyskilpailuissa Suomessa ja ulkomailla. Lehdistön ja mediatilaisuuksien pitäminen. Talouden seuranta ja raporttien laadinta. Cambridge – kansainväliseen yrittäjyystenttiin osallistuminen. Nuori Yrittäjyys – toimisto hoitaa koulutusohjelman koordinoointia ja välittää yhteyksiä yrityksiin ja neuvonantajiin.

Keskeiset sisällöt

Yrityksen edustaminen messuilla. Yrityksen edustajan työkalut ja niiden tekeminen. Yrityksen raportit ja niiden tekeminen. Osavuosiraportti, raportti nuorten ideointi kisoihin, Vuosiraportti, Annual Report. Talouden raportit ja seuranta. Raportit laaditaan omasta yrityksestä ja sen toiminnasta suomen ja englannin kielellä. Yritysesittely ja sen tärkeys. Oman yrityksen esittely suomen ja englannin kielellä. Pääasiallinen opetuskieli on suomi, mutta yrityksen edustamiseen ulkomailla ja Cambridge- tenttiin valmistautumien tapahtuu englannin kielellä. Lukion ja toisen asteen yritysesittely ja raportointi kieli on suomi ja englanti. Tuomariston haastattelut suoritetaan pääasiassa englanninkielellä.

Opetusmuodot

Käytännön työtä luokkahuoneessa 20 %, yritys maailmassa 80 %. Osallistuminen alueellisille, valtakunnallisille ja Pohjoismaisille Nuori Yrittäjyys – messuille ja Suomen parhaat pääsevät kansainvälisille Junior Achievement messuille eli MM – messuille.

Arviointi

Arviointi suoritetaan sekä opettajan että Ny – messujen raadin ja neuvonantajien yhteistyönä. Arvioinnin kohteena on ryhmä ja oppilas yksilönä. Valtakunnallisilla messuilla tuomaristo teettää kahden päivän aikana erilaisia taito ja tieto tehtäviä ja haastattelee ny – oppilaat. Tuomaristo antaa heille arvosanta kouluarvosanoin 4 – 10. Tuomaristo koostuu liike-elämän edustajista, oppilaitoksen edustajista sekä aikaisempien vuosien ny – oppilaiden edustajista. Lukuvuoden aikana olevien Nuori yrittäjyys kilpailujen menestys sekä Cambridge- kansainvälinen yrittäjyystentti vaikuttavat arvosanaan. Painotus on miniyrityksen käytännön töissä sekä oppilaan omista luovissa ratkaisuisissa.

Kurssista voi halutessaan saada myös pelkän suoritusmerkinnän S.

4.17 Psykologia

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskeleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa kriittistä ajatteluaan.

Opetuksessa luodaan edellytykset psykologisen tiedon ymmärtämiseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaalisiin, kulttuurisiin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta.

Opetuksessa käsitellään psykologisen tiedon luonnetta ja tiedon muodostumista painottaen ajankohtaisen tutkimuksen ja tutkimusperinteen keskeisiä sisältöjä.

Opetuksen tavoitteet

Psykologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä, kysymyksenasetteluja ja tiedonhankintakeinoja sekä tietää psykologian tutkimustuloksia ja pystyy niiden pohjalta arvioimaan tieteellisen tiedon mahdollisuuksia ja rajoituksia
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan elämäntilanteidensa ja mahdollisuuksiensa tunnistamiseen, oman psyykkisen kasvunsa ja hyvinvointinsa edistämiseen, opiskeluunsa sekä ajattelunsa, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta
- kehittää valmiuksiaan sosiaaliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan, yhteiskunnallisten ja kulttuurillisten muutosten - kuten teknologisen kehityksen - tunnistamiseen ja kohtaamiseen sekä erilaisista kulttuuritaustoista ja yhteiskunnallisista oloista tulevien ihmisten toiminnan ymmärtämiseen.

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden kognitiivisesti korkeatasoiseen ymmärrykseen tähtäävään osaamiseen. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamista ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelijan tulee osoittaa, että hän on ymmärtänyt opiskelemaansa asiat ja että hän pystyy soveltamaan oppimaansa tietoa.

Aihekokonaisuudet

Lohjan Yhteislyseon lukion psykologian opetuksessa aihekokonaisuudet otetaan huomioon laajalti. Oppiaineen erityisluonteen takia erityisen vahvasti opetus painottuu hyvinvoinnin ja turvallisuuden teemaan, jota tarkastellaan luonnollisesti voimakkaimmin psyykkisen hyvinvoinnin näkökulmasta. Aktiivisen kansalaisuuden ja yrittäjyyden sekä teknologian ja yhteiskunnan teemaa psykologian opiskelussa käsitellään lähinnä ohjaamalla opiskelijoita tuntemaan kognitiivisen prosessoinnin

yleisiä periaatteita ja tiedostamaan ne omassa ajattelussaan ja ohjaamalla häntä kehittämään ajattelu- ja oppimisprosessejaan. Kulttuuri-identiteetin ja kulttuurien tuntemusta käsitellään lähinnä eri kursseissa esille tulevan psykologiatieteen historiallisten kehityslinjojen tarkastelun sekä sosiaalipsykologisten teemojen yhteydessä. Viestintä- ja mediaosaamisen taitoja psykologiassa harjaannutetaan konstruktivistiseen oppimiseen tähtäävien opetusmetodien avulla kaikissa kursseissa. Soveltavakurssi Reettoreiden ajasta satelliittikanavien aikaan on historian ja psykologian integraatiokurssi, joka osana mediadiplomin suoritusta keskittyy kokonaisuudessaan viestintä- ja mediaosaamisen teemaan. Saman teeman käsittelyä tukee myös psykologian soveltava kurssi, Tutkimuskurssi. Kestävän kehityksen teema psykologian opetuksessa toteutuu lähinnä käsiteltäessä ihmisen minäkuvaa ja ohjattaessa opiskelijoita kasvamaan oman itsensä hyväksymisessä.

Pakollinen kurssi

1. Psykykinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus (PS1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu psykologiaan tieteenä ja psykologian soveltamiseen yhteiskunnan eri alueilla
- ymmärtää erilaisia tapoja tutkia ja selittää ihmisen toimintaa
- tietää psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten emootio, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa näitä kuvaavien käsitteiden avulla
- ymmärtää oppimista psykologiseen tietoon tukeutuen ja osaa pohtia psykologisen tiedon avulla omaa opiskeluaan
- osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa sosiaalisen vuorovaikutuksen tarkastelussa ja ymmärtää itseään ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

- psykologia tieteenä: psykologian tutkimuskohteet ja sovellusalueet, psykologisen tiedon muodostuminen, keskeisiä lähestymistapoja psykologisten ilmiöiden selittämiseen
- psyykkisen toiminnan luonne: psykologian peruskäsitteitä, toimintaa ohjaavia psyykkisiä, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä
- oppimisen psykologian perusteet ja sovelluksia
- sosiaalipsykologian perusteita, kuten ryhmädynamiikka, roolit ja normit

Syventävät kurssit

2. Ihmisen psyykinen kehitys (PS2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen perustana olevia psykologisia, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä ja näiden keskinäistä riippuvuutta

- tietää keskeisiä kehityspsykologisia teorioita ja osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa omaan elämäänsä
- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen jatkuvan monimuotoisena koko elämän ajan
- ymmärtää yksilön kehitykseen liittyviä mahdollisia ongelmia ja ymmärtää, että kehitykseen voidaan vaikuttaa
- ymmärtää, miten psyykkistä kehitystä tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

- yksilön psyykkinen kehitys elämän eri vaiheissa
- psyykkisen kehityksen osa-alueet kehityspsykologisten teorioiden valossa
- psyykkisen kehityksen yhteydet biologisiin tekijöihin, esimerkiksi perintötekijöihin ja hermoston kehitykseen
- sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kulttuurin merkitys ihmisen psyykkisessä kehityksessä
- psyykkisen kehityksen ongelmia ja niihin vaikuttaminen
- psyykkisen kehityksen tutkiminen

3. Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet (PS3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kognitiivisten perusprosessien, kuten tarkkaavaisuuden, havaitsemisen ja muistin toiminnan periaatteita
- ymmärtää vireystilan säätelyä ja sen merkitystä ihmisen hyvinvoinnin kannalta
- ymmärtää hermoston perusrakenteen ja toiminnan periaatteita sekä niiden yhteyden kognitiivisiin perustoimintoihin
- tietää, miten kognitiivisia perusprosesseja ja hermoston toimintaa tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

- kognitiiviset perusprosessit
- vireystilan säätely, nukkuminen ja uni
- hermoston rakenne, hermosolun ja hermoverkkojen toiminta ja niiden yhteys psyykkisiin toimintoihin
- kognitiivisen toiminnan häiriöt ja aivovauriot sekä niiden kuntoutus
- kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimus ja sovelluksia

4. Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta (PS4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen toiminnan olevan sekä tietoisien ohjauksen että tiedostamattomien tekijöiden vaikutuksen alaisista
- tutustuu motivaation ja emootioiden perusteorioihin ja tietää, miten ihmisen motivaatiota ja emootioita koskeva tutkimustieto syntyy niiden pohjalta
- ymmärtää, miten motivaatio, emootiot ja kognitiiviset toiminnot muodostavat dynaamisen toimintaa ohjaavan kokonaisuuden
- ymmärtää, miten motivaatio ja emootiot ovat yhteydessä yksilön ja yhteisön hyvinvointiin
- ymmärtää tietoisuuden, ajattelun ja kielen merkityksen ihmisen toiminnassa

- ymmärtää taitavan ajattelun, älykkyyden, asiantuntijuuden ja luovuuden edellytyksiä ja kehittämismahdollisuuksia yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- eritasoiset motiivit sekä motivaation kehittäminen ja ylläpitäminen
- tunteet moniulotteisina prosesseina sekä niiden muodostuminen, ilmeneminen ja merkitys
- motivaation ja emootioiden perusteoriat ja tutkimus
- motivaation, emootioiden ja kognitiivisten toimintojen keskinäiset vaikutukset ihmisen toiminnassa
- motivaation, emootioiden ja niiden säätelyn yhteys hyvinvointiin yksilö- ja yhteisötasolla
- motivaation ja tunteiden yhteydet sosiaaliin ja kulttuurisiin tekijöihin sekä motivaation ja tunteiden biopsykologinen perusta
- korkeatasoinen kognitiivinen toiminta, kuten ajattelu, ongelmanratkaisu ja päätöksenteko

5. Persoonallisuus ja mielenterveys (PS5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää persoonallisuuskäsitteen laaja-alaisuuden ja tietää, millaisin tutkimusmenetelmin persoonallisuutta koskeva tieto on syntynyt
- ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen
- ymmärtää mielenterveyden määrittelyn vaikeuden sekä sen, miten psyykkiset, biologiset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät ovat yhteydessä mielenterveyteen
- tietää keskeisiä mielenterveyden häiriöitä ja niiden erilaisia hoitomuotoja
- tietää psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämisen keinoja.

Keskeiset sisällöt

- persoonallisuuspsykologian keskeisiä käsitteitä, esimerkiksi minuus ja identiteetti
- persoonallisuuden määrittely ja selittäminen psykologian eri näkökulmista
- persoonallisuuden tutkiminen
- mielenterveyteen vaikuttavat tekijät ja mielenterveyden häiriöt
- psykoterapia ja lääkehoito mielenterveyden ongelmien hoidossa
- psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitäminen

Soveltavat kurssit

6. Ihmissuhdekurssi (PS6)

Kurssin tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään ihmissuhteisiin liittyvää moniulotteisuutta
- saa tietoa kehityksikäänsä kuuluvista kehitystehtävistä
- oppii soveltamaan psykologista tietoutta oman minäkuvansa rakentamiseen sekä toisten kanssa toimimiseen

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutustaidot

- itsetuntemus
- psyykkinen työ erilaisissa vaikeuksissa

Arvostelu

- Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

7. Tutkien ymmärrystä ihmismieleen (PS7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan käyttäytymistieteellisen tutkimuksen perusteita
- oppii arvioimaan kriittisesti tieteellistä tutkimusta
- perehtyy johonkin psykologiseen kysymykseen
- harjoittelee tieteellisen tutkielman laatimista

Keskeiset sisällöt

- käyttäytymistieteellisen tutkimuksen käyttämät menetelmät
- tutkimusraportin/tieteellisen kirjoitelman laadinta
- tutkimusprojektin toteutus
- valmiiden tuotosten arviointi

Arvostelu

- Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

8. Yksin vai ryhmässä? (PS8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen kehittymisen yksilöksi ja yhteisön jäseneksi
- saa tietoa vuorovaikutussuhteen syntyyn vaikuttavista tekijöistä
- ymmärtää erilaisten ryhmien merkityksen yksilön ja yhteiskunnan kannalta
- kykenee ymmärtämään ryhmädynamiikkaa ja itseään ryhmän jäsenenä
- saa tietoa vuorovaikutusta tutkivista tieteistä ja yleisistä niiden käyttämisestä tutkimusmenetelmistä

Keskeiset sisällöt

- yksilön sosiaalistuminen yhteisön jäseneksi
- sosiaalinen vaikuttaminen, kuten viestintä ja asenteet
- ryhmien synty ja rakenne
- ryhmäsuhteet
- vuorovaikutus-tutkimuksen menetelmiä

Kurssin arvostelu

- Kurssista pidetään päättökoe ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suoritusmerkintä.

9. Aivot, kartta mielen maailmaan (PS9)

Kurssin tavoitteet

Kurssin tavoite on, että opiskelija

- perehtyy aivotutkimukseen ja sen viimeaikaisiin tuloksiin
- oppii ymmärtämään ihmisen toiminnan olevan viime kädessä johdettavissa hermostollisiin prosesseihin
- saa tietoa aivoperäisistä sairauksista ja niiden vaikutuksesta käyttäytymiseen
- oppii "huolehtimaan" aivoistaan

Keskeiset sisällöt

- aivojen rakenne ja toiminta
- aivotutkimuksen menetelmät
- aivojen toimintahäiriöt ja aivovauriot
- aivojen osuus psyykkisten prosessien säätelyssä
- aivotointojen osuus psyykkisen käyttäytymisen häiriöissä

Arvostelu

- Kurssista pidetään päättökoe ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suorituserkintä.

10. Reettoreiden ajasta satelliittikanavien aikaan - vaikuttamista ja vaikutetuksi tulemista kaipaava ihminen, (PS10)

Kurssilla tarkastellaan historiatiedettä ja psykologiaa integroiden mediaa ja mediavaikuttamista osana inhimillistä kulttuuria sekä perehdytään psykologisiin seikkoihin, jotka vaikuttavat median toimintaan ja median viestien vastaanottamiseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy esimerkein mediavaikuttamisen historian
- tutustuu nykyisten mediavälineiden muotoutumiseen
- hahmottaa psyykkisen vaikuttamisen periaatteita
- ymmärtää mediavälineiden tehoon vaikuttavia psyykkisiä mekanismeja

Keskeiset sisällöt

- vaikuttamisen ja tiedonvälityksen historialliset kehityslinjat vanhalla- ja keskiajalla
- modernien mediavälineiden synty ja kehitys
- inhimillisen tiedonhankinnan pääperiaatteet
- ihmisen sisäisten psyykkisten prosessien vaikutus ihmisen käyttäytymisessä

Arvostelu

- Kurssista pidetään päättökoe ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kurssista numero- tai suorituserkintä.

11. Psykologiaa syväprosessoiden (PS11)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii näkemään kurssirajat ylittäviä kokonaisuuksia psykologisista teemoista
- valmentautuu reaalikoetta varten

Keskeiset sisällöt

- psykologian perusteet
- reaalityöskentelyn periaatteet

Arvostelu

- Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

4.18 Musiikki

Lukion musiikinopetus perustuu ajatukseen, että musiikki on merkittävä osa ihmisen kulttuuria.

Musiikinopetus tähtää siihen, että opiskelija tiedostaa musiikkisuhteensa ja syventää sitä.

Omakohtainen musiikkisuhteiden vahvistaminen vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä tukee itsetuntoa. Opiskelija oppii ymmärtämään musiikin monenlaisia ilmenemismuotoja ja merkityksiä.

Tehtävänä on tarjota elämyksiä, taitoja ja tietoja, jotka lisäävät opiskelijan musiikillista sivistystä ja rohkaisevat häntä elinikäiseen musiikin harrastamiseen.

Musiikinopetuksessa on keskeistä opiskelijan oma ilmaisu, luovuus, vuorovaikutustaidot ja myönteiset kokemukset. Musiikillinen osaaminen, ajattelu ja kyky oman toiminnan arviointiin kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Yhdessä musisoiminen on ainutlaatuisia ryhmätoimintaa, joka vahvistaa sosiaalisia ja kommunikaatiotaitoja. Musiikin tuottaminen - laulaminen, soittaminen ja musiikillinen keksintä - ja kuunteleminen ovat opetuksen keskeisiä sisältöjä. Oppisisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilainen suuntautuminen ja lähtötaso. Musiikin kursseilla pyritään tarjoamaan jokaiselle mielekkäitä musiikillisia tehtäviä.

Taideaineena musiikki tukee ja luo koulun kulttuuritoimintaa. Se on tärkeä osa koulun juhlia ja muita tapahtumia. Musiikinopiskelu syventää oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Se auttaa arvostamaan kulttuurien monimuotoisuutta ja ymmärtämään kulttuurien- ja taiteidenvälisiä vuorovaikutusta. Opiskelija saa valmiuksia taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikin alalla ja median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.

Opetuksen tavoitteet

Musiikinopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tiedostaa oman suhteensa musiikkiin ja kykenee arvioimaan sitä sekä oppii arvostamaan erilaisia käsityksiä musiikista
- oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, laulaen ja soittaen
- kehittää taitoaan kuunnella musiikkia ja tulkita kuulemaansa, myös musisoidessaan
- syventää tietojansa musiikin eri tyyleistä, lajeista ja historiasta

- tunnistaa oman kulttuuri-identiteettinsä sekä oppii ymmärtämään musiikkikulttuurien monimuotoisuutta ja toimimaan kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa
- oppii ymmärtämään musiikin ja äänen merkitystä mediassa
- osaa toimia vastuullisesti ja pitkäjänteisesti aktiivisessa vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa
- osaa asettaa musiikinopiskelulle tavoitteita ja arvioida niiden toteutumista.

Arviointi

Musiikinopetus tarjoaa samanaikaisesti useita tapoja kehittää opiskelijoiden muusikkoutta ja musiikillista osaamista. Kukin opiskelija syventää musiikillisia valmiuksiaan sekä itsenäisesti että yhdessä ryhmän kanssa. Nämä musiikinopiskelun erityispiirteet edellyttävät jatkuvaa ja monipuolista arviointia, jolla suunnataan ja tarkennetaan oppimisprosessin kulkua. Arviointi tukee myönteisesti opiskelijan musiikillista edistymistä ja hänen musiikkisuhteensa syventymistä.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Opiskelijan itsearviointi on olennainen osa arviointia. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa, ei hänen musikaalisuuttaan.

Pakolliset kurssit

1. Musiikki ja minä (MU1)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää oman tapansa toimia musiikin alueella. Hän pohtii oman musiikkisuhteensa kautta musiikin merkitystä ihmiselle ja ihmisten väliselle vuorovaikutukselle. Hän tutkii omia mahdollisuuksiaan musiikin tekijänä ja tulkitsijana, kuuntelijana sekä kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan.

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ilmaisun välineenä. Kurssilla syvennetään musiikin peruskäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääninympäristöään ja perehtyy kuolonhuoltoon.

2. Moniääninen Suomi (MU2)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Opiskelija tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja ja oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisen taidemusiikin vaikutuksia suomalaiseen musiikkikulttuuriin.

Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisoimista ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman ilmaisun sekä kuuntelu- ja kommunikointivalmiuksien kehittämiseen. Sisältöjen tulee edustaa eri musiikinlajeja: populaari-, taide- ja perinnesäveltäjämusiikkia.

Syventävät kurssit

3. Ovet auki musiikille (MU3)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikinlajeja ja musiikkikulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Hän tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista. Kurssilla tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin. Opiskelija kehittää musisointi- ja tiedonhankintataitojaan.

4. Musiikki viestii ja vaikuttaa (MU4)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa ja mediassa. Opiskelija perehtyy musiikin osuuteen esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä ja internetissä sekä tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen. Sisältöjen tarkastelussa ja työskentelytavoissa painottuu monipuolisuus. Musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa tai itse tuotettua materiaalia.

5. Musiikkiprojekti (MU5)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja. Kyseessä voi olla esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin, äänite tai taiteidenvälinen projekti.

Soveltavat kurssit

6. Sävellyskurssi (MU6)

Jos sävellät musiikkia jollakin soittimella, tietokoneella tai tavallisesti kynällä, saat siitä kurssin, kunhan opettaja on musiikkisi hyväksynyt.

Huom. Suoritettava hyväksytysti: arvosana S.

7. Vapaan säestyksen kurssi (MU7)

Kurssin tavoitteena on harjoitella ja opetella säestämään pianolla tai kitaralla tuttua ja tuntematontakin musiikkia.

Huom. Ryhmän koko enintään 12 oppilasta. Suoritettava hyväksytysti: arvosana S.

8. Bändikurssi (MU8)

Kurssi on tarkoitettu opiskelijalle, joka haluaa musisoida pienryhmässä. Kurssilla on ryhmäsoittoa ja omaa harjoittelua. Ryhmän koko enintään 10 oppilasta.
Suoritettava hyväksytysti: arvosana S.

9. Kuorokurssi 1 (MU9)

Kurssi on tarkoitettu opiskelijalle, joka mielellään laulaa muiden kanssa. Ohjelmisto klassisesta poppiin suunnitellaan yhdessä. Esiintymistä koulun eri tilaisuuksissa. Kuorokurssi kokoontuu joka viikko kaksi tuntia kerrallaan.
Huom. Sopii kaikille luokille. Suoritettava hyväksytysti: arvosana S.

10. Kuorokurssi 2 (MU10)

Esitiedot: MU 9

11. Kuorokurssi 3 (MU11)

Esitiedot: MU 10

12. Musiikin esiintymiskurssi (MU12)

Laulajat ja erilaisten soittimien taitajat voivat valita kurssin, jossa tavoitteena on esiintyä koulun juhlissa ja muissa tilaisuuksissa vähintään viisi kertaa kouluvuosien aikana.
Huom. Suoritettava hyväksytysti: arvosana S.

13. Musiikin lukiodiplomi (MU13)

Musiikin lukiodiplomin voi saada opiskelija, joka on suorittanut vähintään kolme musiikkikurssia. Opiskelija suorittaa diplomin kokoamalla portfolion. Se sisältää 3-5 työtä, jotka voivat edustaa esimerkiksi seuraavia alueita : esittäminen, laulaminen ja soittaminen, säveltäminen, soittaminen ja improvisointi, kuuntelu, kuullun analysointi ja musiikkikritiikki ja kirjoitelma. Lukiodiplomin suorittaminen on ohjattua toimintaa ja sitä tehdään diplomikurssilla. Diplomin tehtävien arviointiin osallistuu oman opettajan lisäksi ulkopuolinen arvostelija.

4.19 Kuvataide

Lukion kuvataideopetuksessa opiskelija oppii tulkitsemaan, arvostamaan ja arvottamaan omaa ja muiden kuvallista kulttuuria. Kuvataideopetuksen tarkoituksena on kehittää opiskelijan ymmärrystä yhteiskunnan ja ympäristön visuaalisista ilmiöistä ja niiden merkityksistä. Omakohtainen taiteellinen työskentely antaa opiskelijalle mahdollisuuden taiteesta nauttimiseen, onnistumisen kokemuksiin ja itselle tärkeiden asioiden ilmaisemiseen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan mielikuvituksen, luovan ajattelun ja assosiaatiokyvyn kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan ja perustelemaan esteettisiä ja eettisiä arvovalintojaan omassa elämässä, kuvataiteessa, mediassa ja kulttuuriympäristössä. Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää taiteen merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Opetuksessa syvennetään visuaalisen kulttuurin yleissivistyksen perusteet ja luodaan riittävät edellytykset jatko-opinnoille.

Opetuksen sisältöjä ovat kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu, taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen, ympäristön suunnittelu, arkkitehtuuri ja muotoilu sekä median visuaaliset tekstit.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, jossa taidolliset ja tiedolliset sisällöt täydentävät toisiaan. Oppisisällöistä rakennetaan teemallisia kokonaisuuksia ja opetuksessa tehdään yhteistyötä eri taiteen- ja tieteenalojen kanssa. Opetuksen lähtökohtana on opiskelijan oma kokemus, jonka pohjalta opiskelija toteuttaa monipuolisia kuvien tuottamis- ja tulkintaprosesseja. Oppiaineiden välistä yhteistyötä tehdään kouluympäristön viihtyvyyden ja kulttuuritoiminnan lisäämiseksi. Opiskelija hankkii projekti- ja kulttuuriosaamista työskennellessään yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa.

Kuvataiteen opetukseen aihekokonaisuudet lukiossamme soveltuvat hyvin - kuvataidehan on ala, joka vaatii laaja-alaista näkemystä ja kokemuksellisia taitoja. Se integroi täydellisesti eri kouluaineiden sisältöjä yhteen, nykytaiteilijan/taideopiskelijan rooli on näin haastava ja vaativakin - kasvavat yhteiskunnalliset ja yksilökeskeiset kysymykset aktualisoituvat kuvallisessa ilmaisussa, ja tavoitteena on tiedostava subjekti, joka osaa löytää oman punaisen lankansa yhä laajenevasta tietojen, teknologian ja kuvien verkosta, johon nyky-yhteiskuntamme on linkkiytynyt.

Jokaisella kuvataiteen tunnilla pelkkä läsnäolo edellyttää aktiivisuutta ja yritteliäisyyttä - taideobjektit eivät synny ilman omaa, vahvaa henkistä ja fyysistä panostusta. On uskottava omiin näkemyksiin ja toimittava niiden hyväksi. Jokaisen kuvataidetunnin haasteena on myös turvallisuuskysymysten olemassaolo. Miten luokkatila on käytetty kaikkia hyödyntävällä tavalla? Miten henkinen, sosiaalinen ja fyysinen hyvinvointi toteutuu tunneilla? Oppilaan tulee tuntea henkistä luottamusta luokkatilanteessa muuten kuvallinen tuottaminen on vaikeaa.

Jatkuvan materiaalinkäytön myötä kestävä kehityksen kysymykset ovat läsnä jokapäiväisissä luokkatilanteissa. Kuvataiteen opetuksessa otetaan erityisesti huomioon kierrätyksen mahdollisuudet - tiukat budjetit ovat tosin helpottaneet linjaa ajamalla kuvataideopettajat kierrätyksen suosijoiksi. Myös paperinkierrätys kuuluu oleellisena osana tuntityöskentelyyn. On tärkeää, että opettaja tiedostaa eri aineiden (liuotinaineet, maalit yms.) käytön vaikutukset ympäristöön ja yksilöihin ja näin omalla esimerkillään pyrkii ohjaamaan oppilaita ympäristöystävälliselle linjalle.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus ovat oleellinen osa jokapäiväistä kuvataideopetusta. Jokaisen kuvataidetehtävän yhteydessä opettaja määrittelee viitekehyksen ja tarjoaa mallinsa, esikuvansa ja lähtökohtansa opiskelijalle. Näistä kulttuurisista malleista opiskelija muokkaa omansa. Jokaisen kuvataidetunnin tavoitteena on kasvattaa omasta identiteetistään tietoista yksilöä, ja tätä peilausta tukevat eri kulttuurien tuntemus joko samaistumisen taikka eriytymisen kautta.

Monikulttuurisuus on aina ollut tärkeä osa kuvataiteellista lähestymistapaa ja taiteilijat ovat olleet jopa pioneerejä uusien näkökulmien löytämisessä ja sulauttamisessa. Nykytaide on myös globalisoitunutta - sekä hyvässä että pahassa.

Teknologinen kehitys on voimakkaasti levittäytynyt myös kuvataideoille. Varsinkin taideteollisuuden parissa toimivat muotoilijat, suunnittelijat, videotaiteilijat, elokuvantekijät, valokuvaajat, graafiset suunnittelijat, mainostajat, mediaihmiset ja multimediaosaajat ovat nykyään merkittävää teknologisen kehityksen hyödyntäjäkuntaa. Jokainen kuvataiteen jatko-opiskelija kohtaa väistämättä uusien medioiden ja uusimman teknologian haasteet. Lukiomme antaa valmiuksia teknologisen osaamisen tueksi. Eri aineryhmien välinen integraatio hyödyttäne opiskelijaa eniten. Toisaalta kyseenalaistaminen on kuvataideopetuksessa merkityksellistä - on hyvä pohtia opiskelijoiden kanssa, onko kaikki teknologia tarpeen. Kiistämättä monet tekniset innovaatiot ovat kuitenkin helpottaneet esim. muotoilijoiden elämää ja muokanneet heidän työnkuvaansa. Opettajan rooli lukiossamme on antaa tietoutta ja valmiuksia kohdata tulevia haasteita.

Teknologiseen kehitykseen liittyy voimakkaasti viestintä- ja mediaosaaminen. Kuvataiteessa alalta on myös oma kurssinsa, joka pyrkii antamaan lähtökohtia kuvien ymmärtämiselle ja tulkinnalle.

Opetuksen tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja arvottamaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria omassa elämässään ja yhteiskunnassa
- tuntee kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin keskeisiä käsitteitä ja osaa käyttää niitä taideteosten, visuaalisten viestien sekä omien ja toisten töiden tulkinnassa, arvioinnissa ja työskentelyprosessin kuvailussa
- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn ja itsearviointiin sekä yhteistyöhön
- oppii valitsemaan ja käyttämään tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja, tekniikoita ja välineitä kuvallisessa ilmaisussaan
- tuntee nykytaidetta ja kuvataiteen historiaa
- ymmärtää mediakulttuuria ja sen vaikutusta ihmiseen ja yhteiskuntaan
- oppii mediatuotannon visuaalisen sisällön suunnittelua, tuottamista ja esteettistä arviointia ja osaa soveltaa mediateknologiaa omassa kuvallisessa työskentelyssään
- tuntee arkkitehtuurin, muotoilun ja esinekulttuurin visuaalista kieltä ja historiaa
- tiedostaa oman toimintansa vaikutukset luontoon, kulttuurimaisemaan, rakennettuun ympäristöön ja niitä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon
- osaa käyttää ja arvostaa kulttuuripalveluja.

Arviointi

Kuvataiteen arviointi on pitkäkestoista ja vuorovaikutteista. Arviointi antaa tietoa opiskelijan edistymisestä ja samalla kannustaa häntä ilmaisemaan itseään rohkeasti luottaen omaan kuvalliseen ilmaisuunsa. Kuvataideopetus kehittää opiskelijan itsearviointitaitoja. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teoriatietoa omassa ilmaisussaan. Kuvataidekurssien arvioinnissa otetaan huomioon kuvalliset ja kirjalliset yksilö- ja ryhmätehtävät, luonnokset, itsenäisesti suoritettavat tehtävät ja yleinen aktiivisuus.

Kuvataiteen arviointia tapahtuu Lohjan Yhteislyseon lukiossa jatkuvasti. Tuntityöskentelyn tavoitteena on saada oppilas ymmärtämään valintojensa seuraukset ja yhdessä opettajan kanssa pohtimaan parasta lähestymistapaa. Tuntityöskentelyssä yksilöllisyys pyritään ottamaan huomioon

aina. Kurssin päätyttyä oppilas saa arvioida itseään kokonaisvaltaisesti ja näin toimii myös opettaja. Jokainen oppilas saa halutessaan opettajan kirjallisen arvion kurssin tuloksista ja aktiivisuudestaan tunneilla. Arvioinnissa pyritään löytämään jokaisen vahvuudet tekijänä ja kehittämään työskentelyä eteenpäin. Koulussamme on perinteisesti ollut runsaasti oppilaiden teoksia esillä, näin he joutuvat arvottamaan ja arvioimaan itseään suuressa joukossa, julkisessa tilassa. Tarkoituksena on opettaa oppilasta katsomaan kuvia eri näkökulmista, opettaa hyväksymään työskentelynsä seuraukset ja opettaa arvostamaan omia kuvallisia tuotoksiaan.

Arviointiin läheisesti liittyviä kursseja lukiossa on kaksi. Toinen on Kuvataiteen lukiodiplomikurssi (KU11), jonka portfolio-osuudessa oppilaat joutuvat arvioimaan ideoimisen ja tekemisen prosessia. Kurssi on prosessipainotteinen ja kokonaisuuden hallinta edellyttää kykyä itsearvioon. Sitä edeltävänä itsearvion ja prosessuaalisen tekemisen harjoituksena toteutetaan KU4 - Taiteen kuvista omiin kuviin - kurssi portfoliopohjaisesti.

Kuvataiteen pakollisten kurssien suoritusjärjestys on sidottu. KU1-kurssi tulee aina suorittaa ennen KU2-kurssia. Ennen kuvataiteen lukiodiplomikurssille (KU12) osallistumista opiskelijan on aina suoritettava hyväksytysti neljä lukion hyväksymää kuvataiteen kurssia. Koulukohtaisille soveltaville kurseille KU9 ja KU10 voi osallistua vain, jos pakolliset kuvataiteen kurssit on suoritettu. Molemmilta pakollisilta kursseilta edellytetään vähintään arvosanaa 8.

Pakolliset kurssit

1. Minä, kuva ja kulttuuri (KU1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee visuaalisen kulttuurin sisältöjä ja perusteita
- oppii ilmaisemaan itseään kuvataiteen keinoin ja tekemään omakohtaisia ratkaisuja
- oppii käyttämään taiteen käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia
- oppii tarkastelemaan visuaalisen kulttuurin ilmiöitä kriittisesti ja tulkitsemaan niiden sisältöjä, muotoja ja merkityksiä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä soveltamaan oppimaansa omassa työskentelyssään
- ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

- mitä taide on: taide yksilön ja yhteiskunnan kannalta ja erilaiset taidekäsitteet
- kuvan valta ja vallan kuva kulttuurissa
- taide kulttuurin tulkkina: suomalaisuus, pohjoismaisuus, eurooppalaisuus ja Euroopan ulkopuolisia kulttuureita
- oma kuvallinen ilmaisu: piirtäminen, maalaaminen, kolmiulotteinen työskentely, digitaalisen kuvan käyttö
- kuvan rakentamisen keinot: sommittelu, muoto, väri, liike, tila ja aika
- kuvan tulkinta ja analysointi kuvallisin ja sanallisoin keinoin, analysointitapoihin, kuten formalistiseen, semioottiseen, ikonografiseen ja reseptioanalyttiseen tulkintaan tutustuminen

Kuvataiteen ensimmäisellä kurssilla pääpaino on itseilmaisun oppimisessa ja kuvallisten keinojen tutkimisessa määriteltävien sisältö- ja tavoitealueiden puitteissa. Aihekokonaisuuksista aktualisoituvat kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus sekä mediaosaaminen.

2. Ympäristö, paikka ja tila (KU2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii muotoilun ja arkkitehtuurin perusteita, ilmaisutapoja, materiaalituntemusta, estetiikkaa ja suunnitteluprosesseja
- oppii ympäristön suunnittelussa ja muotoilussa tekemään havaintoja eri näkökulmista, kuten esteettiseltä ja eettiseltä sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehityksen kannalta
- oppii tarkastelemaan ympäristöä luonnonvaraisena, rakennettuna, sosiaalisena ja psyykkisenä ilmiönä sekä kulttuurisena viestinä
- ymmärtää yhteisö- ja ympäristötaiteen merkityksen ympäristösuunnittelussa ja laajemmin visuaalisessa kulttuurissa.

Keskeiset sisällöt

- tila käsitteenä: tilan kokeminen psyykkisenä, fyysisenä ja sosiaalisena paikkana
- arkkitehtuurin ja muotoilun peruskäsitteet: mittakaava, liike, tila, suhdejärjestelmät, rakenne, väri, muoto ja materiaali
- maisema, rakennus, esine ja taideteos materiaalisena, henkisenä, esteettisenä ja oman aikansa kulttuurihistoriallisena viestinä
- arkkitehtuuri ja muotoilu kulttuurisesti kestävä kehityksen ja talouselämän näkökulmasta
- mallintaminen, havainnekuvat, pienoismallit ja materiaalikokeilut

Kurssilla pyritään tutustumaan muotoilun ja arkkitehtuurin ilmiöihin kirjallisesti sekä kaksi- ja kolmiulotteisten tehtävien kautta. Aihekokonaisuuksista aktualisoituvat kestävä kehitys ja kulttuuri-identiteetti. Kuvataiteen pakollinen 1-kurssi tulee olla suoritettuna ennen kurssille tuloa.

Syventävät kurssit

3. Media ja kuvien viestit (KU3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii erittelemään ja tulkitsemaan median kuvaaman maailman suhdetta kulttuuriin ja todellisuuteen
- ymmärtää kuvailmaisun vaikutuskeinoja mediassa
- oppii käyttämään erilaisia kuvia ja tekniikoita eri viestintäympäristöissä oman ilmaisunsa välineenä
- oppii analysoimaan ja kehittämään omaa mediasuhdettaan.

Keskeiset sisällöt

- kuva mediassa: kuvajournalismi, mainonta, viihteen kuvat, populaarikulttuuri, sarjakuva, www-sivujen ja tietokonepelien kuvailmaisuus
- graafinen suunnittelu: taitto, typografia, kuvan muokkaus- ja siirtomenetelmät
- mediakuvien aatekriittinen ja kulttuurinen tarkastelu eri aikoina, paikoissa ja osakulttuureissa
- valokuva mediassa
- elokuva ja video: perinteinen ja uudistuva kuvakerronta
- visuaalisuus tuotteistamisessa ja tuotemerkkien luomisessa

Kurssin sisällössä käytetään sekä kuvallisia että sanallisia tehtäviä, yleinen pohdinta median vaikutuksista - mediakriittisyys - saa paljon painoa. Tavoitteena on mahdollisimman laaja-alainen tietämys mediakulttuurista, jota sovelletaan kuvallisissa tehtävissä ja mahdollisissa tutkielmissa. Kuvataiteen kurseista eniten kirjallistamista. Aihekokonaisuuksista toteutuu viestintä ja mediaosaaminen sekä teknologia ja yhteiskunta.

4. Taiteen kuvista omiin kuviin (KU4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa kuvataiteen historian pääpiirteitä teemallisesti ja kronologisesti
- ymmärtää kuvataiteen sisältöjä ja ilmaisutapoja eri aikoina ja eri kulttuureissa
- käyttää omassa ilmaisussaan hyväkseen taiteen tuntemustaan
- oppii työskentelemään itsenäisesti ja harjaantuu pohdiskelemaan, sanalliseen itsearviointiin.

Keskeiset sisällöt

- taidekuvan tulkinta ja analyysi kuvin ja sanoin
- eri aikakausien kulttuuristen merkitysten ja käsitysten ilmeneminen kuvataiteessa
- aiheen kehittäminen ja luonnostelu osana taiteellista luomisprosessia
- kuvan sisältö ja muoto taiteilijan ja kulttuurin viestinä, sommittelu, kuten: väri, valo, varjo ja liike sekä illusorisuus ja kolmiulotteisuus sekä pinnan rakenne ja materiaali

Kurssin pääpaino on kuvataiteen historiallisten ilmiöiden tunnistaminen ja soveltaminen omassa työskentelyssä. Kuvallisten töiden lisäksi kurssi toteutetaan portfolio pohjaisesti - kukin opiskelija rakentaa sekä taidehistoriaa että kuvallista työskentelyään valottavan ja arvioivan portfolion valitsemastaan aikakaudesta. Aihekokonaisuuksista kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus selkeimmin esillä. Huom! Kurssin suorittaminen tukee KU11-kurssin suorittamista.

5. Nykytaiteen työpaja (KU5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii seuraamaan ja arvioimaan nykytaiteen ajankohtaisia ilmiöitä
- oppii havaitsemaan ja oivaltamaan visuaalisia merkityksiä ympäristössä sekä soveltamaan havaintojaan omassa ilmaisussaan
- oppii ymmärtämään ja käyttämään nykytaiteen keinoja työskennellessään erilaisten ilmiöiden parissa
- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

- mitä nykytaide on: nykytaiteen taustalla vaikuttavat ilmiöt ja erilaiset taidekäsitykset
- nykytaide ja kulttuurien välinen vuorovaikutus, visuaaliset alakulttuurit
- taiteiden väliset projektit koulussa tai koulun ulkopuolella
- oman tuotannon toteuttaminen
- visuaaliset ammatit yhteiskunnassa ja taidealan organisaatioita

Kurssin pääpaino on yksilöllisten vaihtoehtojen löytämisessä nykytaiteen kentältä. Kukin opiskelija valitsee itselleen kiinnostavimman vaihtoehdon, jonka parissa työskentelee pitkäjänteisesti koko kurssin ajan. Myös portfolion käyttö mahdollista. Taidemuseo-, galleria- ja mahdollisia

työhuonevierailuja. Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys näyttäytyy visuaalisiin ammatteihin tutustumisen kautta.

Koulukohtaiset syventävät kurssit

6. Värit taiteessa (KU6)

Kurssin tavoitteena ja sisällöllisenä teemana on tutustuttaa oppilas mahdollisimman laaja-alaisesti värienkäytön maailmaan. Kurssilla oppilas oppii väri-ilmaisua, väripsykologiaa, värisymboliikkaa, värisomittelua, värien käyttöä tilallisuuden kuvaamisessa ja yleisiä teknisiä tietoja ja taitoja erityyppisten värivälineitten kanssa työskennellessä. Kurssin tarkoituksena on myös esitellä ammatteja joissa värienkäytön hallitsemisella on merkitystä kuten sisustusarkkitehtuurissa, arkkitehtuurissa, vaatteiden ja tekstiilien suunnittelussa sekä taideterapeuttisissa suuntauksissa.

Kurssin pääpaino on itsenäisessä kuvallisessa työskentelyssä - itseilmaisussa. Väripsykologian syvällisen oivaltamisen kautta on tarkoitus vahvistaa tekijän identiteettiä yksilönä ja taiteen tekijänä.

Aihekokonaisuuksista kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus, viestintä- ja mediaosaaminen sekä aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys ovat läsnä.

7. Ihminen kuvien peilinä (KU7)

Kurssilla perehdytään ihmisen kuvaamiseen eri aikoina ja tutustutaan eri taiteilijoiden lähestymistapoihin aiheen tiimoilta. Tavoitteena on vahvistaa omaa ilmaisua ja löytää sisällöllisiä vaihtoehtoja ihmisen kuvaamiseen. Kurssilla lähestytään aihetta sekä perinteisesti, että modernin taiteen keinoja käyttäen. Elävänmallin piirustus. Tavoitteena on ihmisen kuvaamisen kautta löytää opiskelijalle lisää sisältöä omaan yksilökehitykseen sekä oman kulttuuri-identiteetin muovautumiseen.

Kulttuuri-identiteetti ja mediaosaaminen aihekokonaisuuksista läsnä.

8. Savesta tilaan (KU8)

Kurssin tavoitteena on vahvistaa oppilaan kykyä kolmiulotteiseen työskentelyyn. Sisällöllisesti kurssi tukee pakollista KU2-kurssia ja se antaa lisää valmiuksia kolmiulotteisen muodon hahmottamiseen eri materiaalikokeiluilla. Pääpaino ei ole teollisissa eikä arkkitehtuurisissa rakenteissa vaan kuvataiteellisella puolella. Sisällöissä käydään läpi perinteisiä tekniikoita mutta myös uudenlainen tilallinen ilmaisu on läsnä.

Aihekokonaisuuksista kestävän kehityksen aihepiiristö liittyy aina oleellisesti kolmiulotteiseen työskentelyyn.

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

9. Öljyvärimaalauksen työpaja (KU9)

Kurssilla perehdytään öljyvärimaalauksen tekniikoihin laaja-alaisesti. Oppilas valmistaa itsenäisesti opettajan ohjauksella oman maalaus pohjansa, tutustuu luonnostelun saloihin sekä valmistaa yhden tai useamman öljyvärimaalauksen. Tavoitteena on antaa oppilaalle sellaiset valmiudet materiaalin käytössä joilla hän pystyy itsenäisesti, kouluajan ulkopuolella työskentelemään kyseisen tekniikan parissa.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus aihekokonaisuuksista mukana.

Kurssille osallistumisen edellytyksenä on KU 1 ja 2 kurssien suorittaminen vähintään arvosanalla 8.

Kurssi arvioidaan aina arvosanalla S.

10. Grafiikan ja piirtämisen työpaja (KU10)

Grafiikan ja piirtämisen työpajan tavoitteena on tutustuttaa opiskelija piirtämisen ja taidegrafiikan keinoihin. Piirtämisen ilmaisukeinoihin paneutuminen vahvistaa opiskelijan kykyä suoriutua kaikenlaisista kuvataiteen tehtävämuodoista. Grafiikan monille muodoille on tyypillistä piirustuksellinen ote ja molemmat aihepiiristöt hyödyntävät yhteisiä lähtökohtia eli ilmaisut tukevat toisiaan.

Kurssisisältö esittelee piirtimiä ja niiden käyttöä. Taidegrafiikan puolella tutustutaan sekä koho- että syväpainografiikkaan ja tuotetaan itse kuvia kyseisillä tekniikoilla. Kehystys.

Kurssille osallistumisen edellytyksenä on KU1 ja 2 kurssien suorittaminen vähintään arvosanalla 8.

Kurssiarviointi joko numeroarvosteluna tai arvosanalla S.

11. Valokuvauksen työpaja (KU11)

Valokuvauksen työpaja keskittyy kuvien tuottamiseen uusilla välineillä. Valokuvan nykyinen merkitys mediassa on merkittävä ja kurssin tarkoituksena on opettaa opiskelija ymmärtämään valokuvauksen prosesseja sekä kuvankäsittelyn mahdollisuuksia.

Valokuvauksen työpajassa opiskelija tutustuu valokuvaamisen tekniikoihin - neulanreikäkamerasta digikameraan - ja oppii itse kehittämään mustavalkofilmiä sekä oppii pimiötyöskentelyä. Kurssilla perehdytään myös digitaalisen kuvankäsittelyn eri alueisiin itse kuvaamisesta kuvien tulostukseen.

Aihekokonaisuuksista mediaosaaminen painottuu kurssilla ja kurssin suorittaminen hyödyntää media-aloille jatko-opintoihin pyrkiviä. KU 11 kurssin suorittamista tukee KU 3 kurssin suorittaminen.

Kurssiarviointi joko numeroarvosteluna tai arvosanalla S.

12. Kuvataiteen lukiodiplomi (KU12)

Kuvataiteen lukiodiplomi on portfoliomuotoinen itsenäinen näyttö, joka toteutetaan yhden kurssin aikana. Lukiodiplomin suorittamiseen on opiskelijalle varattava 38 tuntia. Ennen kurssille osallistumista opiskelijalla täytyy olla suoritettuna neljä lukion hyväksymää kuvataiteen kurssia. Lukiodiplomikurssi on aina lukion soveltava kurssi.

Kuvataiteen lukiodiplomikurssilla oppilas valmistaa lukiodiplomin kuvataiteesta itsenäisesti työskennellen opettajan valvonnan alaisuudessa. Opetushallitus julkaisee vuosittain uudet lukiodiplomitehtävät joiden pohjalta työskentely toteutetaan. Kurssin sisällöt ja tavoitteet ovat Opetushallituksen määräämät. Oppilas valmistaa taiteellisen tuotoksensa lisäksi työskentelyprosessia valottavan portfoliokansion sekä kirjallisen kokeen.

Lukiodiplomin arvioi oman opettajan lisäksi joku muu alan asiantuntija ja suoritetusta lukiodiplomista annetaan lukiodiplomitodistus Opetushallituksen määräämällä tavalla.

13. Videotyöpaja (KU13)

Työpajassa opiskelija oppii videokuvaamisen alkeita ja perussisältöjä. Kurssi sopii sekä vasta-alkajille että jo pidempään kuvanneille. Kurssisisällössä painottuu myös elokuvan kuvakerronnan hallinta - opiskelija oppii kuvakäsikirjoituksen alkeet sekä oppii valmistamaan videoita ilman leikkaustyöskentelyä sekä leikkaustyöskentelyn avulla. Kurssilla on tarkoitus valmistaa yksi tai useampia videotuotoksia joko ryhmissä tai yksin, myös mahdollisuus animaatiotyöskentelyyn otetaan huomioon.

Kurssisisältö liittyy tiukasti mediaosaamiseen ja kurssin suorittamista tukee KU3 ja KU11 kurseille osallistuminen. Kurssin suorittaminen hyödyntää media-aloille pyrkiviä.

Kurssi arvioidaan aina arvosanalla S.

Kurssi toteutetaan aina kiertokaavion ulkopuolella.

4.20 Liikunta

Liikunnanopetuksen tehtävänä on edistää terveellistä ja aktiivista elämäntapaa sekä ohjata opiskelijaa ymmärtämään liikunnan merkitys fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille. Liikunnan myönteiset kokemukset vahvistavat psyykkistä vireystilaa ja jaksamista koulutyössä. Liikunnassa opiskelija ilmaisee itsensä ja kokee elämyksiä. Se on toiminnallinen oppiaine, jossa kehitetään opiskelijoiden fyysis-motorisia ominaisuuksia sekä tuetaan heidän tasapainoista kasvuun ja kehitystään. Liikunnan avulla vahvistetaan sosiaalisia taitoja ja yhteenkuuluvuutta, ohjataan vastuullisuuteen ja reilun pelin hengen ymmärtämiseen sekä hyviin tapoihin. Liikunnanopetus tukeutuu eettiseen ja esteettiseen arvopohjaan.

Fyysisen kunnon harjoittamisen ja seurannan avulla opiskelijaa ohjataan ymmärtämään hyvän kunnon merkitys jaksamiselle ja työkyvylle. Monipuolisella liikunnan opetuksella luodaan valmiuksia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen.

Liikuntaa opetetaan monipuolisesti ottaen huomioon vuodenajat ja paikalliset olosuhteet. Opetusjärjestelyinä käytetään yksilö-, pienryhmä- sekä ryhmäopetusta. Suomalaisen liikuntakulttuurin perinteet otetaan huomioon valittaessa liikuntamuotoja. Erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille opetusta eriytetään yksilöllisten tarpeiden pohjalta. Opetuksen toteuttamisessa otetaan huomioon turvallisuus, monikulttuurisen oppilasaineuksen erityistarpeet sekä uskonnollinen vakaumus.

Liikunnassa aktiivisuus ja yrittäminen tarkoittavat oma-aloitteisuutta, eri lajien kokeilua ja omien rajojen etsimistä. Liikuntatuntien lähtökohtina ovat hyvinvointi ja turvallisuus. Kestävä kehitys liikunnassa on liikunnallisen ja terveellisen elämäntavan omaksumista. Liikunnassa tutustutaan eri maista kotoisin oleviin lajeihin ja lajien kehitykseen. Liikunnan harrastaminen koulutunneilla edellyttää ja kehittää viestintätaitoja.

Lohjan Yhteislyseon lukio suhtautuu myönteisesti nuorten urheilun harrastamiseen ja kilpailutoimintaan. Koulun urheilujoukkueet ja yksilöurheilijat osallistuvat halukkuuden ja mahdollisuuksien mukaan muun muassa Koululiikuntaliiton järjestämiin kilpailuihin.

Opetuksen tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää taitojaan ja tietojaan eri liikuntamuodoissa
- saa valmiuksia omaehtoiseen liikuntaharrastukseen
- osaa arvioida omaa fyysistä kuntoaan sekä asettaa itselleen tavoitteita
- toimii hyvien tapojen mukaisesti, noudattaa sovittuja sääntöjä sekä osaa liikkua luonnonarvoja kunnioittaen
- osaa työskennellä rakentavasti, turvallisesti ja vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.

Arviointi

Liikunnan arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen sekä taidot, tiedot ja toimintakyky. Opiskelijan tulee suorittaa liikunnan ensimmäinen kurssi (LI1) ennen toisen pakollisen kurssin (LI2) suorittamista.

Pakolliset kurssit

Pakollisilla kursseilla syvennetään peruskoulussa opittuja taitoja ja tietoja sekä annetaan mahdollisuus tutustua uusiin lajeihin. Tarvittaessa opetusta eriytetään opiskelijälähtöisesti. Kurssien suunnittelussa tulee ottaa huomioon vuodenajat niin, että pakollisten kurssien aikana pyritään harjoittamaan kesä- ja talviliikuntaa sekä sisä- ja ulkoliikuntaa. Opetuksessa tulee korostaa liikunnan vaikutusta terveyteen ja hyvinvointiin. Opiskelussa huomioidaan turvallisuus ryhmiä muodostettaessa.

1. Taitoa ja kuntoa (LI1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- jatkaa peruskoulussa opittujen liikuntataitojen syventämistä ja harjoittamista
- saa ohjausta monipuoliseen liikuntaan
- saa myönteisiä liikuntakokemuksia
- tutustuu mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntalajeihin
- ymmärtää monipuolisen fyysisen kunnon harjoittamisen periaatteet ja toimii terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävästi.

Keskeiset sisällöt

- fyysisen kunnon harjoittelu, oman fyysisen kunnon mittaaminen ja arviointi
- lihahuolto ja rentoutus
- sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit
- voimistelu eri muodoissaan
- tanssi eri muodoissaan
- talviliikunta
- uinti ja vesipelastus
- yleisurheilu
- suunnistus ja luontoliikunta

2. Liikuntaa yhdessä ja erikseen (LI2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- monipuolistaa lajitaitojaan ja tietojaan
- saa perustiedot kunto-ohjelman laatimiseen ja toteuttamiseen
- saa ohjausta henkilökohtaisen, terveyttä edistävän liikuntaharrastuksen aktivoimiseen
- oppii vastuulliseen toimintaan itsenäisesti ja ryhmässä
- oppii arvostamaan ja ylläpitämään terveyttä ja työkykyä
- kehittyi sosiaalisessa kanssakäymisessä.

Keskeiset sisällöt

- fyysisen kunnon harjoittelu, lihahuolto ja rentoutus
- sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit
- voimistelu eri muodoissaan
- tanssi eri muodoissaan
- talviliikunta
- kuntouinti ja vesiliikunta
- luontoliikunta
- jokin uusi liikuntalaji

Syventävät kurssit

Kurssien tavoitteena on opiskelijälähtöisyyden korostuminen, yhteistoiminnallisuuden edistäminen ja koulun yhteishengen vahvistaminen. Syventävien kurssin sisältöjen tarkentaminen tapahtuu opiskelijoiden kanssa yhdessä.

3. Virkisty liikunnasta (LI3)

Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Kurssi koostuu yhdestä tai useammasta liikuntamuodosta. Opettaja tarkentaa yhdessä opiskelijaryhmän kanssa kurssin sisällön.

4. Yhdessä liikkuen (LI4)

Kurssin tavoitteena on edistää opiskelijoiden yhteisiä liikuntaharrastuksia. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän yhteistoiminta. Kurssin sisältönä ovat vanhat tanssit tai jokin muu yhdessä toteutettava liikunta.

5. Kuntoliikunta (LI5)

Kurssin tavoitteena on oman säännöllisen liikunnan tehostaminen, oman kunnon kohottaminen ja seuraaminen sekä jatkuvan liikunnan harrastamisen merkityksen oivaltaminen. Opiskelijat laativat henkilökohtaisen liikuntasuunnitelman kurssille, joka toteutetaan sekä itsenäisesti että ryhmässä. Opettaja tarkentaa sisällön yhdessä opiskelijaryhmän kanssa.

Koulukohtaiset syventävät kurssit

6. Ulkopalloilukurssi (LI6)

Kurssin tavoitteena on harjaannuttaa opiskelijan henkilökohtaisia taitoja ja kehittää opiskelijan pelikäsitystä eri ulkopalloilulajeissa.

7. Sisäpalloilukurssi (LI7)

Kurssin tavoitteena on harjaannuttaa opiskelijan henkilökohtaisia taitoja ja kehittää opiskelijan pelikäsitystä eri sisäpalloilulajeissa.

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

8. Vanhojentanssikurssi (LI8)

Kurssin tavoitteena on harjoitella tansseja vanhojenpäivän tanssijuhlaan.

9. Liikutaan räväkästi (LI9)

Kurssin tavoitteena on tutustua harvemmin koululiikunnassa esiintyviin liikuntalajeihin ja kokeilla niitä, kuten esimerkiksi sukellusta, kamppailulajeja, ratsastusta ja kiipeilyä.

10. Yksilöliikuntakurssi (LI10)

Kurssin tavoitteena on oman harjoittelun suunnittelu, toteuttaminen ja analysointi ja sitä kautta omatoiminen fyysisen kunnon kehittäminen ja seuraaminen.

11. Tanssipainotteinen kurssi (LI11)

Kurssin tavoitteena on tutustua eri tanssityyleihin, kuten esimerkiksi jazztanssi, street dance, afro ja salsa.

12. Aerobickurssi (LI12)

Kurssin tavoitteena on aerobisin eri tyyleihin tutustuminen.

13. Keilailu- ja tarkkuuslajikurssi (LI13)

Kurssin tavoitteena on opiskelijan perustaitojen ja -tietojen kehittäminen kurssilla läpikäytävissä tarkkuuslajeissa.

14. Liikunnan lukiodiplomi (LI14)

Lohjan Yhteislyseon lukiossa on mahdollisuus suorittaa valtakunnallinen liikunnan lukiodiplomi, jolla on merkitystä opiskeluvalinnoissa ja työhön haettaessa esim. pyrkiessä opiskelemaan liikunnan alalle. Liikunnan lukiodiplomin suorittamisesta saa lukion päästötodistukseen erillisen liitteen.

Suorittamisedot

Opiskelija on suorittanut vähintään viisi liikunnankurssia (sisältyy myös terveystiedon kurssit).

Opiskelija antaa näytöt liikuntakykyisyydestä ja erityisosaamisesta valitsemastaan lajistaan.

Opiskelija suorittaa valtakunnalliset liikuntatestit (kestävyys, voima, liikkuvuus ja koordinaatio).

Opiskelija tekee portfolion (näytesalkun), johon kirjaa kaikki suorituksensa ja arvioi kehittymistään liikunnallisissa taidoissa ja tiedoissa.

Opiskelija tekee tutkielman liikuntaan ja terveystietoon liittyvistä aiheista.

Liikunnan lukiodiplomia voi suorittaa koko opiskelun ajan (3v).

Opiskelija antaa osan näytöistä liikuntatunneilla ja osan oman lajin parissa. Liikunnan lukiodiplomin suorittamisesta saa yhden kurssin.

15-24. Liikunnan henkilökohtaiset erikoiskurssit (LI15-24)

Kurssit on tarkoitettu omassa urheilulajissaan huipulle tähtääville opiskelijoille. Kurssien tavoitteena on tukea opiskelijan urheilijan uraa ja valmentautumista.

4.21 Terveystieto

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoitus on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Tämä osaaminen ilmenee tiedollisina, sosiaalisina, tunteiden käsittelyä ohjaavina, toiminnallisina, eettisinä sekä tiedonhankintavalmiuksina. Terveysosaamiseen kuuluu valmius ottaa vastuuta oman ja toisten terveyden edistämisestä. Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairautta sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena työ- ja toimintakykynä. Lukion terveystiedon opiskelussa terveyteen ja sairauksiin liittyviä ilmiöitä tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla. Tärkeää on myös terveyttä koskeva arvopohdinta.

Pakollisen kurssin aikana opiskelija perehtyy terveyteen ja sairauksiin vaikuttaviin tekijöihin kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyn sekä työ- ja toimintakyvyn edistämisen näkökulmasta. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien kehittäminen. Kaikki yhteiset aihekokonaisuudet (aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys, hyvinvointi ja turvallisuus, kestävä kehitys, kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus, teknologia ja yhteiskunta, viestintä- ja mediaosaaminen) tulevat esille useimmissa käsiteltävissä sisällöissä kurssin aikana.

Syventävillä kursseilla perehdytään seikkaperäisemmin nuoren arkielämässään tarvitsemiin terveysresursseihin, terveystottumuksiin ja selviytymisen keinoihin sekä terveystietämisen käsittelyyn vastuullisen aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta. Terveyteen ja sairauksiin liittyviä tekijöitä ja niihin vaikutusmahdollisuuksia tarkastellaan tutkimuksen, terveydenhuollon ammattikäytäntöjen, palvelujen käytön sekä historiallisen ja yhteiskunnallisen kehityksen näkökulmasta. Kaikki yhteiset aihekokonaisuudet tulevat esille myös syventävien kurssien sisällöissä.

Opetuksen tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää työ- ja toimintakyvyn, turvallisuuden sekä sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen merkityksen
- osaa käyttää terveyden edistämiseen, terveyteen ja sairauteen liittyviä keskeisiä käsitteitä
- ymmärtää sairauksien, erityisesti kansantautien ja tartuntatautien, ehkäisyn merkityksen ja tuntee niiden keskeisiä ehkäisy- ja hoitomahdollisuuksia yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- pohtii terveyttä koskevia arvokysymyksiä ja osaa perustella omia valintojaan ja oppii arvostamaan terveyttä voimavarana sekä edistämään terveyttä
- tuntee kansanterveyden historiallista kehitystä ja väestöryhmien välisten terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- tuntee terveyden- ja sosiaalihuollon peruspalveluja sekä kansanterveyteen liittyvää kansalaistoimintaa

- perehtyy terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmiin sekä osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa ja erilaisia terveystietokulttuuriin liittyviä ilmiöitä.

Arviointi

Arvioinnissa korostetaan terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ymmärtämistä ja soveltamista. Huomio kiinnitetään siihen, miten opiskelija osaa käyttää ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnin kohteena on opiskelijan valmius terveyttä ja sairautta koskevaan eettiseen arvopohdintaan ja taito perustella omia terveystietokulttuuriin liittyviä ilmiöitä. Terveystiedon arvioinnissa voidaan käyttää kurssikokeita, yksilö- ja ryhmätehtäviä, esitelmiä, pienimuotoisia kartoituksia ja tutkimuksia sekä toiminnallisia tehtäviä. Opiskelijan tulee suorittaa terveystiedon ensimmäinen kurssi (TE1) ennen syventävien kurssien (TE2, TE3) suorittamista.

Pakollinen kurssi

1. Terveystietokulttuurin perusteet (TE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee fyysisen, psyykkiseen ja sosiaaliseen työ- ja toimintakykyyn sekä työ- ja muuhun turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista omassa elämäntavassaan ja ympäristössään
- tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisymerkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta sekä oppii pohtimaan niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja yhteiskunnassa
- tunnistaa terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä pohtia terveystietokulttuuriin ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä terveystietokulttuurin näkökulmasta
- tuntee keskeiset terveyden ja sosiaalihuollon palvelut.

Keskeiset sisällöt

- Aktiivinen kansalaisuus ja kestävä kehitys: työ- ja toimintakykyyn sekä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä: ravitsemus, uni, lepo ja kuormitus, terveystietokulttuuri, mielenterveys, sosiaalinen tuki, työhyvinvointi, työturvallisuus, turvallisuus kotona ja vapaa-aikana, ympäristön terveys
- seksuaaliterveys, parisuhde, perhe ja sukupolvien sosiaalinen perintö
- Hyvinvointi ja turvallisuus: kansantaudit ja yleisimmät tartuntataudit sekä niihin liittyvät riski- ja suojaavat tekijät sekä niihin vaikuttaminen
- sairauksien ja vammojen itsehoito, ensiapu ja avun hakeminen
- Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: terveyserot maailmassa, terveyseroihin vaikuttaviin tekijöihin tutustuminen
- Viestintä- ja mediaosaaminen: terveystietojen tiedonhankintamenetelmiä sekä terveyttä koskevan viestinnän, mainonnan ja markkinoinnin kriittinen tulkinta
- Teknologia ja yhteiskunta: terveydenhuolto- ja hyvinvointipalvelujen käyttö, kansalaistoiminta kansanterveysystyössä

Syventävät kurssit

2. Nuoret, terveys, ja arkielämä (TE2)

Kurssilla syvennetään pakollisen kurssin tavoitteita nuoren arkielämän terveystottumuksien ja selviytymisen keinojen osalta. Eri sisältöalueiden avulla tarkastellaan terveysongelmia selittäviä kulttuurisia, psykologisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä ja niiden tulkintoja. Lisäksi perehdytään käsitykseen itsestä ja muista fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella tasolla. Erityisesti korostetaan terveyden ylläpitoon liittyvää vastuullisuutta. Työskentelyssä korostuvat arvopohdinta, yksilö- ja ryhmäharjoitukset, draama ja sosiaalisten taitojen harjoittelu sekä keskustelu ja argumentaatiotaitoja kehittävät työmuodot.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan elämäänsä aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta
- osaa pohtia ja tarkastella terveyteen ja sairauteen liittyviä arvoja ja arvostuksia
- osaa perustella omia valintojaan terveyden näkökulmasta ja arvioida elämäntapaan ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille
- osaa kuvata koettua terveyttä ja terveysongelmia selittäviä ilmiöitä ja niiden erilaisia tulkintoja.

Keskeiset sisällöt

- itsetuntemus, aikuistuminen, sosiaalisen tuen merkitys perheessä ja lähiyhteisössä
- vanhemmuuteen ja perhe-elämään valmentautuminen
- elämänilo, mielenterveyden ylläpitäminen ja jaksaminen, masennuksen ja kriisien kohtaaminen
- ruoan terveydelliset, kulttuuriset ja yhteiskunnalliset merkitykset sekä painonhallinta, terveystoiminta, syömishäiriöt
- fyysinen ja psyykinen turvallisuus, väkivallaton viestintä
- seksuaaliterveys
- terveysongelmia selittäviin kulttuurisiin, psykologisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja niiden tulkintoihin tutustuminen, esimerkiksi elämän mielekkyyden kokeminen, ruumiinkuva/kehollisuus, mielihyvä ja riippuvuudet nykyaikana
- tupakka, alkoholi ja huumeet yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan että globaalista näkökulmasta

3. Terveys ja tutkimus (TE3)

Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttaviin historiallisiin tekijöihin ja näkökulmiin, terveyden ja sairauden tutkimiseen sekä kuolleisuuteen ja sairastavuuteen liittyviin kehityslinjoihin. Kurssilla käsitellään myös terveydenhuollossa ja itsehoitona toteutettaviin tavallisimpiin tutkimuksiin, niiden tulosten tulkintaan ja johtopäätöksiin. Lisäksi perehdytään pakollisen kurssin tavoitteita syventäen terveydenhuollon eri käytäntöihin, terveyspalvelujen tarjontaan sekä yksilön asemaan terveyden- ja sairauenhoidossa. Työskentelyssä korostuvat toiminnallisuus, tekemällä oppiminen, tutkiva oppiminen ja vierailukäynnit.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa pohtia kansanterveystieteen ja ehkäisevän terveydenhuollon kehityksen päälinjoja kansallisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa hankkia, arvioida ja tulkita terveyteen ja sairauksiin liittyvää tutkimus- ja arkitietoa

- toteuttaa pienimuotoisia terveysterveyskäyttämiskartoituksia omassa opiskeluympäristössään
- osaa käyttää terveydenhuollon palveluja sekä tuntee asiakkaan ja potilaan oikeudet
- osaa pohtia ja arvioida teknologisen kehityksen merkitystä terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- terveyden edistämiseen, sairauksien tunnistamiseen ja ehkäisyyn liittyviä eri aikakausien menetelmiä
- terveysterveystymisen ja koetun terveyden tutkiminen: fyysisen ja psyykkisen työ- ja toimintakyvyn mittaaminen, ergonomiamittaukset, työhyvinvointi ja siihen vaikuttavat tekijät
- terveydenhuollon ja hyvinvointipalvelujen käytäntöjä, asiakkaan ja potilaan oikeudet
- tutkimustiedon ja median terveydestä välittämien mielikuvien kriittinen lukutaito, medikalisaatio
- terveystottumusten arvioiminen ja seuranta sekä tutkimusten tekeminen

4.22 Opinto-ohjaus

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalla on riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään. Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea ja auttaa erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita myös opintoihin liittyvissä käytännön kysymyksissä.

Lohjan Yhteislyseon lukiossa ohjaustoiminta on koko opetus- ja asiantuntijahenkilöstön pitkäjänteistä, joustavaa ja moniammatillista yhteistyötä. Opinto-ohjaus muodostaa tämän ohjaustoiminnan ytimen. Opinto-ohjaus koostuu opinto-ohjauksen kursseista, henkilökohtaisesta ohjauksesta ja tarvittaessa pienryhmäohjauksesta. Kaikille yhteisen kurssin tavoitteet ja sisällöt liittyvät lukio-opintojen keskeisiin kysymyksiin sekä jatko-opinto- ja urasuunnitteluun. Syventävä kurssi antaa opiskelijalle mahdollisuuden pohtia jatko-opintoja ja koulun jälkeistä elämää keskitetympin ja yksilöllisemmin. Soveltava kurssi keskittyy työ- ja yritys-elämään.

Henkilökohtaisella ohjauksella tuetaan opiskelijaa lukio-opintoihin, jatko-opintoihin, uraan, tulevaisuuteen ja muihin kysymyksiin liittyvissä valinta- ja ongelmatilanteissa. Pienryhmäohjausta järjestetään silloin, kun se on opiskelijoiden tarpeiden ja tavoitteiden kannalta perusteltua.

Aihekokonaisuudet

Lohjan Yhteislyseon lukion opetussuunnitelman aihekokonaisuudet sisältyvät opinto-ohjauksen keskeisiin tavoitteisiin: Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys näkyy erityisesti ohjattaessa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja valinnoistaan. Hyvinvointi ja turvallisuus ilmenee perehdytettäessä opiskelijaa kouluyhteisön jäsenyyteen sekä tuettaessa häntä elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa. Kestävä kehitys taas näkyy lukioaikaisten valintojen tarkoituksenmukaisuutena jatko-opintosuunnittelua ja ammatinvalintaa ajatellen. Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus toteutuu opiskelijan perehtyessä oman maan elinkeinoelämään ja koulutusvaihtoehtoihin sekä ottaessa selvää myös muiden maiden tarjoamista opiskelumahdollisuuksista ja työskentelystä ulkomailla. Teknologia ja yhteiskunta -aihekokonaisuus toteutuu mm. eri muodoissa toteutettavana työelämään tutustumisena. Lukio-opintojen ja jatko-opiskelun suunnitteleminen, uranvalintojen pohtiminen, työelämään siirtyminen sekä ylipäätään kaikenlainen elämänsuunnittelu edellyttävät kykyä käsitellä itsenäisesti, jäsentyneesti, järjestelmällisesti, mutta kriittisesti laajaa informaatioainesta. Tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvät valmiudet kuuluvatkin keskeisesti opinto-ohjauksen tavoitteisiin ja sisältöihin.

Opinto-ohjauksen tavoitteet

Opinto-ohjauksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa itsenäisyyteen ja vastuullisuuteen siten, että hän pystyy suunnittelemaan oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa, tunnistamaan opiskeluunsa liittyviä ongelmia ja etsimään tietoa siitä, miten hän saa apua näihin ongelmiin. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy opiskelemaan täysipainoisesti koko lukion ajan, kykenee kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan sekä löytämään omat yksilölliset oppimisen tapansa ja vahvuutensa opiskelijana.

Opiskelijaa ohjataan hankkimaan tietoa ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutukseen ja ammatinvalintaan liittyvät hakuoppaat ja muut tietolähteet sekä osaa käyttää tietoverkoissa olevaa informaatiota itsenäisesti jatko-opintoihin hakeutumisen tukena.

Opiskelijaa ohjataan ja tuetaan elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa. Opiskelijalle tarjotaan ohjausta jatko-opintojen suunnittelussa ja päätöksenteossa siten, että hänellä on tietoa opiskeluvaihtoehdoista lukion jälkeen ja että hän tuntee toisen asteen ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen keskeisen koulutustarjonnan. Tarkoituksena on, että opiskelijalla on valmiudet hakeutua jatko-opintoihin välittömästi lukio-opintojen jälkeen. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy ammatillisen suuntautumisen etsimisessä ja päätöksenteossa arvioimaan realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan opintojen eri vaiheissa. Tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee lukio-opintojaan ja tekee valintojaan tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen koko ajan huomioon jatko-opintosuunnitelmansa.

Opinto-ohjaus pyrkii välittämään tietoa työ- ja elinkeinoelämästä sekä yrittäjyydestä. Opiskelijalle annetaan mahdollisuus tutustua eri ammatteihin ja työelämään sekä opiskeluun muissa oppilaitoksissa. Opiskelijaa ohjataan siten, että hän osaa etsiä tietoa muiden maiden tarjoamista opiskelumahdollisuuksista ja työskentelystä ulkomailla.

Pakollinen kurssi

1. Koulutus, työ ja tulevaisuus (OP1)

Opinto-ohjauksen pakollisen kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa lukio-opintojen aloittamiseen ja suorittamiseen sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvät keskeiset tiedot ja taidot. Kurssilla käsitellään kaikille opiskelijoille yhteisiä, lukio-opintoihin, ylioppilastutkintoon, jatko-opintoihin, ammatti- ja urasuunnitteluun liittyviä kysymyksiä sekä kulloinkin lukio-opintojen kannalta ajankohtaisia asioita. Kurssiin liittyen voidaan mahdollisuuksien mukaan tutustua työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin. Kurssi jakautuu koko lukio-opintojen ajalle. Kurssin suoritusmerkintä edellyttää läsnäoloa opinto-ohjauksen oppitunneilla ja ryhmäohjauksessa.

Keskeiset sisällöt

- lukio-opintojen rakentuminen
- oppiminen ja opiskelutaidot
- itsetuntemus
- omien toimintamallien ja vahvuuksien tunnistaminen
- työelämä tietous
- ylioppilastutkinto
- jatko-opintomahdollisuudet lukion jälkeen
- ammatillinen suuntautuminen ja jatko-opintojen pohtiminen

- jatko-opintoihin hakeutuminen
- työelämään siirtyminen
- opintotuki ja opintososiaaliset edut

Syventävä kurssi

2. Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta (OP2)

Kurssin tavoitteena on perehtyä syvällisemmin kurssin valinneiden opiskelijoiden yksilöllisiin jatko-opinto- ja urasuunnitelmiin, lisätä uravalintoihin liittyvää itsetuntemusta sekä luoda valmiuksia itsenäisen elämän aloittamiseen koulun jälkeen. Tarkoitus on ohjata opiskelijaa perehtymään jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta sellaisiin keskeisiin kysymyksiin, joihin muussa ohjauksessa ei ole mahdollista syventyä. Kurssin puitteissa voidaan tutustua työvoimahallinnon palveluihin, erilaisiin jatko-opintovaihtoehtoihin ja mahdollisuuksien mukaan työpaikkoihin. Pääpaino kurssin työtavoissa on erilaisissa tutustumiskäynneissä sekä eri alojen asiantuntijoiden vierailuissa omalla koululla. Sisältö painottuu kurssin osanottajien toiveiden ja tarpeiden mukaan. Kurssin toteutus toisesta opiskeluvuodesta lähtien. Kurssi arvioidaan suorituserkinnällä.

Keskeiset sisällöt

- jatko-opintomahdollisuudet lukion jälkeen
- yksilölliset jatko-opiskelu- ja urasuunnitelmat
- hakeutuminen jatko-opintoihin
- opiskelu toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkea-asteella
- työelämä ja työhön hakeutuminen
- opiskelu ja työskentely ulkomailla
- työvoimahallinnon palvelut
- itsetuntemus
- jatko-opintojen rahoitus ja opintososiaaliset edut
- opiskelija-asuminen
- elämänhallintaan liittyvät kysymykset

Soveltava kurssi

3. Työ- ja yritys-elämään tutustuminen (OP3)

Kurssilla perehdytään omakohtaisesti kiinnostaviin ammattialoihin. Kurssin tavoitteena on syventää tietoa työ- ja elinkeinoelämästä, eri ammattialoista sekä yrittäjyydestä. Pääosin itsenäisesti suoritettava kurssi edellyttää tutustumista ja työskentelyä itse valitussa ja hankitussa työpaikassa väh. 30 tuntia. Opiskelija perehtyy lisäksi kyseiseen alaan, työnantajana toimivan yrityksen tai organisaation rakenteeseen ja toimintaan sekä työntekijöiltä edellytettäviin vaatimuksiin ja laatii näihin ja omiin kokemuksiinsa perustuvan raportin. Kurssi suoritetaan normaalin kouluajan ulkopuolella. Työpaikkojen etsinnässä opiskelijat voivat käyttää apunaan esim. Taloudellisen Tiedotustoimiston, Länsi-Uudenmaan yritysten ja oppilaitosten yhteistyönä suunnittelemaa verkkoportaalia, joka on yrityksille ja nuorille tarkoitettu TET-pörssi. Sen avulla välitetään tietoa TET-paikoista ja työelämästä yleensä.

Osan kurssista voi suorittaa myös ammatti- ja koulutusalaan tutustumisena joissain alan ammatillisissa oppilaitoksissa ns. nuorisoasteen yhteistyönä. Oppilaitoksissa tapahtuva tutustuminen voisi tapahtua mahdollisuuksien mukaan ns. oppilaitosten yhteistoiminta-aikoina. Tutustuminen korkea-asteen oppilaitoksiin voi myös tulla kysymykseen.

Kurssin toteuttamisen lähtökohtana ovat opiskelijoiden omat toiveet ja kiinnostukset. Kurssin voi suorittaa joko 2. tai 3. opintovuotena. Kurssin suorittamisesta ja tutustumisjärjestelyistä on sovittava etukäteen opinto-ohjaajan kanssa. Kurssi arvioidaan s-merkinnällä.

4.23 Muut kurssit

Soveltavat kurssit

1. Järjestötoiminnan kurssi (MK1)

Tavoitteena on, että opiskelija osallistuu aktiivisesti oppilaskunnan toimintaan ja on mukana järjestämässä koulun yhteisiä tapahtumia. Opiskelija oppii yhdistystoiminnan perusteet.

2. Liikennekasvatuksen kurssi (MK2)

Osa I: hätäensiapu

Opiskelija oppii perustiedot/taidot auttamisesta hätätilanteessa ja tavallisimmissa sairaus- ja onnettomuustilanteissa, erityisesti liikenneonnettomuustilanteissa. Kurssi painottuu käytännön harjoitteluun.

Osa II: liikenneteoria

Opiskelija hankkii sellaiset tiedot, taidot ja asenteet, että hän kykenee itseään ja muita vaarantamatta harjoittelemaan itsenäisenä kuljettajana ns. autokoulun välivaiheessa. Opiskelija suhtautuu reaalisesti omaan ajotaitoonsa ja on motivoitunut kehittämään itseään kuljettajana.

3. Turvallisuuskasvatuksen kurssi (MK3)

Kurssin tehtävänä on antaa tietoa turvallisuusjärjestelmistä ja kehittää yksilön turvallisuuteen liittyviä tietoja ja valmiuksia eri tilanteissa. Kurssin aikana käydään tutustumassa eri pelastusviranomaisten toimintaan. Osa kurssista toteutetaan mahdollisesti maastossa pidettävänä viikonloppuharjoituksena, jossa pääpaino on käytännön harjoituksilla.

4. Tehoa opiskeluun (MK4)

Kurssilla testataan lukemis- ja kirjoittamisstrategiat yksilöllisesti sekä tehdään näitä taitoja tehostavia harjoituksia. Omia opiskelutaitoja pyritään ymmärtämään ja sitä kautta tehostamaan omaa oppimista. LUKI-vaikeusteoria, motivaatio, oppimistyyli, ajattelutavat, luetun ymmärtäminen, oikeinkirjoitus, oikeinlukeminen

5. Median lukiodiplomikurssi (MK5)

Median lukiodiplomin tavoitteena on edistää opiskelijan viestintäsivistystä ja erilaisten viestintätaitojen hallintaa. Lukiodiplomikurssin aikana työstetään lukiodiplomityö, laaditaan työsuunnitelma ja mediaelämäkerta sekä kirjoitetaan essee, joka sisältää itsearvioinnin. Lukiodiplomityö materiaaleineen kootaan portfolioksi ja arvioidaan. Opetushallitus julkaisee vuosittain median lukiodiplomitehtävät ja määrittelee yleiset suoritusohjeet. Median lukiodiplomin pohjaksi tulee opiskelijan lukioaikana suorittaa vähintään neljä (4) mediaan liittyvää tai soveltavaa kurssia. Kukin lukio määrittelee omassa opetussuunnitelmassaan mediadiplomien pohjakurssit. Lohjan Yhteislyseon lukiossa pohjakursseja ovat seuraavat kurssit: AT1 ja AT4, ÄI4, ÄI11 ja ÄI13, KU3, KU11 KU13 sekä PS10, joista erityistä painoa annetaan kursseille ÄI4, PS10 sekä KU3 viestintäsivistystä vahvistavina kursseina.

6. Pukuhistorian kurssi (MK6)

Kurssi sisältää luento-osuuden muodin tyylikausista 1200-luvulta 1800-luvulle. Opiskelija tekee tutkielman valitsemastaan muotihistoriallisesta aiheesta. Valmistetaan historiallinen puku, joka on saanut vaikutteita muodin tyylikausista.

7. Luovan käsityön kurssi (MK7)

Kurssilla paneudutaan eri kulttuurien käsityöperinteeseen, niiden kuvio- ja värimaailmaan. Opiskelija tutkii valitsemaansa aihetta (kirjallinen tuotos) ja valmistaa sen pohjalta suunnittelemansa työn joko perinteisin tai modernein menetelmin. Vapaa tekniikka.

8. Käsityödiplomi (MK8)

Diplomin voi suorittaa opiskelija, joka on suorittanut kaksi lukion käsityökurssia. Diplomikurssilla valmistetaan käsityötuotos ja siihen liittyvä portfolio vuosittain annettavien valtakunnallisten aiheiden pohjalta.

5 OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI

5.1 Arvioinnin tavoitteet

Lohjan Yhteislyseon lukiossa opiskelijan oppimisen arvioinnilla pyritään antamaan opiskelijalle palautetta hänen opintojensa edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukio-opiskelun aikana että sen päättyessä. Palautteella pyritään kannustamaan ja ohjaamaan opiskelijaa opintojen suorittamisessa ja ohjaamaan häntä käyttämään itsereflektointia opintojensa suunnittelussa ja toteuttamisessa. Arviointi antaa tietoja opiskelijan huoltajalle sekä hyödyttää jatko-opintojen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita.

Opiskelijan oppimisen arviointi auttaa myös opettajaa ja kouluyhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Oppilasarvosanojen antaminen on osa kouluyhteisön oman toiminnan arviointia.

5.2 Kurssisuorituksen arviointi

Opiskelijan opiskelema kurssi arvioidaan sen päättyttyä. Arviointi antaa palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta ja oppiaineen opiskelun etenemisestä. Kurssin arviointi perustuu monipuolisesti erilaiseen kurssin aikana annettuun näyttöön (tätä ovat kirjalliset tehtävät, kokeet, kirjoitelmat, harjoitustehtävät ja muut oppiainekohtaiset tehtävät, esimerkiksi kielten suulliset tehtävät) sekä opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan tietojen ja taitojen laaja-alaiseen arviointiin. Opiskelijan oma itsearviointia voidaan myös käyttää hyväksi oppiaineiden omien tavoitteiden mukaisesti.

Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään aina hyväksytyä arvosanaa. Jos opiskelija opiskelee kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Kurssin tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laaja-alaisesti.

Opiskelijoille jaetaan jaksotodistus jokaisen opiskelujakson päättyttyä. Varmistaakseen, että huoltajat saavat asetuksen mukaisen tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, koulu voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta jaksotodistukseen ja erilaisiin tiedotteisiin sellaisilta opiskelijoilta, jotka eivät vielä ole täysi-ikäisiä. Koulu voi myös lähettää tällaista tietoa huoltajille kirjallisesti.

Kunkin oppiaineen pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroin asteikolla 4-10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Hylätyllä arvosanalla arvioidaan kurssi, jossa opiskelija on jättänyt osallistumatta kurssikokeeseen tai muuhun kurssiarviointiin vaikuttavaan kuulusteluun tms. muun kuin sairauden tai koulun hyväksymän perusteen vuoksi.

Koulukohtaiset syventävät sekä soveltavat kurssit arvioidaan ainekohtaisesti toisaalla opetussuunnitelmassa mainitulla tavalla numeroarvioinnilla tai suoritusmerkinnällä (S = suoritettu). Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit on aina suoritettava hyväksytysti, jotta ne voidaan sisällyttää opiskelijan suorittamaan kurssimäärään.

Mikäli kurssiarviointia ei kurssin päättyessä voida suorittaa kurssikokeen tai muun kurssiarviointiin vaikuttavan kuulustelun tms. ajankohtaan ajoittuneen sairauden tai muun koulun hyväksymän syyn vuoksi, käytetään jaksoarvioinnissa merkintää K(=kesken).

Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi, suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute sekä muun tyyppinen arviointi voi täydentää ja täsmentää numeroarvosanaa.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, otetaan huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan kurssiarvosanaa.

Arvioinnin suorittajat ja arviointiperusteista tiedottaminen

Opiskelijan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai aineryhmän osalta opiskelijan opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.

Arviointiperusteista tiedotetaan opinto-oppaassa. Lisäksi kunkin kurssin arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille kurssin alussa, jolloin niistä on mahdollista käydä keskustelua ja sopia noudatettavista käytänteistä.

Opinnoissa eteneminen

Opiskelijan opiskelun tavoitteena tulisi olla suorittaa opiskelemissaan kurssit hyväksytysti. Hylättyä arvosanaa saa yrittää suorittaa lukuvuoden aikana uudelleen yhden kerran lukuvuosisuunnitelmassa mainittuina päivinä.

Oppiaineen opiskelulle muodostuu etenemisriski, jos opiskelija ei kykene suorittamaan hyväksytysti kahta kurssia kyseisen oppiaineen pakollisista ja valtakunnallisista syventävistä kursseista. Etenemisriskitilanteessa olevan opiskelijan tulee toimia saamansa erityisohjannan mukaisesti, esimerkiksi suorittaa kyseisen aineen tarpeelliseksi katsottuja tukikursseja ja pyrkiä estämään oppiaineen päättöarvostelun estyminen.

Aineenopettaja voi yhdessä rehtorin kanssa perustelluista syistä päättää etenemisesteen syntymisestä jossain oppiaineessa. Etenemisesteen voi purkaa uusintakokeessa tai suorittamalla kurssin hyväksytysti uudelleen.

Opiskelijan opintojen etenemistä seurataan koulun toimesta jatkuvasti.

Opintojen hyväksilukeminen

Lohjan Yhteislyseon lukion opiskelijalla on oikeus lukea hyväkseen lukion oppimäärän soveltaviksi kursseiksi muualla suoritettuja opintoja, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään lukion opetussuunnitelman mukaisia. Kyseisten opintojen hyväksyttävyydestä lukion oppimäärään tulee erikseen sopia koulun kanssa ennen niiden aloittamista.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamaan arviointiin. Jos kyseessä on lukion opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava kurssi, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

Vastaavuusasteikko

asteikko 1-5	lukioasteikko	asteikko 1-3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä)	3
	10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa ei voida päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suorittu kurssi vastaa, ylempää vai alempaa, vastaavuus määritetään opiskelijan eduksi.

Ulkomailla suoritettut opinnot voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi, syventäviksi tai soveltaviksi kurseiksi, mikäli opiskelija kykenee antamaan niiden opetussuunnitelmavastaavuudesta riittävän selkeän näytön. Mikäli ne luetaan hyväksi pakollisiin tai opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin syventäviin kurseihin, tulee niistä antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä.

Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Nämä vastaavuudet on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä tai soveltavia kurseja opetussuunnitelman oppiainekohtaisessa osiossa erikseen ilmoitetulla tavalla. Jos opiskelija pyytää, tulee järjestää lisäkuulustelu osaamistason toteamiseksi. Lisäkuulustelua pitää anoa välittömästi tason vaihdon yhteydessä. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Maahanmuuttajaopiskelija arvioidaan suomi toisena kielenä (S2) vieraskielisille -oppimäärän mukaan, jos opiskelija on valinnut sen oppimääräkseen riippumatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä -opetusta vai ei. Suomi äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän mukaisesti suoritettut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä -kurseihin, ja niiltä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä -kurssin arvosanaksi. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi toisena kielenä (S2) vieraskielisille -oppimäärästä, mutta ei molempia.

5.3 Oppiaineen oppimäärän arviointi

"Lukion opinnot jaetaan kolmeen osaan: pakollisiin, syventäviin ja soveltaviin kurseihin."
(Valtioneuvoston asetus 955/2002)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista pakollisista ja syventävistä kurseista sekä niihin läheisesti liittyvistä soveltavista kurseista. Soveltavien kurssien kuulumisesta eri oppiaineiden oppimääriin säädetään tämän opetussuunnitelman oppiainekohtaisissa osioissa. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät. Opiskelijan opiskelusuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tavoitteellisiin kurssivalintoihin.

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen valtakunnallisten syventävien kurssien sekä koulukohtaisten numeroarvosteltujen syventävien ja soveltavien kurssien kurssiarvosanojen aritmeettisena keskiarvosanana. Mainituista opinnoista opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

pakollisia ja syventäviä yhteensä	hylättyjen kurssien enimmäismäärä
1-2	0
3-5	1
6-8	2
9-	3

Oppiaineen oppimäärässä ovat mukana kaikki opiskelijan arvioidut pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit, eikä mitään niistä voi jälkikäteen poistaa.

Opiskelija voi suoritettuaan hyväksytysti lukion oppimäärään sisältyvät opinnot ilmoittautumalla oppimäärän korotuskuulusteluun korottaakseen suorittamansa oppimäärän oppiaineen arvosanaa. Korotuskertoja on yksi koulun erikseen määräämänä ajankohtana. Opiskelijan saadessa kuulustelussa paremman arvosanan kuin kurssien arvostelusta määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaksi korotuskuulustelun arvosana. Korotuskuulustelussa voi käyttää seuraavia kokonaisia arvosanoja: Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4.:

Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen pakollisten ja syventävien sekä koulukohtaisten numeroin arvosteltujen syventävien ja soveltavien kurssien pohjalta muodostuvaa arvosanaa on mahdollista korottaa edellä mainitun erillisen kuulustelun lisäksi opiskelijan arvioinnista päättävien harkinnan perusteella, mikäli opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Päätötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet

Lukioasetuksen määrittämin numeroarvosanoin arvioidaan kaikki pakollisten oppiaineiden oppimäärät sekä valinnaiset vieraat kielet. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

Opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa toisaalla määrätään

5.4 Lukion oppimäärän suoritus

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät edellä esitetyllä tavalla hyväksytysti ja lukion vähimmäiskurssimäärä 75 kurssia täyttyy. Oppilaitoskohtaisista syventävistä ja soveltavista kursseista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Mikäli opiskelija on tyytymätön opintosuorituksensa tai päättöarviointinsa arviointiin on hänen kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta pyydettävä arvioinnin uusimista. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Mikäli uusi arvio tai sen toimittamisen hylkääminen on ilmeisen virheellinen voi opiskelija hakea päätökseen muutosta lääninhallituksesta. Lääninhallitus voi velvoittaa opettajan toimittamaan uuden arvioinnin tai määrätä opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen muutettavaksi tai määrätä, mikä arvosana opiskelijalle on annettava.

Opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta tiedotetaan lukion opinto-oppaassa sekä opintojenohjauksen opinnoissa.

5.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukion oppimäärän suorittaneille, opintonsa keskeyttäneille tai erillisiä aineopintoja suorittaneelle opiskelijalle kirjoitetaan hänen suorittamistaan opinnoista todistus.

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun henkilö on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- tiedot oppilaitoksen todistuksenanto-oikeudesta
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimäärästä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

S2 = suomi toisena kielenä vieraskielisille opiskelijoille

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkaneen kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkaneen yhteisen kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkaneen valinnaisen kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen kielen oppimäärä

Suomi toisena kielenä vieraskielisille opiskelijoille (S2) merkitään todistuksessa äidinkielen ja kirjallisuuden kohtaan.

Mikäli opiskelijan opiskelema oma äidinkieli ei ole suomi, se kirjataan soveltaviin opintoihin omaksi kohdaksi otsikolla "Muu opiskelijan äidinkieli".

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen kurssien määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi: kiitettävä...9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu).

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluvaan kohtaan lisätietoja merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset erillisistä näytöistä kuten esimerkiksi suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely muissa oppilaitoksissa suoritetuista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät ole mukana oppiaineiden oppimäärien yhteydessä.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet ja niissä suoritettut kurssit sekä kunkin kurssin arvosana tai merkintä kurssin suorittamisesta (suoritettu/hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista tiedostoa, josta ilmenevät suoritettut kurssit ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaiskurssimäärä.

Todistusten ulkoasu noudattaa Lohjan kaupungin sivistystoimen antamia ohjeita ja määräyksiä.

6 LUKIOTOIMINNAN KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTI

6.1 Kehittämistyön tavoite

Jatkuva koululaitoksen kehittäminen ja toiminnan arviointi on osa kehittyvän kouluyhteisön toimintaa. Läntisen Uudenmaan suomenkielisen lukiokoulutuksen uranuurtajana ja suunnannäyttäjänä sekä suuren opiskelijamäärän mahdollistaman laaja-alaisuuden pohjalta Lohjan Yhteislyseon lukio haluaa jatkuvasti kehittää toimintaansa laadullisesti sekä vastaamaan ajan haasteita ja koulun omaleimaista profiilia. Kehitystyön tavoite on, että Lohjan Yhteislyseon lukio on nykyajan tietoyhteiskunnassa toimiva, arvostettu ja haluttu oppilaitos.

6.2. Kehittämistyön toteuttajat

Lohjan Yhteislyseon lukion kehittämistyötä johtaa koulun rehtori. Apunaan rehtorilla on koulun opettajakunnasta valittu suunnitteluryhmä sekä kehittämistyön eri sektoreita varten opettajakunnasta ja muusta henkilökunnasta perustetut toimintatiimit.

Oppiaineittain kehittämistyötä toteutetaan opettajakunnan muodostamien aineryhmäkokousten sekä yksittäisten opettajien toiminnan avulla.

6.3. Arviointi osana kehittämistyötä

Kehittämistyön keskeinen väline on arviointi. Arvioinnin avulla voidaan selvittää tavoitteiden saavuttamista, opetuksen laatua, toimintojen sujuvuutta, asiakkaiden ja sidosryhmien tyytyväisyyttä tuotettuihin palveluihin sekä opettajakunnan ja muun henkilökunnan tulkintoja koulun toimivuudesta ja tilasta. Arviointi on jatkuvaa koulun päivittäiseen toimintaan liittyvää; toisaalta koulu vuosittain päättää erityisistä arvioinnin painopistealueista. Arvioinnin tavoitteena on tiedostaa kouluyhteisön ja siinä työskentelevien henkilöiden vahvuudet ja heikkoudet. Arviointitiedolla voidaan löytää avainkohtia koulun toiminnan kehittämiseksi. Arviointitieto antaa pohjaa koulun voimavarojen käytön järkevään suunnitteluun ja entistä toimivamman koulun luomiseen. Koulun suorittama itsearviointi antaa tietoa myös koulun ylläpitäjälle koulun resurssitarpeista.

6.4. Arvioinnin muodot

Jokainen opettaja suorittaa oman opetustoimintansa arviointia opetuksensa yhteydessä. Tätä on opiskelijoitten saavuttamien oppimistulosten arviointi. Lisäksi opettajat keräävät opiskelijoilta erityyppistä palautetta opetuksensa laadusta ja toimivuudesta.

Ylioppilastutkinnon vuosittaiset tulokset ja niiden pohjalta tuotetut valtakunnalliset tilastot sekä koulukohtaiset vertailut tuottavat säännöllistä materiaalia opetuksen vaikuttavuuden arviointiin.

Tietoa erilaisista kehittämistarpeista voidaan tuottaa joustavasti tilanteeseen sopivimmalla tavalla, mihin nykyaikainen tietotekniikka tarjoaa hyvät mahdollisuudet.

Kouluyhteisö voi hyödyntää kehitystyössään myös koulutuksen ylläpitäjän tai muun ulkopuolisen arviointitahon tuottamaa arviointitietoa.

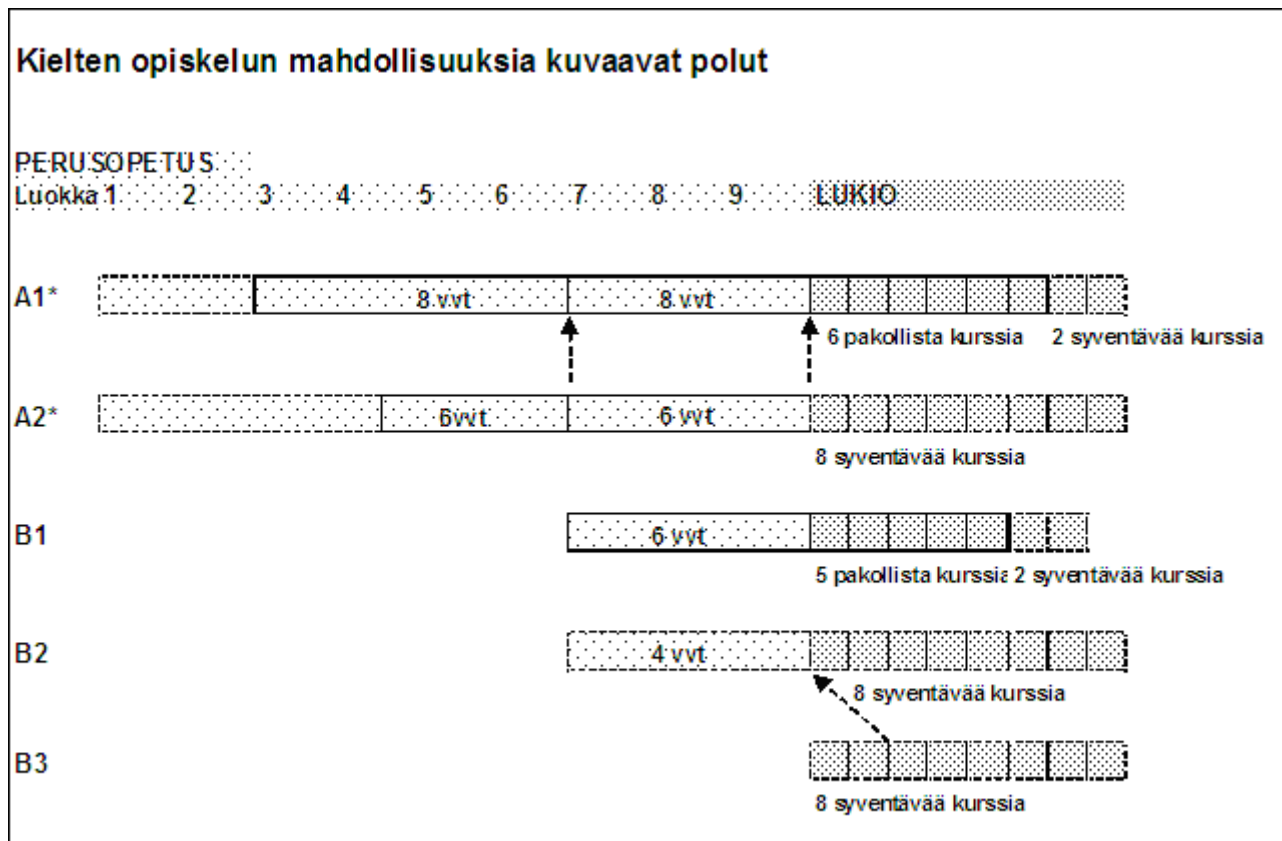
Lukuvuosittain tarkennettavassa arviointisuunnitelmassa määritetään kulloisenkin lukuvuoden arvioinnin painopistealueet sekä arviointitavat.

6.5. Arvioinnin toteuttajat

Arvioinnin pääasiallinen toteuttaja on kouluyhteisö jäsenenä. Sen suunnittelijana ja kehittäjänä toimii opettajakunnasta muodostettu arviointitiimi. Arviointitiimissä voi tarvittaessa olla kutsuttuna myös oppilaskunnan ja vanhempien edustaja. Arviointia voi toteuttaa myös koulutuksen ylläpitäjä. Arvioinnin suorittajina voivat toimia myös koulun ulkopuoliset tahot kuten sen sidosryhmät, erityisesti vanhemmat. Oppilaskunta voi omalta osaltaan toimia myös tärkeänä arviointitiedon tuottajana. Arviointia suorittamaan ja erityisesti sitä laadullisesti kehittämään voidaan kutsua arviointitoiminnan ammattilaisia.

LIITTEET

LIITE 1 - Kielen opiskelun mahdollisuuksia kuvaava kaavio

* Lukiossa A-kieli.

LIITE 2 - Kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehukseen.

Taitotaso A1 - Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa

		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.1	Kielitaidon alkeiden hallinta	* Ymmärtää erittäin rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja fraaseja (tervehdyksiä, nimiä, lukuja, kehoituksia) arkisissa yhteyksissä. * Ei edes ponnistellen ymmärrä kuin kaikkein alkeellisintä kielialainesta. *Tarvitsee erittäin paljon apua: toistoa, osoittamista, käännöstä.	*Osaa vastata häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein. Vuorovaikutus on puhekumppanin varassa, ja puhuja turvautuu ehkä äidinkieleen tai eleisiin. * Puheessa voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoksia. * Ääntäminen voi aiheuttaa suuria ymmärtämisongelmia. * Osaa hyvin suppean perussanaston ja joitakin opeteltuja vakioilmaisuja. * Puhuja ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta hänen hallitsemansa harvat kaavamaiset ilmaisut voivat olla melko virheettömiä.	*Tuntee kirjainjärjestelmän, mutta ymmärtää tekstistä vain hyvin vähän. *Tunnistaa vähäisen määrän tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja ja osaa yhdistää niitä kuviin. * Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennakoitavassa yhteydessä on erittäin rajallinen	*Osaa viestiä välittömiä tarpeita hyvin lyhyin ilmaisin. *Osaa kirjoittaa kielen kirjaimet ja numerot kirjaimin, merkitä muistiin henkilökohtaiset perustietonsa ja kirjoittaa joitakin tuttuja sanoja ja fraaseja. *Osaa joukon erillisiä sanoja ja sanontoja. * Ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta kirjoittaa oikein muutamia sanoja ja ilmauksia
A1.2	Kehittyvä alkeiskielitaito	*Ymmärtää rajallisen määrän sanoja, lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehoituksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömään tilanteeseen. * Joutuu ponnistelemaan ymmärtääkseen yksinkertaisiakin lausumia ilman selviä tilannevihjeitä. *Tarvitsee paljon apua: puheen hidastamista, toistoa, näyttämistä ja käännöstä.	*Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheluissa. Tarvitsee usein puhekumppanin apua. *Puheessa on taukoja ja muita katkoksia. *Ääntäminen voi aiheuttaa usein ymmärtämisongelmia. * Osaa hyvin suppean perussanaston, joitakin tilannesidonnaisia ilmaisuja ja peruskieliopin aineksia. * Alkeellisessakin vapaassa puheessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.	*Ymmärtää nimiä, kylttejä ja muita hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät välittömiin tarpeisiin. * Tunnistaa yksinkertaisesta tekstistä yksittäisen tiedon, jos voi lukea tarvittaessa uudelleen * Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen.	*Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein. *Osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään (esim. vastauksia kysymyksiin tai muistilappuja). * Osaa joitakin perussanoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita. * Ulkoa opetellut fraasit voivat olla oikein kirjoitettuja, mutta alkeellisimmassakin vapaassa tuotoksessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.
A1.3	Toimiva alkeiskielitaito	* Ymmärtää yksinkertaisia lausumia (henkilökohtaisia kysymyksiä ja jokapäiväisiä ohjeita, pyyntöjä ja kieltoja) rutiinimaisissa keskusteluissa tilanneyhteyden tukena. * Pystyy seuraamaan yksinkertaisia, välittömiin tilanteisiin tai omaan kokemukseensa liittyviä keskusteluita. * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja kuulijalle kohdennettua yleiskielistä puhetta.	*Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviyty kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhekumppanin apua. * Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä. *Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisongelmia. *Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita. * Alkeellisessakin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä.	* Pystyy lukemaan tuttuja ja joitakin tuntemattomia sanoja. Ymmärtää hyvin lyhyitä viestejä, joissa käsitellään arkielämää ja rutiinitapahtumia tai annetaan yksinkertaisia ohjeita. * Pystyy löytämään tarvitsemansa yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä (postikortit, säätiedotukset). * Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hyvin hidasta.	*Selviyty kirjoittamalla kaikkein tutuimmissa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa. *Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä (yksinkertaisen postikortin, henkilötiedot, yksinkertainen sanelu). * Osaa kaikkein tavallisimpia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreetteihin tarpeisiin. Osaa kirjoittaa muutamia yksilauseisia virkeitä. * Alkeellisessakin vapaassa tuotoksessa esiintyy monenlaisia virheitä.

Taitotaso A2 Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta

		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.1	Peruskielitaidon alkuvaihe	* Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä. * Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet, kuulutukset) ydinsisällön sekä havaitsemaan aihepiirin vaihdokset tv- uutisissa. * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskielistä puhetta, joka usein täytyy lisäksi toistaa.	* Osaa kuvata lähipiiriään muutamien lyhyin lausein. Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista. Osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun, mutta kykenee harvoin ylläpitämään pitempää keskustelua. *Tuottaa sujuvasti joitakin tuttuja jaksoja, mutta puheessa on paljon hyvin ilmeisiä taukoja ja vääriä aloituksia. * Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on hyvin ilmeistä ja ääntämisvirheistä voi koitua satunnaisia ymmärtämisongelmia. *Osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita (kuten menneen ajan muotoja ja konjunktioita). * Hallitsee kaikkein yksinkertaisimman kieliopin alkeellisessa vapaassa puheessa, mutta virheitä esiintyy yhä paljon perusrakenteissakin.	*Ymmärtää yksinkertaisia ja kaikkein tavanomaisinta sanastoa sisältäviä tekstejä (yksityiskirjeitä, pikku-uutisia, arksamia käyttöohjeita). * Ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joitakin yksityiskohtia parin kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa paikantaa ja verrata yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla. * Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hidasta.	* Selviytyy kirjoittamalla kaikkein rutiinomaisimmista arkitilanteista. * Osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä (henkilökohtaiset kirjeet, lappuset), jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin sekä yksinkertaisia, luettelomaisia kuvauksia hyvin tutuista aiheista (todellisista tai kuvitteellisista henkilöistä, tapahtumista, omista ja perheen suunnitelmista). *Osaa käyttää perustarpeisiin liittyvää konkreettista sanastoa ja perusaikamuotoja sekä yksinkertaisin sidossanoin (ja, mutta) liitettyjä rinnasteisia lauseita. *Kirjoittaa kaikkein yksinkertaisimmat sanat ja rakenteet melko oikein, mutta tekee toistuvasti virheitä perusasioissa (aikamuodot, taiputus) ja tuottaa paljon kömpelöitä ilmaisuja vapaassa tuotoksessa.
A2.2	Kehittyvä peruskielitalito	* Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään konkreetit tarpeensa. Pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia. *Pystyy yleensä tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen. Ymmärtää tavallista sanastoa ja hyvin rajallisen joukon idiomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonnaisessa puheessa. * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi. Toistoa tarvitaan melko usein.	* Osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen lähipiiristään ja sen jokapäiväisistä puolista. Pystyy osallistumaan rutiinomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista. Voi tarvita apua keskustelussa ja välttää joitakin aihepiirejä. *Puhe on välillä sujuvaa, mutta erilaiset katkokset ovat hyvin ilmeisiä. *Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy. *Osaa kohtalaisen hyvin tavallisen, jokapäiväisen sanaston ja jonkin verran idiomaattisia ilmaisuja. Osaa useita yksinkertaisia ja myös joitakin vaativampia rakenteita. * Laajemmassa vapaassa puheessa esiintyy paljon virheitä perusasioissa (esim. verbien aikamuodoissa) ja ne voivat joskus haitata ymmärrettävyyttä.	*Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutamien kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä (mainokset, kirjeet, ruokalisto, aikataulut) sekä faktatekstejä (käyttöohjeet, pikku-uutiset). * Pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä muutamien kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista. * Tarvitsee usein uudelleen lukemista ja apuvälineitä tekstikappaleen ymmärtämiseksi.	* Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa. *Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimista ja henkilökohtaisista kokemuksista tai elinympäristönsä arkipäiväisistä puolista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hakemukset, puhelinviestit). *Osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot. * Kirjoittaa yksinkertaiset sanat ja rakenteet oikein, mutta tekee virheitä harvinaisemmissa rakenteissa ja muodoissa ja tuottaa kömpelöitä ilmaisuja.

Taitotaso B1 - Selviytyminen arkielämässä

		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.1	Toimiva peruskielitaito	*Ymmärtää pääajatuksia ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja mukaan lukien lyhyt kerronta. Tavoittaa radioutusten, elokuvien, tv-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat. * Pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistiетoon perustuvaa puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja. * Pitemmän viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja selkeämpää yleiskielistä puhetta. Toistoa tarvitaan silloin tällöin.	*Osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia. Selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hieman vaativammassa tilanteissa. Pitkäkestoinen esitys tai käsitteelliset aiheet tuottavat ilmeisiä vaikeuksia. *Pitää yllä ymmärrettävää puhetta, vaikka pitemmissä puhejaksoissa esiintyy taukoja ja epäröintiä. *Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on joskus ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy jonkin verran. *Osaa käyttää melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Käyttää useita erilaisia rakenteita. * Laajemmassa vapaassa puheessa kielioppivirheet ovat tavallisia (esim. artikkeleita ja päätteitä puuttuu), mutta ne haittaavat harvoin ymmärrettävyyttä.	*Pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kurssiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta. * Pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia. * Arkikokemuksesta poikkeavien aiheiden ja tekstin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puutteellista.	* Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista. *Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin liittämällä erilliset ilmaukset peräkkäin jaksoiksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmassa kirjallisen viestinnän muodoissa. *Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja. * Rutiininomainen kielilaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheettömiä, mutta jotkut vaativammat rakenteet ja sanaliitot tuottavat ongelmia.
B1.2	Sujuva peruskielitaito	* Ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (epäsuora tiedustelu, työkeskustelut, ennakoitavissa olevat puhelinviestit). * Ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta ja epämuodollisesta keskustelusta. * Ymmärtäminen edellyttää yleiskieltä tai melko tuttua aksenttia sekä satunnaisia toistoja ja uudelleenmuotoiluja. Nopea syntyperäisten välinen keskustelu ja vieraiden aiheiden tuntemattomat yksityiskohdat tuottavat vaikeuksia.	*Osaa kertoa tavallisista, konkreettista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen ja selostaa myös muita aiheita, kuten elokuvia, kirjoja tai musiikkia. Osaa viestiä varmasti useimmissa tavallisissa tilanteissa. Kielellinen ilmaisu ei ehkä ole kovin tarkkaa. *Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti. Vaikka taukoja ja katkoksia esiintyy, puhe jatkuu ja viesti välittyy. *Ääntäminen on hyvin ymmärrettävää, vaikka intonaatio ja painotus eivät ole aivan kohdekielen mukaisia. *Osaa käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja. Käyttää myös monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. * Kielioppivirheitä esiintyy jonkin verran, mutta ne haittaavat harvoin laajempaakaan viestintää.	* Pystyy lukemaan muutaman kappaleen pituisia tekstejä monenlaisista aiheista (lehtiartikkelit, esitteet, käyttöohjeet, yksinkertainen kaunokirjallisuus) ja selviää myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä käytännönläheisissä ja itselleen tärkeissä tilanteissa. * Pystyy etsimään ja yhdistelemään tietoa useammasta muutaman sivun pituisesta tekstistä suorittaakseen jonkin tehtävän. * Pitkien tekstien jotkin yksityiskohdat ja sävyt saattavat jäädä epäselviksi.	*Osaa kirjoittaa henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä, kertoa niissä uutisia ja ilmaista ajatuksiaan tutuista abstrakteista ja kulttuuriaiheista, kuten musiikista tai elokuvista. * Osaa kirjoittaa muutaman kappaleen pituisen jäsentyneen tekstin (muistiinpanoja, lyhyitä yhteenvetoja ja selostuksia selväpiirteisen keskustelun tai esityksen pohjalta). Osaa esittää jonkin verran tukitietoa pääajatuksille ja ottaa lukijan huomioon. * Hallitsee melko monenlaiseen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita. Osaa ilmaista rinnasteisuutta ja alisteisuutta. *Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä, vaikka virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa, tekstin jäsentelyssä ja tyyliässä ja vaikka äidinkielen tai jonkin muun kielen vaikutus on ilmeinen.

Taitotaso B2 Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa

		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.1	Itsenäisen kielitaidon perustaso	* Ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksisen puheen pääajatuksat, kun se käsittelee konkreetteja tai abstrakteja aiheita. Pystyy seuraamaan yleisesti kiinnostavaa yksityiskohtaista kerrontaa (uutiset, haastattelut, elokuvat, luennot). * Ymmärtää puheen pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusastetta ja tyyliä. Pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia, jos puheen kulku on selvästi merkitty erilaisin jäsentimin (sidesanat, rytmitys). Pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat. * Ymmärtää suuren osan ympärillään käytävästä keskustelusta, mutta voi kokea vaikeaksi ymmärtää useamman syntyperäisen välistä keskustelua, jos nämä eivät mitenkään helpota sanottavaansa.	*Osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuspäiriinsä liittyvistä asioista, kertoa tuntemuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen. Pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin käytännöllisiin ja sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodollisiin keskusteluihin. Pystyy säännölliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa vaikuttamatta tahattomasti huvittavalta tai ärsyttävältä. Kielellinen ilmaisu ei aina ole täysin tyylikästä. *Pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin, ja puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja. *Ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia. *Osaa käyttää monipuolisesti kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto. Osoittaa kasvavaa taitoa reagoida sopivasti tilanteen asettamiin muutovaatimuksiin. * Kieliopin hallinta on melko hyvää, eivätkä satunnaiset virheet yleensä haittaa ymmärrettävyyttä	*Pystyy lukemaan itsenäisesti muutaman sivun pituisia tekstejä (lehtiartikkeleita, novelleja, viihde- ja tietokirjallisuutta, raportteja ja yksityiskohtaisia ohjeita) oman alan tai yleisistä aiheista. Tekstit voivat käsitellä abstrakteja, käsitteellisiä tai ammatillisia aiheita, ja niissä on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä. *Pystyy tunnistamaan kirjoittajan ja tekstin tarkoituksen, paikantamaan useita eri yksityiskohtia pitkistä tekstistä. Pystyy nopeasti tunnistamaan tekstin sisällön ja uusien tietojen käyttöarvon päättääkseen, kannattaako tekstiin tutustua tarkemmin. * Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien idiomit ja kulttuuriviittaukset.	* Osaa kirjoittaa selkeitä ja yksityiskohtaisia tekstejä monista itseään kiinnostavista aihepiireistä, tutuista abstrakteista aiheista, rutiiniluonteisia asiaviestejä sekä muodollisempia sosiaalisia viestejä (arvostelut, liikekirjeet, ohjeet, hakemukset, yhteenvodot). *Osaa kirjoittaessaan ilmaista tietoja ja näkemyksiä tehokkaasti ja kommentoida muiden näkemyksiä. Osaa yhdistellä tai tiivistää eri lähteistä poimittuja tietoja omaan tekstiin. * Osaa laajan sanaston ja vaativia lauserakenteita sekä kielelliset keinot selkeän, sidosteisen tekstin laatimiseksi. Sävy ja tyylin joustavuus on rajallinen, ja pitkässä esityksessä voi ilmetä hyppäyksiä asiasta toiseen. * Hallitsee melko hyvin oikeinkirjoituksen, kieliopin ja välimerkkien käytön, eivätkä virheet johda väärinkäsityksiin. Tuotoksessa saattaa näkyä äidinkielen vaikutus. Vaativat rakenteet sekä ilmaisun ja tyylin joustavuus tuottavat ongelmia.
B2.2	Toimiva itsenäinen kielitaito	* Ymmärtää elävää tai tallennettua, selkeästi jäsentynyttä yleiskielistä puhetta kaikissa sosiaalisen elämän, koulutuksen ja työelämän tilanteissa (myös muodollinen keskustelu ja syntyperäisten välinen vilkas keskustelu). * Pystyy yhdistämään vaativia tehtäviä varten kompleksista ja yksityiskohtaista tietoa kuulemistaan laajoista keskusteluista tai esityksistä. Osaa päätellä ääneen lausumattomia asenteita ja sosiokulttuurisia viitteitä sekä arvioida kriittisesti kuulemaansa. * Ymmärtää vieraita puhujia ja kielimuotoja. Huomattava taustamelu, kielellinen huumori ja harvinaisemmat idiomit ja kulttuuriviittaukset saattavat yhä tuottaa vaikeuksia.	*Osaa pitää valmistellun esityksen monenlaisista yleisistäkin aiheista. Pystyy tehokkaaseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa. Osaa keskustella ja neuvotella monista asioista, esittää ja kommentoida vaativia ajatuskulkuja ja kytkeä sanottavansa toisten puhevuoroihin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla. Esitys voi olla kaavamaisista, ja puhuja turvautuu toisinaan kiertoilmauksiin. *Osaa viestiä spontaanisti, usein hyvin sujuvasti ja vaivattomasti satunnaisista epäroinneista huolimatta. *Ääntäminen ja intonaatio ovat hyvin selkeitä ja luontevia. * Hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista konkreetteja ja käsitteellisiä, tuttuja ja tuntemattomia aiheita varmasti,	*Pystyy lukemaan itsenäisesti usean sivun pituisia, eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä (päivälehtiä, novelleja, kaunokirjallisuutta). Jotkin näistä voivat olla vain osittain tuttuja tai tuntemattomia, mutta henkilön itsensä kannalta merkityksellisiä. * Pystyy tunnistamaan kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin tarkoituksen. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä. Ymmärtää riittävästi tiivistääkseen pääkohdat tai ilmaistakseen ne toisin sanoin. * Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien harvinaisemmat idiomit ja	*Osaa kirjoittaa selkeitä, yksityiskohtaisia, muodollisia ja epämuodollisia tekstejä monimutkaisista todellisista tai kuvitelluista tapahtumista ja kokemuksista enimmäkseen tutuille ja toisinaan tuntemattomille lukijoille. Osaa kirjoittaa esseiden, muodollisen tai epämuodollisen selostuksen, muistiinpanoja jatkotehtäviä varten ja yhteenvetoja. *Osaa kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin, ilmaista kantansa, kehittää argumentteja systemaattisesti, analysoida, pohtia ja tiivistää tietoa ja ajatuksia. * Kielellinen ilmaisuväri ei rajoita havaittavasti kirjoittamista.

			selkeästi ja tilanteen vaatimaa muodollisuusastetta noudattaen. Kielelliset syyt rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin. * Kieliopin hallinta on hyvää. Usein puhuja korjaa virheensä itse, eivätkä virheet haittaa ymmärrettävyyttä.	kulttuuriviittaukset.	* Hallitsee hyvin kieliopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä harvinaisissa rakenteissa ja idiomatisissa ilmauksissa sekä tyyliseikoissa.

Taitotasot C1-C2 Selviytyminen monissa vaativissa kielenkäyttötilanteissa

		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
C1.1	Taitavan kielitaidon perustaso	*Ymmärtää suhteellisen vaivattomasti pitempääkin puhetta tai esitystä (elokuvia, luentoja, keskusteluja, väittelyjä) erilaisista tutuista ja yleisistä aiheista myös silloin, kun puhe ei ole selkeästi jäsenneiltyä ja sisältää idiomatisia ilmauksia ja rekisterinvaihtoksia. *Ymmärtää hyvin erilaisia äänitemateriaaleja yksityiskohtaisesti ja puhujien välisiä suhteita ja tarkoituksia tunnistaen. *Vieras aksentti tai hyvin murteellinen puhekieli tuottavat vaikeuksia.	*Osaa pitää pitkähkön, valmistellun muodollisenkin esityksen. Pystyy ottamaan aktiivisesti osaa monimutkaisiin käsitteellisiin ja yksityiskohtia sisältäviin tilanteisiin ja johtaa rutiiniluonteisia kokouksia ja pienryhmiä. Osaa käyttää kieltä monenlaisen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Tyylilajien ja kielimuotojen vaihtelu tuottaa vaikeuksia. *Osaa viestiä sujuvasti, spontaanisti ja lähes vaivattomasti. *Osaa vaihdella intonaatiota ja sijoittaa lausepainot oikein ilmaistakseen kaikkein hienoimpiakin merkitysvaihteita. *Sanasto ja rakenteisto ovat hyvin laajat ja rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla. *Kieliopin hallinta on hyvää. Satunnaiset virheet eivät hankaloita ymmärtämistä, ja puhuja osaa korjata ne itse.	*Ymmärtää yksityiskohtaisesti pitkähköjä, kompleksisia tekstejä eri aloilta. *Pystyy vaihtelevaan lukutapaansa tarpeen mukaan. Osaa lukea kriittisesti ja tyylillisiä vivahteita arvioiden sekä tunnistaa kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin piilomerkityksiä. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä, tiivistämään ne ja tekemään niistä vaativia johtopäätöksiä. *Vaativimmat yksityiskohdat ja idiomatiset tekstikohdat saattavat vaatia useamman lukukerran tai apuvälineiden käyttöä.	*Pystyy kirjoittamaan selkeitä, hyvin jäsenyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista, ilmaisemaan itseään täsmällisesti ja ottamaan huomioon vastaanottajan. Osaa kirjoittaa todellisista ja kuvitteellisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä käyttäen kieltä joustavasti ja monitasoisesti. Pystyy kirjoittamaan selkeitä ja laajoja selostuksia vaativistakin aiheista. *Osoittaa, että hallitsee monia keinoja tekstin jäsentämiseksi ja sidosteisuuden edistämiseksi. *Kielellinen ilmaisuväara on hyvin laaja. Hallitsee hyvin idiomatiset ilmaukset ja tavalliset sanonnat. * Hallitsee erittäin hyvin kieliopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä satunnaisesti idiomatisissa ilmauksissa sekä tyyliseikoissa.

LIITE 3 - Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaoista

N:o 955/2002

Annettu Helsingissä 14 päivänä marraskuuta 2002

Valtioneuvoston asetus

lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty opetusministeriön esittelystä, säädetään 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lukiolain (629/1998) 10 §:n 1 momentin ja 39 §:n nojalla, sellaisena kuin niistä on 10 §:n 1 momentti laissa 1184/1998:

1 luku

Yleistä

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään lukiolaissa (629/1998) tarkoitetun lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista samoin kuin opetukseen käytettävän ajan jakamisesta eri oppiaineiden ja aineryhmien opetukseen sekä opinto-ohjaukseen (tuntijako).

2 luku

Lukiokoulutuksen yleiset valtakunnalliset tavoitteet

2 §

Lukio opiskeluympäristönä

Lukion tulee olla opiskelijalle henkisesti ja fyysisesti turvallinen, oppimisen ja osallistumisen mahdollistava avoin ja myönteinen opiskeluympäristö. Lukion tulee tukea vuorovaikutteisuutta sekä oppilaitoksen sisällä että yhteydenpidossa ympäristöön.

Opiskelijan itsenäisen toiminnan ja vastuullisuuden lisäksi lukiossa korostetaan opiskelijan asemaa osana opiskeluyhteisöä.

3 §

Opetuksen tavoitteet

Lähtökohtana opetuksessa on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Tavoitteena on, että opiskelija oppii arvostamaan luonnon ja kulttuurien monimuotoisuutta.

Opetuksen tulee tukea opiskelijan kasvua aikuisen vastuuseen omasta ja muiden ihmisten hyvinvoinnista, elinympäristön tilasta sekä kansalaisyhteiskunnan toimivuudesta. Opiskelijaa perehdytetään elinkeinoelämään ja yrittäjyyteen. Opiskelijan kulttuuri-identiteettiä sekä kulttuurien tuntemusta syvennetään.

Opetuksen pitää kannustaa opiskelijaa toimimaan opiskeluyhteisössä ja yhteiskunnassa paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Tavoitteena on, että opiskelija oppii edistämään yhdessä muiden kanssa ihmisoikeuksia, demokratiaa, tasa-arvoa ja kestäväää kehitystä.

Tavoitteena on, että opiskelija omaksuu hyvät tavat ja osaa ilmaista kulttuuri-identiteettiään sekä että hän tiedostaa oman persoonallisen erityislaatunsa.

4 §

Tarpeelliset tiedot ja taidot

Opiskelijalle tulee antaa jatko-opintojen, kansalaisena toimimisen ja laadukkaan elämän kannalta hyvä yleissivistys. Tietoja ja taitoja syvennetään sekä annetaan laajat yleistiedot ihmisestä, yhteiskunnasta, kulttuureista ja luonnosta. Tavoitteena on, että opiskelijalla on hyvät tietoyhteiskuntataidot. Häntä harjaannutetaan käyttämään niitä tiedonhankintaan ja viestintään, hallitsemaan mediaosaamisen perustaidot sekä arvioimaan kriittisesti tietoa. Opiskelijalle opetetaan yhteistyötaitoja, jotka mahdollistavat toimimisen itsenäisesti ja ryhmässä.

Opetuksen tulee harjaannuttaa opiskelijaa monipuolisesti itseilmaisussa ja vuorovaikutustaidoissa ja ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti molemmilla kotimaisilla kielillä sekä vähintään yhdellä vieraalla kielellä. Opetuksen on tarjottava esteettisiä kokemuksia sekä elämyksiä eri taidemuodoista.

5 §

Elinikäinen oppiminen ja itsensä kehittäminen

Opetuksen on kehitettävä opiskelijan opiskelutaitoja ja opiskelijan kykyä arvioida opiskelutaitojaan. Opiskelijaa tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittymistarpeensa oppijana ja käyttämään hänelle soveltuvia opiskelumenetelmiä. Opiskelijaa harjaannutetaan omien valintojen suunnitteluun ja tekemiseen sekä vastuuseen valinnoistaan.

Tavoitteena on, että opiskelija sisäistää elinikäisen oppimisen merkityksen. Häntä tuetaan luottamaan opiskelutaitoihinsa sekä tekemään jatko-opintosuunnitelmia. Opetuksen on luotava valmiuksia opiskelijan oman tehtävän löytämiseksi yhteiskunnassa ja työelämässä.

6 §

Aikuisille annettavan opetuksen erityiset tavoitteet

Aikuisille annettavaa opetusta kehitetään yleissivistävänä opetuksena. Opetuksen tulee tarjota monipuoliset edellytykset perus-, jatko- ja täydennyskoulutukseen sekä opiskelijan elinikäiseen itsensä kehittämiseen osana aikuiskoulutusta. Aikuisille annettavassa opetuksessa tulee antaa tutkintotavoitteisen opetuksen lisäksi suoritustavoitteisesti opiskelevien aineopiskelijoiden sekä muiden erityisryhmien opetusta, joissa otetaan huomioon aikuisopiskelun erityispiirteet.

Tavoitteena on, että aikuisopiskelija saa yleissivistävän tiedon lisäksi sellaisia opiskelu-, kieli- ja viestintätaitoja sekä tietoteknisiä taitoja, joita tarvitaan sekä jatko-opintoihin että työllistymiseen ja

työelämässä menestymiseen. Opetuksen tulee kehittää valmiuksia elinikäiseen oppimiseen sekä tukea opiskelijan persoonallisuuden kasvua.

3 luku

Lukio-opetuksen tuntijako

7 §

Nuorille annettavien opintojen rakenne

Lukion opinnot jaetaan kolmeen osaan: pakollisiin, syventäviin ja soveltaviin kursseihin. Syventävät kurssit ovat pääasiassa pakollisiin kursseihin välittömästi liittyviä jatkokursseja, joita opiskelijalle tulee tarjota valittaviksi.

Soveltavat kurssit ovat eheyttäviä kursseja, jotka sisältävät aineksia eri oppiaineista, menetelmäkursseja taikka saman tai muun koulutuksen järjestäjän tarjoamia ammatillisia opintoja tai lukion tehtävään soveltuvia muita opintoja. Soveltaviin kursseihin voivat kuulua myös taito- ja taideaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Soveltavat kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus sisällyttää opintoihinsa soveltaviksi kursseiksi myös edellä tarkoitettuja muun koulutuksen järjestäjän järjestämiä opintoja.

8 §

Nuorille annettavan opetuksen tuntijako

Nuorille annettavan lukiokoulutuksen tuntijako on seuraava:

Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset kurssit	Syventävinä opintoina tarjottavien valtakunnallisten kurssien määrä
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	3
Kielet perusopetuksen vuosiluokilta 1-6 alkava kieli (A-kieli)	6	2
perusopetuksen vuosiluokilta 7-9 alkava kieli (B-kieli)	5	2
muut kielet		16
Matematiikka		
lyhyt oppimäärä	6	2
pitkä oppimäärä	10	3
Ympäristö ja luonnontieteet		
Biologia	2	3
Maantiede	2	2
Fysiikka	1	7
Kemia	1	4
Uskonto tai elämänkatsomustieto	3	2
Filosofia	1	3
Psykologia	1	4
Historia	4	2
Yhteiskuntaoppi	2	2
Taito- ja taideaineet	5	
Liikunta	2	3
Musiikki	1-2	3

Kuvataide	1-2	3
Terveystieto	1	2
Opinto-ohjaus	1	1
Pakolliset kurssit	47-51	
Syventävät kurssit vähintään	10	
Soveltavat kurssit		
Kurssit yhteensä vähintään	75	

Tuntijaon mukaisten pakollisten ja syventävien kurssien lisäksi voi olla koulutuksen järjestäjän päättämiä syventäviä ja soveltavia kursseja. Oppituntien lisäksi opinto-ohjauksessa opiskelijalle annetaan muuta ohjausta.

Opiskelija voi opiskella useampaa kuin yhtä A-kieltä. Jos toista kotimaista kieltä opiskellaan A-oppimäärän mukaisesti, on pakollisten kurssien määrä kuusi.

Saamenkieliselle, romanikieliselle tai vieraskieliselle opiskelijalle voidaan opettaa äidinkieltä ja kirjallisuutta suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärän mukaan.

Jos saamenkieliselle, romanikieliselle tai vieraskieliselle opiskelijalle opetetaan hänen omaa äidinkieltään, opiskelijan äidinkielen ja kirjallisuuden ja muiden kielten pakollisten kurssien yhteismäärät sekä opiskelijalle pakollisten kurssien kokonaismäärä voivat olla 1 momentissa säädettyä pienemmät. Tässä tapauksessa toista kotimaista kieltä opiskellaan valinnaisena aineena.

Jos vieraskieliselle opiskelijalle opetetaan suomen tai ruotsin kieltä suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärän mukaan, äidinkielen ja kirjallisuuden sekä toisen kotimaisen kielen tunnit saadaan jakaa mainittujen aineiden opetukseen siten kuin koulutuksen järjestäjä päättää.

9 §

Aikuisille annettavan opetuksen tuntijako

Aikuisille annettavan opetuksen tuntijako on seuraava:

Oppiaineet	Pakolliset kurssit	Syventävinä opintoina tarjottavien valtakunnallisten kurssien vähimmäismäärä
Äidinkieli ja kirjallisuus	5	1
Kielet		
A-oppimäärä	6	2
B1-oppimäärä	5	2
Muut oppimäärät (B2, B3)		6
Matematiikka		
lyhyt oppimäärä	6	2
pitkä oppimäärä	10	3
Katsomukselliset ja yhteiskunnalliset aineet		6
Uskonto tai elämänkatsomustieto	1	
Historia	3	
Yhteiskuntaoppi	1	
Filosofia	1	
Luonnontieteelliset aineet		7

Fysiikka	1	
Kemia	1	
Biologia	2	
Maantiede	1	
Psykologia		2
Muita lukion tehtävään kuuluvia aineita ja aihekokonaisuuksia		
Yhteensä vähintään	44	

Tuntijaon mukaisten pakollisten ja syventävien kurssien lisäksi voi olla koulutuksen järjestäjän päättämiä syventäviä kursseja sekä muita lukion tehtävään kuuluvia aineita ja aihekokonaisuuksia.

Opiskelijan tulee opiskella vähintään yhtä kieltä A-oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Joko A-kielen tai B1-kielen tulee olla toinen kotimainen kieli. Opiskelijalle tulee varata mahdollisuus opiskella valinnaisena aineena yhtä tai useampaa kieltä.

Rangaistuslaitoksessa järjestettävässä opetuksessa voidaan poiketa 1 momentista sen mukaan, kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana tulee opiskella 1 momentissa tarkoitettujen kurssien lisäksi vähintään yksi kurssi liikuntaa ja yksi kurssi terveystietoa sekä kaksi kurssia kuvataidetta tai musiikkia tai yksi kurssi kumpaakin viimeksi mainittua ainetta.

Oppiaineiden opetuksen lisäksi opiskelijoille annetaan opintoihin liittyvää ohjausta. Ohjaukseen osallistuminen on opiskelijalle vapaaehtoista.

Mitä 8 §:n 4-6 momentissa säädetään koskee myös aikuisille annettavan opetuksen tuntijakoa.

10 §

Erityisen koulutustehtävän saaneen koulutuksen järjestäjän antamaa opetusta koskeva erityissäännös

Lukiolain 3 ja 4 §:n mukaisen erityisen koulutustehtävän saaneen koulutuksen järjestäjän antamassa opetuksessa voidaan poiketa 7 tai 8 §:stä sen mukaan kuin koulutuksen järjestämistä koskevassa luvassa määrätään.

4 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

11 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2003.

Tällä asetuksella kumotaan lukion tuntijaosta 23 päivänä syyskuuta 1993 annettu valtioneuvoston päätös (835/1993) ja aikuislukion tuntijaosta 26 päivänä syyskuuta 1994 annettu opetusministeriön päätös (873/1994) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen.

12 §

Siirtymäsäännökset

Edellä 11 §:n 2 momentissa mainitun päätöksen mukaan laadittua opetussuunnitelmaa voidaan noudattaa, kunnes opetushallitus päättää tämän asetuksen mukaisten opetussuunnitelmien perusteista ja niiden mukaan laadittujen opetussuunnitelmien käyttöönotosta. Opetushallituksen tulee hyväksyä opetussuunnitelmien perusteet niin, että tämän asetuksen mukaiset opetussuunnitelmat otetaan käyttöön viimeistään 1 päivänä elokuuta 2005.

Erityisen koulutustehtävän saaneelle koulutuksen järjestäjälle 11 §:n 2 momentissa mainittujen päätösten nojalla annetut määräykset raukeavat viimeistään 31 päivänä heinäkuuta 2005.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 14 päivänä marraskuuta 2002

Opetusministeri
Maija Rask

Hallitusneuvos
Eeva-Riitta Pirhonen

LIITE 4 - Nuorten lukiokoulutus/Opetushallituksen suositus maahanmuuttajien äidinkielen opetuksen perusteiksi

OPETUSHALLITUS SUOSITUS

Äidinkieli ja kirjallisuus, muu opiskelijan äidinkieli -opetuksen perustehtävänä on tukea opiskelijan kasvamista sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi. Yhdessä suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen tai suomi/ruotsi äidinkielenä opetuksen kanssa opiskelijan oman äidinkielen opetus vahvistaa opiskelijan monikulttuurista identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle.

Äidinkielen opetuksessa luodaan perusta, jonka varassa opiskelija voi ymmärtää eri oppiaineissa tarpeellisia käsitteitä. Sisältöalueita painotetaan suhteessa käytettävissä olevaan tuntimäärään, opiskelijoiden kielitaitoprofiiliin, opetusryhmän kokoon ja opetettavan kielen ominaisuuksiin.

Opetus lähtee opiskelijoiden kielellisistä ja kulttuurisista kokemuksista. Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijat ovat lähtökohdiltaan erilaisia ja että ympäristön tuki vieraskielisen opiskelijan oman äidinkielen oppimiselle on vähäinen. Opetuksessa hyödynnetään paljon vertaisryhmää, ja opiskelijalle tarjotaan runsaasti mahdollisuuksia kuunnella ja puhua äidinkieltään koulussa. Opiskelijaa rohkaistaan ja tuetaan sekä ajattelun kehittämiseen että persoonalliseen kielenkäyttöön. Tavoitteellista äidinkielen opetusta tuetaan kodin ja koulun yhteistyöllä.

Opetuksen tavoitteet

Opetuksen suunnittelussa on otettava huomioon, että äidinkielen hallinnan tavoitteita ei voida asettaa samalle tasolle kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvilla.

Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tulee tietoisiksi äidinkielen rakenteesta ja käytöstä
- laajentaa sanavarastoaan ja parantaa tekstinlukutaitoaan
- osaa hyödyntää monipuolisesti omakielisiä puhuttuja tai kirjoitettuja tekstejä
- pystyy ilmaisemaan itseänsä äidinkielellään rohkeasti ja luontevasti erilaisissa puhetilanteissa
- pystyy kirjoittamaan erilaisia tarkoituksia varten
- syventää oman kulttuurin ja kirjallisuuden tuntemustaan
- osoittaa oman kielen ja kulttuurin arvostusta ja on motivoitunut kehittämään äidinkielen taitoaan edelleen.

Arviointi

Arvioinnin tulee kohdistua monipuolisesti kielitaidon ja tiedon eri alueisiin. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kirjalliset ja suulliset tuotokset, osallistumisaktiivisuus ja harrastuneisuus.

Kurssit

Puhuminen, lukeminen, kirjoittaminen ja kielen havainnointi kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin.

1. Oma äidinkieli ja sen käyttö (ÄIM1)

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion äidinkielen opetusta ja vahvistaa sanavaraston ja perusrakenteiden hallintaa. Kurssin aluksi eritellään opiskelijoiden äidinkielen osaamista sekä heidän aikaisempia tietojaan ja tietoisuuttaan omasta äidinkielestään ja kulttuuristaan. Tutustutaan oman äidinkielen käyttöön ja kielen vaihteluun asianomaisella kielialueella. Kuunnellaan äidinkieltä eri tilanteissa sekä keskustellaan opiskelijan perinteistä, lukio-opinnoista ja suomalaisen yhteiskuntaan liittyvistä asioista. Kartutetaan sanastoa ja määritellään eri alojen peruskäsitteitä omalla äidinkielellä.

2. Kielitieto ja oikeakielisyys (ÄIM2)

Perehdytään tarkemmin oman kielen rakenteeseen ja erityispiirteisiin suomen/ruotsin kieleen verrattuna. Harjoitellaan oman kielen kirjallista käyttöä. Edetään ensin henkilökohtaisista tarkoituksista vaativampiin viestintätehtäviin. Muissa kuin latinalaista kirjaimistoa käyttävissä kielissä varmistetaan kunkin kielen kirjoitustekniikka, mahdollisesti myös tietokoneen avulla.

3. Kielialueen kulttuuri (ÄIM3)

Tutustutaan asianomaisen kieli- ja kulttuurialueen kulttuuriperinteisiin, myös suulliseen kansanperinteeseen, uskontoon ja uskomuksiin sen mukaan, mikä merkitys niillä on kyseisessä

kulttuurissa. Verrataan oman kulttuurin piirteitä suomalaiseen kulttuuriin. Aihealueisiin tutustutaan monipuolisesti niistä lukien, puhuen ja kirjoittaen.

4. Viestintä ja yhteiskunta (ÄIM4)

Perehdytään mahdollisuuksien mukaan asianomaisen kielialueen ajankohtaisiin mediateksteihin kuten uutisiin, mainoksiin, artikkeleihin ja reportaaseihin sekä keskustellaan ja kirjoitetaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista. Syvennytään oman kielialueen nykyisiin oloihin. Opiskelija voi suullisesti tai kirjallisesti esitellä ja eritellä valitsemaansa lehtiartikkelia, radio- tai televisio-ohjelmaa.

5. Kaunokirjallisuus ja muut taidelajit (ÄIM5)

Tutustutaan oman kielen tai kielialueen joihinkin tunnettuihin kirjailijoihin ja taiteilijoihin. Luetaan yhdessä jotakin kaunokirjallista teosta ja pohditaan sen sisältöä ja kieltä. Opiskelijat voivat lukea ja referoida haluamansa teoksen tai syventyä johonkin taidelajiin ja kertoa siitä. Opiskelijat voivat esitellä sopivissa tilaisuuksissa oman kielialueensa kulttuuria, taidetta ja kirjallisuutta.

6. Tiedon maailma (ÄIM6)

Perehdytään koulun muihin oppiaineisiin liittyviin eri tieteenalojen teksteihin sanavaraston laajentamiseksi ja eri tieteenalojen nykikäsitteiden oppimiseksi. Keskustellaan eri alojen ajankohtaisista asioista. Kirjoitetaan ja esitellään oma artikkeli tai asiateksti. Voidaan toteuttaa myös laajempi yhtä alaa käsittelevä projekti.

LIITE 5 – Lohjan Yhteislyseon lukion tietostrategia 2005-2008

Lohjan Yhteislyseon lukio

Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön strategia vuosille 2005-2008

Laadittu syksyllä 2004

Työryhmä: Panu Ruoste, Juha Ollikainen, Simo Jouhi

Lohjan Yhteislyseon lukion tietostrategia 2005-2008

1. Lähtötilanne

1.1. Lähtötilanne toimijaryhmittäin

1.1.1. Opiskelijoiden lähtötilanne

1.1.2. Opettajien lähtötilanne

1.1.3. Muun henkilöstön lähtötilanne

1.2. Lähtötilanne eri toiminnoissa

1.2.1. Koulun www-sivujen lähtötilanne

1.2.2. Lähtötilanne koulun järjestelmän etäkäytössä

1.2.3. Lähtötilanne tietoturvassa

1.3. Tekninen lähtötilanne

1.3.1. Verkkoyhteydet

1.3.2. Työasemat

1.3.3. Oheislaitteet

2. Visiot

3. Tavoitteet

3.1. Tavoitteet toimijaryhmittäin

3.1.1. Opiskelijoille asetettavat tavoitteet

3.1.2. Opettajille asetettavat tavoitteet

3.2. Tavoitteet eri toiminnoissa

3.2.1. Koulun www-sivuille asetettavat tavoitteet

3.2.2. Etäkäytölle asetettavat tavoitteet

3.2.3. Tietoturvalle asetettavat tavoitteet

3.3. Tekniset tavoitteet

4. Toteutus

4.1. Toimenpiteet toimijaryhmittäin

4.1.1. Toimenpiteet / opiskelijat

4.1.2. Toimenpiteet / opettajat

4.2. Toimenpiteet eri toimintojen osalta

4.2.1. Toimenpiteet / koulun www-sivut

4.2.2. Toimenpiteet / etäkäyttö

4.2.3. Toimenpiteet / tietoturva

4.3. Tekniset toimenpiteet

4.3.1. Toimenpiteet / koulun lähiverkko ja verkkoyhteydet

4.3.2. Toimenpiteet / työasemat ja tilat

4.3.3. Toimenpiteet / ohjelmisto

4.3.4. Toimenpiteet / mikrotuki

5. Arviointi

1. Lähtötilanne

1.1. Lähtötilanne toimijaryhmittäin

1.1.1. Opiskelijoiden lähtötilanne

Opiskelijat käyttävät tieto- ja viestintäteknikkaa opiskelussaan hyvin vaihtelevasti. Suurimmalla osalla käyttövarmuus ja -kokemus liittyy peruskoulussa ja kotona karttuneeseen tietoon ja osaamiseen. Useimmat opiskelijat hallitsevat internetin perustoiminnoista sähköpostin ja hakupalveluiden osalta. Opiskelijoiden taidoissa ja valmiuksissa on suuria eroja.

Työvälineohjelmien käyttötaidoissa sekä tietotekniikan peruskäsitteistön hallinnassa on huomattavia puutteita. Tiedostojen hallinnassa on monilla vaikeuksia, samoin tekstinkäsittelyohjelmien ominaisuuksien käyttö on alkeellista ja taulukkolaskennan käyttö on monelle täysin vierasta.

Lukion tarjoamilla atk-kursseilla pyritään saavuttamaan vähintään tietokoneen A-ajokortin taitotaso. Kahdessa ATK-luokassa on yhteensä 36 oppilaskonetta (18 per luokka). Tietotekniikan opinnot ovat kuitenkin vallinnaisia ja näin ne eivät saavuta kuin pienen osan opiskelijoista. Eri aineiden tutkimuskursseihin liittyy tietotekniikan hyötykäyttöä ja näillä kursseilla saavutetaan myös niitä opiskelijoita, jotka eivät ole valinneet tietotekniikan kursseja.

Opiskelijat tekevät kurssivalintansa tietokoneella koulun atk-luokassa. Uuden hallinto-ohjelman myötä tavoitteena on, että opiskelijat saavat omat käyttäjätunnuksensa koulun hallinto-ohjelman WEB-liittymään. Näin he pystyvät myös kotonaan tekemään kurssivalintoja ja toisaalta seuraamaan omia suorituksiaan.

1.1.2. Opettajien lähtötilanne

Opettajien lähtötilanteen osaamistasosta sekä tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytöstä on toteutettu itsearviointiin perustuva kysely.

Ope.fi I:n kriteereistä kaikki sanoivat osaavansa ainakin osittain tekstinkäsittelyyn, internet-selaimen käytön sekä sähköpostin perusominaisuuksien hallinnan, audio- ja videolaitteiden opetuskäytön sekä matkaviestimien perusominaisuuksien hallinnan. Muutamat opettajista olivat jo osittain Ope.fi II:n ja III:n osa-alueiden taitajiakin.

Lukion kaikki opettajat käyttävät tietokonetta kurssiarvosteluiden antamiseen.

Koneita on uusittu noin viiden vuoden välein. Opettajainhuoneessa on koneita opettajien käytössä kolme. Määrä koetaan aivan liian pieneksi. Lukiossa on kaksi 18-hengen ATK-luokkaa opetuskäyttöä varten ja tämä koetaankin suurimpana esteenä tietotekniikan käytölle opetuksessa.

Sähköpostiongelmat ja muut laiteviat, koneiden ja ohjelmien vanhentuneisuus sekä huollon budjetin niukkuus tulivat myös ilmi kyselyssä. Useimmat opettajat käyttävät tietokonetta myös kotona.

Koulutusta ja tukea tarvitaan yhä paljon tieto- ja viestintäteknikan kaikilla osa-alueilla.

Koulutustarpeet tosin vaihtelevat paljonkin, mutta esim. opetusohjelmien ja cd-romien käyttö sekä tieto- ja viestintäteknikan pedagoginen opetuskäyttö kiinnostivat monia.

1.1.3. Muun henkilöstön lähtötilanne

Rehtorilla, apulaisrehtorilla ja OPOilla on työhuoneessaan käytettävissään verkkotyöasemat. Näiden henkilökohtaisten työasemien kautta henkilöstö on hyvin sähköpostilla tavoitettavissa. Tietokoneen käyttö on lähivuosina runsaasti lisääntynyt, ja uudet työtehtävät ja käytettävien ohjelmien uudet versiot edellyttävät jatkuvaa henkilöstön kouluttamista.

Hallinto-ohjelman vaihto vuoden 2005 alussa vaatii myös lisäkoulutusta. Hallinto-ohjelman pääkäyttäjäksi lukiolta on nimetty tietotekniikan opettaja, joka on saanut muita syvällisemmän koulutuksen ohjelman käyttöön.

1.2. Lähtötilanne eri toiminnoissa

1.2.1. Koulun www-sivujen lähtötilanne

Tänään on **07.2.2005** klo. **12:02**.

[Ylläpito](#)

Lohjan Yhteislyseon lukio 2004- 2005

Lohjan Yhteislyseon lukio Lomakkeen yläreuna

[PEDA.NET](#)

(tutustu myös PEDA.netin sivuihin)

[Lukion opetussuunnitelma](#)

[2005 - \(luonnos\)](#)

[Esittely](#)

[Yhteystiedot](#)

[Kalenteri](#)

[Oppiainekohtaiset sivut](#)

[Infomateriaalit](#)

- lukuvuosi 2004-2005

- opinto-oppaat ym.

[Henkilökunta](#)

[Oppilaskunta](#)

[Penkkarit-kuvagalleria](#)

[Wanhät-kuvagalleria](#)

[Lohjan kaupunki](#)

Sivuja päivitetty 20.1.2005

LOPPU LUKUVUOSI

Lomakkeen alareuna

Helmikuu

PVM	SELITYS
01.2.2005	KOE 2
02.2.2005	KOE 3
03.2.2005	KOE 4
04.2.2005	KOE 5
07.2.2005 *	KOE 6
08.2.2005	KOE 7 (viimeinen 3. jakson koe)
09.2.2005	Preliminäärikoe matematiikka
10.2.2005	RO-tunti ja YO-info RO-tunti klo 12.20 - 13.05: Lukuvuoden 2005 - 2006 opinto-oppaiden ja ainevalintakorttien jako YO-info juhlasalissa klo 13.00- (Kevään aikataulu, kuullunymmärtämiskokeet)
14.2.2005	YO kuullunymmärtämiskokeet YO-RA, RB (kuullunymmärtämiskokeet) Helmikuun yhteishaussa hakevien abiturienttien arvostelu viim. klo 10 mennessä.
15.2.2005	YO kuullunymmärtämiskokeet YO-EA, SA (kuullunymmärtämiskokeet) Abit: Toimistosta helmik. yhteishaussa hakeville jaksoarvostelu = väliaikainen tod.
16.2.2005	YO kuullunymmärtämiskokeet YO-lyhyt kieli (kuullunymmärtämiskokeet)
17.2.2005	Penkkarit
18.2.2005	Wanhöjen päivä
19.2.2005 *	Hiihtoloma 19.2.2005 - 27.2.2005
28.2.2005	I tenttikausi I tenttikausi 28.2. - 11.3.

Koulun kotisivujen osoite on www.lukio.lohja.fi ja aloitusnäky on edellä olevan kaltainen. Kalenteri seuraa aikaa siten, että se siirtyy automaattisesti eteenpäin ajan myötä. Kalenterissa näkyvät kaikki koulun arjessa olevat tapahtumat. Kalenterin yhtenä funktiona on välittää tietoa myös opiskelijoiden huoltajilla koulun tapahtumista. Sivuilta on linkki myös koulun käyttämään oppimisalustaan Peda.Net. Sivut ovat kaikille avoimet eivätkä sisällä salasanoilla suojattuja osioita. Sivuille on tarkoitus lisätä linkki koulun oppilashallinnon Webbi-liittymään Wilmaan.

Ainekohtainen sivusto on tarkoitus rakentaa Peda.Net- sivustolle.

1.2.2. Lähtötilanne koulun järjestelmän etäkäytössä

Etäopetusta ei koulussa toistaiseksi ole. Etäopetusta on tarkoitus kehittää yhdessä Hiiden alueen kuntien lukioiden kanssa. Lukion on yhteydessä alueverkkoon kiinteällä yhteydellä. Lisäksi koulussa on mahdollisuus käyttää videoneuvottelujärjestelmää.

1.2.3. Lähtötilanne tietoturvassa

Hallinnon resurssit verkossa on eriytetty opiskelijoiden käyttämistä palvelinresursseista. Henkilökunnalla on omat tunnukset kaupungin Novell-verkkoon sekä tunnukset kaupungin ylläpitämällä sähköpostipalvelimelle. Kaupungin palvelimien tietoturvasta huolehtii tietohallinnon yksikkö.

1.3. Tekninen lähtötilanne

1.3.1. Verkkoyhteydet

Verkkoyhteydet	Tietokoneiden määrä	Opetustiloissa olevien määrä	Oheislaitteiden määrä
Lähiverkko	67	67	6
Kiinteä linja	67	67	6
ISDN-yhteys			
Modeemiyhteys			
Muu, mikä			

1.3.2. Työasemat

Luokka 101										
Koneita 20 kpl										
Merkki	malli	muistin määrä	kiintolevy	käyttöjärjestelmä	koneeseen liitetty kirjoitin	verkkoyhteys ja IP-osoite	CD-rom	CPU	Verkko-sovitin	Näytönohjain
Compaq	Evo D310	256Mt	40Gt	WinXPprof	ei	DHCP	on	Intel Celeron 1,8GHz /400MHz	Intel Pro/100VE	Intel 82845G
Konekohtaiset tiedot										
Koneen nimi	sarjanumero	MAC	Turvanumero							
L301	CZB3161LVV	BCD46FAA5	FI50020026							
L302	6S32LDBZT0BP	000BCD28E60D	FI50020028							
L303	6S32LDBZT0CH	000BCD28E78E	FI50020013							
L304	6S32LDBZT0CA	000BCD28E78B	FI50020029							
L305	CZB3161LXB	000BCD46FA2A	FI50020023							
L306	6S32LDBZT0CG	000BCD3050B2	FI50020027							
L307	6S32LDBZT0C7	000BCD30509C	FI50020024							
L308	6S32LDBZT0D4	000BCD28E74F	FI50020030							
L309	CZB3161LX5	000BCD46FA51	FI50020025							
L310	6S32LDBZT0CF	000BCD28E5FC	FI50020020							
L311	CZB3161LZ2	000BCD46FADC	FI50007573							
L312	6S32LDBZT0D6	000BCD28E761	FI50020021							
L313	6S32LDBZT0BR	000BCD305092	FI50020012							
L314	CZB3161LWW	000BCD48937D	FI50020031							
L315	6S32LDBZT0D1	000BCD28E75D	FI50020011							
L316	6S32LDBZT0C9	000BCD3050BA	FI50007577							
L317	CZB3161LRV	000BCD489368	FI50020014							
L318	CZB3161LWX	000BCD489380	FI50007575							
L319	6S32LDBZT0D9	000BCD305079	FI50020022							
L320	6S32LDBZT0D2	000BCD28E763	FI50007524							

Luokka 001

Koneita 18 kpl

Merkki	malli	muistin määrä	kiintolevy	käyttöjärjestelmä	koneeseen liitetty kirjoitin	verkkoyhteys ja IP-osoite	CD-rom	CPU	Verkko-sovitin	Näytönohjain
HP	Brio.Bax	64Mt	8,5Gt	Win98	ei	DHCP	ei	Intel Pentium II MMX 400MHz	SMC EZ PCI 10	Matrox MGA-G200 AGP

Konekohtaiset tiedot

Koneen nimi	sarjanumero	MAC	Turvanumero
L102	FR92913836	-	-
L103	FR92913865	-	-
L104	FR92913985	-	-
L105	FR92913982	-	-
L106	FR92913869	-	-
L107	FR92913874	-	-
L108	FR92913892	-	-
L109	FR92913887	-	-
L110	FR92913893	-	-
L111	FR92913885	-	-
L112	FR92913889	-	-
L113	FR92913872	-	-
L114	FR92913831	-	-
L115	FR92913888	-	-
L116	FR92913987	-	-
L117	FR92913880	-	-
L118	FR92913980	-	-
L119	FR92913883	-	-

Luokka 207

Koneita 14 kpl

Merkki	malli	muistin määrä	kiintolevy	käyttöjärjestelmä	koneeseen liitetty kirjoitin	verkkoyhteys ja IP-osoite	CD-rom	CPU	Verkko-sovitin	Näytönohjain
Compaq	Evo D310	256Mt	40Gt	WinXPprof	ei	DHCP	on	Intel Celeron 1,8GHz /400MHz	Intel Pro/100VE	Intel 82845G

Konekohtaiset tiedot

Koneen nimi	sarjanumero	MAC	Turvanumero
L201	8842CCP23427	-	-
L203	8842CCP23352	-	-
L204	8901CCJ72975	-	-
L205	8901CCJ72826	-	-
L207	8842CCP23371	-	-
L208	8842CCP23404	-	-
L209	8842CCP23397	-	-
L210	8842CCP23418	-	-
L211	8901CCJ72827	-	-
L212	8842CCP23350	-	-
L213	8842CCP23388	-	-
L214	8842CCP23412	-	-
L215	8901CCJ72829	-	-
L217	8901CCJ72901	-	-

Kirjasto										
Koneita 3 kpl										
Merkki	malli	muistin määrä	kiintolevy	käyttöjärjestelmä	koneeseen liitetty kirjoitin	verkkoyhteys ja IP-osoite	CD-rom	CPU	Verkkosovitin	Näytönohjain
Compaq	Prolinea 590	64Mt	635Mt	Win98SE	ei	DHCP	ei	Intel Pentium	-	-
Konekohtaiset tiedot										
Koneen nimi	sarjanumero	MAC	Turvanumero							
K1	8544HSD20021	-	-							
K2	8542HSD20251	-	-							
K3	8604HSD20396	-	-							

Kannettavat tietokoneet										
Koneita 10 kpl										
Merkki	malli	muistin määrä	kiintolevy	käyttöjärjestelmä	koneeseen liitetty kirjoitin	verkkoyhteys ja IP-osoite	CD-rom	CPU	Verkkosovitin	Näytönohjain
Compaq	Evo N1020v	-	37Gt	WinXPprof	ei	DHCP	on	Intel Pentium 4-M 1,8GHz	-	-
Konekohtaiset tiedot										
Koneen nimi	sarjanumero	MAC	Turvanumero							
F105	9X33LDLZP1X6	-	-							
F107	9X33LDLZP1WD	-	-							
F103	9X33LDLZP1XD	-	-							
F110	9X33LDLZP1V6	-	-							
F104	9X33LDLZP1W7	-	-							
F109	9X33LDLZP1X1	-	-							
F101	9X33LDLZP1VD	-	-							
F106	9X33LDLZP1X7	-	-							
F102	9X33LDLZP1WT	-	-							
F108	9X33LDLZP1WM	-	-							

Fysiikan luokka 306

Koneita 1 kpl

Merkki	malli	muistin määrä	kiintolevy	käyttöjärjestelmä	koneeseen liitetty kirjoitin	verkkoyhteys ja IP-osoite	CD-rom	CPU	Verkko-socketin	Näytönohjain
Compaq	Evo D310	256Mt	37Gt	WinXPprof	ei	DHCP	on	Intel Celeron 2GHz	Broadcom 440X 10/100	Intel 82845 G/GL/GE/PE/GV

Konekohtaiset tiedot

Koneen nimi	sarjanumero	MAC	Turvanumero
F111	CZC3330FK8	-	F150019713

Biologian luokka 211

Koneita 1 kpl

Merkki	malli	muistin määrä	kiintolevy	käyttöjärjestelmä	koneeseen liitetty kirjoitin	verkkoyhteys ja IP-osoite	CD-rom	CPU	Verkko-socketin	Näytönohjain
Compaq	Deskpro EP/SB	256Mt	10Gt	WinXPprof	ei	DHCP	on	Pentium III 550MHz	-	-

Konekohtaiset tiedot

Koneen nimi	sarjanumero	MAC	Turvanumero
-	8012DT640192	-	F150019780

1.3.3. Oheislaitteet

Laite	Merkki	Sijaintipaikka
Verkkotulostin	HP Laserjet 4050	101
Verkkotulostin	HP Deskjet 895CXI	101
Skanneri	CanoScan N650U	101
Videotykki	Philips ProScreen 4750	101
Videotykki	InFocus LP70	101
Verkkotulostin	HP Deskjet 895CXI	001
Piirtoheitintuki	EzShow 850	001
Verkkotulostin	HP LaserJet 5 N	001
Videotykki	InFocus LP70	211
Videotykki	InFocus LP70	306
Verkkotulostin	Minolta Magicolor 2300Dl	306
Interwrite Schoolboard	GTCO CalComp	306
Verkkotulostin	HP Laserjet 4 Plus	Kirjasto

2. Visiot

Visiossa on kaavailtu tilanteita vuosina 2005-2008.

Tulevaisuudessa tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään yhä enemmän ja käyttö on pedagogisesti järkevää ja tuloksellista. Tietokoneita ja AV-laitteita käytetään kaikkien aineiden opiskelussa sellaisissa opetustilanteissa, joissa tekniikan käyttö on tarkoituksenmukaista ja oppimisen kannalta hyödyllistä. Laitteistot sekä ohjelmistot hankitaan ennen kaikkea pedagogisin perustein.

Koulun laitekanta pyritään saattamaan opetushallituksen toiselle asteelle asettamien tavoitteiden mukaiseksi. Opettajien ja muun henkilökunnan osaaminen on korkealla tasolla. Opettajat hallitsevat ohjelmien ja laitteiden käytön niin hyvin, että he pystyvät käyttämään niitä aina, kun niiden käyttö on pedagogisesti tuloksellista ja järkevää.

Tietokoneita ja AV-välineistöä käytetään joustavasti ja vaivattomasti, sillä koneita, videokameroita sekä audiotekniikkaa on riittävästi ja laitteet on sijoitettu järkevästi ja niiden varaaminen opetuskäyttöön on tehty helpoksi ja sujuvaksi.

Opiskelijoiden osaamisen taso varmistetaan kaikille halukkaille tarjottavilla peruskursseilla sekä valinnaisilla syventävillä kursseilla.

Käytössä on kolme atk-luokkaa joista yksi on laitteistoltaan ja ohjelmistoltaan moderni, toinen vanhentunut mutta käyttökelpoinen ja kolmas riittävä tiedonhankintaan ja tekstinkäsittelyyn (sekä päivälukion ainevalintojen tekemiseen). Lisäksi opiskelijat pystyvät itsenäisesti hyödyntämään käytäville sijoitettuja Linux-päätteitä. Kirjastossa on lisäksi muutaman tietokoneen käyttömahdollisuus sekä yksi laserkirjoitin. Kaikkiin opetusluokkiin pyritään ajanmukainen tietotekninen välineistö, eli tietokone, dokumenttikamera ja piirtoheitin. Koulun pyritään saamaan suuri 40 hengen ATK-tila palvelemaan normaalien suurten ryhmien opetusta.

Opettajien sähköposti toimii sujuvasti ja ongelmitta. Opettajat osaavat käyttää sähköpostia täysipainoisesti ja käyvät läpi saapuneen postin riittävän tiheästi.

Koulun www-sivu on informatiivinen ja opiskelua tukeva. Sitä päivitetään ahkerasti. Opettajien on mahdollista laatia materiaalia ja päivittää sitä kotisivuille kanslian koneelta käsin. Opettajat hallitsevat päivityksen teknisen puolen.

Koulun www-sivuja on kehitetty niin, että niitä voi käyttää jatkuvasti opetuskäytön apuna sekä lähietäopetuksessa. Kullakin oppiaineella on oma alueensa Peda.Netissa, jonne on kerätty kursseittain opiskeluun liittyviä linkkejä sekä mahdollisesti opettajan omia opiskeluvinkkejä. Kaukaisempana tavoitteena on, että kukin opettaja olisi kykenevä päivittämään oman osionsa. Sivujen kehittäminen tiimityönä poikii uusia ideoita. Opettajien yhteystiedot ovat ajan tasalla niin, että esimerkiksi opiskelija saa muodostettua opettajaan sähköpostiyhteyden suoraan koulun kotisivulta.

Lukio-opiskelijoilla on käytössä peda.net-ympäristöön rakennettu opiskeluympäristö. Ympäristön peruskäyttö sujuu opettajilta ja opiskelijoilta sujuvasti. Teknisten ongelmien välttämiseksi on laadittu riittävä ohjemateriaali.

Koulukirjaston luokittelujärjestelmää kehitetään yhteistyössä Hiiden alueen kuntien kirjastotoimien kanssa.

Koulun sisäisen oppilasverkon resurssit riittävät koulun tarpeisiin.

Tietoturva on ajan tasalla ja kattava kaikissa koulun koneissa. Videovalvonta ennaltaehkäisee ongelmatilanteita koulun tiloissa.

Uudessa ATK-luokassa on 2,5 GHz Windows XP koneet varustettuna Cd-rom-aseilla ja Office XP Professional-ohjelmistolla. Muita käytössä olevia ohjelmistoja ovat Corel 10 sekä Alfa-kieliohjelmat.

Mikrotuki toimii lyhyellä vasteajalla ja kaikki laitteistot ja ohjelmistot toimivat koko ajan luotettavasti.

	Määrä nyt	Määrä kolmen vuoden kuluttua	Lisätietoja
Vakituisia opettajia	44	52	
Tilapäisiä opettajia	4	4	
Teknisiä tukihenkilöitä	2	4	ATK-opettajat, rehtori
Pedagogisia tukihenkilöitä	-	1	
Oppilaita	723	Noin 800	
Luokkia	23	28	
Erikoisluokkia	6	8	ATK-luokkien määrä nousee yhdellä
Muita tiloja	1	1	

Lomake 6.6. Henkilökunta, oppilasmäärät ja tilat (© Koli & Kylämä 2000)

3. Tavoitteet

3.1. Tavoitteet toimijaryhmittäin

3.1.1. Opiskelijoille asetettavat tavoitteet

Opiskelijat käyttävät aktiivisesti koulun lähiverkon resursseja opiskelussaan. Opiskelijoita rohkaistaan ja kannustetaan käyttämään tietotekniikkaa opinnoissaan sekä kotona että koulussa. Kaikille tarjotaan vähintään tietotekniikan peruskurssin tiedot, jotta koneiden käyttö olisi mahdollisimman tehokasta. Opiskelijoiden toiveita, palautetta ja kehittämissuhteita otetaan huomioon myös tietotekniikan opetusta suunniteltaessa ja kehittäessä.

Opiskelijoilla on mahdollisuus käyttää koulun työasemia myös oppituntien ulkopuolella, ainakin tiedon hakuun internetistä sekä omien kirjallisten töiden valmistamiseen. Tällöin pystytään turvaamaan tietokoneiden käyttömahdollisuus myös niille opiskelijoille, joilla ei ole tietokonetta kotona tai töissä.

Lukio-opiskelijat hoitavat suorituksiinsa liittyvää seuranta- ja ainevalintaa internetin välityksellä Wilma-ohjelmistolla.

3.1.2. Opettajille asetettavat tavoitteet

Kaikki koulun opettajat käyttävät aktiivisesti sähköpostia ja ovat sen kautta tavoitettavissa. Opettajat pyrkivät tarkistamaan postinsa joka päivä, kun ovat koululla, vähintään 2 kertaa viikossa.

Kaikki opettajat seuraavat koulun www-sivuja ja osaavat löytää sieltä ajankohtaisen informaation. Opettajat voivat myös osallistua itse tiedon julkaisuun ja tiedon ylläpitoon koulun www-sivuilla. Koulun www-sivuilla on myös oppiainekohtaisia linkkejä opiskelijoita varten ja joillakin opettajilla on mahdollisesti myös omat kotisivut.

Kaikkien koulumme opettajien tieto- ja viestintätieteiden taidot ovat vähintään Ope.fi I -tasolla. Noin kolmasosa opettajista on Ope.fi II -tasolla. Muutamia opettajia on Ope.fi III -tasolla. Opettajat käyttävät koulun ATK-laitteistoja, ohjelmistoja ja verkkoyhteyksiä opetuksessaan, kurssista riippuen sekä kurssiaikataulujen sallimissa.

Opettajainhuoneessa on toimivat ja riittävän suorituskykyiset verkkotyöasemat, joilla www-sivujen ja sähköpostin seuraaminen onnistuu nopeasti ja joustavasti. Oma kotitietokone ja verkkoyhteydet ovat mahdollisuus, ei velvollisuus.

Koulun johto käyttää tietokonetta tehokkaasti suunnittelussa, seurannassa ja johtamisessa. Rehtori ja sihteeri ovat myös helposti sähköpostilla tavoitettavissa. Koulu julkaisee suoraan tietoa koulun www-sivuilla.

Rehtorilla ja sihteerillä on käytössään riittävän tehokkaat työasemat ja niissä omaan tehtävään liittyviä erikoisohjelmia, joilla työskentelyn tehokkuutta ja laatua voidaan parantaa. He seuraavat oman alansa tietoteknisten sovellusten kehitystä ja osallistuvat koulun tietostrategian kehittämiseen tehden esityksiä oman alansa näkökulmasta.

3.2. *Tavoitteet eri toiminnoissa*

3.2.1. Koulun www-sivuille asetettavat tavoitteet

Www-sivuja kehitetään palvelemaan tehokkaammin niin lukion omia opiskelijoita, huoltajia kuin peruskoulunsa päättäviä oppilaita. Kotisivujen päivitys on ajan tasalla ja sieltä löytyy oppiaineittain kattavia linkkilistoja.

3.2.2. Etäkäytölle asetettavat tavoitteet

Etäkäyttö lisääntyy ja yhteistyö Hiiden alueen muiden lukioden kanssa toteutuu verkossa.

3.2.3. Tietoturvalle asetettavat tavoitteet

Käyttäjien töiden tallennusta varten on tarjolla riittävästi luotettavasti toimivaa tallennuskapasiteettia. Varmuuskopioinnit ovat aukottomia hallinnon työasemilla. Virustorjunta ja palomuurit ovat tehokkaita ja ajan tasalla. Koulutus kattaa myös tietoturva-asiat.

3.3. *Tekniset tavoitteet*

Koulun lähiverkko ja internetyhteys toimivat turvallisesti, luotettavasti ja ongelmitta.

Tietoturvaohjelmistot pidetään ajan tasalla. Laitteiston sijoittelussa otetaan huomioon varkauden ja väärinkäytön ehkäisy. Videovalvontaa jatketaan.

Kouluun saadaan uusi ja ajantasainen ATK-luokka. Koulun kaikki luokat varustetaan tietokoneilla ja internet-yhteyksillä. Pyritään lisäämään myös dataprojektoreiden ja dokumenttikameroiden määrää. Tietokonekanta pyritään kasvattamaan opetushallituksen asettamien tavoitteiden mukaiseksi.

Olemassa olevien ATK-luokkien ohjelmistoa päivitetään tarpeen vaatiessa. Lisäohjelmia hankitaan mikäli sellaiseen esiintyy tarvetta. Opettajien ja opiskelijoiden tietoja ja taitoja pyritään kartuttamaan sekä sopivin tukitoimin että laatimalla ohjemateriaalia.

Mikrotuen tavoitteena on toimia ongelmatilanteissa nopeasti. Oleellista on riittävä ennaltaehkäisevä työ erityisesti virusten ja väärinkäytön aiheuttamien toimintaongelmien osalta.

4. Toteutus

4.1. Toimenpiteet toimijaryhmittäin

4.1.1. Toimenpiteet / opiskelijat

Opiskelijat saavat yhä useammin ja yhä useammassa aineissa mahdollisuuden hyödyntää tietotekniikkaa opinnoissaan. Opettajien omien taitojen kehittyessä ja varsinkin pedagogisten sovellusten kehittyessä tietotekniikan käyttö yleistyy ja kehittyy jatkuvasti.

Opiskelijoille on tarjolla eritasoisia tietotekniikan kursseja, ja opiskelijat voivat joustavasti sisällyttää myös heitä kiinnostavia syventäviä tietotekniikan kursseja opintosuunnitelmaansa. Kaikki lukion opiskelijat saavat opiskelun alussa tunnuksen koulun oppilashallinto-ohjlemaan ja niitä jaettaessa uudet käyttäjät perehdytetään lyhyesti käytössä oleviin resursseihin.

4.1.2. Toimenpiteet / opettajat

Opettajille järjestetään jatkuvasti koulun sisäistä koulutusta, johon tarpeen mukaan palkataan myös koulun ulkopuolisia asiantuntijoita kouluttajiksi. Jatkuvalla koulutuksella opettajien osaamista lisätään niin, että päästään asetettuihin tavoitteisiin. Huolehditaan siitä, että tämä koulutus tavoittaa kaikki opettajat, jotta varmasti saavutetaan Ope.fi I -taso kaikkien osalta. Järjestetään koulutusta siinä laajuudessa, että noin puolet opettajistamme on Ope.fi II -tasolla vuoden 2008 loppuun mennessä. Lähtötasoarvioinnin pohjalta suunnitellaan talon sisäistä täsmäkoulutusta, jolla tähdätään tälle tasolle.

Taloon tulevien uusien opettajien tieto- ja viestintäteknikkaan perehdyttämiseen panostetaan niin, että he heti alusta ovat vähintään Ope.fi I -tasolla verkkomme käyttäjinä ja että he saavuttavat opettajille asetetut keskeiset tavoitteet. Tämän perehdyttämiskoulutuksen merkitys korostuu sitä mukaa, kun talossa olevien opettajien osaamistaso nousee.

Opettajien työtilojen kiinteät verkkotyöasemat pidetään ajan tasalla siten, että niillä voi käyttää sujuvasti kaikkia niitä ohjelmia, joita kyseisen työtilan opettajat käyttävät opetuksessa.

Työasematilanne järjestetään sellaiseksi, että kaikilla on helppo ja nopea pääsy omaan sähköpostiinsa ja koulun www-sivuille. Tarvittaessa lisätään infotyöasemia opettajainhuoneeseen ja myös opettajien työtiloihin. Näissä työasemissa on aina www-selain auki valmiiksi, ja niistä www-sivujen lukeminen ja sähköpostin avaaminen sujuvat todella nopeasti esimerkiksi lyhyiden välituntien aikana.

Opettajia rohkaistaan ja tuetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknikkaa opetuksessaan ja esim. julkaisemaan omia kotisivujaan ja ottamaan niitä myös opetuskäyttöön. Etäkäytön mahdollisuudet selvitetään kaikille, ja järjestelmä viritetään niin helppokäyttöiseksi, että koulun resurssien käyttö kotoa onnistuu kaikilta sitä haluavilta opettajilta.

Opettajille tehdään työtiloja ja lisätään tietokoneita opettajien käyttöön.

4.2. Toimenpiteet eri toimintojen osalta

4.2.1. Toimenpiteet / koulun www-sivut

Jatkossa pyritään sivuja päivittämään jatkuvasti, jolloin tieto on aina ajan tasalla. Halutessaan sivuille muutoksia tai lisäyksiä opettaja voi kertoa niistä suoraan ylläpitäjälle. Tällöin opettajan ei tarvitse kiinnittää huomiota www-sivujen tekniseen puoleen vaan hän voi keskittyä kehittämään sivujen käytettävyyttä opetuksen kannalta.

4.2.2. Toimenpiteet / etäkäyttö

Opettajien tietoteknisiä taitoja kohennetaan tarvittaessa ulkoisella tai sisäisellä lisäkoulutuksella. Hiiden-alueen lukiot muodostavat ryhmän, joka valmistelee etäopetuksen kehittämistä lukioissa.

4.2.3. Toimenpiteet / tietoturva

Virustorjuntaohjelmistot päivitetään säännöllisesti. Opettajat varmistavat, että luokkien ovet tulevat lukkoon tunnin jälkeen. Varmistetaan, että valvontavideot ovat oikein suunnattuina. Laitteita ei sijoiteta uloskäyntien läheisyyteen. Koulun ulko-oviin pyritään saamaan kulunvalvontajärjestelmä.

4.3. Tekniset toimenpiteet

4.3.1. Toimenpiteet / koulun lähiverkko ja verkkoyhteydet

Koulun lähiverkon resurssit riittävät koulun tarpeisiin. Erityisesti uuden ATK-luokan aiheuttamaa lisäkuormitusta seurataan. Tarvittaessa serverin kriittisiä komponentteja päivitetään.

4.3.2. Toimenpiteet / työasemat ja tilat

Tietokoneita pyritään lisäämään opetushallituksen rahoituksen turvin siten, että laitekanta vastaa opetushallituksen tavoitteita. Pyritään rakentamaan uusi iso 40 hengen ATK-luokka lukion laajennuksen yhteydessä.

4.3.3. Toimenpiteet / ohjelmisto

ATK-luokan 101 käyttöjärjestelmät ja virustorjuntaohjelmistot päivitetään säännöllisesti. Varmistetaan että Alfa-kieliohjelmat toimivat moitteetta. ATK-luokkaan 001 asennetaan Alfa-ohjelmistot siinä laajuudessa kuin se on mahdollista. Opettajilta ja oppilailta tiedustellaan säännöllisesti millaisia tukitoimia he tarvitsevat. Näitä tukitoimia sitten järjestetään resurssien puitteissa. Havaittuihin ongelmatilanteisiin laaditaan kirjallista ohjemateriaalia.

4.3.4. Toimenpiteet / mikrotuki

Mikrotuen reaktioaikaa ongelmatilanteissa pyritään nopeuttamaan. Opettajainhuoneeseen sijoitetaan vikailmoituslista, jota seurataan säännöllisesti. Tähän listaan voivat opettajat merkitä joko kokemiaan tai kuulemiaan vikatilanteita. Mikrotuki valmistautuu ongelmatilanteisiin sopivilla huolto-ohjelmilla, jotta vikaantuneet ja tahallisesti sekoitetut tietokoneet saataisiin mahdollisimman nopeasti käyttökuntoon.

5. Arviointi

Tietostrategian toteutumisesta tehdään osa-arvio 2007 kevääseen mennessä. Vuoden 2008 syksyllä tehdään koko projektin arviointi. Strategian toimenpiteitä ja tarvittaessa myös tavoitteita muutetaan arviointien pohjalta ja olosuhteiden muuttuessa. Strategiakauden päättöarvioinnin pohjalta luodaan uudet visiot ja tavoitteet sekä niiden pohjalta strategia seuraaville vuosille.

LIITE

OPE.FI	Sisältö	Osaajia/ henkilöstö		OPE.FI:n edellytys
		lkm	%	
OPE.FI I	Tietokoneen yleisimpien käyttömahdollisuuksien ja käyttöliittymää koskevien käsitteiden tuntemus		70	100
	Tekstinkäsittely		70	100
	Internet-selaimen käyttö ja sähköpostin perusominaisuuksien hallinta		70	100
	Audio- ja videolaitteiden opetusikäyttö		90	100
	Matkaviestimien perusominaisuuksien hallinta		70	100
	Tieto- ja viestintätekniikan opetusikäytön periaatteiden tuntemus		70	100
OPE.FI II	OPE.FI I:n taidot			
	Sähköpostin, WWW-ympäristön ja ryhmätyöohjelmien monipuolinen käyttö		20	50
	Opetussisältöihin liittyvä osaaminen: työvälineohjelmat ja opetussovellukset		40	50
	Oman sisältöalueen digitaalisen oppimateriaalin tuntemus		30	50
	Oppimateriaalin tuottamisen periaatteet		30	50
	Tieto- ja viestintätekniikan pedagogisen käytön sovellukset		30	50
	Taito seurata välineiden ja ohjelmistojen kehittymistä		30	50
	Tieto- ja viestintätekniikan yhteiskunnallisten haasteiden ja mahdollisuuksien tuntemus		30	50
OPE.FI III	OPE.FI II:n taidot			
	Sisältö- ja ammattialakohtaiset sovellukset; esimerkiksi kuvan käsittely		10	10
	Oman opetusalan tieto- ja viestintätekniikan opetusikäytön syvälinen asiantuntemus, vahva pedagoginen käyttötaito		5	10
	Taito opastaa kollegoja sekä toimia kouluttajana, oppilaitosyhteisön kehittäjänä sekä osana asiantuntijaverkostoa		15	10
	Tietotekniikan erityisalueet, esimerkiksi ohjelmointi		10	10
	Digitaalisen oppimateriaalin tuottaminen		10	10
	Oppilaitoksen tietohallinnon edellyttämät tiedot ja taidot		10	10
	Taito ennakoida ja tutkia tieto- ja viestintätekniikan innovaatioita opetuksessa		10	10

Taulukko: arvio opettajien taidoista syksyllä 2004